

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ**

Број К-По₂-42/2010

Дана: 22.02.2013. године

Београд

Улица Устаничка број 29

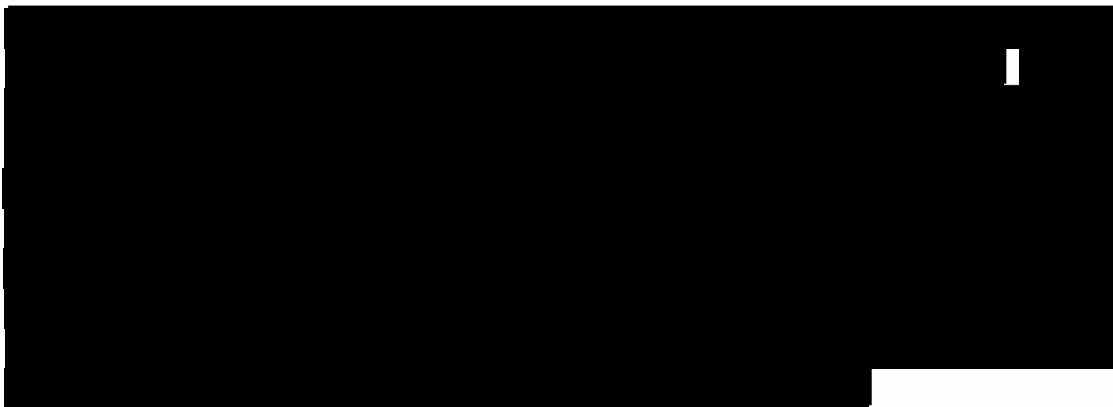
У ИМЕ НАРОДА

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ - Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судије Растка Поповића - председника већа и судија Винке Бераха Никићевић и Снежане Николић Гаротић - чланова већа, са записничарем Славицом Јевтић, у кривичном поступку против **окривљеног БОГДАНОВИЋ ДАМИРА и др.** због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва у саизвршилаштву из члана 142 став 1 у вези са чланом 22 КЗ СРЈ, по оптужницама Тужилаштва за ратне злочине Републике Србије Ктрз.бр.7/08 од 30.04.2010. године, Ктрз.бр.11/10 од 23.02.2011. године и Ктрз.бр.11/11 од 22.12.2011. године, измењеним актом Ктрз.бр.7/08 од 04.12.2012. године и на главном претресу од 25.12.2012. године, након одржаног усменог, главног и јавног претреса дана 13.02.2013. године, а са претреса дана 24.04.2012. године, 25.04.2012. године, 26.04.2012. године, 24.09.2012. године и 17.10.2012. године јавност је била искључена, у присуству заменика тужиоца за ратне злочине Милана Петровића, окривљеног Богдановић Дамира са браниоцем адвокатом Александром Милосављевићем, окривљеног Стојановић Зорана са браниоцем адвокатом Горданом Живановић, окривљеног Гаврић Томислава са браниоцем адвокатом Миланом Бирманом, окривљеног Шевић Ђорђа са браниоцем адвокатом Синишом Симићем, окривљеног Алић Зорана са браниоцем адвокатом Јасминком Кузовић, окривљеног Ђурђевић Зорана са браниоцем адвокатом Бобић Светланом, окривљене Ђекић Драгане са браниоцем адвокатом Гораном Нинићем и пуномоћником оштећених адвокатом Марином Кљајић, једногласно је донео и јавно објавио дана 22.02.2013. године

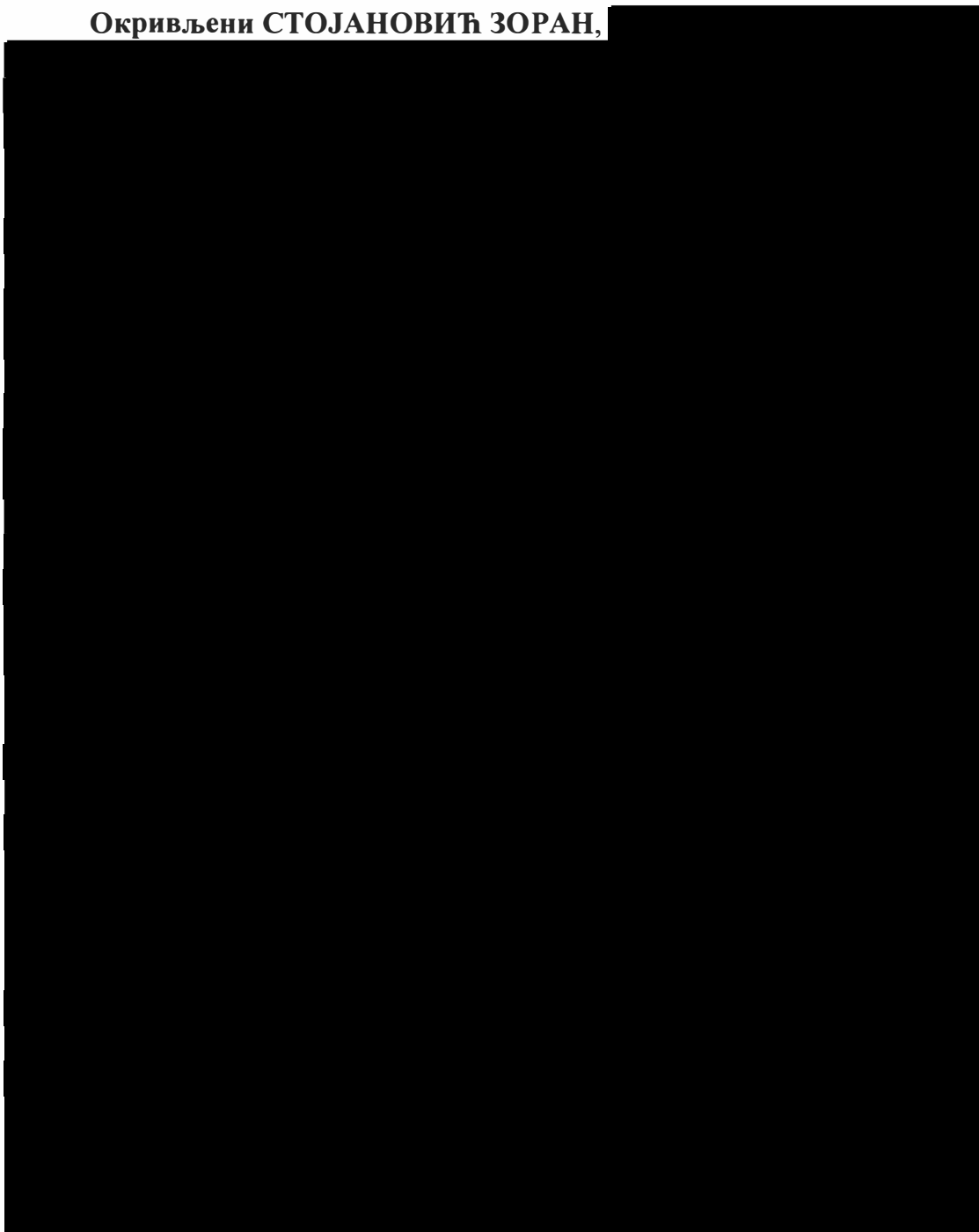
ПРЕСУДУ

Окривљени БОГДАНОВИЋ ДАМИР, [REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

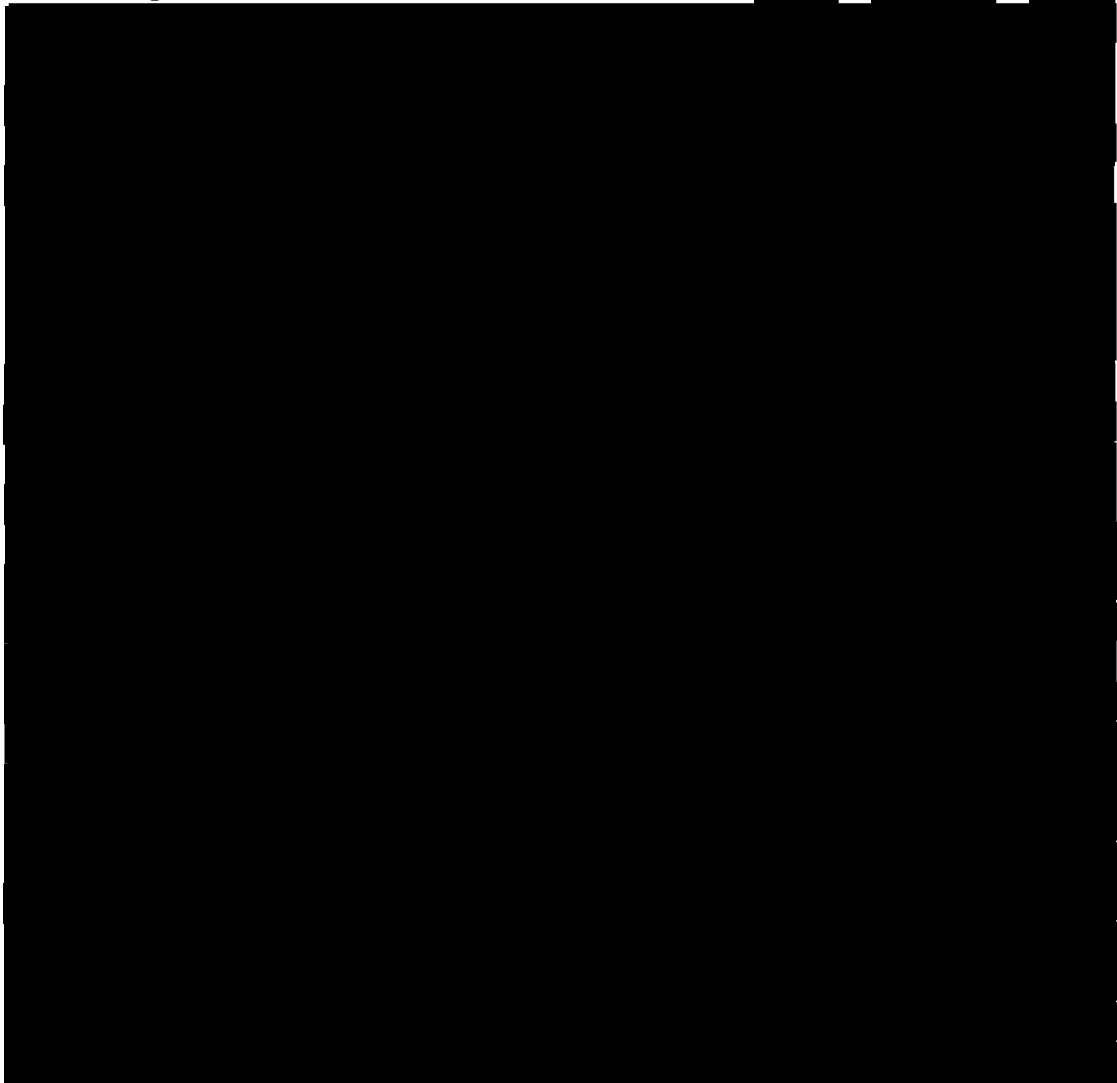

Окривљени **СТОЈАНОВИЋ ЗОРАН,**

Окривљени ГАВРИЋ ТОМИСЛАВ,

[REDACTED]

Окривљени ШЕВИЋ ЂОРЂЕ,

[REDACTED]

Окривљени АЛИЋ ЗОРАН,

[REDACTED]

Окривљени ЂУРЂЕВИЋ ЗОРАН,

[REDACTED]

[REDACTED]

Окривљена ЂЕКИЋ ДРАГАНА, [REDACTED]

[REDACTED]

К Р И В И С У

Што су:

За време оружаног сукоба на територији Босне и Херцеговине, који се водио између оружаних формација на страни српског, бошњачког и хрватског народа у периоду од 06.04.1992. до новембра 1995. године, као припадници јединице „Симини четници“ српске стране у сукобу, на подручју општине Зворник, кршили правила међународног права из члана 3 став 1 тачка 1 под а) и ц) IV Женеуске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године, која је ратификована Одлуком Народне Скупштине ФНРЈ („Службени лист ФНРЈ“ бр. 24/50) и правила из члана 4 став 2 тачке а) и е) и члана 16 II Допунског Протокола уз Женеуске конвенције од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба, на тај начин што су, **саглашавајући се са предузетим радњама једни других из своје јединице, и то:**

1. У месту Скочић

Оптужени: Стојановић Зоран, Шeвић Ђорђе, Алић Зоран, Ђурђевић Зоран и Ђекић Драгана

Дана 12.07.1992. године, у поподневним часовима, са два возила (камионом и ципом) **оптужени: Стојановић, Шeвић, Алић, Ђурђевић и Ђекић** су, заједно са другим НН припадницима јединице „Симини четници“, наоружани ушли у село Скочић, где су прво без било какве **војне потребе** срушили цамију постављањем експлозива, на тај начин што је један број припадника ове јединице учествовао у рушењу са сада пок. Богдановић Симом, који је командовао јединицом, (према коме је поступак обустављен решењем К-По₂-42/10 од 03.09.2012. године), а други број припадника јединице чувао стражу међу којима је био и **оптужени Алић Зоран; те су на тај начин уништили имовину великих размера;**

Након што су срушили цамију припадници јединице „Симини четници“ одлазе у део села Скочић где су живели цивили Ромске етничке

припадности, укупно 35 лица и то Биберовић Нуриф, Биберовић Мевла и Агановић Шериф, као и оштећени:

Агановић Мехмед, Агановић Бисера, Агановић Есед, Агановић Зекира, звана „Мурадија“, Агановић Бериз, Агановић Шерифа, Агановић Ешефа, Агановић Мирзет, звани „Шабан“, оштећена „Алфа“, оштећена „Бета“, оштећена „Гама“, Бајрић Џемила, Бајрић Зумра, Ферхатовић Мушка звана „Бисера“, Нухановић Ариф, Нухановић Зиба, Нухановић Хаџира, Рибих Исмет, Рибих Сарајка, Рибих Мехмед, Рибих Рахима, Рибих Шемсудин звани „Шемсо“, Рибих Бибер, Рибих Шевка, Рибих Сабрија, Рибих Златија, Рибих Исмета, Рибих Злата, Рибих Суада, Рибих Зијада, Рибих Алмаса и Рибих Зијо,

у ком делу села су, по свом распоређивању, извршили претрес ромских кућа тражећи новац и ствари од вредности, при чему су НН припадници јединице, познати само по именима „Богдан“, „Рајко“ и „Раденко“, из куће оштећеног Рибих Мехмеда одузели телефон, новац и друге ствари, да би потом из куће Рибих Хамдије, где су се углавном оштећени били сакупили, истерали исте у двориште, којом приликом је НН припадник јединице на спрату Хамдијине куће пронашао сакривене оштећене: „Бета“, Агановић Зекиру и бабу оштећене „Бета“, и уз претњу оружјем истерао их у двориште, где су припадници јединице вршили претрес оштећених уз наредбу да им предају евентуално оружје и личне вредне ствари, па је том приликом НН припадник јединице претресом оштећене Нухановић Хаџире од ње одузео бурму са руке претећи да ће јој одсећи прст ако га сама не скине, док је **оптужена Ђекић Драгана** претресом, од оштећене „Гама“, одузела златне минђуше и златне привеске у облику крста и потковице као и један златан прстен са руке, говорећи јој: „Шта ће теби крст!“, **те су на тај начин према оштећенима нечовечно поступали одузимањем личних ствари и златног накита;**

За време претреса кућа и оштећених, припадници јединице „**Симини четници**“ су оштећене тукли рукама, ногама, кундацима пушака и другим предметима, па су тада прво истукли оштећеног Нухановић Арифа, старог 58 година, који је од удараца пао, а потом га пуцњем из пушке убили, док је после молбе оштећене Агановић Бисере да то не чине речима: „**Немој сине!**“, НН припадник јединице оштећену Бисеру ударио кундаком пушке по глави, а том приликом је и **оптужени Стојановић Зоран** прво пушком, а потом и бандашом од бицикле тукао оштећеног Агановић Еседа по разним деловима тела, док је НН припадник јединице оштећеном Агановић Есаду који је био без одеће ножем одсекао пенис; **на који начин су повредили телесни интегритет већег броја оштећених, а једно лице лишили живота;**

Затим је сада пок. Богдановић Сима, из Хамдијине куће у двориште извео оштећену „Алфа“, тако што ју је руком ухватио за косу, па је потом у дворишту, једним крајем опасача везао руке оштећеној, а други крај опасача свезао за ограду, па по свлачењу одеће ту је тако свезану силовао, да би јој затим клештима из уста извадио два златна зуба; **те је тако и мучио**; за које време су други НН припадници јединице у стару кућу Рибић Хамдије одвели малолетне оштећене: „Бета“, стару 13 година и „Гама“, стару 15 година и ту их силовали и то припадник јединице познат по имену „Богдан“ - силовао оштећену „Бета“, а после њега ову оштећену је силовао још неколико НН припадника јединице, а НН припадник јединице познат по надимку „Тихи“, уз претњу пиштољем силовао је оштећену „Гама“;

По завршеним догађањима у Скочићу, сада пок. Богдановић Сима, оштећенима наређује да уђу у теретно возило, што су сви и учинили, осим Биберовић Нурифа, Биберовић Мевле и Агановић Шерифа, који су остали скривени у Скочићу, а у теретно возило припадници јединице убацују и мртво тело Нухановић Арифа, па потом оштећене одвозе до села Малеших, где из групе оштећених издвајају „Алфа“, „Бета“ и „Гама“, тако што им наређују да изађу из теретног возила, а када то није хтела учинити оштећена „Бета“, **оптужени Стојановић Зоран** јој је запретио речима: **„Изађи или ћу пуцати у тебе!“**, након чега су све три оштећене изашле из возила а са њима да их чувају и спроведу до кућа где су били смештени припадници јединице **„Симини четници“**, изашли: **оптужена Ђекић Драгана** и НН припадници јединице познати по именима и надимку: „Богдан“, „Рајко“ и „Тихи“; док су **оптужени** Стојановић, Ђурђевић, Алић и сада пок. Богдановић Сима, заједно са другим припадницима јединице све преостале оштећене одвезли до једне јаме на месту званом „Хамзићи“ у селу Шетић.

2. На месту званом „Хамзићи“ у селу Шетић

Оптужени: Стојановић Зоран, Ђурђевић Зоран и Алић Зоран

Истога дана 12.07.1992. године, у ноћним часовима, **оптужени Стојановић и Ђурђевић**, сада пок. Богдановић Сима, заједно са другим НН припадницима јединице **„Симини четници“**, по довожењу оштећених до јаме на месту званом „Хамзићи“ у селу Шетић, ножевима и пуцањем из ватреног оружја убили 27 цивила ромске националности, који су потом бачени у јаму, у коју је на крају убачена активирана бомба, док је за то време окривљени Алић, саглашавајући се са радњама других припадника јединице стајао у близини и чувао стражу заједно са још двојицом неидентификованих припадника јединице; **па је тако на том месту лишено живота 27 цивилних лица и то оштећени:**

1. Агановић Мехмед, стар [] годину,

2. Агановић Бисера, стара [] године,
3. Агановић Есед, стар [] годину,
4. Агановић Зекира, звана „Мурадија“, стара [] година,
5. Агановић Бериз, стар [] година,
6. Агановић Шерифа, стара [] година,
7. Агановић Ешефа, стара [] година,
8. Агановић Мирзет, звани „Шабан“, стар [] година,
9. Бајрић Џемила, стара [] године,
10. Бајрић Зумра, стара [] годину,
11. Ферхатовић Мушка звана „Бисера“, стара [] година,
12. Нухановић Зиба, стара [] годину,
13. Нухановић Хаџира,
14. Рибић Исмет, стар [] године,
15. Рибић Сарајка, стара [] година,
16. Рибић Мехмед, стар [] година,
17. Рибић Рахима, стара [] година,
18. Рибић Шемсудин, звани „Шемсо“, стар [] година,
19. Рибић Бибер, стар [] година,
20. Рибић Шевка, стара [] година, која је тада била у поодмаклој трудноћи,
21. Рибић Сабрија, стар [] године,
22. Рибић Златија, стара [] година, коју су пре лишења живота силовали,
23. Рибић Исмета, стара [] година,
24. Рибић Злата, стара [] година,
25. Рибић Суада, стара [] година,
26. Рибић Зијада, стара [] година и
27. Рибић Алмаса, стара [] године,

док је оштећени Рибић Зијо, стар [] година, само телесно повређен, пошто је он мада рањен, сплетом околности успео да преживи стрељање.

3. У селу Малешин

Оптужени: Стојановић Зоран, Шевић Ђорђе, Ђурђевић Зоран, Алић Зоран, Богдановић Дамир, Гаврић Томислав и Ђекић Драгана

У периоду, почев од 12.07. па до почетка септембра 1992. године, **оптужени: Стојановић, Шевић, Ђурђевић, Алић и Ђекић, а од друге половине августа и окривљени Богдановић Дамир и Гаврић,** који су се накнадно придружили јединици „Симини четници“, заједно са другим НН припадницима јединице „Симини четници“, су неовлашћено у кућама у Малешину држали оштећене: „Алфа“, „Бета“ и „Гама“, где су их приморавали да им спремају храну, да перу њихову одећу и униформу, чисте обућу и да чисте куће где су били смештени, наређујући оштећенима да морају радити шта год ко тражи из јединице а ако то не

учине биће убијене, са чим су се саглашавали оптужени, па су и они приморавали оштећене: „Алфа“, „Бета“ и „Гама“, да им спремају храну, да перу њихову одећу и униформу, чисте обућу и да чисте куће где су били смештени, што су оне морале чинити, па им и прати крваву униформу по повратку са места званог „Хамзићи“, када је **оптужени Ђурђевић Зоран**, оштећену „Алфа“ приморао да уз униформу опере и његов крвав нож, којом приликом је оштећена „Алфа“ код њега видела сат марке „Сеико“ њеног братанца оштећеног Агановић Еседа, а по свом доласку у јединицу **оптужени Богдановић Дамир** је приморао оштећену „Алфа“ да пере и његову одећу, у којој је једном приликом оштећена пронашла две фотографије припадника ове јединице; **на који начин су према оштећенима нечовечно поступали;**

Затим, за сво време боравка у селу Малешиху, оштећене „Алфа“, „Бета“ и „Гама“, **оптужени: Стојановић, Алић, Ђурђевић и Ђекић**, су тукли у више наврата, рукама, ногама и разним предметима повређујући њихов телесни интегритет, и то тако што су:

оштећену „Алфа“ тукли: **оптужени Стојановић Зоран**, рукама и ногама по разним деловима тела, **оптужени Алић Зоран**, ногама и са цеви од ручног бацача по леђима, а **оптужени Ђурђевић Зоран**, рукама по стомаку;

оштећену „Бета“ тукао **оптужени Стојановић Зоран** рукама и ногама по глави и другим деловима тела од којих удараца оштећена није знала за себе, а он је потом поливао водом те држао голу по хладном времену ван куће;

те оштећену „Гама“ по ногама тукао **оптужени Стојановић Зоран** као и **оптужена Ђекић Драгана** са пушком по разним деловима тела и рукама по лицу;

Такође, за сво време боравка у Малешиху, оштећене „Алфа“, „Бета“ и „Гама“, припадници јединице „**Симини четници**“ су сексуално понижавали нарочито увредљивим поступцима, тако што су их скидали голе и терали да играју на столу, да гледају силовања једна друге, што је чинило више НН припадника јединице, као и **оптужени Ђурђевић Зоран** који је заједно оштећене „Бета“ и „Гама“ приморавао да голе шетају по столовима, а оштећеној „Алфа“ претио да ће морати његову сперму попити из чаше;

те оштећене у више наврата више њих силовали и то:

- оштећену „Алфа“ у више наврата **силовали** **оптужени: Стојановић Зоран, Ђурђевић Зоран, Алић Зоран и Гаврић Томислав** као и НН припадници јединице познати под именима и надимцима: „Лазих“, „Груја“, „Јазо“, „Савкић“, „Бане“,

- оштећену „Бета“ у више наврата **силовали** **оптужени: Стојановић Зоран, Алић Зоран и Гаврић Томислав**, као и сада пок.

Богдановић Сима, те припадници јединице познати под именима: „Богдан“, „Рајо“ и „Савкић“, и

- оштећену „Гама“ у више наврата **силовали** оптужени **Стојановић Зоран**, као и припадници јединице познати под именима и надимцима: „Жути“, „Рајко“, „Бели“ и „Груја“.

Након боравка у Малешиху јединицу „**Симини четници**“ напуштају оптужени: Шевић Ђорђе, Ђурђевић Зоран, Алић Зоран и Ђекић Драгана, док преостали припадници јединице, у којој су остали и **оптужени: Стојановић Зоран, Богдановић Дамир и Гаврић Томислав**, одлази, прво у село Клиса, где бораве једно извесно време у напуштеним кућама, заједно са оштећенима „Алфа“, „Бета“, и „Гама“, које су принудно повели са собом; после Клисе, оптужени Стојановић, Богдановић и Гаврић, заједно са другим НН припадницима јединице и оштећенима краће време бораве у Основној школи у селу Петковци, када јединицу напушта **оптужени Гаврић Томислав**, а око половине новембра 1992. године, припадници јединице одлазе у Дрињачу, када јединицу напушта **оптужени Стојановић Зоран** који са собом у Републику Србију одводи оштећену „Гама“, да би, из Дрињаче, припадници јединице „**Симини четници**“, заједно са **оптуженим Богдановић Дамиром**, сада пок. Богдановић Симом и оштећенима „Алфа“ и „Бета“, отишли за Републику Србију половином јануара 1993. године; а у ком периоду су **оптужени Стојановић Зоран, Богдановић Дамир и Гаврић Томислав** **нечовечно поступали** према оштећенима, тиме што су „Алфа“, „Бета“ и „Гама“, приморавали да им спремају храну, да перу њихову одећу и униформу и чисте објекте где су били смештени.

- **чиме су, као саизвршиоци, извршили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ.**

Па их суд применом напред наведеног законског прописа, а уз даљу примену одредбе члана 5, 33, 38 и 41 КЗ СРЈ, у односу на окривљеног Богдановић Дамира и применом чланова 42 и 43 КЗ СРЈ, а у односу на окривљене Богдановић Дамира, Стојановић Зорана, Гаврић Томислава и Алић Зорана применом одредбе члана 50 КЗ СРЈ

ОСУЂУЈЕ

И то:

Окривљеног БОГДАНОВИЋ ДАМИРА, на казну затвора у трајању од **2 (две) године** у коју казну му се урачунава време проведено у притвору од 06.11.2009. године до 16.09.2010. године.

Окривљеног СТОЈАНОВИЋ ЗОРАНА, на казну затвора у трајању од **20 (двадесет) година** у коју казну му се урачунава време проведено у притвору од 06.11.2009. године па до 30.01.2013. године.

Окр. ГАВРИЋ ТОМИСЛАВА, на казну затвора у трајању од **10 (десет) година** у коју казну му се урачунава време проведено у притвору од 06.11.2009. године до 09.02.2010. године.

Окривљеног АЛИЋ ЗОРАНА, на казну затвора у трајању од **10 (десет) година** у коју казну му се урачунава време проведено у притвору од 22.12.2010. године до 22.02.2013. године.

Окривљеног ЂУРЂЕВИЋ ЗОРАНА, на казну затвора у трајању од **20 (двадесет) година**,

Окривљену ЂЕКИЋ ДРАГАНУ, на казну затвора у трајању од **5 (пет) година**.

Окривљеном ШЕВИЋ ЂОРЂУ, утврђује казну затвора у трајању од **5 (пет) година**.

На основу члана 49 КЗ СРЈ узима му се као утврђена казна затвора у трајању од 15 (петнаест) година изречена правноснажном пресудом Окружног суда у Београду К.бр. 1419/04 од 15.07.2005. године, која је постала правноснажна 13.04.2006. године, па суд уз даљу примену одредби члана 48 и 50 КЗ СРЈ

окривљеног Шевић Ђорђа

ОСУЂУЈЕ

на јединствену казну затвора у трајању од **15 (петнаест) година** у коју казну му се урачунава време проведено у притвору и на издржавању казне по пресуди Окружног суда у Београду К.бр. 1419/04 од 15.07.2005. године.

На основу члана 264 став 4 ЗКП окривљени **СЕ ОСЛОБАЂАЈУ** плаћања трошкова кривичног поступка, те исти падају на терет буџетских средстава суда.

На основу члана 258 став 3 ЗКП оштећени Зијо Рибич, Алија Бајрић и Шериф Агановић се ради остваривања имовинскоправног захтева упућују на парницу.

Образложење

Оптужницом Тужилаштва за ратне злочине Републике Србије Ктрз.бр.7/08 од 30.04.2010. године окривљенима Богдановић Сими, Богдановић Дамиру, Стојановић Зорану, Гаврић Томиславу и Шевић Ђорђу стављено је на терет извршење кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва у саизвршилаштву из члана 142 став 1 у вези са чланом 22 КЗ СФРЈ. Оптужницом Тужилаштва за ратне злочине Републике Србије Ктрз.бр.11/10 од 23.02.2011. године окривљеном Алић Зорану стављено је на терет извршење кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 у вези са чланом 22 КЗ СФРЈ. Оптужницом Тужилаштва за ратне злочине Републике Србије Ктрз.бр.11/11 од 22.12.2011. године окривљенима Ђурђевић Зорану и Ђекић Драгани стављено је на терет извршење кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 у вези са чланом 22 КЗ СФРЈ.

Решењем кривичног ванпретресног већа Вишег суда у Београду – Одељења за ратне злочине К-По₂-бр.2/2011–Кв-По₂-бр.23/2011 од 08.03.2011. кривични поступак који се водио пред овим судом против окривљеног Алић Зорана у предмету К-По₂-бр.2/2011 спојен је са кривичним поступком који се водио против окривљених Богдановић Симе, Богдановић Дамира, Стојановић Зорана, Гаврић Томислава и Шевић Ђорђа у предмету К-По₂-бр.42/2010, те је одређено да ће се надаље спровести јединствени поступак и донети једна одлука у предмету К-По₂-бр.42/2010. Потом је решењем кривичног ванпретресног већа овог суда број К-По₂-16/2011–Кв-По₂- 5/2012 од 13.01.2012. кривични поступак који се водио пред овим судом против окривљених Ђурђевић Зорана и Ђекић Драгане у предмету К-По₂-бр.16/2011 спојен са кривичним поступком који се водио против окривљених Богдановић Симе, Богдановић Дамира, Стојановић Зорана, Гаврић Томислава, Шевић Ђорђа и Алић Зорана у предмету К-По₂-бр.42/2010, па је одређено да ће се спровести јединствени поступак и донети једна одлука у предмету К-По₂-бр.42/2010.

Решењем овога суда К-По₂-бр.42/2010 од 03.09.2012. године обустављен је кривични поступак према окривљеном Богдановић Сими због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва у саизвршилаштву из члана 142 став 1 у вези са чланом 22 КЗ СФРЈ, због смрти окривљеног.

Тужилаштво за ратне злочине је актом Ктрз.бр.7/08 од 04.12.2010. године изменило предметне оптужнице и поднело јединствену оптужницу, па је окривљенима Богдановић Дамиру, Стојановић Зорану, Гаврић Томиславу, Шевић Ђорђу, Алић Зорану, Ђурђевић Зорану и Ђекић Драгани стављено је на терет извршење кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва у саизвршилаштву из члана 142

став 1 у вези са чланом 22 КЗ СРЈ, а која је измењена на главном претресу од 25.12.2012. године.

У завршној речи заменик тужиоца за ратне злочине је, након анализе изведених доказа, предложио да суд окривљене огласи кривим и казни по закону, ценећи све олакшавајуће и отежавајуће околности.

У завршној речи пуномоћник оштећених се придружио завршној речи заменика тужиоца за ратне злочине.

Одбране окривљених

Изnoseћи своју **одбрану** током поступка **окривљени Богдановић Дамир** је изјавио да не признаје кривично дело које му је стављено на терет и није крив, те да се прећутно сагласио са радњама других овог суђења не би било.

На записнику пред истражним судијом од 06.11.2009. године изјавио је да је боравио као добровољац у време ратних сукоба на територији БиХ до 10. или 11.01.1993. године. У специјалну јединицу војске Републике Српске при влади Републике Српске ступио је као добровољац 17.08.1992. године.

Наиме, средином или крајем јуна 1992. године дошао је из војске и почео да ради у кафићу. Иако га је отац одговарао, он је дошао на ратиште код њега, јер је то хтео. Аутобусом је стигао у Мали Зворник и био је у цивилу. Није тражио ни од кога из бригаде да га приме у војску Републике Српске. Пријавио се 17.08.1992. године код ћате (евидентичара) у вод под командом свог оца Богдановић Симе, а који вод је имао 30 људи и припадао је Зворничкој бригади. Задужио је маскирану униформу и аутоматску пушку. Не зна по имену од кога је његов отац Богдановић Сима примао наређења за њихова дејстава.

Са њим у јединици, осим његовог оца, био је неки „Гавра” из Шапца, који је дошао недељу или две после њега, те окривљени Шивић Ђорђе. Не зна ко је окривљени Стојановић Зоран.

Био је стациониран у Малешиху, 20 метара од прве борбене линије, Клиси, која је ничија земља, одакле су морали у неком тренутку да се повуку, те Петковцима у близини борбене линије и Дрињачи која је у позадини. Нису држали стражу на првој линији у Малешиху, то су обично чинили територијалци.

У Малешиху су спавали у празним кућама. Са њим у кући је било 6-7 људи. Најпре је био „Гавра” из Шапца, али је он прешао у другу кућу, те Лазић, Дејан из Шапца. Храну су добијали од војске, али не зна тачно из ког места. Он никада није лично ишао по храну.

Прва акција у којој је учествовао је била она када су заузели Клису, те када су их опколили и напали, којом приликом су погинули неки „Чича”, Сима и Лазић из Угљевика.

Не може да се изјасни да ли је вод којим је командовао Богдановић Сима икада био у Скочићу. Није чуо за Скочић.

За време њиховог боравка у тим селима ни у једном тренутку са њима није било цивила, па самим тим ни ромских цивила. Имена оштећених му нису позната, па ни три жене које су наводно преведене у Србију. На ратишту је упознао своју супругу.

На главном претресу од 14.09.2010. године је изјавио да је у јединицу у Малешин дошао 17.08.1992. године, а у којој је био све до 10. или 11.01.1993. године. Објаснио је да је дошао кући у Руму 08.05.1992. године са одслужења редовног војног рока и после 4-5 дана је почео да ради у дечијој играоници по имену „Вегас“, у којој је радио до половине августа када је сазнао да му је отац рањен и да се налази у Зворнику у болници. Отишао је да обиђе оца, није отишао на ратиште. Аутобусом је дошао до Малог Зворника и био је у цивилном оделу. У Малом Зворнику на аутобуском стајалишту поред самог моста га је сачекао отац на штакама, који је на сопствену одговорност изашао из болнице. Ту су била још један или два војника. Цивилним ципом марке „Исузи“ дречаве жуте, лимун-жуте боје су се одвезли у село Малешин. Возио је један од тих њему непознатих војника. Претходно су свратили до Зворника у бригаду где су се задржали 15-20 минута, док је он остао код возила. Команда је била преко моста у згради фабрике са више објеката и то у првом објекату кад се уђе, наспрам портирнице. Од Зворника до Малешина су прешли неколико пунктова, барикада.

Требало је да остане у Малешину дан или два и да се врати назад, међутим ту је упознао своју садашњу супругу Муневеру Карић и због тога је остао у јединици до 10. или 11.01.1993. године, када су се вратили у Руму, он је довео своју супругу са којом и данас живи и има децу.

У Зворничкој бригади постоји доста документације, платне листе, листе са бројним стањем, по којима се може видети кад је ко дошао у јединицу, кад је отишао из јединице, да ли је напуштао јединицу, бројно стање за исхрану, а он је потписивао за сваку плату коју је примио. Узео је и потврду за радни стаж. Он се водио као припадник војске Републике Српске, а дошао је добровољно. Што се тиче тога ко је примао односно отпуштао припаднике јединице, изјавио је да му је познато да је један дечко отишао да се јави као добровољац прво у Зворничку бригаду, па су га из бригаде довели у њихову јединицу, па претпоставља да је било још таквих случајева. Претпоставља да онај ко је добровољно дошао може и да оде кад хоће. Када одлази неко из јединице раздужује се са оружјем. Када се цела јединица повукла и отишли су за Србију, направили су списак, који су предали у команду места где су последње били. Раздужили су све – оружје, униформе, магацин. Мисли да су документа са серијским бројевима и са списковима направљени у три примерка, при чему је један остао у тој команди, један је био за Зворничку бригаду, а један је остао његовом оцу. Сви су примали плату.

Вод којим је командовао његов отац Богдановић Сима, припадао је Зворничкој бригади војске Републике Српске. Наредбе су примали од команде Зворничке бригаде, али не зна од кога нити ко је био у команди. Када су ишли у акције командовао је Богдановић Сима, а напад су водили „високи” официри. Звали су на информисање на које је његов отац одлазио, након чега им је говорио који је њихов задатак и шта ће која јединица да ради, јер је у оквиру њиховог вода Богдановић Сима је издавао наређења. Они су били мали вод, који је покривао мали простор и служили су као неки клин да се пробију. Нису као јединица били на положају, већ су били као вод за брзу интервенцију, у случају напада иду на испомоћ. Нису ишли сви у акцију, неко је остајао у позадини ако му није добро. Он је учествовао у две борбе. Прва борба у којој је учествовао је била борба у Клиси кад су их напали, па су се бранили, а друга борба у којој је учествовао је била у Дрињачи кад их је позвала команда 6. батаљона која је била опкољена. Затекли су ту и 400-500 територијалаца под оружјем. Пробили су се до те опкољене бригаде заједно са Зворничком бригадом и водом војне полиције. Ишли су као помоћ. А од његовог доласка до краја боравка у Малешиху ишли су једном на положај према Клиси.

Њихов вод је имао велики војни камион марке „ТАМ 150” (који се види на фотографији у списима) и цип.

Када је дошао у Малеших ту су били његов отац, „Трцко” коме није знао име и презиме, Шевић Ђорђе и његова девојка Драгана која је носила униформу, који су после два-три дана напустили јединицу. „Гавра” је дошао у вод отприлике 7-8 дана после њега, значи 24.08.- 25.08.1992. године. У јединици је било између 20 и 30 људи, стално је неко долазио и одлазио. Првих пар дана кад је он дошао један број људи је напустио јединицу, а дошли су нови. Већина војника које је затекао кад је дошао, углавном је имала надимке којим су се ословљавали. Било је људи са којима се никада не би дружио. Грујићу – „Груји” никада не би у животу пружио руку, никада не би стао са њим да попије кафу или да га неко види са таквим човеком.

Истакао је да за време боравка на територији Босне и Херцеговине од 17.08.1992. године до јануара 1993. године није никога убио, тукао, мучио, силовао, малтретирао, понижавао, вређао, нити је на било који други начин никоме нанео зло, напротив помагао је колико год је могао у тим несретним околностима „Алфи”, „Бети”, „Гами” и жао му је што није могао више. Од момента када је дошао није лично присуствовао или видео било какву сцену физичког и психичког малтретирања, сексуалног злостављања оштећених „Алфа”, „Бета” и „Гама”.

Не зна шта се дешавало пре 17.08.1992. године, с обзиром на то да није био у БиХ и не зна из ког места је вод дошао у Малеших. Он никада није био у Скочићу. О догађају у Скочићу није чуо ни реч, нити га је тако нешто занимало, јер је имао довољно својих проблема, пошто је био у великом страху за своју супругу Муневеру, због чега је гледао да за сваки случај сваки секунд проведе са њом.

Било је шест жена и то „Алфа”, „Бета”, „Гама”, Сена, Дина и Муневера. Оштећене су могле да оду од једне куће до друге, али мисли да нису смеле да напусте вод, јер онда не би морао да чека четири месеца да извуче Муневеру коју је заволео од првог момента када ју је видео. Не зна ко их је заробио. А није питао ни свог оца шта су оштећене „Алфа”, „Бета”, „Гама” ту радиле, због чега су ту биле, одакле су дошле.

Село Малеших је разуђено село, брдско-планинског типа са плацевима и воћњацима између кућа. Био је смештен у кућу на спрат са незавршеним поткровљем које се није користило. Кућа је новија и можда је саграђена 10 година пре тога. У приземљу куће је била трпезарија са кухињом, купатилом и чим се уђе кроз врата десно су степенице које воде на спрат. На спрату, када се попне уз степенице је ходник који води на десно, а са леве стране је једна соба, са десне стране је купатило, право кад се иде улази се у другу собу и из те друге собе лево се иде у трећу собу. На улазу у кућу је мала надстрешница. Ту није било посебне страже. У тој кући је био Лазић, Богдан, Алијић или Алић, тетка, Савкић, Славица и његова супруга Муневера. Мушкарци и Славица су носили униформе, а тетка и Муневера су биле у цивилном оделу, а за које је мислио да су мештанке. Није обраћао пажњу, нити је било шта питао нити му је неко нешто рекао.

Сутрадан, пре подне, је сазнао какав је статус тетке – оштећене „Алфа” и Муневере, која је имала [REDACTED] година. По његовом мишљењу оне су имале статус заробљеника. Нису биле везане, нити су биле закључане, слободно су ишле, шетале, одлазиле у другу кућу, али му је било чудно да су оне ту спавале, живе. Први дан и сутрадан до подне није чуо да је неко повисио глас на њих, да је рекао нешто ружно или да их је на било који начин угрозио, а онда се за ручком догодило нешто што је за њега био шок. Наиме, седели су у мало већој просторији која је била кухиња и трпезарија, ручали су сви заједно, када су на пола ручка ушла у просторију у приземљу 3-5 војника, а која су рекла Муневери да заврши ручак и пође са њима. Она је побелела, изгубила се. Упитао их је шта се дешава, а они су му рекли да гледа своја посла. Пошто је видео да се Муневера успаничила упитао ју је „шта је било”, а она га је замолила да јој помогне. Претпоставио је шта је у питању, па ју је узео за руку и одвео горе у собу у којој је она спавала. Муневера је била у соби у којој су на једном кревету спавали Савкић и Славица, а она на другом. Тада је соба била празна. Увео ју је у ту собу рекавши да ће он бити испред врата и неће дозволити ништа. Она је остала у соби, а он је остао у ходнику. Ти војници су кренули за њима и почели су да се деру на њега „шта ти хоћеш, шта ти глумиш, шта ти изиграваш, ниси их ти ни заробио” и слично. Претили су и свађали су се. Није им дозвољавао да уђу унутра. Успео је да их отера, вероватно због оца. Кад су они отишли ушао је унутра код Муневере, коју је смиривао, причали су и рекао јој је да је неће нико малтретирати. Муневера му је рекла да је из Цапарде, да су она и њена сестра Дина заробљене. Поново је чуо галаму, изашао је у ходник и видео је да су се исти људи вратили и покушавају да одведу оштећену

„Алфа”, која се сакрила из леђа Лазићу који ју је штитио. Пошто је видео да неће успети да је заштити пришао је да му помогне. Стао је упоредо са Лазићем и нису им дозвољавали да приђу. Гурали су се с њима, али су успели да је одбране. Ти људи су претели, псовали, па су отишли. Један од тих војника је имао црну шпицасту велику браду по средини седу, био је крупан, бесан и агресиван, а остали су били без браде или су имали браду од 2-3 дана. Смирио је „тетку”, па је отишао код Муневере. Када га је Муневра упитала шта ће бити с њом када он оде, решио је да остане. Отишао је у магацин по униформу и пушку. Његов отац Сима је дошао тог дана око 3 сата да га вози за Мали Зворник да би се вратио кући, па га је питао зашто је у униформи и посвађали су се око његовог останка. После пар минута свађе испричао је оцу шта се догодило, али није знао да му каже о којим људима се радило. Рекао је оцу да неће да дозволи такве ствари, јер то није нормално, а отац му је рекао да ће то да среди. Отишао је код Муневере и рекао јој је да је најбоље да каже, ако је неко нешто пита, да је она његова девојка и да ће је заштити. Сутрадан (19.08.) пре подне или око подне је сазнао од Лазића да су ти људи отишли из јединице.

Објаснио је да није тако лако могао да одведе са собом Муневру. Било је свакаких људи, који му нису род, а има само једног оца, без обзира на то што је био старешина. Проблем је био како изаћи из куће да их нико не види, напустити Малешин и доћи до Зворника. Први пут када се супротставио тој групи људи, имао је „више среће него памети”. Након тог догађаја је закључио да то нису били људи са којима се „могло играти”. Истакао је да је он могао слободно да оде, али да је покушао да одведе Муневру или било коју другу „избушили би га као ђевђир”.

Заузео је место магационера, који је отишао након пар дана, с тим што је он преузео магацин после 7-9 дана. Магацин се налазио у малој празној кући преко пута куће у којој је био смештен, а када се изађе из дворишта те куће и пређе се макадамски пут. Од магационера, чијег се имена не сећа, узео је униформу и аутоматску пушку. Магационер се прво бунио, али му је вероватно због његовог оца дао те ствари. Униформа коју је изабрао је била класична маскирна, на којој није било никаквих ознака. Оружје је узео из отвореног сандука наоружања у коме је било више пушака, пар ручних бацача. Пушка има свој серијски број који се уписује у свеску или лист папира формата А4, име и презиме особе која је задужује, па се потпише да ју је задужио. Био је читав списак припадника јединице. Тај списак му није био предат када је он касније преузео место магационера, с обзиром на то да није био четни евидентичар. Мисли да је као четни евидентичар радио његов отац. У команду Зворничке бригаде слао се списак о бројном стању и спискови за плату. Негде од 25.08.-26.08.1992. године је имао је кључ од магацина.

Даље је навео да су Савкић и Славица били смештени на спрату у првој соби лево кад се уђе у ходник и спавали су на кревету до прозора, а на кревету до ходника до зида је спавала Муневра. У соби на спрату право кад се иде ходником су спавали Лазић и тетка – „Алфа”. У тој соби

постоје врата која воде у још једну собу у којој су били Богдан и окривљени Алић или Алијић. У трпезарији није нико спавао, а коришћена је као дневни боравак.

Поред куће у којој је он био смештен у средини Малешиха се налазила друга кућа на спрат, која споља није била омалтерисана. У тој кући је био Шевић Ђорђе са девојком Драганом (окривљена Ђекић), човек са брадом, ћелав презименом Грујић – „Груја” и још једна девојка, а обе су носиле униформу. Није био сигуран да ли су ту биле оштећене.

У једној кући је била оштећена „Гама” са „Трцком”. Мисли да је оштећена „Гама” била малолетна, али не зна колико је имала година. Навео је да је видео неколико пута „Трцка” у друштву оштећене „Гама” када пролазе или долазе, кад преузимају ручак, када иду код неког претпоставља на кафу или слично. По његовој процени „Трцко” је имао око 35-40 година.

Не зна у којој кући је била „Бета”. Њу је, такође, видео 17.08. или 18.08. с тим што не зна из које је куће дошла. Била је млада и сигурно је имала мање од [REDACTED] година.

Његов отац је био смештен у кући на крају Малешиха према Клиси, на 400-500 метара од куће у којој је он био. У једној просторији је био смештен његов отац, а у другој Дина (сестра његове супруге Муневере) за коју не зна шта је била у кући. Не може децидно да тврди да је његов отац био Динин „заштитиник”.

За време боравка у Малешиху био је прилици да разговара са оштећенима, али му се оне нису жалиле. Мисли да су, када је он дошао у јединицу у Малеших, све три оштећене имале некога ко ће их заштити, осим Муневере. Не зна да ли су оштећене морале да имају сексуалне односе са њима, да ли су морале да им перу, да им кувају, да им спремају, да живе са њима.

У јединици су се хранили тако што су добијали кувану храну у мањеркама од Зворничке бригаде од војске тако што је храна разношена из Зворника „Фургоном”, „Тамићем” по јединицама. А ако се неке не свиђа та храна, могао је уколико има новца да купи или да себи спреми нешто друго. Оштећене и остали су спремали храну када се неке нешто једе. У почетку су добијали и јефтине цигарете, сваки дан по једну кутију, а задњих месец и по, два их нису добијали.

У Малешиху је боравио две недеље, 14-15 дана, а онда су отишли у Клису, која се налазила на средини између Малешиха и Петковца, а где није било мештана. У Клиси је живело већински муслиманско становништво за које претпоставља да се раније иселило. Сместили су се у више кућа које су се налазиле отприлике у центру села, на главном путу. Муневра је била с њим.

У Клиси у кући је оштећена „Алфа” била са Лазићем, оштећена „Гама” са „Трцком”, оштећена „Бета” са Нешић Дејаном, а Сена је била са „Гавром”. Свака је била са својим „заштитником” у кући. По његовом мишљењу, оштећенима је било боље са особама које су их штитиле, него да нису имале особе које их штите. Претпоставља да су их штитили од

неких који хоће да их силују, као што претпоставља да је он од тога штитио и Муневеру.

Било је неколико мањих напада док су били у Клиси. Ту су били у двадесетак, 25 дана, а онда су због напада на њих отишли у село Петковце, где је било мештана. Оштећене су ишле заједно са њима и биле су са истим особама као и у Клиси, осим што је у борби у Клиси погинуо Лазић, па је оштећена „Алфа” углавном била са „Мркијем” који ју је штитио.

Из Петковца не зна да ли су отишли у Дрињачу. Сместили су се у кућама које се налазе десно чим се пређе мост, између моста и бензинске пумпе. У Дрињачи је било мештана, али не у насељу у коме су они били.

Из Дрињаче је оштећена „Гама” кришом отишла са „Трцком”.

Испричао је да је два, три дана пре него што ће прећи из Босне у Србију, сазнао од Нешић Дејана да су га неки из јединице питали како ће он реаговати ако они буду хтели да побију те заробљенице, девојке. Навео је да су све три („Алфа”, „Бета” и Муневера) биле у кући. Тада је отишао у магацин, из магацина је донео сандук ручних бомби (то је једно 50-60 комада ручних бомби), извукао је из једне бомбе скоро до краја осигурач, везао је канап и ставио то у њихову собу одмах код улаза, а којој соби су били он, Муневера, Нешић Дејан и оштећена „Бета”. Видели су када је то носио и неки су били на његовој страни, што су му рекли. Његов отац је био горе у својој соби, те када га је отац позвао, јер је вероватно чуо од Нешића шта је било, рекао му је да ће дићи читав објекат у ваздух ако неко нешто покуша. Отац му је рекао да то не склања да би сви могли да виде, али да он неће дозволити да се тако нешто деси. Мисли да је ту било људи којима се није могло наређивати. Могао је да верује само некима, као и свом оцу, а за друге није знао коме може да верује а коме не.

Истакао је да је за сво време боравка од Малешиха, па до одласка из Дрињаче за Србију сам прао униформу, а претпоставља да су и остали прали сами униформу, али о томе није водио рачуна.

Није се дешавало да, када оду у акцију, неко донесе плен на пример прасе, јагњад, месо, нешто за спремање. Али је било оних који су пецали на Дрини, па су у Дрињачи пекли рибу. Већином је рибу спремао „Такси” из Београда и оштећена „Алфа”.

Окривљеном Богдановићу је предочен исказ оштећене „Алфа” у делу у коме је навела да је фотографије нашла у цепу његове униформе кад ју је прала, те је изјавио да то није тачно истакавши да његову униформу, панталоне, кошуљу нико није дирнуо, а камоли прао. Неколико пута је његова супруга Муневера, кад не испере најбоље, тражила да она опере, па јој није дао. Претпоставља зашто је то рекла.

Након што је окривљеном Богдановићу предочено да је пред истражним судијом изјавио да ни у једном тренутку уопште није било цивила за време њиховог стационирања у селима, па самим тим ни ромских цивила, док је на главном претресу рекао другачије, изјавио је да

није питан код истражног судије да ли је било с њима цивила, ромских цивила, већ су му навођена имена окривљених и оштећених, да ли му је познато одређено име и презиме.

Након што је окривљеном предочено да је пред истражним судијом изјавио да су искључиво били стационирани војници, а имена оштећених која су му прочитана, ни имена три жене које су наводно преведене у Србију му нису позната, окривљени је навео да нити је питан нити је то одговорио. На питање да ли је чуо гласно диктирање записника, окривљени Богдановић је изјавио да је истражни судија почео да диктира када му је тужилац постављао питања. У једном тренутку је чуо да истражни судија диктира „под директном командом владе Републике Српске”, па му је рекао да није под директном командом владе Републике Српске, него при влади Републике Српске, потом је писао приговор ради исправке онога што се директно тиче њега. Погрешно су интерпретиране ситнице, а неке чињенице нису ушле у записник. Између питања и одговора тужиоца слушао је оно што је могао од гласног диктирања записника, па је нешто чуо нешто не. Био је под стресом. Признао је и без примедби потписао записник као свој, јер му је дат записник да потпише.

Окривљеном Богдановић Дамиру је предочена фотографија број 20, те је изјавио да је то фотографија куће у Малешиху у којој је био смештен, а десно је бела кућа у којој је такође, била смештена јединица. Мисли да је у тој кући био Грујић – „Груја”, окривљени Шевић и његова девојка, друга девојка и још један или два припадника јединице којима се не сећа имена.

На фотографији број 31 и 32 је приказана кућа у којој је био смештен на другом спрату са Муневером у Клиси. Његов отац је био смештен на првом спрату. У то време приземље није било омалтерисано и кориштено је као дежурана.

На фотографији „А” на којој су припадници јединице, препознао је Богдана, Грујића или „Грују”, Нешић Дејана, Богдановић Симу, окривљеног Гаврић Томислава - „Гавру”, Лазића и окривљеног Алића. Он је четврти у горњем реду гледано с лева на десно.

На фотографији „Б” на којој су припадници јединице, препознао је, Богдана, свог оца Богдановић Симу, „Таксија”, Грујића или „Грују”, Нешић Дејана, Савкића, окривљеног Стојановић Зорана - „Трцка”, Славицу, окривљеног Алића, окривљеног Гаврића, Лазића и „Џамшија”. Он је четврти у горњем реду гледано с десна на лево.

Обе фотографије су сачињене, последњих дана августа, у Малешиху испред куће у којој је он боравио, два-три дана пре преласка у Клису. Иза њих се налази њихов камион. Видљива је гума која је пробушена приликом напада на њега у Клиси.

На фотографији „В” на којој су припадници јединице идентификовао је окривљеног Гаврић Томислава - „Гавру”, Нешић

Дејана, свог оца, „Пакраца“, „Мркија“ и Богдана. Он је први у доњем реду гледано с лева надесно, а сликана је у Петковцима испред команде.

На главном претресу од 24.09.2012. године, а након испитивања оштећене „Алфа“, окривљени Богдановић је донео на увид своје фотографије, а које постоје у списима предмета и означене су као „А“, „Б“ и „В“, навевши да их је он лично купио у Малешићу и да су урађене у више примерака тако да је сваки од оних припадника јединице који се налазио на фотографијама могао да узме фотографије. Наведеним је желео да демантује исказ сведока „Алфа“ да је она њему прала кошуље и на тај начин дошла до фотографија, јер те фотографије које су пронађене у цепу нису његове, јер је његове је управо доставио суду. На главном претресу од 25.12.2012. године додао је, а што се тиче фотографија и прања униформе, кошуље, кошуљице како је већ речено, да је сведок „Алфа“ лажов.

Бранилац окривљеног је у завршној речи, између осталог, навео да сматра да током поступка није доказано да је окривљени Богдановић Дамир извршио кривично дело које му је оптужницом стављено на терет, односно није утврђено да је извршио тешку повреду људског достојанства што је потребно за постојање овог кривичног дела. Сматра да ниједном радњом на било који начин овај окривљени није присиљавао оштећене „Алфа“, „Бета“ и „Гама“ да припремају храну, да перу одећу и униформе, и чисте објекте у којима су смештени нити је нечовечно поступао према њима. Из оваквог описа није видљиво да је поступао противно одредбама Женевске конвенције и Другог допунског протокола. Предлажио је да га суд ослободи од оптужбе на основу одредбе члана 423 став 1 тачка 2 ЗКП.

У својој завршној речи окривљени Богдановић Дамир се сагласио са речима свога браниоца, јер током поступка није доказано да је извршио кривично дело које му је стављено на терет, па је предлажио да га суд ослободи од оптужбе.

На записнику пред истражним судијом од 06.11.2009. године **окривљени Стојановић Зоран** се бранио ћутањем.

Износећи своју **одбрану** на главном претресу од 16.09.2010. навео је да не признаје кривично дело које му је стављено на терет .

Наиме, у кафићу у Лозници срео је два друга који су били на ратишту, а која су га питала да ли хоће да пође и да помогне, јер је опасна ситуација у селу Дубница на Мајевици. У марту или почетком априла 1992. године пријавио се на Мајевици у војску Семберије и Мајевице, која је имала амблем са орлом на левом рукаву. Увели су га у евиденцију. Задужио је униформу и наоружање у јединици Богдановић Симе, који му је био командант. Ту је затеко још Славицу, Рајка, Богдана, Грујића, „Тишу“, „Пају“, Лазића и још неке. Додао је да је од самог почетка био у

јединици Богдановић Симе, која није имала неко име, нису имали нека обележја и између себе су се ословљавали надимцима. Он је имао надимак „Трцко”, па су га тим надимком звали у јединици. Јединица је бројала некад 15, некад 20 људи, добровољаца. Никад није чуо да његову јединицу зову „Симини четници”.

Не зна да ли је Сима имао заменика. Када Сима оде у команду у Зворник, он се врати за два сата и нико га не мења за то време. Само им се јави и они га ту чекају. Сима је, пре него што је он дошао у јединицу, био рањен у ногу, па је ћопао. Не зна на ком ратишту је рањен, мисли да је рањен у Зворнику, али није сигуран. Није приметио да је носио тада неки штап или штаке.

Сместили су га у неку викендицу и ту су били неких 15 дана, а онда су их у априлу или мају пребацили у село Осмаке код Мемића код Келесије. Ту су били у случају потребе да помогну. Ишли су у „чишћење” са војском, интервентним водом. Нису имали с њима неке посебне акције, ишли су пар пута да обиђу села у којима више није било никога. Имали су цип и војни камион, којим се превозе од Зворника до Малешиха. Цип је био маскирни, жуто-зелени, маслинасти, са лименим кровом. У цип је могло да стане 6-7 људи. Војни камион је био зелен, сив. Не зна које марке је био, али су га звали „110-ка”. У товарном сандуку су се са стране налазиле клупе, које припадају камиону.

После месец до два, негде у мају су из Осмака прешли у Малеших, где су провели око 2 месеца. Сима је рекао да иду у Зворник, па је он отишао у команду где су му ваљда рекли да иду у Малеших. У Малеших су сво време боравили у кућама у које су се одмах сместили како је ко хтео. Биле су празне. Било им је на располагању 3-5 кућа. Он се сместио са покојним „Пајом” у стару белу кућу. У кућама поред је била војска, минобацачи, прагисти. Ту су примали плате, цигарете и хранили су се с војском. Нису имали задужења у рововима, већ су били ту у случају потребе, а једном су ишли у акцију у Засеок. Навео је да је, када је напуштао јединицу и одлазио из села, тражио одобрење само од командира, окривљеног Богдановић Симе.

Богдановић Дамир и Гаврић Томислав су дошли касније. Наиме, Богдановић је дошао када је његов отац рањен у акцији код Засеока и не сећа се да је он уопште био у Скочићу. Не може да се сети Шевић Ђорђа.

Био је у Скочићу, али не зна кад. Тада није била срушена цамија.

У Скочић је дошло њих двадесетак ципом и камионом који је возио покојни Костић. Сима је возио цип, с тим што не зна ко је још био с њим у ципу. Он је био позади у камиону и са њим су били Раденко Грујић, „Јаза”, „Тихи – Тиша”, Рајко, Славица, окривљена Драгана, Лазић, „Жути”, „Бели”, окривљени Алић Зоран, Савкић, Бане, „Пакрац”, неки Зоран. Славица и Драгана су носиле униформу и оружје, али не зна које.

Ушли су у Горњи Скочић да би обишли куће. Наредба је била да се обиђе село, да се види да нема муслиманске војске, јер се дешавало да људи оду да беру шљиве, па их нађу заклане, што се дешавало и у селу Клиса. Наређење су добили од команданта то јест Богдановић Симе, а он

је добио од команде, будући да је стално ишао у команду Војске Републике Српске. Команда је била у Малешиху, Петковцима и Зворнику. Не зна од које команде је добио тај задатак. Задатак су обављали тако што су се распоредили по кућама које су прегледали као и баште. Нису никога затекли. Враћали су се доле у Скочић када их је један човек зауставио, нешто је причао са Симом, који им је рекао да обиђу куће где је стао камион, а 200 метара на горе било је још кућа. Село Скочић има муслимански део, па онда нема кућа, па иду ромске куће. Нису знали да су ту Роми. Кренуо је са Богданом узбрдо путем према првим кућама од Горњег Скочића и претражили су шљивике и куће, док су други претраживали друге куће. Задржали су се неких пола сата. Нису никога затекли. Када су дошли доле Роми су већ били утоварени на камион који је био пред кућом, тако да није ударио бандашем од бицикла оштећеног Есада Агановића, није чуо да је Сима оштећеном Еседу Агановић ножем одсекао пенис, нити да су деда и унук морали да врше орални секс међу собом, то је прочитао у оптужници. Није чуо да се нешто дешавало, ни галаму ни пучње, хице, пошто је био горе на врху села, 200-300 метара од кућа Рома. Није видео да је неко лежао мртав нити да је било крви. Само је видео пуно људи - жене, мушкарце и старије људе у камиону. Било је предвече и још се видело. Људи су били утоварени у задњи део камиона, фактички у товарни део, али не зна колико их је било, с тим што је камион био мали и мала је приколица, те ту није могло да седне ни 15 људи. Ти људи су седели на поду камиона, а на клупицама је седела војска. Можда је видео једно дете, будући да је ушао задњи у камион и стајао је на папучици за улазак у камион, јер нису могли сви да седну. Није видео жену у поодмаклој трудноћи, била је гужва. Није обраћао пажњу на те људе и није знао ко су они. Били су обучени у цивилна одела. Није видео ни леш, пошто је задњи ушао. Никога није питао шта се ту дешава. Навео је да није било јаука, те да није чуо молбе и кукања. Била је потпуна тишина.

Кренули су у Малеших, који је удаљен од Скочића неких 8-9 километара, али не зна тачно. Те људе су водили у Петковце да их предају команди, а једини пут за Петковце је преко Малешиха, а за Малеших се иде преко Козлука. Када су дошли у Малеших до кућа где су били смештени неко је наредио трима „женскама” да изађу напоље, али не зна ко, можда неко из камиона. Није уопште обраћао пажњу на њих три. Он и Богдан су били задњи, јер су задњи дошли и задњи се попели, па су сишли. Ни једна од оштећених му се није обратила приликом изласка из камиона нити им се он обратио. Није истина да је претио оштећеној „Бети” да мора да изађе или ће је убити. Он је отворио страницу и оне су сишле доле, док су им Богдан, Рајко и он помогли.

Није знао да су оштећене „Алфа”, „Бета” и „Гама” у камиону нити да ли су добровољно пошле са њима из Скочића. Пошто је дошао на крају када су они већ били убачени. Није видео ништа и не зна шта се ту дешавало, ни да ли је неко тражио да оштећене поведу с њима.

Оне су одмах одведене у кућу. Рајко је ишао напред, оне између. Навео је да су са њима остали Рајко, Богдан, Славица и Драгана. Нико није одредио ко ће да остане. Окривљени Стојановић је остао, јер му је било мука у камиону од прашине, труцкања. Он и Богдан су остали да би затворили страницу камиона и отишли су за осталима, камион је наставио даље након задржавања од 5-10 минута. Не зна да ли је још неко изашао, није видео. Оштећене су биле у цивилу, нису имале димије. Мисли да су оштећене „Бета” и „Гама” носиле тренерке, а оштећена „Алфа” сукњу. Оштећена „Гама” је имала неке лагане ципеле.

Било му је чудно што су те жене биле ту остављене, али никога није ништа питао. Није питао ни где иду ти људи из камиона, мислио је да иду на размену и да их воде у Малешин, пошто је то једини пут за Петковце.

Када су са оштећенима дошли у кућу нико није певао. Драгана и Славица су одвеле њих три у собу у велику кућу, у којој су били смештени Богдан, Лазин и не зна ко још. Увели су их у собу лево у коју се иде степеницама до терасе, па се лево улази у кућу, па онда иде лево. То је велика дневна соба, где се претежно седело. Он и Богдан су остали на тераси на вратима, која тераса није ограђена и има 3-4 степеника на улазу на бетонску терасу, где су биле клупе и сто. Видео је да окривљена Драгана изводи оштећену „Гама” у собу право кад се улази на врата право односно лево када се изађе из велике дневне собе, она му је после рекла да ју је претресла. Пошто није улазио не зна да ли је нешто пронашла, али му је она касније испричала да јој је узели неку бурму, крст и ланчић. Богдан је улазио два - три пута у собу код тих жена. Не зна шта се дешавало у тој соби, будући да је он седео напољу на тераси и пио. Не зна шта се дешавало унутра, врата су била затворена. Из собе лево у коју су уведене оштећене излазили су и улазили Рајко и Богдан. Ништа није питао Богдана. Био је ту 15 минута, а онда је отишао у кућу у којој је био смештен да легне пошто је повраћао. Повраћао је и у камиону. Било му је мука. Тог дана је пио ракију, с тим што не зна колико је попио, јер је стално доливао, тако му је било лакше. Објаснио је да није пио пре Скочића, већ је почео са пићем када су дошли у Козлук. У Скочићу је био трезан. Пио је све што је стигао и пар пута је имао сукобе са Богдановић Симом због пића.

Не зна када су се вратили они што су отишли камионом. Није видео никакву крваву униформу. Није питао шта је било са људима из камиона, мислио је да су одведени у Петковце.

Када се сутрадан пробудио, оштећене су биле распоређене по кућама, не зна по чијој наредби. Оштећена „Алфа” је остала у „белој кући”, оштећена „Бета” је одведена у „жуту кућу”, а оштећена „Гама” је била послата у кућу код Грујића, ради се о немалтерисаној кући на спрат до које куће су били прагисти и монобацачлије. Не зна ко је био у „жутој кући” где је била распоређена оштећена „Бета”, јер су у ту кућу слабо ишли. Претежно су седели испред велике „беле куће”, где су клупе и сто.

У „белој кући”, која је била на почетку села према Клиси, су били Лазић, Рајко, касније окривљени Богдановић Дамир који није одмах био ту. Мисли да су и Славица и Драгана ту биле смештене

Он је био у „чичиној кући” у којој кући није била ни једна од оштећених.

Оштећена „Алфа – тетка” је имала преко [] година, била је крупна, подебела и деловала је зрело, оштећена „Бета” је имала око [] година са црном косом средње дужине, а оштећена „Гама” је имала исто око [] године, била је крупна са дугом косом. Изгледале су зрело, крупно, више су деловале као жене.

Оштећене су спремале ручак у кућама где су биле смештене, кувале кафу, чистиле целој јединици. Није видео да су прале рубље. Није чуо да је неко нешто наредио. Кретале су се слободно по селу и ишле су једна код друге, могле су да причају, да се друже. Остајале су саме без надзора и могле су да напусте јединицу када су хтеле, у близини су били муслимански положаји, а имале су и приступ оружју. Сећа се да је оштећена „Алфа” облачила њихову униформу.

Оштећене су јеле што и они, нису их издвајали. Храна је допремана камионом, добијали су је од војске, па тако свако оде до казана, сипа и једе, али су је и куповали.

Када је оштећена „Гама” дошла код њега у кућу прала му је рубље, кувала је себи и њему. Зближили су се и она није хтела да оде од њега. Није јој наредио да то ради, већ је то она сама радила. Била му је као жена. Једном ју је на њену молбу водио у Скочић када Сима није био ту. Молила га је да оде да види кућу и да узме неке ствари. Нико није видео да је отишао с њом. Она је покупила неке ствари за преобуку, па су се вратили. Када је питала за своју фамилију, родбину рекао јој је да су одведени на размену, а није знао за њихову судбину.

Водио је више пута на ручак и оштећене „Бета” и „Гама” код мештана у комшилук.

Није видео да су оштећене за време боравка у Малешиху малтретиране, мучене од било кога из јединице, нити да су силоване. Није видео да их је неко терао да се скидају голе и да играју по столу нити му је то рекла оштећена „Гама”.

Навео је да му се оштећена „Гама” жалила да је Грујић малтретира - силује, али није рекла на који начин, те га је молила да је заштити. Додао је да се шалио са њима да им буде лакше. Онда је самовољно одвео заштићену сведокињу „Гама” код себе у кућу и од тада је са њим. Са тим се сложила оштећена „Алфа” коју је оштећена „Гама” прво питала да ли да иде, добровољно је била с њим. Чак су се оштећене „Гама” и мала „Бета” посвађале око тога која ће да буде с њима. Није више дао никоме да малтретира оштећену „Гама”. То је било 7-10 дана по доласку оштећених у Малеших. Штитио ју је тако што је Грујићу запретио да не сме више нико да је дира, да је малтретира, па после тога није имала проблема. Није му рекла, до пред крај, да ју је „Тихи – Тиша” први силовао у Скочићу. Питао ју је, када ју је довео код себе у кућу у

Малешиху, да ли жели да оде с њим када искрсне прилика, на шта је она пристала. Претходно се саветовала са оштећеном „Алфом” шта да ради, а ова јој је рекла да је боље да иде с њим.

Навео је да не зна шта је било са оштећенима „Алфа” и „Бета” по другим кућама, јер тамо није одлазио. Оштећена „Гама” му је рекла да су се оштећене „Алфа” и „Бета” жалиле да су силоване. Помињала је само да су силоване по кућама, помињала је покојног Лазића и покојног Богдана, а оне му нису рекле ништа. Њих није заштитио да не би дошао у сукоб са људима, није смео да реагује, па није могао да им помогне. Није то пријавио окривљеном Богдановић Сими као команданту.

После је оштећена „Бета” била са неким Дејаном из Шапца, а оштећена „Алфа” је била са Лазићем, а када је он погинуо била је са Радославом из Крушевца за кога се касније удала.

Оштећена „Алфа”, „Бета” и „Гама” су имале статус као да су заробљене, али су имале толико слободе да су се кретале и оружје им је било надохват руке пошто га оставе и изађу напоље. Никада нису остављали празне пушке, јер су морали увек да буду спремни, тако да су могле да их побију.

Оштећене за њега нису биле заробљене чим су се кретале слободно, шалиле су се са њим, училе су га ромским речима, а оштећена „Бета” га је звала „Ћелавица”.

Поред оштећених „Алфа”, „Бета” и „Гама”, ту су биле још Дина која је била смештена у кући Богдановић Симе, Сена која је била смештена у „жутој кући” са Гаврић Томиславом, и Вера која је била смештена у „белој кући”, које је затекао у Осмацима и не зна када су дошле. Дина је више пута носила униформу, пушку и пиштољ, а и Сена и Вера. Мogle су слободно да се крећу, ишле су по кућама на кафу. Није имао прилике да разговара са Сеном, Вером и Дином, а које су биле из села Мемићи код Калесије и њих је довео интервентни вод.

Дамир је био као економ у јединици, а економ држи кључеве од магацина. Сместио се у „белу кућу” и био је на спрату са Муневером, с тим што не зна да ли је с њом био од првог дана, али је после пар дана био с њом и од тада је био с њом стално. Није као Симин син имао повлашћен статус у јединици.

У Малешиху су остали око 2 месеца, можда месец и по, негде до краја августа када су прешли у Клису, где су се распоредили у 5-6 кућа. Он, Савкић, Славица, неки „Крца” су били смештени у једној кући, а касније су дошли неки добровољци и остајали су по два-три дана. Оштећена „Гама” је била смештена са њим. Сима, Дамир и Вера су били смештени у кућу која се налазила усред села код чесме. Оштећена „Бета”, Дејан и Лазић су били у трећој кући, „Жути” је био у четвртој кући. Онда је дошао у Клису Јеремић Радослав са још једним другом. За то време оштећене „Алфа”, „Бета” и „Гама” и даље су радиле по кућама, спремале су им све нормално, кувале су њима и себи. Навео је да оштећене није нико приморавао да иду с њима, односно насилно водио приликом

промене локације, оне су ишле с њима, биле су у униформи и све су имале приступ оружју.

У Клиси су се задржали 20 до месец дана, док их нису напали Муслимани, јер је ту била тампон зона. У помоћ им је дошла војска, која их је одвела у Петковце где је била команда и ту су били 7 дана. Сместили су се у једну школу. Дана 11.11.1992. године одлазе за Дрињачу, што зна јер је тада сазнао да му је мајка болесна, па се вратио у Србију.

После сахране вратио се у Босну у Дрињачу са рођаком. Послао је малу Слађу да зове оштећену „Гама” да наводно дође по шљиве. Оштећена „Гама” је дошла, сели су у возило и кренули. Узео је легалну здравствену књижицу Славице Стојановић, ћерке Илије Стојановића који је био смештен у Дрињачи, да би могла да прође на пункту. Нису их заустављали, јер је била киша. Оштећену „Гама” је прво одвео код свог друга, а после код себе. Питао ју је да ли хоће да иде, јер је слободна, међутим она је рекла да хоће да остане ту са њим, а није имао могућности да одведе све три оштећене са собом. Оштећену „Гама” одвео је на превару из Дрињаче, а плашио се да их неко не види. На питање зашто се плашио да их неко не види, ако је рекао да су оне могле слободно да се крећу и да су могле да напусте јединицу када су хтеле, окривљени је одговорио да су се оне слободно кретале када они нису ту, а сви су били ту када је одвео оштећену „Гама”.

По повратку у Србију, Дејан је одвео оштећену „Бета” за Шабац. Окривљени је звао Немачку и тако нашао ујака од оштећене „Бета” и разговарао са њим. Дошла је полиција по оштећене „Бета” и „Гама”. Оштећена „Бета” је отишла у Немачку, а оштећена „Гама” није хтела да иде, већ је остала. Живела је са њим 15 година нормално као жена и имала је више пута могућности да побегне. Ишао је с њом у Босну, могла је да остане, а отишла је једном два и по месеца у село Бреже код Тузле, па се вратила. Није никога малтретирао, није никога тукао, није силовао.

Окривљени Гаврић Томислав је отишао пре њега из јединице, не зна да ли из Клисе или Дрињаче и не зна да ли је имао одобрење да напусти јединицу. Чуо је да је са њим отишла Сена. Оштећена „Гама” му није причала да ју је Сена звала да пође с њом.

На фотографији „А” на којој су припадници јединице, окривљени Стојановић је препознао Богдана, Грујића, окривљеног Богдановић Дамира, Нешић Дејана, Богдановић Симу, окривљеног Гаврић Томислава, покојног Лазића и окривљеног Алића.

Навео је да је њихов камион на вратима имао мртвачку главу. Не сећа се да ли је мртвачка глава била и на предњем делу камиона. Ради се о камиону „110”. Не зна да ли су камионом који је дужила његова јединица били у Скопићу. Сећа се да им се неки камион покварио.

А на фотографији „Б” на којој су припадници јединице, препознао је „Жућу”, Богдана, Богдановић Симу, Грујића, Савкића, Нешић Дејана, Славицу, окривљеног Богдановић Дамира, окривљеног Алића, окривљеног Гаврић Томислава - „Гавру”, Лазића.

На фотографији „В” на којој су припадници јединице, идентификовао је окривљеног Гаврић Томислава - „Гавру”, Дејана, Богдановић Симу, Грујића, окривљеног Богдановић Дамира, Јеремић Радослава, „Жутог” и Богдана.

Не зна где су сликане.

Након што су му предочене фотографије од броја 1 до броја 21, број 25, број 26, те од броја 28 до броја 32, изјавио је да не може да препозна локацију, а мисли да је на фотографијама број 22, 23 и 24 „бела кућа”, а на фотографији број 27 видљива је кућа у Клиси.

На главном претресу од 14.03.2012. године је изјавио да не познаје окривљене Шевић Ђорђа и Ђурђевић Зорана. Окривљени Алић се увек мотао око камиона, није хтео да иде на стражу и избегавао је да иде у акцију. Окривљена Ђекић Драгана је била медицинска сестра и није видео да икога удара, туче.

У априлу или мају су исељени Муслимани из Горњег Шепка.

Навео је да им је критичном приликом речено да иду у Козлук, да би потом навео да је била наредба да се иде у Горњи Скочић где су муслиманске куће. Требало је да виде да ли има Муслимана, муслиманских војника, које ће ако нађу да предају команди. Обишли су куће, вратили се и затекли Роме.

У Скочићу су били Рајко, Лазић, Сима и Алић Зоран за кога не зна да ли је отишао даље камионом. Не може да се сети да ли је у Скочићу била Драгана, али зна да је, после Скочића, била пред кућом и да је ушла са оштећенима када су уведене. Не зна да ли је неко ко се зове Ђурђевић Зоран био у Скочићу.

Није тачно да је ударао некога бандашем од бицикла по глави.

Оштећена „Гама” је с њим била добровољно, чак су се она и оштећена „Бета” посвађале која ће бити с њим у кући.

Месец дана након што је одвео оштећену „Гама” хтео је да „преведе” још једну - Муневру, а ако не може њу онда једну од две што су остале то јест „Алфа” или „Бета”. Замолио је Верка да то учини уместо њега, док је он чекао код језера у возилу, јер није смео да пређе у Босну, било га је страх од свих који су остали у јединици, „Тиша” и Грујић су били најгори. Није успео да преведе ни једну, хтео је да их повеже са породицом, за коју није знао где је, а док су били у Босни није их питао где су им породице. Било му је жао, јер су остале саме, а мисли да су њихови одведени у команду. Причало се да су силоване, али он то није видео. Не зна да ли им је неко бранио да оду.

Муневру је видео 5 пута. Стално је била у кући са Славицом и Драганом. Не зна ко би је силовао или малтретирао кад је ту била Драгана, јер су биле као другарице.

Навео је да су оштећене могле су да оду у Клису, јер су остајале саме у селу. Носиле су чак и оружје. Након што је окривљеном Стојановићу предочено да је окривљени Богдановић Дамир изјавио да

нису могле да оду, он је рекао да не зна како је Богдановић гледао на то, али су оне могле да пређу у Клису где није било линија, била је међузона. Ту су улазили Муслимани, клали мештане, људи оду да беру шљиве и нађу их обешене и заклане.

Истакао је да је сво време био пијан.

Објаснио је да су они били интервентни вод при Зворничкој бригади. Не зна ко је био командант Зворничке бригаде. Њихов командант је био Богдановић Сима, а његов заменик је био вероватно „Тиша“, који је мртав. Војска их је наоружала, добијали су плате, цигаре, хранили су се „на казану“. Он је имао пара, па је куповао прасиће, јагњиће, пиће, цигаре.

Бранилац окривљеног је у завршној речи, између осталог, навела да током поступка није доказано да је окривљени Стојановић извршио кривично дело које му је стављено на терет, детаљно образлажући да се целокупна оптужница базира на исказу сведока „Алфа“, која је заинтересован сведок и својим сведочењем је изгубила сваки кредибилитет, а да су оштећене „Бета“ и „Гама“ више пута мењали свој исказ. Предлагала је да суд окривљеног ослободи од оптужбе.

У својој завршној речи окривљени Стојановић Зоран се сагласио са речима свога браниоца. Навео је, између осталог, да није никога убио, није учествовао у убиству, а није ни видео џамију у Скочићу. Сматра да нема доказа да је извршио наведено кривично дело, због чега је предложио да га суд ослободи од оптужбе.

Окривљени Гаврић Томислав се, на записнику пред истражним судијом од 06.11.2009. године, бранио ћутањем.

Изnoseћи своју **одбрану** на главним претресима навео је да не признаје кривично дело које му је стављено на терет. Од малена га зову „Гавра“ и тако су га звали када је отишао у Босну. Не сећа се да ли је у јединици било још некога ко се звао његовим именом или надимком. У јединици је било њему сличних људи, а људи су долазили и одлазили.

Од фебруара 1991. године до средине августа 1992. године се налазио на издржавању казне у КПЗ Пожаревац, коју је целу издржао.

Крајем августа или почетком септембра 1992. године аутобусом је из Шапца отишао у Зворник у касарну „Стандард“, где је била стационирана војска Републике Српске, с тим што не зна о којој се бригади ради. Дошао је у униформи резервног војника коју је задужио у Шапцу, а тамо се информисао тражећи јединицу која иде у акције, јер је тога био жељан и није хтео да иде у позадину ни у ров. У касарни га је капетан Митровић, који је био одговоран за безбедност, упутио на Богдановић Симу, који је имао јединицу стационирану у Малешићу. Ту су га евидентирали као припадника јединице. Телефоном су ступили у контакт са Симом, који је истог дана око 5-6 сати дошао ципом

изрешетаним од метака са још неким. Сима је изразито хромао и рекао му је да је задобио рану у акцији на Засеоку.

Стигли су у Малешић, а где је провео 10-15 дана. Задужио је наоружање – аутоматску пушку и муницију и маскирану униформу са капуљачом. Маскирану униформу су му дали да би били једнообразни, јер су сви у јединици имали маскиране униформе иако нису биле све исте.

Био је смештен у кућу са покојним Нешић Дејаном из Шапца и окривљеним Богдановић Дамиром за кога зна да је дошао у јединицу десетак дана пре њега. Због протекла времена не сећа се с ким је још био смештен, били су неки Босанци. Не зна ко је одређивао у које куће ће се сместити војска ни где ће ове жене бити смештене и са ким, будући да је дошао касније и кратко је био у Малешићу, а преко дана се није задржавао у селу. Не сећа се у којој кући је боравио Сима. Не би могао да препозна куће због протекла времена.

Сутрадан му је окривљени Дамир дао сандук муниције и показао му је пут до линије фронта, ровова, који се налазе у Малешићу гледано на муслиманску територију село Ковачевићи, да би испуцао пушку. Мисли да га је на окривљеног Дамира упутио неко из јединице рекавши му да он „држи” магацин са целим наоружањем, цигаретама, храном.

Та линија фронта је била удаљена од места где је био смештен километар и по или два. До тамо је њих неколико из једнице и Дејан Нешић ишло пешке и носили су сандук. На линији фронта су се налазили ровови са укопаним земуницама на коме се налазило митраљеско гнездо, које је било окренуто према територији која је била под командом Муслимана. Ту су се налазили људи из његове јединице и људи из Територијалне одбране из локалног села, а сећа се да су пуцали заједно. Истрчали би из рова на чистину једно 300-400 метара, испалили рафал у мету (буренце, канту), па би се трћчећи вратили у ров, док меци звижде на све стране, јер пуцају са супротне стране. Ту је провео 3-4 сата.

Пре него што се придружио јединици познавао је покојног Нешић Дејана и покојног „Жућу”, за које није знао да су у тој јединици. Кад је дошао у Малешићу је био Стојановић Зоран.

Било је жена припадница јединице, које су биле у униформи. Сећа се мале ниске женске особе коју су звали Славица, била је нека Винка. Не сећа се Драгане.

Одлазио је у разне акције (Каменица, Сопотник). У акције су ишли тако што претпоставља да их позову из команде Зворничке бригаде и кажу где треба да се иде, па онда они оду тамо. Увек су били претходница Територијалне одбране, јер први иду у акцију, а за њима иду територијалци, због тога и сматра да су примали наредбе од команде Зворничке бригаде, јер би само она могла то да нареди. Командант њихове јединице је био Богдановић Сима, а чуо је да је локално становништво њихову јединицу звало „Симини четници”. Они су уствари били интервентни вод. Не зна ко је био заменик команданта, пошто се кратко задржавао у Малешићу, преко дана је одлазио у Зворник због тренинга. Буде у Зворнику, па се врати у Малешић да преспава или да иде

у акцију. А у јединици је 80% њих је било склоно алкохолу, а њега алкохол није интересовао, јер се бавио спортом. Имао је црни појас у каратеу. У Зворник је ишао тако што стане на друм, па људи стану одмах чим виде униформу и повезу га. Од Малешиха до Зворника се ишло слободно. Нико му није бранио да иде у Зворник, као ни осталима. Пошто је имао је обавезу према јединици, да учествује у борбама, а одлазио је у Зворник, онда су се чули преко мотороле са дометом и до 50 и 100 км или телефоном. Када је напуштао јединицу јављао се Сими или Дамиру.

Навео је да је слабо комуницирао са осталим припадницима јединице, с обзиром на то да су преко 90% њих били или таблетомани или алкохоличари, нон-стоп су пили.

Било је и цивила. У кући у којој је спавао било је „као на аутобуској станици”. Било је увек по 10-15 људи у кући, то јест у соби, а било је ту и жена. Навео је да се једне жене добро сећа, виђао ју је и у пролазу. Сећа је се зато што му је једном приликом скувала кафу, па му је уместо шећера ставила со. Она је становала у кући прекопута куће у којој је он спавао. Не знам с ким је била у кући. Могуће је да ју је питао одакле је, али се тога не сећа. Мислио је да се ради о мештанки, тек после неких двадесетак дана је сазнао да се ради о Ромкињи, која је била отприлике његових година, негде између 20 и 25 година, и звали су је „тетка” – оштећена „Алфа”. Поред „тетке”, Дине и Муневере, можда је видео и друге жене, али није обраћао пажњу. Такође, није обратио пажњу ни на то да ли оне имају неко посебно обезбеђење.

Покојна Дина и Муневра су биле у кући са Богдановић Симом и Дамиром. У друштву окривљеног Богдановић Дамира је виђао само Муневру.

Није имао увид у односе између Стојановић Зоран и оштећене „Гама”, те покојног Нешића и оштећене „Бета”.

Тек када су у септембру из Малешиха прешли у Клису видео је да уствари постоји шест жена односно да поред ове тетке постоји још пет жена, ту је укључио и покојну Дину, која је око струка носила пиштољ у футроли, а она је убијена у Малешиху. За њих се није интересовао, јер су се кретале слободно, као и они. Мисли да су са сваким могле да комуницирају, и са мештанима. Видео их је 2, 3 пута. Оштећене „Бета” и „Гама” је видео тек крајем њиховог боравка у Клиси. Једна од тих жена које су биле као цивили је била и његова садашња супруга Сена, која му се представила као Сенка. Упознали су се тако што се на улици испред куће, у којој је био стациониран Богдановић Сима, налазила чесма на којој је прао своје ствари и она му је пришла и питала га је зашто он то пере, објаснио јој је да је научио да сам пере, рекла му је да ће то она урадити са сапуном. Није ју питао за националност.

Приликом избора куће у којој ће се војска сместити у Клиси гледали су да кућа буде на погодном терену у војном смислу, тачније на добром положају ради одбране од евентуалног напада. Што се тиче жена цивила претпоставља да је Сима одређивао где ће која да буде. Живео је у једној кући прекопута куће у којој је Сима. У кући с њим су били тетка,

Сенка, покојни Лазић, покојни „Жућа” и још њих четворо, петоро. Претпоставља да је Сима одредио с ким ће „тетка” и Сенка бити смештене. У кући са Симом су били Дамир и Муневера. Виђао је и остале жене цивиле на 300-400 метара од куће у којој је он био.

У Клиси му је Сенка рекла да је њу почетком рата ухватио Вучковић „Жућа” или „Репић” – „Жуте осе”. Није питао за судбину осталих жена, али је могао да види да су у истом кошу као и Сенка, то јест какав је њихов положај – да су задржане, с тим што не зна разлог њиховог задржавања.

Није видео да се према оштећенима „Алфа”, „Бета” и „Гама” нечовечно поступа, да их психички муче, односно да су силоване и пребијане, да су принудно радиле, кувале, спремале, чистиле кућу. Све му је изгледало нормално када је ишао да једе. Током боравка од Малешиха па надаље за тих месец и по, два није видео да је неко од припадника јединице био груб према оштећенима.

Нико му није прао ствари, сам је то радио, а за друге не зна. У јединици је кувала тетка, као и Сенка. Углавном су добијали храну од војске. Свакодневно је долазио камион марке „Там” из Зворника и доносио мањерку пасуља или нешто друго. Није обраћао пажњу на то ко после пере мањерку.

Не сећа се после колико дана у Клиси су их нападе муслиманске снаге, па су се припадници његове јединице извукли и отишли у Петковце, где су били 4-5 дана, па су онда отишли за Дрињачу.

Када је био напад те жене су могле да побегну, јер ако их напада 400 људи онда свако гледа да извуче своју главу, а не да пази на некога.

Сви припадници јединице су у Петковцима били смештени у једној школи, почевши од Богдановић Симе, па до ових заробљених жена, оштећених „Алфа”, „Бета” и „Гама”. Спавали су у једној соби и било је као у џунгли.

Дошао је потом неко из команде, па су се договорили да оду на Дрињачу. Када је одлучио да напусти јединицу, причао је са Сенком, рекао јој је да иде назад, а она га је преклињала да је поведе са собом. Изненадио се што остале жене нису хтеле да пођу с њима, а мисли на Муневеру, оштећене „Алфа”, „Бета” и „Гама”, иако их је Сенка питала, јер ју је он послао. По његовом мишљењу оне су могле да оду, јер се километар даље налазио муслимански пункт, можда 5-10 минута бржег хода удаљен. Чак је и Сену хтео да одведе до муслиманског пункта, међутим, она је инсистирала да иде са њим у Србију, јер је тамо имала тетку. На питање да ли је Сена морала неке да се јави да одлази, окривљени је изјавио да се јавила њему.

Из јединице је отишао нетражећи икакво одобрење, самовољно ју је напустио, јер је увидео да је рат фарса. Није се јавио у касарну „Стандад” да напушта јединицу. Пошто је окривљеном Гаврићу предочено да је окривљени Богдановић Дамир изјавио да није могао тако лако да оде и одведе са собом Муневеру пре јануара, док је он изјавио да су могле да слободно да оду, објаснио је да су хтеле да су могле да оду или

побегну, односно могле су ако је питање хтења, јер ако је неко затворен или притворен, а има шансу да се удаљи и не удаљи се, то је или питање страха или неће да путује својом вољом, јер му је ту можда лепше него тамо.

Нико му није помињао Скочић нити акцију у Скочићу.

Док је био у Малешићу, Клиси и Петковцима добијао је плату, која је била занемарујућа.

Шевић Ђорђа не познаје, видео га је у суду. Ђурђевић Зорана зна из виђења у Шапцу. Не познаје Ђекић Драгану, никад је пре није видео. Алић Зорана зна из јединице. Не сећа се шта је радио у јединици, али је био потрчко (кад има нешто да се уради, да се купи, пошаљу њега).

Док је боравио у јединици није видео да Стојановић Зоран некога физички малтретира, силује. Он је ноторни алкохоличар. Свакодневно је био пијан.

На крају је додао да сведоци лажу, причају неистине, те да није тачно да је пристао да се дешава то што се дешавало. Напоменуо је да је у јединици провео неких можда 25, 26 дана напустивши је у септембру.

На фотографији „А” на којој су припадници јединице, окривљени Гаврић је препознао покојног „Жућу”, окривљеног Богдановић Дамира, Нешић Дејана, Богдановић Симу, покојног Лазића. Он је трећи у доњем реду с лева на десно.

На фотографији „Б”, на којој су припадници јединице, указао је на „Жућу”, Богдановић Симу, покојног Нешића, Славицу, окривљеног Богдановић Дамира, покојног Лазића и „Џамахирију”. Он је четврти у доњем реду с лева на десно.

То је снимано у Малешићу, што зна јер су истерали „Жућу” кад су прешли у Клису, а ту је кућа на спрат у којој је био.

На фотографији „В” на којој су припадници јединице, идентификовао је покојног Лазића, Богдановић Симу, „Трцка”, окривљеног Богдановић Дамира и „Мркија”.

То је снимано у Петковцима испред команде, а ту је и школа.

Након што су му предочене фотографије број 20, број 27, број 28, број 29, број 30, изјавио је да не може да препозна локацију.

Мисли да је на фотографија број 21 видљива кући у Малешићу у којој је био са Богдановић Дамиром или покојним Нешић Дејаном, а за фотографију број 22 мисли да је Клиса, кућа на брду у којој је боравио „Трцко”, али није сигуран.

Окривљеном Гаврић Томиславу је предочена фотографија број 23, те је изјавио да је ваљда то у Малешићу, а на питање да нису исте фотографије број 22 и 23, окривљени је изјавио да су му све исте, те да је фотографија број 24 исто то, у Малешићу.

Након што му је предочена фотографије број 31 и 32, изјавио је да је то у Клиси, ту је испред улаза чесма и споменик муслиманским

борцима изгинулим током рата, док му фотографија број 26 личи на Клису

Бранилац окривљеног је у завршној речи, између осталог, навео да сматра да током поступка није доказано да је његов брањеник извршио кривично дело које му је стављено на терет. Оспорио је и правну квалификацију и чињеничне наводе оптужнице, које се заснива искључиво на исказима сведока „Алфа“ и „Бета“, који су више пута мењали своје исказе и указао је на низ нелогичности и противуречности током њиховог сведочења. Имајући у виду да наведено предлагао је да суд окривљеног Гаврић Томислава ослободи од оптужбе.

У својој завршној речи окривљени Гаврић Томислав се сагласио са речима свога браниоца, објашњавајући нелогичности у исказима оштећених „Алфа“ и „Бета“ и замолио је суд да уколико ипак мисли да треба да буде оглашен кривим, да зна да тиме кажњава не само њега, већ и његову супругу и његову децу, поготову његову супругу која је доживела можда и веће страхоте од оштећених, а која ће у будућности носити терет да је удата за ратног злочинца

Окривљени Шевих Ђорђе се током поступка бранио ћутањем, не желећи да износи одбрану и одговара на питања, али је изјавио да не признаје кривично дело и да се не осећа кривим.

Бранилац окривљеног је у завршној речи, између осталог, навео да сматра да током поступка није доказано да је његов брањеник извршио кривично дело које му је стављено на терет нити да за то постоје индиције, због чега је предлагао да га суд ослободи од оптужбе.

У својој завршној речи окривљени се сагласио са речима свога браниоца, те замолио је суд да приликом доношења одлуке не узме у обзир пресуду којом је раније осуђен, већ сведочење оштећених „Алфа“, „Бета“ и „Гама“ и фотографије које су предочаване. Навео је да чињеница да се налазио у тој јединици не значи да је крив за ратни злочин. Предлаже да га суд због недостатка доказа, ослободи од оптужбе.

Изnoseћи своју **одбрану**, на записнику пред истражним судијом од 24.12.2010. године, **окривљени Алић Зоран** је навео да је био у Дому за небзбринуту децу у Бањи Ковиљачи од 1988. године до 1992. године, када је морао да напусти дом. Имао је 17 година. Није имао посла нити кућу, која је срушена, па је отишао код васпитача у дом, који му је дао неки папирић, па је он отишао у Зворник. То је било 1992. године после пада Зворника када се јавио, пролеће, лето. У Зворнику се јавио командир „Жући“, коме не зна име, који је због година хтео да га отера, био је груб према њему. Објаснио му је своју ситуацију и почео да плаче говорећи му да нема где да се врати, па је „Жућа“ рекао да ће му нешто наћи. Били су

стационирани у фабрици. То је био одред „Игор Марковић” који је припадао ТО. Сачињени су од добровољаца из Босне, Републике Српске и Србије. Након месец, месец и по дана се појавио један човек из Дубнице код Калесије и тражио је за помоћ војнике, јер су били у окружењу. Не зна ког датума је њих 20 до 25, које је Сима одредио, отишло у Дубницу под Симином командом, а били су под Територијалном одбраном. Све им је наређивао тај човек из села који их је довео. Упали су у заседу. Када је Дубница пала повукли су се на Релеј Гору на Мајевицу где је и он рањен. Ту им се прикључило пар момака из тог села. Потом их је команда Зворничке бригаде послала у Милиће, где су били пар дана. Ту је дошло до неспоразума између „Симе четника” и команданата из Милића из разлога што највероватније Сима није волео да му неко други командује. Нису отерани из Милића, већ им је Сима рекао да се пакују. Он је тада лежао у стационару, јер је имао повређену руку. Дошли су по њега и рекли му да је наређење да иду. Пребачени су у Осмаке – општина Келесија, где су били 15-20 дана. Потом су отишли у Малеших. Били су у Малешиху месец и по, два месеца.

Објаснио је да је отишао из „Жућине” јединице са „Симом четником” највише због тога што су почели да пљачкају и краду по граду. Сима је дошао, представио се, рекао је одакле, каква је ситуација у селу и да му треба људство. Неко од тих људи га је одвео код команданта, не зна шта су се договорили.

Контакт између Симе и „Жуће” што се тиче команде прекинут је када су отишли у Дубницу. На питање како зна да је прекинут контакт између Симе и „Жуће”, окривљени је изјавио да не зна да је прекинут, али да је он понекад кад нема возача возио Симу и одлазили су у „Стандард” по муницију, којим приликама није видео да су њих двојица у контакту нити је „Жућа” потписивао за Симу. Уопште није виђао „Жућу” у „Стандарду”. Не зна да ли је између њих двојице било свађе. „Жућа” није долазио у Малеших да их види, тим пре ако им је био командант, а Зворник није далеко од Малешиха.

Кад су дошли у Дубницу Сима им је рекао да им он сада командује. Није рекао да више немају везе са „Жућом”.

У јединици су били покојни Богдан Миловановић, Драгана којој не зна презиме, окривљени Шевић Ђорђе, Драган Савкић (који је био ћато, који им је давао муницију кад им треба), Славица из Шеховића, Рајко Ђурић из Дубнице (који им се прикључио на Мајевици), Нада Ђурић из Дубнице, Златан за кога мисли да се презива Ђурић, Зоран звани „Трцко” из Лознице, окривљени Богдановић Дамир, син Симе Богдановића, Сујић Русмир, покојни Лазих Саво из Угљевика, „Пекар” (за кога мисли да је из Руме), матори са брадом. Не може да се сети Раденка. Додао је да је Симо тада имао браду, носио ју је сво време, па су га звали „Симо четник”. Не зна колико њих је носило браду.

Богдановић Дамир није био нон-стоп с њима, дође, буде пар дана, па оде. Дошао је пре догађаја у Скочићу. Мисли да су Дамир и Нада почели да долазе чим су се сместили у Малеших, пре нису долазили.

Дамир је ишао у акције где се не пуца. Није ишао са њима на Засеок где је рањен Сима, јер то Сима није дозволио. Дамир је имао привилегију да вози цип. Нико га није „готивио”. Навео је да га је Дамир фактички провоцирао са специјалном униформом, качкетом, цвикерима, а кад је требало да се гине њега није било.

Окривљени Шевић Ђорђе је дошао у Дубницу кад је ослобођена Калесија. Тако га је упознао. Возио је црвени комби, изашао је на неку пољану, стао је иза неке куће и почео је да пуца минобацачем, пуштао је неке песме. Мало је био „ошинут”.

Окривљеног Гаврић Томислава „Гавру” је видео пар пута. Мисли да је он из Лознице. Ако је из Лознице онда је дошао у јединицу када је дошла та екипа са Зораном кога зову „Трцко”. То је било пар дана пре него што ће отићи из јединице. Не зна да је Гаврић био у затвору.

Носили су маскирне униформе које су добили од војске Републике Српске – од Зворничке бригаде, када су пошли у Дубницу.

Имали су ћату и магацин. Мисли да је тада Савкић смењен, али није сигуран да ли је Дамир постављен после за шефа магацина. Све је било код Симе, магацин и све. Не сећа се да је код Симе примао плату.

У Мелешиху их је примио човек коме не зна име, а који је био као председник села, месне заједнице и организовао је одбрану села. Сместили су их у куће које су припадале Србима који су побегли из села. У две, три куће је била била војска. У једној кући су били он, покојни Богдан, Златан, Вера и још један момак, Мађар који је након три дана погинуо у Засеоку изнад Клисе. Њих 15 је боравило у тој кући на спрату и у приземљу. У другој кући су били Шевић, Драгана и не зна ко још. Са Шевићем је једном имао проблем, па је расклопио зољу да гађа њихову кућу. У једној кући је био Симо са Дином (плава, кратко ошишана, имала је више мушку фризуру), која је носила униформу и свуда је ишла с њим, осим у акцију. Не зна да ли су те куће у којима су боравили некако називане у жаргону.

У селу се кувало за војску, то јест за њих и за оне који су били на линији. Српско село је имало кокошке, па су могли да испрже јаја. Мисли да су добијали храну у мањеркама. Можда су у почетку добијали, али не зна да ли су после добијали сваки дан. Он је само једном себи спремио храну. Неко им је спремао. Увек су имали конзерве. Пошто је био добар са мештанима ишао је горе у команду да једе код њих. Ако једе у кући једу он, покојни Богдан, Златко, Златан из Дубице и Вера, то јест они који су били на задњем спрату, где су били одвојени од свих, изоловани.

Дина и Муневера су заробљене у акцији с војском у селу Хајвазе, Хајвази. Није их он лично заробио. Нашао их је у камиону када су доведене. Сигурно их је довео неко из Симине јединице. У камиону је било и пар везаних мушкараца. Командант Осмака им је наредио да их пребаце код њих у команду која је била у школи, што је учињено.

Ишли су акције, с тим што су постојале две врсте акција. Једна је када идеш у борбу, када пуцају на њих, а друга по њему није била акција, што је касније схватио, јер се ишло у пљачку и убујање невиних људи.

Ишао је у Скочић. Не зна колико дуго су били у Малешиху, кад им је неко рекао да се спакују, јер иду на задатак (речено им је да се пењу у камионе и иду). Питао је колико треба да понесе муниције и да ли ће возити камион. Речено му је да му не треба пуно муниције. Додао је да не може да се попне у камион без Симиног наређења. Мисли да је камион возио Аца „Тромблон”. Не зна колико је њих било, али нису сви ишли. Не може да се сети да ли је била Драгана. Биле су сигурно Нада Ђурић из Зворника (смеђа, краће косе, вишља од њега, можда неких 1,80 м, имала је 65, 66 кг, носила је маскирну униформу из два дела и оружје аутоматско) и можда Славица. Већина је носила аутоматске пушке.

Дошли су у село војним камионом без цираде. Сима је имао цип. Не зна ко је био са Симом у ципу, али цип је увек ишао први, а камион је пратио цип. У сандуку камиона је било од 15 до 20 људи и био је пун. Он је седео између каросерије и дела где стоји резервна гума од камиона, па није могао да чује где иду. Ретко су им говорили где иду и због чега. Камион је заустављен 50 метара од цамије. Нису прошли кроз читаво село, већ кроз део села. Сима је само по имену позвао неке и рекао да иду с њим, па су са Симом отишла до цамије двојица-четворица ципом, који су знали да рукују са експлозивом. Отишли су да минирају цамију. Остали су остали у камиону. Покојни Богдан, Златан и он су сели и запалили цигару крај возила и нису прилазили цамији. Нису видели шта су они радили. Сазнали су да је минирана цамија кад је експлодирала. Видео је да је цамија срушена. Није знао да ће то урадити, али су се они нешто смејали, нешто су тражили и показивали руком. Још није била ноћ, па се видело. Онда је Дина отишла код њих, код Симе и остала је код ципа. Кад су се они вратили сазнао је да је то била шала, те да су прокоментарисали да Дина више није Муслиманка, јер руши цамију. Иначе, не зна ко је то стручно урадио, јер му није дозвољено да види како минирају. Видео је како су у Шепку стручно срушили цамију, а да куће са стране нису биле оштећене. Не зна ко је од њих за то био стручан, пошто нису хтели да му кажу.

Кад је срушена цамија Симо је ушао у цип и спустио се доле до камиона где су се они налазили на 50 метара удаљености (вратили су се доле где су мештани). Стајали су на једном месту, а камион је померен, можда 20 метара уназад од места на коме је био паркиран када је срушена цамија, јер је цип био на челу. Ваљда је Аца окренуо камион, али не зна да ли је то био улаз у двориште и цип је стао испред. Ромске куће су биле удаљене од цамије 30-40 метара, а од тих кућа се види цамија, односно бар врх цамије. Видели су људе у дворишту како стоје. Нису се вратили тамо зато што су знали да су ти људи ту, него зато што су их видели, а први пут су их видели кад су ушли у село, пре рушења цамије. Кућа је била на 7-8 метара удаљености од камиона, можда 5-6 метара не више.

Сима им ништа није рекао, већ су они ушли у двориште и тамо је почела галама. Жене су почеле да плачу. Зоран звани „Трцко” је малтене међу првима ушао у двориште. Осим Симе у двориште је ушао Ђурић Рајко (коме је месец и по дана пре тога погинуо рођени брат), „Тиша”

(крупан, плав човек, који је био заробљен у Хрватској и сав исечен). Мисли да Дина није ушла. Не може да се сети ко је ушао у двориште нити је видео. Појаснио је да су само њих тројица, четворица остали код камиона. Златан и он нису улазили у двориште. Остали су отишли у село на разне стране. Већина из јединице је плачкала. Већ је почео да пада мрак. „Тиша” је тукао неког човека, што је видео, јер је кренуо да скине сандук с муницијом с камиона, а то је био на 10 метара од њега. Ударао је тог човека у дворишту нечим као пендрек.

У ту кућу су ушли Зоран звани „Трцко”, плави човек, Симо и старији човек са брадом који се зове на „Ц”. Не зна да ли су силовали нити да ли су тукли, пошто није видео. Само је чуо женски врисак из куће. У кући су се задржали можда 45 минута до сат времена. Њему, покојном Богдану или Златку не би било ни дозвољено да уђу у кућу, па није ни улазио. Није видео да је у дворишту било силовања, као ни у кући. Није видео да неко узима ланчиће или злато од тих људи, жена. Није видео да је неко некога убио. Испаљено је пар метака, али не зна да ли увис или је у некога пуцано. Паљба је била појединачна, можда по 2-3 метка рафално. Није видео ко је пуцао.

Цивили су натоварени у камион. Он је сео на своје место. Остали су седели на поду од камиона. Цивили су или седели или стајали, држали су се за „јарнимије”, плакали су и били су у страху. Не може да се сети да ли је била нека девојка, жена са поцепаном одећом. Мисли да је било једно или двоје деце. Једног човек су убацили у камион као врећу, био је крвав.

Наређење је било да се иде назад. Дошли су до једног места пре Козлука, где је била кафана. Симо је наредио да се стане на „пуш паузу”. Стали су десно, а горе је био пут за Кисељак. Они су отишли у кафану. Ту су Златан, он, а можда и Богдан запалили цигаре. Богдан је прокоментарисао да не зна зашто је Симо носио „оно што стоји на врху цамије”. Ваљда му је то био трофеј. Задржали су се у кафани једно пола сата, па су отишли за Малеших. Зауостављали су се у Малешиху где је изашла Дина и остала. Не може да се сети да ли је још неко изашао. Био је мрак, а он је био у рупи, па није ни могао да види било шта. Дину је видео јер је била висока.

Након тога, наставили су даље возилом, Сима је кренуо напред ципом, а они су кренули за њим камионом у којем су били цивили. Стали су на место где се критични догађај одиграо. То је пут за Клису, преки пут од Малешиха за Шетиће, Бошковиће. „Трцко” му се обратио презименом код те рупе рекавши да је Симо или неко други рекао да изађу он, Златан и још један и да буду 10, 15 метара на том путу. Навео је да је на то одреаговао, јер је мислио да иду негде даље, чак се питао зашто он сад излази. „Трцко” му је рекао „јесам те питао шта”, потом је он искочио. Они су продужили 10-15 метара. Упитао је Златана шта чувају и од кога кад су Срби иза њих. Ту нико не може да наиђе сем Срба.

Већ је пао мрак. Онда су почела дешавања, пуцњи. Камион је био окренут задњом страном у односу на њега. Видео је да туку те људе, мушкарце, жене. Било је псовања. Једно две жене су силоване на камиону.

Он се окренуо, јер није могао то да гледа и запалио је цигару. Ниједно конкретно убиство није видео, јер су их они убијали испред камиона. Наиме, одводили су их испред камиона и чуо је пуцње. Не може тачно да каже колико је било пуцња. После је бачена и бомба ту где су бачени Роми. Чуо је експлозију. Тада му није било јасно да су то Роми нити о коме се ради. Имао је 17 година и шта је он знао. Није видео где су Роми бачени, то му је показано накнадно када је Дина убијена и када су пошли да је сахране, а ту је била нека провалија. Кад се све то издешавало чуо је да је тај с брадом клао неке људе. На питање да ли је питао некога шта се то догађа, окривљени Алић је изјавио „шта ће да кажу”, а да је један од њих проговорио можда би он ту завршио, какав су статус имали. На питање да ли се ико од њих хвалио да је ликвидирао те људе, окривљени је изјавио да је тај „Ћед” са брадом увек, кад нема акције, оштрио ножеве и паметовао, па га је једном питао где је то гробље тих свих што их је побио, пошто је он био наводно у Хрватској.

Нико од мештана тада није долазио. На изласку из села стално била је барикада и ту је био неко од мештана. То вече нико није био ту и рампа је била подигнута.

Када се све завршило, њих тројица су се вратили пешке назад у Малеших, јер то није далеко. Кућа у којој је он боравио била је удаљена преко 500 метара од места где су побијени Роми. Камион се окренуо и не зна после колико времена је дошао за њима. Од тог места где су стајали Симо је живео 300 метара с десне стране, а када се преместио у ту другу кућу. И он је могао да иде пешке.

Ујутро кад је устао видео је једну жена коју је звао „тетка”. Била је напољу са Зораном, причали су нешто. Ту је била и једна млађа девојка из Скочића, Дину и Муневеру не рачуна. Једна је била код Зорана „Трцка”, а друга код једног из Шапца који је мало муцао. Виђао их је, пошто је кућа била на два спрата. „Тетка” га је небројано пута питала да ли је гладан. Ову другу девојку је виђао једном у седам дана, јер она можда није хтела да изађе, јер се бојала.

У Малешиху је Зоран „Трцко” малтретирао ту „тетку”. Једном му је „тетка” причала да ју је малтретирао не само психички, него „свашта нешто”. Он јој је рекао да и он има проблем с њим пошто га је „Трцко” нон-стоп провоцирао, те јој рекао да се обрати команданту. Није видео да је „Трцко” било коју од тих девојака силовао, али је улазио код њих у собу.

Није их терао да чисте пушке и да пуне оквире. Мисли да је „тетку” на то терао Зоран, пошто је била под његовом командом.

Највероватније су их силовали. Малтретирани су их и хтели су да их пољубе на силу. Нико пред њим није силовао ниједну од тих жена. Ниједна од њих му се није жалила на то да је силована. Није видео групна силовања.

Он ниједну од ових жена није на било који начин малтретирао нити силовао. Додао је да је Вера (Муневера) била фактички код њега, са њим је била нон-стоп, док се Дамир није појавио. Имали су сексуалне

односе, али не на силу, а све кад је почела да облачи њихову униформу. Носила је по дворишту оружје. Дина је задужила „Тетејац”. Нису водили Веру у акције.

На питање да ли је још неко имао сексуалне односе са Вером и да ли је то видео, окривљени је изјавио да је, док су били у Осмацима, дошао „Трцко” са Симом. Зоран је позвао Муневеру да дође. Међутим, он је Веру ухватио за руку и рекао да седне ту, али „Трцко” је поново позвао Муневеру да дође. Онда је он устао и питао је „Трцка” ко је он да јој наређује да дође тамо. „Трцко” је отишао у собу и донео аутоматску пушку и упитао га је шта ће сад. Богдан и Златан су му рекли да се склони, па је „Трцко” одвео Веру где је била команда. После ју је упитао шта је било и да ли ју је дирао. Она није смела да каже да ју је дирао, али је плакала. Није била исцепана.

Дина је убијена из пушке, после догађаја у Скочићу. Речено им је да је отишла до WC, где су наводно Муслимани пуцали у њу. Није видео кад је убијена. Она је убијена на месту које је било удаљено најмање 200 метара од куће у којој је он био. Када је Дина убијена Симинова жена Нада је била ту. Постоји могућност да је Симинова жена знала за његов однос са Дином. Не зна да ли ју је она ликвидирала или не, али је Дина по њему 100% у кући убијена. Сматра да је то Симиново и Надино „масло”, јер нема шансе да дође Муслиман и да је убије код WC. При том постоји купатило у кући, те нема логике да је она изашла напоље у WC.

Те жене нису за све њих спремале храну. Можда су спремале онима под чијом су биле командом. На пример „тетка” је била под „Трцковом” командом, па је морала њему и његовој „клапи” да спрема.

Драгана и Славица су сво време биле у Малешиху док је и он био. Славица је била у вези са Савкић Драганом. Не зна да ли је Славица прешла Клису.

Не зна да ли им је команда наредила да се иселе из Малешиха и пређу у Клису. Отишао је из јединице када је Дамир фактички узео Муневеру под своју команду, мисли да се то десило пре напада у Клиси. У Клиси је са њима био два дана. Били су нон–стоп под ватром. Нису му се појединци свидели, а један човек га је нон–стоп малтретирао и терао га на стражу. Некад би Симо рекао да је он дете и да га не шаљу на стражу, већ нек иду старији. Трећи дан је отишао код Симе и рекао да више не жели да ратује, да раздужује пушку и да иде. Потом је отишао у Малеших, поздравио се с мештанима и отишао је у Ваљево код куме. Било је још лето. Након пар дана је видео на дневнику да су село Малеших, два околна села и Клиса били нападнути, те да је било доста мртвих и рањених. Отишао је у Зворник у јединицу „Вукови са Дрине”, која није била паравојна јединица, већ јединица војске Републике Српске. Није се више враћао код Симе нити код „Жуће”. После је чуо да је Сима прешао у Дриначу. Једном је, док је био у јединици „Вукови са Дрине”, срео Симу на мосту где се скреће за Коњић Поље.

Касније је сазнао да је био 4-5 месеци у паравојној формацији, али тада није знао.

Кад је отишао из јединице чуо је да је Дамир одвео Муневеру – Веру, а да је Зоран „Трцко” из Лознице одвео у Шабац или у Лозницу ону коју је ретко виђао.

На главном претресу од 18.04.2011. године навео да не признаје кривицу ни кривично дело које му се ставља на терет. Није имао никакве сексуалне односе са оштећеном „Бета”, није малтретирао ни једну оштећену и није чувао стражу. Сима није могао да му нареди да чува стражу.

Био је у дому у Бањи Ковиљачи, пошто је без родитеља није имао другог избора већ да оде на ратиште. Јединици се придружио после пада Зворника 1992. године. Командант „Жућа” прво није хтео да га прими у јединицу, јер је био малолетан. Међути, изложио му је свој проблем, па га је примио, с тим што није ишао у акције. Након месец, месец и по дошао је Пера Јовановић из Дубнице и затражио помоћ за своје село. Након што је питао војнике да ли може да иде, кренуо је и он с њима камионом на Мајевицу, а потом у Дубницу. На Мајевицу је кренуо са Богдановић Симом, Богданом. Било их је 20-25 војника и не може да се сети имена, али су сви били из „Жућине” јединице. Вођа је био Богдановић Сима. Не зна ко га је поставио за вођу те групе.

У Дубници су били до месец дана, 3-4 дана пре напада на Тузланску колону (прим. 15.05.1992. године) одакле су се повукли због напада муслиманских снага на Мајевицу. Придружили су им се и неки младићи из Дубнице. Потом их је команда Зворничке бригаде пребацила у Милиће где су били два, три дана, а онда у Малеших.

Њихова јединица је срушила џамију у Шепку.

Вероватно је команда Зворничке бриге наредила Сими да се „очисти” Скочић, то није била Симинова идеја. Не зна да је у Скочићу било муслиманско становништво.

Њима је Сима наређивао. Наредба је гласила да иду у акцију, није рекао где. Највероватније је Сима рекао Богдану да пренесе да се иде у акцију. Додао је да је он са Богданом био у кући, па му је он и рекао да иду на задатак. Отишли су камионом и ципом у Скочић. Мисли да је Сима возио цип. Мисли да је у ципу била Дина Карић, можда и Богдан Миловановић. Он је био код резервног точка камиона. У товарном делу камиона су још били Рајко, „Тиша”, Савкић, Златан из Дубнице, Русомир Сујић, пок. Саво Лазић, окривљени Стојановић Зоран кога је тада знао као „Трцка”, можда и Славица, али не може да гарантује. Није сигуран да је био Дамир. Сигуран је 90% да Шевић Ђорђе и Драгана нису били. Наиме, окривљени Шевић је био пар дана у Малешиху, па је отишао са девојком Драганом пре Скочића. Не зна да ли је био окривљени Гаврић Томислав.

Падао је мрак кад су дошли у Скочић у коме је био први пут. Једна група је отишла према џамији. Он, Богдан и Златан су стајали на 2-3 метра од камиона, који је био удаљен 50-60 метара од џамије, запалили су

цигарете, причали су. Већина војника је седела. Нису имали разлога да чувају стражу, свуда су Срби. До цамије су ципом отишли Богдановић Сима, окривљени Стојановић Зоран, „Тиша”, мисли и Дина. Није видео да ли су нешто понели. Чула се експлозија. Видео је да се срушила цамија, минарет. Био је пламен кад је експлодирало. Они су се вратили назад.

Након тога улазе у двориште, не зна колико њих и ко је ушао у двориште. Није обраћао пажњу, њих тројица су седели и причали. Након што му је предочено да је код истражног судије рекао да су у двориште ушли Ђурић, неки плави крупни човек, „Тиша” и окривљени Стојановић Зоран, објаснио је да их је поменуо, јер су они били код капије, па су вероватно и ушли. Навео је да је био мрак. Мисли да је у кућу од припадника јединице улазио један плави од 2 метра, али му не зна име и презиме и није га видео на фотографијама које су у списима предмета. Након што му је предочено да је у истрази навео и да су ушли Зоран звани „Трцко”, Сима и тај који се зове на „Ц” са брадом, окривљени Алић је навео да је то тачно. Тачно је и да је чуо више врисака из куће. После пар минута они излазе из куће.

У дворишту се чула галама. Видео је да из куће излазе људи у цивилу. Не зна како су жене биле обучене. Можда је било деце, али није чуо њихов плач. Било је и старијих људи. Није било пуцњаве. Жене су се вероватно препале од људи у униформама са оружјем и нормално је да су вриштале и плакале. Претпоставља да је Зворничка бригада наредила да се они иселе, а по њему је „чишћење” села и исељавање исто. То је трајало пола сата, можда 45 минута. Он је са Богданом и Златаном за то време шетао и нормално су причали. Није питао куда иду, није га ни интересовало. Претпостављао је да иду на размену у команду или ће их пустити. Није било његово да размишља. Мислио је да се ради о Муслиманима због цамије.

Рекао је код истражног судије, након што му је предочено, и да је „Тиша” тукао неког човека у дворишту пендрекком или нечим што личи на пендрек на 10 метара од њега, јер је пошао да с камиона скине сандук с муницијом. Није видео силовања. Стајао је код камиона, код гуме, на 4-5 метара од капије и гледао је како утоварују људе у камион тако што се неко попео на камион па их подиже, а већина одоздо помаже у томе. Не може да се сети ко је учествовао у утовару људи. Један човек је донет испод пазуха и стављен у камион, али не зна шта је с њим било.

Навео је да је велика лаж да је неко секао пенис и терао на секс између деде и унука. Није видео шта се дешавао, али је знао ту групу и они нису били звери већ војници.

Након овога, прекинуо је своје излагање, изјавивши да се не осећа добро, те да више не може да износи одбрану, али да ће наставити са давањем одбране када му буде боље.

На главном претресу од 15.03.2012. године изменио је одбрану наводећи да је у полицији на њега вршен притисак, па и током истраге, не

од стране истражног судије, већ полиције, која је долазила код њега и разговарала са њим два месеца после хапшења. А разлог давања онаквог исказа на главном претресу је чињеница да у то време није јео, да је био под таблетама и да му је пао шећер.

Објаснио је да је дошао је у Зворник после његовог ослобођења и отишао је у фабрику „Стандард” где су му рекли да се јави Војину Вучковићу. Он није хтео да га прими, јер је имао 17 година. Међутим, почео је да плаче рекавши да нема где, па га је он примио у одред „Игор Марковић”. Не зна колико је био у Зворнику када је дошао човек из Дубнице, општина Келесија, па су отишли у Дубницу. Не зна колико дуго су били у Дубници када су их нападе паравојне муслиманске снаге, не армија БиХ, због чега су избегли на Мајевицу.

Интервентни вод под командом Богдановић Симе припадао је Зворничкој бригади. Не зна ко је био командант Зворничке бригаде, а само командант Зворничке бригаде може да одреди где ће бити распоређен вод под командом Богдановић Симе. А њима је наређивао окривљени Богдановић Сима. „Тиша” (не зна му име, био је висок и израђаван, био је у Хрватској) је мењао Симу кад оде на састанак у Зворник код команданта бригаде, да набави опрему, али их није водио у борбене акције.

Учествовали су у борбеним акцијама. На пример, у лето 1992. године неко из команде им је наредио да изврше лажни напад на Ковачевиће. Друга акција је била у Засеоку у августу када су рањени Богдановић Сима (рањен с десне доње стране леђа) и окривљена Ђекић Драгана (рањена у ноге, листове, није сигуран).

У јединици је хтео само да вози камион.

Окривљени Стојановић Зоран га је шамарао, једном га је ударио песницом, јер није хтео да иде на стражу. Није могао човеку, који је био под дејством алкохола, да објасни да има 17 година и да не жели да погине. Не зна кад је окривљени Стојановић Зоран дошао у вод, он је од њега бежао као ђаво од крста.

Окривљени Богдановић Дамир је дошао у Малешин и остао 4-5 дана после рањавања Богдановић Симе. Окривљеног Гаврић Томислава се не сећа. Окривљеног Шевић Ђорђа и окривљену Ђекић Драгану је виђао пре Скочића. Није их видео у Малешини и Клиси. Наиме, окривљени Шевић је отишао пре догађаја у Скочићу (након инцидента с камионом када је окривљена Ђекић Драгана повређена). Био је пар дана. Поред окривљене Ђекић Драгане, у јединици је била још једна плава девојка и то Нада Ђурић из Дубнице. Окривљеног Ђурђевић Зорана је упознао у суду.

Не сећа да ли је неко из јединице остао у Малешини кад су кренули на задатак. Већ је почео да пада мрак кад су дошли у неко село. Џип је отишао, а камион је остао. У Скочићу су били Богдановић Сима и Стојановић Зоран. Нису били окривљени Богдановић Дамир, Гаврић Томислав, Шевић Ђорђе и Ђекић Драгана.

Дошли су у село и паркирали камион. Чуо је експлозију, али није ништа видео пошто је падао мрак, при том није ни гледао у том правцу.

Пукло је нешто, можда је то била бомба. Он је седео поред камиона са покојним Богданом и запалили су цигарету. Није тачно да је покојни Богдан узео кафу и телефон, јер храну су имали, а телефон је био фиксни не мобилни. Не зна ни ко је ушао у двориште ни шта се дешавало. Не зна шта се дешавало унутра, али Богдановић Сима, колико га зна није животиња да би одсекао пенис неке. Навео је да је чуо врисак и плач, те да су се Роми препали што је нормално кад виде оружје. Није видео да је окривљени Стојановић Зоран тукао некога бандашем нити је видео да је неко убијен, да је мртав. Роми су утоварени у камион чему није присуствовао, јер је седео, шетао се. Није чувао стражу, јер нема разлога пошто су свуда били Срби.

Кренули су камионом за Малеших. Он је седео у камиону на месту где се налазила резервна гума (између кабине и сандука) одакле се ништа не види. Кад су стигли у Малеших не зна да ли су ни кад су три девојке изведене. Потом су кренули даље. Након километар, два камион је стао и он је из њега искочио рекавши да не иде даље. Камион је наставио. Он се вратио у Малеших.

Кућа у којој је био смештен, а која се налазила малтене на уласку у село, с десне стране кад се долази из правца Козлука, је била на спрат. Био је смештен са покојним Богданом, покојним Лазићем, оштећеном „Алфа” коју је звао тетка. Преко пута у другој соби су били Савкић Драган и Славица.

Окривљени Стојановић Зоран је био смештен у кући која се налазила на 200-300 метара од његове. Не зна с ким је био. Богдановић Сима је био ваљда сам у кући. Окривљени Шевић је био са окривљеном Ђекић Драганом. Били су сами. У тој кући је била амбуланта. Драгана је била болничарка.

Оштећену „Бета” је видео за то сво време два пута у пролазу.

У његову собу су улазиле оштећене „Алфа”, „Гама”, Сена. У соби је имао аутоматску пушку и све друго тако да су оне то могле да узму и да убију њега или покојног Богдана или Савкића. Шетале су слободно. Једном их је опоменуо да би могли да имају проблема због њих, а кад су све три ишле под руку и смејале се, јер у селу има људи којима је неко погинуо.

Он је био у Клиси пар дана. Решио је да напусти интервентни вод, јер није хтео да погине. Наиме, у Клиси су стално били напади Муслимана. Раздужио је аутоматску пушку, резервну униформу, док је бомбу понео са собом. Отишао је у Србију. На РТС је видео да приказују Клису и колико њих је погинуо, па је решио да се врати у Зворник и то је учинио после пар дана. Међутим, није се вратио код Симе, већ је отишао у другу јединицу.

Истакао је да оштећене лажу.

Предочено му је шта је изјавио код истражног судије и на главном претресу, али није желео да одговори на питање како то да се сећа неких детаља, на пример да је био поред камиона на месту где су извођени Роми

из возила и убијани у једној јами, да није учествовао у томе, а објаснио је где се налазио, колико је то удаљено од Малешиха и слично.

На главном претресу од 25.12.2012. године је навео да је у Малешиху са окривљеном Ђекић Драганом био неких месец и по дана, не зна тачно. На рукаву униформе је имала знак црвеног крста, а на другом амблем војске Републике Српске. Није имала војничке чизме, већ је носила патике. Бели опасач је носила Нада Ђурић из села Дубнице, која хтела да буде војни полицајац, а не Драгана.

Од када је он у Дубници ударио ципом у кућу, цип није могао да вози нико до Симе, понекад и Богдана. Окривљеног Ђурђевић Зорана је упознао у притвору.

Бранилац окривљеног је у завршној речи, између осталог, навела да да током поступка није доказано да је окривљени Алић извршио кривично дело које му је стављено на терет, па је предложила да га суд због недостатка доказа ослободи од оптужбе.

У својој завршној речи окривљени Алић Зоран се сагласио са речима свога браниоца, наводећи није крив, да није извршио кривично дело које му је стављено на терет, да је оптужница нетачна и да је састављена на основу лажних изјава разних учесника у поступку. Указује на низ нелогичности и недоследности у исказима оштећених „Алфа“ и „Бета“.

Изnoseћи своју одбрану окривљени Ђурђевић Зоран је изјавио да не признаје извршење кривичног дела које му је стављено на терет. У Симињу јединицу је дошао 12-13 дана након догађаја у Бијељини (прим. догађај од 14.06.1992. године)¹ захваљујући управо Богдановић Сими који је извукао њега, Јовића, Живковића и Алена из затвора и спасао сигурне смрти. Био је у јединици код „Симе четника“ у Малешиху неких месец дана, можда и мање. Ишао је и кући на 2-3 дана. Јавио се „Тиши“ да иде кући и он му је дао потврду да би могао да пређе мост преко Дрине. Када се вратио још десетак дана је био у јединици. Напустио је јединицу тако што јавио „Тиши“ рекавши му да више неће да буде у јединици. Раздужио је пушку. „Тиша“ му је написао дозволу. Отишао је у Србију, а после је поново вратио на ратиште, али не жели да каже где је био. Није био у Клиси, Петковцима и Дрињачи, јер је напустио јединицу.

У време догађаја у Скочићу био је на одмору код куће. Не зна ког је то било датума, али тада није био тамо. Место Скочић му је непознато и није чуо за критични догађај.

Задужио је униформу у Малешиху. Имао је 3-4 комплета униформи, маскирну униформу, аутоматску пушку, бомбе. Не сећа се да ли је постојао неки магацин са том опремом и наоружањем.

¹ предмет Вишег суда у Београду – Одељења за ратне злочине К-По2-бр. 7/2011 (случај „Бијељина“)

У Малешиху је био смештен у напуштеној кући која је имала једну просторију, купатило, ходник, терасу. Власници те куће су били у Београду, а њихов рођак му је дао кључ од куће. У тој кући је био сам.

Јовић је био смештен у кући која је била у близини његове и вероватно је био с неким. Иначе, Драгана Јовића је упознао у Бијељини и не жели да каже како су се упознали. Нису се дружили. Он није поуздан сведок, јер воли да лаже.

Док је био у Малешиху у јединици није било борбених акција. Најмање се задржавао у јединици, био је по селу и дружио се највише са мештанима.

У јединици је било укупно 3-4 девојака, које су слободно шетале, излазиле су у двориште без пратње, нису биле везане. Не зна одакле су биле. Не сећа се како су изгледале. Не сећа се оштећених у Малешиху. Оне су биле размештене по кућама. Једна или две девојке су биле у униформи, остале су биле у цивилу.

Не зна да ли је оштећене неко силовао, малтретирао, да их је терао да играју по столу, приморавао да перу, пеглају, чисте. Не зна да је једној од оштећених неко одсекао косу. Не зна да је тада убијена нека девојка. Након што му је предочено да је оштећена „Алфа” изјавила да је највише батина добијала од њега, окривљени је рекао да не зна.

Не зна Богдановић Дамира, Алић Зорана и Ђекић Драгану. Надимак „Трцко” му је познат, али није видео ништа у вези са њим и девојкама. Гаврић Томислав звани „Гавра” је из Шапца и није био у Малешиху кад и он. Могуће да је Шевић Ђорђе био, али не зна ништа о њему. Познат му је Рајко, али не зна ништа о њему. Не зна „Тихог”, „Јазу” из Руме, Лазића, Раденка, „Жутог”, „Џамашија”, Савкића, Банета, Богдана. Познато му је име Славица.

Фотографија означена у списима са 15/6 је његова фотографија из тог периода, а 16/6 је његова фотографија сада.

На главном претресу од 24.09.2012. године, приликом испитивања оштећене „Алфа”, окривљени Ђурђевић је рекао да је он „Зоран из Шапца” и да га оштећена „Алфа” није могла видети у Скочићу. Након тога, оштећена „Алфа” је рекла да је „Зоран из Шапца” имао браду, да је био млађи човек, не може да га препозна после 20 година, али мисли да је то окривљени Ђурђевић.

Бранилац окривљеног је у завршној речи, између осталог, навела да током поступка није доказано да је окривљени Ђурђевић извршио кривично дело које му је стављено на терет, да је исказ сведока „Алфа” која га једина терети конфузан и контрадикторан, те да му не треба поклонити веру. Истакла је да тужилац током поступка није успео да докаже да је окривљени Ђурђевић Зоран онај „Зоран из Шапца” који је у то време био у јединици, па је стога предложила да га суд због недостатка доказа ослободи од оптужбе.

У својој завршној речи окривљени Ђурђевић Зоран се сагласио са речима свога браниоца. Истакао је да се ради о једном монтираном процесу који је формиран у радионици МУП Србије од стране лица против којих је поднео кривичну пријаву. Нема доказа да је извршио кривично дело које му је стављено на терет и указује на низ нелогичности и противуречности у исказима како оштећене „Алфа“ тако и сведока Јовића који лажу. Сумња да су полицијски службеници Читаковић и Радаковић показали оштећеној „Алфа“ фотографије на којима се он налази, где га је наводно препознала. Сматра да је једина његова грешка у свему овоме што је припадник српског мирољубивог народа који ником није учинио зло. Такође је указао и на кршење ЗКП. Није желео да се изјашњава о кривици, зна како ово веће функционише и сматра да ће добити највећу казну, пошто не може да се изрекне смртна казна, али та највећа казна је у сваком случају за њега смртна, имајући у виду његове године.

Изnoseћи своју **одбрану** на записнику пред истражним судијом од 29.06.2011. године **окривљени Ђекић Драгана** је навела да је у априлу 1992. године отишла у Босну са Црвеним крстом и јавила сам се у зворничку болницу, где су јој рекли да се јави у команду гарнизона. Јавила се у команду Дринског корпуса и команду санитета које су се налазиле у великој згради са металном капијом, а на улазу је писало Дрински корпус. Командир санитета у Дринском корпусу ју је распоредио. Дао јој је ратни распоред. Тада је добила униформу, а оружје – аутоматску пушку је задужила касније, пре одласка у Малешић. Најмање је била у болници, била је и војском и са паравојском. Прво је била у Зворнику.

Командир санитета јој је рекао да се јави командиру Чеди, што је учинила. У његовој јединици је било можда двадесетак људи. Командир Чеда и Марко из Територијалне одбране су јој рекли да формира амбуланту у Малешићу. У амбуланти јој је помагала Славица из Шеховића (1973. или 1972. годиште). Било је девојака које су ту долазиле док је она била на терену. Била је Нада из Дубнице. Из Малешића је ишла свуда. Ишла је у акције са задатком да извлачи рањенике. Додала је да је пуцала само кад је била рањена - 13.08.1992. године. Након тога се лечила се у Зворничкој болници до 21.08, 22.08. одакле се вратила у Малешић. У Малешићу је била до септембра (док није дошла нова сестра), а негде у октобру, новембру 1992. године је отишла из Београда у Вишеград са Шевић Ђорђем.

Име Богдановић Симе јој ништа не значи као ни „Сима четник“, једино ако се повеже са командиром Чедом. Он је висок са црном густом брадом до груди, куштровом косом која је краћа са стране, а дужа позади. Њему је долазила жена два, три дана у посету. Не зна да ли је спавала код њега у кући.

Не зна окривљене Богдановић Дамира, Стојановић Зорана званог „Трцко” и Гаврић Томислава званог „Гавра”. Са окривљеним Шевић Ђорђем је била у вези (био је смештен у кући која је била поред амбуланте, али њих двоје нису били у истој кући. Веома често је била с њим. Окривљени Алић Зоран је мали црни и причао јој је да је изгубио родитеље и да је отишао из дома. Не зна да ли је учествовао у предметним догађајима. Нису јој познати Рајко, „Јаза” из Руме, Лазић, „Жути”, Раденко, „Џамаши”, Савкић, Бане и Богдан. „Тишу” памти по томе што јој је крао медицински алкохол.

Војници су били смештени по кућама. Ту су били смештени и територијалци.

Ништа не зна о рушењу цамије у Скочићу. Зна да је срушена цамија у Козлуку, не зна кад, пошто је видела да је нема кад је ишла у Зворник.

Критичном приликом враћала се са њих 5-6 санитаром из Беле Стене, где је била због рањеника, кад су срели на путу код сравњеног српског села (пут Малеших-Бела Стена) групу људи у којој је био и командир Чеда. Ту се налазио један или два камиона. Он јој је рекао да претресе једну девојку која је ту стајала, да је они као мушкарци не би претресали. Рекли су јој и да је она заробљеница, да је њен муж у „зеленим береткама”, да је учествовао у спаљивању. Претресла ју је и пронашла у џепу од димија, шалвара смотуљак у папирнатој марамици у којој су били златан ланац, крстић и још нешто. Питала ју је одакле јој крстић, а она јој је рекла да јој га је дала кума. То је дала командиру Чеди. Ту девојку је сутрадан видела у Малешиху. Мисли да се ради о црноосој Сени, којој је касније ударила шамар, јер је морала, пошто су јој рекли да се пуно „слизала” са Муслиманкама. После су заједно плакале. Рекла јој је да бежи ако може. Не зна где су је заробили.

У Малешиху је затекла само три девојке – сестре Карић Муневеру, и Елмендину, те Сену. Изузев њих три не зна ни за једну другу девојку Муслиманку нити Ромкињу. Не зна ништа о оштећенима „Алфа”, „Бета” и „Гама”. Највише је била са Сеном. Ни једна од ове три девојке није јој се жалила на Шевић Ђорђа. Муневера, Емелдина и Сена су имале ужасан третман у Малешиху. Није видела да их је неко силовао, тукао, али се по њима видело да су злостављане. Није видела на њима модрице. Причале су јој све три да их силују и малтретирају, али нису помињале имена. Рекле су да их силују редом. Жалиле су се да морају да перу, пеглају, кувају, а то је и видела. Није видела да су пуниле оквире за муницију. Није видела да су морале да перу ножеве, бајонете, нити да чисте оружје.

Дина је била у кући командира Чеди. Она је морала да пере, пегла, кува. И она се жалила да је била сексуално злостављана. Чула је да су је убили снајпером Муслимани, непосредно након њеног рањавања. Она је тада лежала рањена у болници у Зворнику. Докторка Бела и окривљени Шевић јој нису дозволили да види Динин леш, јер јој је Шевић рекао да је било стравично.

Након рањавања кад се вратила из болнице видела је да је дошао борац коме не зна име, а који се бринуо о Муневери и није дао да је други

малтретирају, силују, да ради за друге. Муневера јој је испричала да се заљубила у њега и он у њу, те да је више нико не дира.

Мисли да је Сени одсекла косу, јер је командир чете рекао да има вашке и да је ошиша, па јој је скратила косу.

Касније је од Шевић Ђорђа сазнала да су Муневера и Сена отишле у Србију.

Ништа јој не значе презимена Ферхатовић, Бајрић, Нухановић, Агановић и Рибић, нити имена Зеифа, Садика и Изета.

Након што је окривљеној предочено да се помиње дете од 9-10 година које су покушали да убију, али је дете преживело, лутало целу ноћ кроз шуму и сутрадан је дошло у једну српску кућу, где су га опрали и нахранили, након чега га је српски војник из те куће повео до амбуланте у Малешиху да му се укаже помоћ, јер је имао рану на глави, али га није оставио зато што му се није свидео изглед људи који су били присутни у амбуланти, те га је одвео у болницу у Зворник, окривљена је изјавила да не зна за дете. Њу је звао командир Чеда, али она није била тада ту. После ју је звао да иде са њим да преузме рањеника из Козлук да би га одвели у Зворник. Речено јој је да је рањеник одведен у Козлук. Нико није помињао дете. Тог дана када је доведен рањеник она је ујутро отишла у Зворник по материјал. То је било дан или два пошто је претресала жену на путу.

На фотографији са ознаком 14/6 је она, с тим што није увек била обучена као на фотографији, углавном је била у цивилу: фармерке, мајица, дукс. У униформи је била кад се ишло у борбу или негде другде, јер су јој рекли да мора да је обуче. Увек је на леђима или на руци носила ознаку - црвени крст. А на фотографији са ознаком 12/6 је окривљени Шевић, као и на фотографији 13/6 где има цигару. Не зна где је фотографисано.

Не зна ко је на фотографијама 4 (15/6) и 6 (16/6).

На главним претресим окривљена је изјавила да не признаје кривично дело које јој је стављено на терет и не осећа се кривом. Хтела је да упише медицинску школу, али је пала испите, па је отишла у Зворник, јер је мислила да ће се лакше уписати уколико буде радила у некој болници. Пријавила се у Зворнику и слагала је да је медицинска сестра. Мислила је да ће да ради у Зворничкој болници, али је била са јединицама које су биле у покрету и најмање је била стационирана. Обављала је посао болничарке. Била је у прво у Зворнику, а онда по свим селима око Зворника. У Симину јединицу у Малешиху је дошла у мају или јуну 1992. године, али није сигурна. У тој јединици су били Богдановић Сима кога је она звала командант Чеда, Шевић, Алић, а касније је дошао Богдановић Дамир то јест након њеног рањавања када је већ одлазила. Не сећа се Стојановић Зорана, Гаврић Томислава ни Ђурђевић Зорана.

У то време се заљубила у Шевић Ђорђа и већином га је свуда пратила. Са њим је била у кући у Малешиху где је имала амбуланту и са њим је била сво време заједно у јединици.

Не зна у којој кући је био смештен Алић. Он је у јединици радио све што му се каже, нареди. Био је најмлађи и он је лагао за своје године.

Од жена у јединици у униформи су биле Нада и Славица, а долазиле су још неке које су више пута протериване из јединице. Не зна где су биле смештене. У јединицу су долазила и одлазила многа униформисана лица - војници, који се напију и направе хаос.

Командир Сима је одређивао ко иде у акције. Некад су ишли сви, а некад не.

Не зна ког датума, око поднева, враћала се са Шевићем из Беле Стене санитетским возилом са ознаком Црвеног крста, где је пружио помоћ рањенику, а када их је на путу за Малеших зауставио Сима, који је рекао да треба да се претресе једна жена, да се не би кршила Женевска конвенција. Она се правила да зна шта је Женевска конвенција. Било је доста војске и камион. Насред пута (десно је била ливада, а лево запаљене куће) је стајала једна жена са црном дужом косом у шалварима, димијама, између 22-25 година, коју је претресла (за коју је мислила да је била Сена, јер јој је личила на њу). Напипала је нешто и она је помислила да је бомба. Иначе, Шевић ју је упозоравао да не прилази никоме, јер су Муслимани ишли опасани бомбама, динамитом. Викнула је бомба и сви су уперили пушке у њих две. Повикали су девојци да подигне руке, а њој да то лагано покида, што је и урадила. Извадила је неки замотуљак. У тој марамици је било злато, али једино чега се сећа је велики крст од 3 до 5 цм са распећем за који ју је питала одакле јој. Девојка је рекла да јој је дала кума, на шта је командир Сима питао „да кума није нека од оних побијених”. Предала је Сими злато, за које не зна где је завршило, да ли у Зворничкој бригади или негде другде.

После тога, она и Шевић су наставили пут Малешиха. Не зна да ли је то вече била у Зврнику где су се дружили са Ружом и Рајком или је била у Малешиху.

Није учествовала у рушењу цамије у Скочићу. Тада је била или у Зворнику или у Малешиху.

Мислила је да постоје само три девојке – Сена, Дина и Муневера, које је бранила. Са њима је била супер и није правила разлику између Срба и Муслимана. За њих може да каже да су биле малтретиране и редом силоване, јер су јој то оне испричале. Не зна ко је то радио, јер јој никад нису рекле иако их је питала. Објаснила је да је о томе највише разговарала са Сеном, јер јој је она деловала најнезаштићеније, она је била Ромкиња или је бар тако изгледала. Покушала је да је заштити. Кад је покушала да је извуче била је с њом и Шевићем у кући. Иначе, Сена је била у кући поред с борцима. Муневера је, такође, била у некој од кућа. Сећа се да јој је рекла када је дошао Богдановић Дамир, да се заљубила. Богдановић Сима је био смештен у посебној кући са Дином, која је носила униформу и наоружање.

Није видела у Малешићу оштећене „Алфа”, „Бета” и „Гама”. Апсурдно је да неко каже да је некога ударила, тукла ногама, рукама.

Храну су добијали редовно из Зворничке бригаде, али није била ништа нарочито, па се кувало, што су већином радиле Сена, Муневера и Дина. Додала је да је и она кувала.

Рањена је у Засеоку 13.08. када је био рањен и командир Сима у леђа и био је у болници. Није ни знала да се јединица повукла и да је она остала да седи, чека иза дрвета. Шевић се са још двојицом вратио по њу. Иначе, никад није била на првој линији, већ мало позади где су јој доводили рањенике. Уколико је било потребе и она их је извлачила. Из болнице је отпуштена између 21.08. и 22.08. Била је код Рајка и Руже. Док је била код њих од Шевића је сазнала да је погинула Дина. Потом је отишла за Малешић где је била кратко, да би спремила санитетске торбе и сачекала да дође нови болничар. Сена јој је највише помагала. Почетком септембра 1992. године, напустила је јединицу заједно са Шевићем, с тим што је повремено са њим одлазила у Босну. Није била у амбуланти у Петковцима и не зна да ли је постојала нити у Клиси крајем 1992. године.

Окривљеној је предочена фотографија „А”, па је изјавила да би, у горњем реду гледано с лева на десно, последњи требало да буде Шевић, али држи руку па не може да буде 100% сигурна, а у доњем реду гледано с лева на десно, први је Богдановић Сима – Чеда, а последњи је Алић.

Окривљеној је предочена фотографија „Б”, па је изјавила да је у горњем реду гледано с лева на десно, четврти Сима, једина жена у реду је Славица, а трећи од ње је Алић (други гледано с десна на лево); у доњем реду не познаје никога. Не зна где је то сликано.

Окривљеној је предочена фотографија „В”, па је изјавила да је у горњем реду гледано с лева на десно, трећи Сима, у доњем реду јој нико није познат. Није јој позната зграда која се види у позадини.

Фотографије из предмета „Сјеверин” на којима се налазе она и Шевић су из октобра или новембра 1992. године.

Бранилац окривљене је у завршној речи, између осталог, навео да нема доказа да је окривљена Ђекић Драгана извршила кривично дело које јој се ставља на терет, предложио је да суд окривљену због недостатка доказа ослободи од оптужбе, те да јој се надокнаде трошкови кривичног поступка као једини вид сатисфакције за ово што се повлачила по судовима.

У својој завршној речи окривљена Ђекић Драгана се сагласила са речима свога браниоца. Навела је да је једини разлог њеног одласка на ратиште тај што је желела да буде болничарка, а не жели да се осврће на оно што је описано у оптужници, само жели да суд донесе праведну одлуку.

Изведени докази

Суд је у доказном поступку проверавајући наводе оптужнице, као и одбрану окривљеног, саслушао оштећене „Алфа”, „Бета” и „Гама”, сведоке оштећене Зију Рибиха и Алију Бајрића, сведоке Драгана Јовића, Милана Пантића, Милана Мићића, Божу Видовића, Александра Николајидиса, Михајла Томића, Милана Радића, Радета Јовановића, Миљивоја Симића, Саву Ристановића, Војкана Максимовића, Петру Максимовић, Радивоја Радића, Властимира Пантића, Радојку Пантић и Верољуба Стејковића, вештаке др Миодрага Благојевића, др Ђорђа Алемпијевића, др Бранка Мандића и Ану Најман, на сагласан предлог странака на основу члана 406 ЗКП извршио увид у исказе сведока Стевана Гагића, Душана Божића, Мирослава Жагара, Миодрага Плавшића, Мурадифа Хамзића, Спасоја Спасојевића, Радослава Јеремић, Косте Милошевића, Ратка Томића, Крстић Саве, Петка Томића, Жељка Пантића, Исмета Карића и оштећеног Шерифа Агановића, те је извршио увид у писмену документацију Кантоналног тужилаштва Тузланског кантона број А.290/10 од 15.04.2010. године и то захтев Федералне комисије за тражење несталих лица број 87/03 од 15.07.2003. године, предлог за предузимање истражних радњи Кантоналног тужилаштва Тузла Кта. бр. 246/03 од 15.07.2003. године, наредбу Кантоналног суда Тузла Кри. бр. 148/03 од 22.07.2003. године, предлог примљене археолошке методологије на локацији масовне гробнице Црни Врх, скицу лица места Осмаци - Црни Врх, записник о ексхумацији Кантонални суд Тузла Кри.бр. 148/03 од 15.09.2003. године, записник о ексхумацији Кантоналног тужилаштва Тузла Кта.бр. 246/03 од 02.10.2003. године, документацију везану за идентификацију посмртних остатака из масовне гробнице Црни Врх и то цивилних особа из Скочића Рибих Шефке, Рибих Сарајке, Рибих Мехмеда, Нухановић Ариф, Рибих Бибера, Рибих Рахиме, Рибих Исмета, Агановић Мехмеда и Агановић Бисере, потврде о смрти и записнике о утврђивању идентитета, извештај о судско-медицинској експертизи са фотодокументацијом и ЦД са наведеним подацима, те извештај МУП РС - ПУ Сремска Митровица - ПС Рума од 11.10.2010. године који се односи на захтев за набављање оружја од стране Богдановић Дамира са копијом захтева од 29.06.1992. године и уплатницом, потврду војне поште 7469 Зворник од 16.10.1992. године и потврду војне поште 7469 Зворник од 31.12.1992. године да је окривљени Богдановић Дамир био војно ангажован од 17.08.1992. до 31.12.1992. године, извештај МУП РС - Дирекције полиције – УКП - Службе за откривање ратних злочина од 22.10.2010. године који се односи на захтев за набављање оружја од стране Богдановић Дамира, одобрење за набављање оружја МУП РС - ПУ Рума на име Богдановић Дамира од 03.12.1992. године, копију уверења војне поште 7469 Зворник од 16.03.1993. године о рањавању Радета Јовановића у месту Јусић од 29.06.1992. године, пресуду Окружног суда у Београду К.бр. 1419/04 од 15.07.2005. године и пресуду Врховног суда Србије Кж.І бр. 1807/05 од

13.04.2006. године, извод из матичне књиге рођених за Агановић Мехмеда од 21.06.2011. године, изводе из матичних књига рођених за Агановић Ешефу, Агановић Есада, Агановић Бисеру, Агановић Бериза и Агановић Мурадију, допис Кантоналног тужилаштва Тузланског кантона Кта-РЗ.бр.15/06 од 09.05.2011. године, којим обавештавају суд да не поседују документацију у вези са рушењем џамије у Скочићу, записник о препознавању од 30.11.2011. године са фотографијама, допис Кантоланог тужилаштва Тузланског кантона Кта-РЗ.бр.15/06 од 28.09.2011. године који се односи на жртве из Скочића и њихову идентификацију са дописом експертског тима Тузла од 27.09.2011. године, потврдом о смрти за Бајрић Џамилу, записником о утврђивању њеног идентитета од 29.05.2008. године и дописом Кт. ТК Тузла број Кта-РЗ.15/06 од 15.09.2011. године, решење Центра за социјални рад УБ од 29.02.2009. године на име Алић Зорана и уверење НСЗЗ - Испостава УБ за истог окривљеног, извештај лекара специјалисте Института за ментално здравље клиника за одрасле - Одељења за специјалистичко – консултантске прегледе од 04.10.2012. године за окривљену Ђекић Драгану, потврду Општине Тузла - Службе за расељена лица и избеглице на име Рибић Зије из 2005. године, уверење о држављанству Општине Зворник за Рибић Златију од 30.05.2008. године, дозволу за сахрану умрлог на име Рибић Шефке девојачко Бегановић од 28.05.2008. године, потврду о смрти ЈЗУ УКИЦ Тузла од 28.05.2008. године на име Рибић Шефке, извод из матичне књиге рођених Општине Зворник за Рибић Алмасу од 30.05.2008. године, извод из матичне књиге рођених Општине Зворник за Суваду Рибић, Сабрију Рибића, Рибић Зијаду и Исмета Рибића од истог датума, медицинску документацију за оштећеног Рибић Зију везано за његов боравак у зворничкој болници и дечијем дому „Младост“ у Бијелој и Игалу, списак несталих грађана насеља Скочић и списак несталих у рату из села Скочић од 11.07.1992. године Удружења Рома „Ромска браћа“ Скочић са списком несталих Рома из села Скочић од 11.07.1992. године, потврду Општинског суда у Шапцу - Извршење кривичних санкција ИК.бр. 41/91 од 04.12.2009. године који се односи на период у коме је окривљени Гаврић Томислав био на издржавању казне затвора, војну књижицу СФРЈ број 230815 на име Богдановић Дамира и закључак са решењем са извршеног систематског прегледа регрута, налаз и мишљење вештака Гаврила Шћепановића од 21.04.2010. године о врстама и механизму повреда оштећеног Рибић Зије, изврши увид у фотодокументацију, налаз и мишљење вештака др Неде Суботе од 11.02.2011. године за окривљеног Алића, списак људства од 01.05.1992. године под називом „Командант Жућа“ 1-43 од 01.05. до 17.05. и од 1-46, налаз и мишљење вештака др Миодрага Благојевића и Мерице Милавић Вујковић од 28.11.2011. године за окривљену Ђекић Драгану, записник о препознавању од 30.11.2011. године, медицинску документацију за окривљеног Алића, окривљеног Стојановић Зорана, окривљеног Гаврића и окривљену Ђекић Драгану, извештај достављен од стране Кантоналног тужилаштва Тузланског кантона, а сачињен од стране вештака специјалисте судске медицине доктора Веде Туце од 23.08.2012. године,

извршио увид у фотодокументацију и све фотографије које се налазе у списима предмета, извештај КПЗ Забела у Пожаревцу од 08.02.2010. године, потврду Општинског суда у Шапцу - Одељење за извршење кривичних санкција од 04.12.2009. године, извештај из казнене евиденције за све окривљене, па је након оцене сваког доказа појединачно и у њиховој међусобној вези, а у вези са одбраном окривљених, утврдио чињенице релевантне за пресуђење у овој кривично-правној ствари.

Надлежност суда

Разматрајући надлежност овога суда, те да је одредбама члана 2, 3, 9 и 10 Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине прописано је да је Одељење за ратне злочине Вишег суда у Београду надлежно за вођење поступка за кривична дела, која су извршена на територији бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, без обзира на држављанство учиниоца или жртве, а ради се између осталог о делима против човечности и међународног права, одређена у глави XVI Кривичног закона Савезне Републике Југославије (која дела су одређена такође, у глави XVI КЗ СФРЈ) и тешка кршења међународног хуманитарног права извршена на територији бивше Југославије од 01.01.1991. године, која су наведена у Статуту Међународног кривичног суда за бившу Југославију, то је за вођење овог поступка надлежан Виши суд у Београду – Одељење за ратне злочине.

Општи приступ оцени исказа сведока

Потребно је напоменути да је специфичност кривичног поступка који за предмет има кривично дело ратни злочин у томе да су предмет утврђивања, по правилу, догађаји који су се одиграли пре више од десет година, да након догађаја нису фиксирани материјални трагови или уколико јесу, нису сачувани, те су искази сведока често једно од главних доказних средстава. Стога је неопходно да се подробније анализира веродостојност ових исказа и поузданост чињеница које се из њих утврђују, имајући у виду разлике и противуречности и то како о околностима под којима су се одиграли догађаји и шта је претходило истима, тако и о лицима која су њихови учесници.

Кривично дело које је предмет овог поступка, учињено је пре више од двадесет година, сведоци су често и по неколико пута саслушавани у току свих ових година, те је немогуће очекивати да се о појединостима догађаја, њиховој хронологији, чињеницама које су претходиле том догађају, те дешавањима након критичног догађаја, исказују на потпуно сагласан начин. По мишењу суда, управо би у великој мери сагласни искази упућивали на чињеницу да су сведоци усаглашавали исказе за потребе поступка, да су припремани. Протек времена од догађаја јасно доводи до немогућности да се исприча иста прича са истим детаљима,

што значи да се могу заборавити или помешати неки детаљи самог догађаја, посебно они детаљи који ни по чему нису карактеристични да бих их сведоци памтили толико дуги временски период, али што не значи да је услед тога нужно обеснажено њихово сведочење о главним и одлучним чињеницама, те да не говоре истину, а ситне неподударности обавезно цео исказ чинити непоузданим. Суд је из тог разлога посветио посебну пажњу анализи исказа сведока не дозволивши да се, уколико се појави сумња у веродостојност и поузданост исказа сведока, то тумачи на штету окривљеног.

Исказ сведока као доказно средство

С обзиром на то да су искази сведока (оштећених) – жртава једно од главних доказних средстава у поступцима који за предмет имају кривично дело ратни злочин, као и да је временски период протекао од извршења кривичног дела до суђења веома дуг, што за логичну последицу има разлике и противуречности, како о околностима под којима су се одиграли догађаји, тако и о лицима која су њихови учесници, нужно је указати на обавезу пажљиве анализе и оцене веродостојности ових исказа, како појединачно, тако и у њиховој међусобној вези, те поузданости чињеница које се из њих утврђују.

Сведоци су и неколико пута давали исказ током ових година, те је немогуће очекивати да о појединостима догађаја, њиховој хронологији, те свим лицима која су им нанела патње, а којих је очигледно било много и од којих знатан број није процесуиран у овом поступку, исказују на потпуно сагласан начин. По мишљењу суда, управо би у високој мери сагласни искази упућивали на чињеницу да су се сведоци договарали и међусобно усклађивали исказе. Дуг протек времена, присуство трауматичним сценама и преживљавање трауматичних сцена које су се из дана у дан понављале, те подсећање и потом казивање пред судом о њима, производи снажне емоционалне реакције код оштећених, што све јасно доводи до немогућности да се у сваком исказу исприча иста прича са истим детаљима. Чињеница да сведок може да заборави или помеша неке детаље или учеснике самог догађаја често је последица претрпљене трауме и протеча времена, али све ове околности не могу обезвредити доследно сведочење о битним и кључним чињеницама, уколико је оно прихваћено као убедљиво, нити одређене неподударности обавезно цео исказ чинити непоузданим.

Приликом њиховог испитивања приметан је утисак да међу њима постоји знатна разлика, да неки имају далеко боље и фокусираније памћење и моћ запажања, док су други успели да потисну у заборав нека драматична искуства, неки се изражавају јако оскудно, док су други способнији да вербално изразе оно што су доживели, посебно ако се има у виду и да је троје оштећених у време критичног догађаја било малолетно,

имали су 8, 13 и 15 година. Могућност опажања одређених збивања зависила је и од места на коме су се налазили у критичном тренутку, чињенице да ли су том приликом злостављани они сами или њихови најближи, што је све указивало на посебну пажњу којом би се пратило такво дешавање, јер је на пример у Скочићу у дворишту куће Хамдије Рибиха било 32 цивила - жена, деце и мушкараца, у атмосфери страха за голи живот и живот својих најближих и у посебном психичком стању.

Стога разлике у исказима оштећених при описивању детаља догађаја не могу априори да буду разлог за закључак да је целокупно сведочење одређеног оштећеног непоуздано због тога што је његово сведочење у односу на одређени догађај или учеснике самог догађаја непоуздано. Из наведених разлога било је и ситуација када је суд прихватио, оценивши га као поуздан, исказ оштећеног у вези са једним догађајем, неким чињеницама или учесницима самог догађаја, иако се на његово сведочење о другим дешавањима и одређеним чињеницама или учесницима догађаја није ослонило, ценећи да је исказ оштећеног у том делу непоуздан. Суд је приликом оцене веродостојности и поузданости исказа оштећених највећу пажњу поклатио управо противуречностима у деловима исказа оштећеног о одређеним чињеницама, околностима и учесницима самог догађаја у вези са критичним догађајем и ономе што је претходило истом, ценећи их како појединачно, тако и у вези са свим осталим доказима.

Суд је у неколико случајева приликом испитивања сведока покушао да предочавањем исказа једног сведока другоме, као и одбране окривљених, па и предочавањем њихових сопствених исказа, који су дати у различитим интервалима, отклони одређене противуречности у њиховим исказима, али ови покушаји нису увек уродили плодом, очигледно као резултат протекла времена и свих поменутих околности, те је суд закључио да евентуално суочења и поновна испитивања сведока не би утицала на доношење другачијег закључка у односу на утврђивање релевантних чињеница.

Суд је имао у виду и чињеницу да су, на пример, у Малешић долазили и вршили недела припадници јединица који су се кратко задржавали у тим местима, као и друга лица помињана у судници више пута, која још увек нису изведена пред лице правде, па је изведене доказе ценио веома брижљиво и посебно анализирао противуречне делове исказа сведока о конкретним збивањима и чињеницама, оцењујући их повезано и са другим доказима.

Заштићени сведоци и искључење јавности

Једном делу сведока – оштећених одређене су мере заштите из разлога личне сигурности и безбедности, као и безбедности њихових

породица. Мере заштите сведока су регулисане Закоником о кривичном поступку од 03.09.2009. године, а такође и Закоником о кривичном поступку, који је ступио на снагу 15.01.2012. године.

Када су заштићене сведокиње давале исказ на главним претресима 24.04.2012. године, 25.04.2012. године, 26.04.2012. године, 24.09.2012. године и 17.10.2012. године, уз сагласност странака, искључена је јавност на основу члана 363 став 1 тачка 4 ЗКП, а ради заштите њихове приватности у поступку, имајући у виду да оштећене „Алфа”, „Бета” и „Гама” имају статус заштићених сведока, као и све околности догађаја, тежину последица и начин извршења кривичног дела које је окривљенима стављено на терет односно имајући у виду садржину исказа који су дале пред истражним судијом у којем су сведочиле, између осталог, о тешким повредама достојанства и полних слобода, као и због потребе да се на претресу потпуно испитају о догађајима.

Решењем истражног судије Вишег суда у Београду – Одељења за ратне злочине Ки.В.бр. 4/2009 од 09.02.2010. године оштећене „Алфа”, „Бета” и „Гама” одређене су мере посебне заштите и то испитивање под псеудонимом из посебне просторије, прикривеног изгледа и уз измену гласа. Суд је на заседањима, са којих је потпуно искључио јавност, са оштећенима „Алфа”, „Бета” и „Гама” расправио питање начина њиховог испитивања, испитао које ће се мере заштите применити током испитивања на главном претресу. Оне су се изјасниле да нема потребе да им се глас мења и да им је јасно да су странке упознате са њиховим идентитетом, да их виде, али да желе да сведоче из посебног дела суднице - кабине, јер не желе да се лично суоче са окривљенима. Стога је суд оценио да су овакви њихови захтеви оправдани, с обзиром на природу и садржину сведочења. Оцењујући у овом случају питање равнотеже између права окривљених на правично и фер суђење и потребе да испита оштећени, а с друге стране потребе и права оштећеног да уживају заштиту, суд је оценио да су оваквим испитивањем ова права у равнотежи и да права окривљених нису повређена, јер се на мониторима који се налазе у судници оштећени виде, виде се њихове реакције, гестикулације, начин на који се понашају приликом давања исказа и одговарања на питања, чује се глас оштећених (глас није промењен). С друге стране оштећенима је омогућено да буду физички одвојене што им је уливало посебну сигурност.

На главном претресу од 25.04.2012. године заштићени сведок „Бета” је на свој захтев изашла из кабине наводећи као разлог: „хоћу у очи њихове да гледам”, па је након тога, видевши све окривљене доживела стрес, који је произвео такву реакцију код оштећене да је суђење морало бити прекинуто, а њено испитивање настављено тек после неколико месеци. То је само још један доказ да је одлука већа да се оштећене испитају из посебног дела суднице (кабине) била оправдана.

Искази прибављени путем регионалне сарадње

Овом суду су достављени записници о саслушању једанаест лица пред Кантоналним тужилаштвом Тузланског кантона, а који сведоци су потом дали су свој исказ како пред истражним судијом овога суда тако и на главном претресу. Њихови искази дати пред Кантоналним тужилаштвом Тузланског кантона су им предочавани током поступка, па је ове изјаве суд третирао као саставни део исказа сведока, који су били предмет оцене од стране овога већа. Наиме, сви искази сведока су третирани као један јединствени исказ, јер у супротном не би могли бити оцењени на адекватан начин.

Утврђено чињенично стање

Анализом и оценом свих изведених доказа, како појединачно, тако и у вези са осталим изведеним доказима, као и одбраном окривљених, суд је на основу начела слободног уверења у оцени доказа о чињеницама, на основу одредби члана 16 и 419 ЗКП, закључио да су окривљени извршили радње у време, на место и на начин како је то описано у изреци пресуде, те су одговорани за учињено дело, при чему су поједине радње из измењене оптужнице изостављене из чињеничног описа, будући да су остале недоказане.

Странке су сагласно на припремном рочишту учиниле неспорним чињеницу да је у периоду између 1992. и 1995. године на подручју Босне и Херцеговине која је некада била члан и део СФРЈ, био оружани сукоб који се водио између наоружаних формација на страни српског, хрватског и муслиманског (бошњачког) народа и да су окривљени били припадници јединице која је била на српској страни у сукобу, а ради се о опште познатим чињеницама које су биле, током поступка, довољно расправљене, а сагласност странака о њима није у супротности са доказима (члан 83 став 3 ЗКП).

Долазак добровољаца и припадност јединици „Симини четници”

Јединица „Симини четници” је била претежно састављена од добровољаца из Србије, а било је добровољаца из БиХ који су јој се прикључили. Јединица је формирана одмах након ослобађања Зворника од дела припадника јединице којом је командовао Војин Вучковић звани „Жућа”. Тој јединици су припадали поред сада покојног Богдановић Симе и окривљени Стојановић Зоран, Алић Зоран, Шевић Ђорђе и Ђекић Драгана. На позив извесног Пере Јовановића из Дубнице део „Жућине” јединице, под командом Богдановић Симе званог „Сима четник”, одлази да пружи помоћ јединици са Мајевице која се налазила у окружењу муслиманских снага. Тако се формирала јединица „Симини четници”,

чији је командант био сад покојни Богдановић Сима, која је у почетку била у саставу ТО, а учествовала је у борбеним акцијама на више места ван подручја зворничке општине. На подручју Мајевице прикључују јој се многи добровољци како из Србије, тако и из Босне, па јединицу чини око двадесетак припадника. Наоружани су аутоматским пушкама – калашњиковима, бомбама, ножевима, имају маскирне војничке униформе, чизме. Од возила поседују цип који је користио командант Богдановић Сима и камион. Јединица одлази у Милиће и након пар дана, негде у априлу или мају, се пребацују у село Осмаке, након чега негде у јуну 1992. године одлазе у Малешин. Након злочина почињеног у Бијелини (14.06.1992. године) Сима успева да из затвора извуче окривљеног Ђурђевић Зорана, Драгана Јовића, извесног Алена, који се прикључују јединици. По доласку у Малешин усељавају се у напуштене куће. Одатле иду у акције унутар територије под контролом Срба из Босне. Јединици се у другој половини августа 1992. године прикључују и окривљени Богдановић Дамир и Гаврић Томислав. Почетком септембра 1992. године јединица „Симини четници” одлази прво у Клису, где бораве једно извесно време у напуштеним кућама, потом у Петковце где бораве у основној школи, да би половином новембра исте године отишли у Дрињачу, да би средином јануара 1993. године припадници јединице коначно напустили територију Републике Српске. Нико од окривљених није оспорио припадност наведеној јединици.

Наведене чињенице суд је утврдио делимично из одбране окривљених, те исказа сведока Радета Јовановића, Драгана Јовића, Милана Мићића, Милана Пантића, Милана Радића, Петка Томића, Боже Видовића, исказа оштећених, те писмене документације и то списка људства од 01.05.1992. године под називом „Командант Жућа“ 1-43 од 01.05. до 17.05. и од 1-46.

Из списка људства чији командир је „Жућа” суд је утврдио да је у периоду од 01.05.1992. године до 17.05.1992. године та јединица бројала 46 људи, међу којима су били Богдановић Сима (на списку под бројем 16), Алић Зоран (под бројем 22), Шивић Ђорђе (под бројем 23), Ђекић Драгана (под бројем 37), да је на списку констатовано да исплату одобрава командант штаба ТО. Такође, из списка људства 01.05.1992. године, чији је командант „Жућа”, суд је утврдио да је та јединица бројала 44 људи, међу којима су били Богдановић Сима (на списку под бројем 14), Алић Зоран (под бројем 20), Шивић Ђорђе (под бројем 21), Ђекић Драгана (под бројем 34).

Идентитет окривљених и присуство на локалитетима из изреке пресуде

Окривљени Богдановић Дамир потврђује наводе из оптужнице у погледу свог присуства у Малешин од друге половине августа 1992.

године, затим у Клиси, Петковцима и Дрињачи све до 10. или 11.01.1993 године, што је прихваћено и од стране суда, док ће његови наводи одбране у погледу радњи дела које му се стављају на терет бити детаљно оцењени у склопу са осталим изведеним доказима који се односе на поједине локалитете места извршења кривичног дела и самих радњи извршења. Због тога суд није прихватио део исказа оштећене „Бета” са главног претреса од 25.04.2012. године и од 17.10.2012. године и оштећене „Алфа” са главног претреса од 24.04.2012. године, које су навеле да је окривљени Богдановић био критичном приликом у Скочићу, што је противуречно не само одбрани окривљеног Богдановић Дамира, већ и писменим доказима и исказима сведока Мирослава Жагара, Душана Божића и Стевана Гагића, а што је потврдила и оштећена „Гама” која је објаснила, након предочавања на главном претресу од 26.04.2012. године, да га је први пут видела у Малешићу након 10-15 дана. При том и сама оштећена „Алфа” на главном претресу од 24.09.2012. године, након предочавања њених ранијих исказа, рекла да није сигурна, да не може да се сети да је био у Скочићу, али да је Дамир био сигурно у Малешићу, а видела га је након 10-15 дана по њиховом доласку.

Окривљени Стојановић Зоран, не оспорава свој надимак „Трцко” по коме су га znale и оштећене, потврђује своје присуство у Скочићу критичном приликом, Малешићу, Клиси, Петковцима и Дрињачи до средине новембра 1992. године, док ће његови наводи одбране у погледу кривичног дела које му се стављају на терет бити детаљно оцењени у склопу са осталим изведеним доказима који се односе на поједине локалитете места извршења кривичног дела и самих радњи извршења.

Изведеним доказима током поступка несумњиво је утврђено присуство окривљеног Стојановић Зорана и у месту „Хамзићи” у селу Шетићи, па је као неискрена, неуверљива и срачуната на избегавање кривичне одговорности оцењена његова одбрана да је, враћајући се из Скочића, изашао из камиона у Малешићу где је остао са Рајком, Богданом, Славицом и Драганом, јер му је било мука од прашине, труцкања, од камиона. Наиме, његова одбрана је оповргнута одбраном окривљеног Алић Зорана коју је изнео на записнику пред истражним судијом, а који је несумњиво потврдио присуство окривљеног Стојановића на том локалитету. Из одбране окривљеног Алић Зорана произилази да му је управо окривљени Стојановић Зоран звани „Трцко” рекао, код рупе у месту Хамзићи село Шетићи, да изађу из камиона он, Златан и још један и да буду на том путу², који део одбране је суд прихватио оценивши га као искрен, логичан, јасан. У прилог томе да окривљени Стојановић није остао у Малешићу, већ да је наставио даље камионом, говори и исказ оштећене „Бета” из кога произилази да критичном приликом нису сви војници изашли из камиона у Малешићу већ су наставили даље, а да је „Трцко” остао у камиону, те да су њу и

² страна 43/68 транскрипта са главног претреса од 26.04.2012. године, страна 53/66 и 54/66 транскрипта са главног претреса од 24.12.2010. године

оштећене „Алфа” и „Гама” до куће одвели њих 4-5 мушкараца и жена, који су претходно били у Скочићу и то старији човек који је погинуо, Јаца, Рајко, Богдан, Драгана, док из исказа оштећене „Алфа” произилази да их је „Тиша” отпратио до куће, док су остали отишли даље, а оштећена „Гама” категорички тврди да окривљени Стојановић Зоран није изашао с њима из камиона и није остао испред куће у Малешићу, већ су их војници отпратили до куће и то Рајко, Богдан и Драгана.³ Из свих наведених исказа, којима је суд поклатио веру будући да се надопуњују чинећи логичну и јединствену целину, суд је недвосмислено закључио да је окривљени Стојановић наставио камионом са осталим припадницима јединице и оштећенима до места „Хамзићи” у селу Шетићи, те да је тамо предузео одређене радње, о којима ће касније бити реч.

У склопу свих изведених доказа суд је одбрану окривљеног Стојановића да му је било мука у камиону од трукцања и пића, сишао из камиона и остао у Малешићу, где је седео на тераси једно време, па је отишао у кућу у коју је био смештен да спава, јер је повраћао, оценио као неуверљиву, неживотну, неискрену и срачунату на избегавање кривичне одговорности, тим пре ако се има у виду и да је сам навео да је био трезан у Скочићу, а да је почео да пије када су дошли у Козлук. На овај начин окривљени је на један крајње наиван и неубедљив начин покушао да увери суд да није био у месту Хамзићи село Шетићи и учествовао у убиству Рома.

О присуству окривљеног Шевић Ђорђа у Скочићу (брани се ћутањем), говори оштећена „Алфа” у својим исказима датим током поступка која каже да га зна, да га је видела када су сви дошли у Скочић, када су почели да бију, те да је био у Хамдијиној кући, а видела га је и у камиону, са њим је била Драгана, као и оштећена „Гама” која је на главном претресу од 26.04.2012. године изјавила да је окривљени Шевић Ђорђе био у Скочићу са Драганом, док о присуству овог окривљеног у Малешићу говоре оштећене „Гама” и „Бета” која га зна као Драганиног момка, а не по имену и презимену, као и окривљени Богдановић Дамир који каже да је затекао окривљеног Шевић Ђорђа и његову девојку Драгану када је дошао. Окривљена Ђекић Драгана потврђује њихово присуство у Малешићу, наводећи да је у то време била с њим у вези, да га је већином свуда пратила, да је била с њим у кући у Малешићу, да су сво време били заједно у јединици, као и да су заједно напустили јединицу почетком септембра 1992. године.

Окривљени Гаврић Томислав, чији је надимак „Гавра”, износећи своју одбрану потврдио је наводе из оптужнице у погледу свог присуства у Малешићу од друге половине августа 1992. године, у Клиси, Петковцима, што је прихваћено и од стране суда, док ће наводи његове одбране у погледу радњи дела које му се стављају на терет бити детаљно

³ страна 6/68 транскрипта са главног претреса од 26.04.2012. године и страна 2, 7 и 8 транскрипта од 10.03.2010. године

оцењени у склопу са осталим изведеним доказима који се односе на поједине локалитете места извршења кривичног дела и самих радњи извршења. С тим у вези, суд није прихватио део исказа оштећене „Бета” са главног претреса од 17.10.2012. године да је окривљени Гаврић био у Скочићу критичном приликом, јер је то супротно не само потврди Општинског суда у Шапцу – Извршење кривичних санкција Ик.бр. 41/91 од 04.12.2009. године из које произилази да је био на издржавању казне, већ и наводима окривљеног Богдановић Дамира, окривљеног Алић Зорана, окривљеног Стојановић Зорана, као и окривљеног Ђурђевић Зорана, а коју одбрану, у том делу, је суд прихватио као истиниту и веродостојну. Да је окривљени Гаврић дошао касније у јединицу потврђује и оштећена „Алфа” на главном претресу од 24.04.2012. године која каже да га зову „Гавра – Баки”, као и оштећена „Гама” која каже да је окривљени Гаврић Томислав - „Гавра” из Шапца дошао у Малешићу неких 10-15 дана након њиховог доласка, те да није био у Скочићу, што прихвата и Тужилаштво за ратне злочине, у ком смислу је изменило оптужницу. Због свега наведеног суд није прихватио наводе оштећене „Бета” у делу где говори да се сећа „Гавре” који их је заробио у Скочићу.

Окривљени Алић Зоран је износећи своју одбрану током поступка потврдио своје присуство у Скочићу, Малешићу и пар дана у Клиси одакле је отишао пре напада на Клису, а на записнику пред истражним судијом је потврдио своје присуство и у месту „Хамзићи” село Шетићи, што је суд прихватио, док ће наводи његове одбране у погледу радњи дела које му се стављају на терет бити детаљно оцењени у склопу са осталим изведеним доказима који се односе на поједине локалитете места извршења кривичног дела и самих радњи извршења.

Каснију измену одбране на главном претресу од 15.03.2012. године да није био на месту убиства Рома из Скочића наводећи да је изашао након пар километара из камиона, не објаснивши аргументовано разлоге за измену исте у наведеном делу, суд није прихватио, будући да је у супротности његовој одбрани датој на записнику пред истражним судијом када је потврдио своје присуство на наведеној локацији детаљно и уверљиво описавши шта се све том приликом дешавало, као и осталим изведеним доказима, због чега је суд закључио да је његова одбрана са главног претреса од 15.03.2012. године срачуната на избегавање кривичне одговорности.

Имајући у виду саму садржину исказа оштећене „Бета”, о чему ће касније бити реч у делу пресуде која говори о конкретним догађајима, чињеница је да је ова оштећена сво време причала о „Алију” за кога мисли да су га тако звали, није од утицаја на закључак суда да се ради управо о окривљеном Алић Зорану, на кога је указала не само на предоченим фотографијама са ознаком „А” и „Б” на којима су припадници јединице из тог периода и верно га описала као ниског, црног, црне косе, већ је на њега указала и у судници не могавши да се

сети његовог имена и презимена, будући да је била у директној комуникацији са окривљеним Алићем када је одговарала на његова питања којом приликом је поново могла добро да га види. Суд је имао у виду њене реакције том приликом које су биле такве да се суд уверио у истинитост њеног сведочења и идентификације. На питање суда на главном претресу од 17.10.2012. године да ли зна ко је Алић Зоран, оштећена „Бета” је одговорила да мисли да је то „Али”, али да не зна име. На следеће питање суда да ли ју је силовао човек кога види на монитору из посебне просторије у судници, а радило се о окривљеном Алићу који јој је постављао питања, оштећена „Бета” је рекла да ако је то онај што је био прошли пут онда је то он, на главном претресу од 25.04.2012. године када је изашла из посебне просторије намењене за заштићене сведоке и ушла у судницу рекавши „хоћу у очи њихове да гледам”, између осталог, указала на окривљеног Алић Зорана као „Алија”. Суд је имао у виду њене реакције приликом сведочења које су биле такве да се суд још једном уверио у истинитост њеног сведочења и идентификације. С обзиром на то да је оштећена „Бета” у то време имала само 13 година и да се налазила у тешкој, стресној, трауматичној ситуацији, да је жртва вишеструког силовања, није чудно што она није могла тачно да процени колико је година, у то време, имао окривљени Алић, дајући му 23, 25 година што зависи и од личних способности перцепције, не чини њен исказ неприхватљивим и непоузданим као доказ да се управо ради о окривљеном Алићу који је извршио одређене радње у Скочићу и Малешићу, а у сваком случају је он био старији од ње.

Окривљени Ђурђевић Зоран је потврдио своје присуство у Малешићу наводећи да је у јединицу дошао неких 12-13 дана након догађаја у Бијељини (прим. 14.06.1992. године)⁴, захваљујући Богдановић Сими који је њега, Живковића, Алена и Драгана Јовића извукао из заробљеништва и спасао, те да је у јединици био неких месец дана, можда мање, с тим да је отишао кући на 2-3 дана, па се вратио и остао још десетак дана, тако да није био у Клиси.

Одбрана окривљеног Ђурђевић Зорана који тврди да није никада био у Скочићу, јер је баш у то време био на одсуству од 2-3 дана код куће, оповргнута је изведеним доказима током поступка. Само његово присуство у селу Скочић и то у камиону памти и потврђује оштећена „Алфа”, детаљно описујући његове радње и дајући његов веран опис током поступка описујући га као високог (виши од Зорана из Лознице - „Трцка”), млађег човека, мало старијег од ње, црне косе са брадом, те је када су јој показане фотографије окривљеног Ђурђевића означене са 15/6 и 16/6 она је изјавила да би по лицу и очима рекла да је то „Зоран из Шапца” иако нема браду. Чињеница је да ова оштећена на главном претресу од 24.09.2012. године, због огромног протекла времена од догађаја, није одмах са сигурношћу указала на окривљеног Ђурђевића о коме сво време говори као „Зорану из Шапца”, наводећи да, а у директној

⁴ случај „Бијељина” – К-По₂-бр. 7/2011

комуникацији са њим док је одговарала на његова питања када је била у прилици да га добро види, мисли да је то он и да јој је „сумњив” то јест да личи истичући да је у време критичног догађаја био млад, са брадом. Истина је да је приликом показивања фотографије са ознаком „Г” на којој је сведок Драган Јовић, прво рекла да је то „Зоран из Шапца”, међутим, онда се јасно, уверљиво и непоколебљиво потом обратила окривљеном Ђурђевић Зорану речима „Ма ти си бре био, ти си био Зоран из Шапца сигурно” објаснивши, када су јој поново показане предметне фотографије, да је рекла да је „Зоран из Шапца” на фотографији са ознаком „Г” због браде, али да то није „Зоран из Шапца”, већ да је „Зоран из Шапца” лице са претходне две фотографије са ознаком 15/6 и 16/6 које су јој показане, на којима није имао браду, а које је први пут видела на главном претресу. Њене реакције су том приликом биле такве да се суд уверио у истинитост њеног сведочења и идентификације. Суд је посебно ценио чињеницу да се окривљени Ђурђевић на истом главном претресу, приликом постављања питања, обратио оштећеној „Алфа” речима: „Ја сам Зоран из Шапца”. Суд је имао у виду да је, након пуних двадесет година од догађаја, сасвим нормално да оштећена „Алфа” не може одмах са сигурношћу да препозна окривљеног Ђурђевића, који се у међувремену доста променио, чак га у једном моменту заменивши за друго лице само због браде, ипак ове околности не морају у сваком случају да значе да је њен исказ у погледу радњи које она сведочећи везује управо за особу које се сећа по неком карактеристичном детаљу или надимку, непоуздан и неприхватљив као доказ да је управо тај човек извршио одређене радње. Ово тим пре што је она потом уверљиво и непоколебљиво изјавила да је управо окривљени Ђурђевић Зоран лице које она зна као „Зорана из Шапца” и да га је препознала по очима и лицу, објаснивши логично и животно своју грешку, што је све свакако резултат протекла веома дугог временског периода од извршења кривичног дела, те чињенице да се људи временом и физички мењају, а да га она памти као лице које је у то време имало браду и било је млађе. Уједно, оштећена „Алфа” је током целог поступка говорила да су у јединици постојала три Зорана и то: Стојановић Зоран звани „Трцко”, Алић Зоран и „Зоран из Шапца”, с тим да помиње и постојање четвртог Зорана који се презива Савкића, а то је уствари Драган Савкић не Зоран, што све потврђује закључак суда да је „Зоран из Шапца” управо окривљени Ђурђевић Зоран, за кога је неспорно утврђено да је у том периоду био припадник јединице „Симини четници”, и да је управо он рођен и живео у Шапцу.

Закључак суда да је окривљени Ђурђевић учествовао у догађају у месту „Хамзићи” у селу Шетићи, произилази из исказа оштећене „Алфа” која је навела да јој је одмах сутрадан по њеном доласку у Малешић Зоран из Шапца донео да пере крвави нож и униформу, те да је тада код њега видела сат марке „Сеико” њеног братанца Есада, о чему говори и оштећена „Бета” с тим што она каже да је видела Есадов сат на једном

борцу⁵. Да је окривљени Ђурђевић био у Скочићу посредно потврђује и сведок Драган Јовић из чијег исказа произилази да му је, када је био празник (прим. Петровдан), „Дуги” рекао: „дошли су они твоји, довели су неке жене”, биле су то Муслиманке или Ромкиње. Видео је када је јединица дошла из Скочића, да је са Симом и осталима, када су се они вратили, видео окривљеног Ђурђевића који је био добар са Симом, а након чега је чуо да је Сима и његова група била у Скочићу, с тим да је Сима звао своје људе којима је веровао, као и да је чуо да су побили људе и да су те жене довели из Скочића. Све ово напред наведено наводи на једини могући, неспорни закључак да је окривљени Ђурђевић био и у Скочићу и у месту „Хамзићи” у селу Шетићи са јединицом Богдановић Симе, са којим је очигледно био близак и предузео одређене радње о којима ће касније бити речи. У прилог оваквом закључку суда говори и окривљена Ђекић Драгана која је на главном претресу изјавила да је командир (а то је неспорно Сима Богдановић) одређивао ко иде у акцију, а ко не. Незнатне разлике у детаљима у исказу сведока Јовића су небитне и нису од утицаја на другачију оцену доказа, јер су оне сасвим нормалне с обзиром на протек времена од извршења кривичног дела. Окривљени Ђурђевић је током поступка сво време покушавао да оспори кредибилитет овог сведока, говорећи да је лажов, међутим, такву одбрану суд није прихватио, јер да је сведок Јовић имао такву намеру, сигурно би га директно теретио, а по мишљењу суда сведок није имао разлога да неосновано терети окривљеног Ђурђевића.

Окривљена Ђекић Драгана је износећи своју одбрану навела да је у Симиној јединици од маја или јуна 1992. године потврдивши своје присуство у Малешићу негирајући да је била у Скочићу. Суд је прихватио њене наводе које се односе на то када се прикључила јединици „Симини четници”, те да је рањена 13.08.1992. године у Засеоку, када је рањен и сада покојни Богдановић Сима, те да је јединицу напустила почетком септембра са окривљеним Шевић Ђорђем отишавши за Србију, будући да су њени наводи поткрепљени исказима оштећених „Алфа”, „Бета” и „Гама” у погледу њеног рањавања и одласка из Малешића.

Међутим, радње за које је оглашена кривом су се како је утврђено десиле управо у време за које окривљена не осправа да се налазила јединици „Симини четници” и у Малешићу и околини. Суд није прихватио одбрану окривљене да није била у Скочићу, из разлога што је у том делу њена одбрана оповргнута исказима оштећених „Алфа”, „Бета”, „Гама” и Зије Рибића, па и самог окривљеног Стојановић Зорана који децидно каже да је она била у Скочићу, да је носила униформу и оружје, а којима је суд у овом делу поклатио веру, као детаљним, јасним, уверљивим и међусобно непротивуречним. Да је окривљена била у Скочићу говори оштећена „Алфа” која се сећа да је Драгана била и у дворишту и у кући са окривљеним Шевић Ђорђем, описавши је као младу, плаву жену, да је носила униформу (маскирно одело као и остали

⁵ страна 31/45 транскрипта са главном претресу од 17.10.2012. године

припадници јединице), чизме и аутоматску пушку, указавши на њу на фотографији са ознаком 14/6. Исто тако, оштећена „Бета” наводи да је Драгану видела први пут како стоји у дворишту у Скочићу, да је имала униформу и пушку, а сећа је се јер није дозволила њеној баки да узме таблете за смирење, већ их је бацила. Описује је као плаву девојку, која је имала момка, а приликом предочавања фотографија на главном претресу је изјавила да мисли да је Драгана на фотографији са ознаком 14/6. Оштећена „Гама” је окривљену описала као добровољца из Београда која је била са својим момком окривљеним Шевић Ђорђем, плава, мршава, средњег раста, у маскирној униформи, на коју је указала на фотографији са ознаком 14/6, која јој је показана на главном претресу наводећи да је тако изгледала и у Малешићу, с тим што је њена униформа била шарена и носила је чизме. Навела је да је окривљена била у Скочићу, јер ју је видела испред Хамдијине куће и она јој је пришла када јој је Рајко исекао мајцу, јер је видела крст који јој је одузела са осталим златом које је имала уз псовке. И оштећени Зијо Рибих се сећа Драгане, коју је видео у дворишту у Скочићу, младе, плаве косе до рамена, девојке у униформи, која је помагала да их утоваре у камион, а чије је име чуо у Скочићу. Након што је оштећеном на главном претресу показана и фотографија са ознаком 14/6 на којој је окривљена Ђекић Драгана, изјавио је да је препознаје као Драгану. Приликом препознавања у просторијама овог суда оштећени је није препознао, претходно дајући идентичан опис – млада девојка, испод 20 година, плаве косе испод рамена.

Чињеница је да оштећени Зијо Рибих није био у могућности да препозна окривљену приликом радње препознавања, али је, с друге стране, прилично верно описивао њен тадашњи изглед дајући сво време њен идентичан опис, након чега је неспорно указао на њу на фотографији са ознаком 14/6, као Драгану. За то постоје многи разлози и то протек веома дугог временског периода од извршења кривичног дела, да се људи временом физички мењају, те да је он у то време имао 8 година и да је присуствовао суровим догађајима и страдању своје породице. Немогуће је очекивати да, дете од 8 година у таквим условима паничног страха, запази све физичке карактеристике лица која су била присутна и наносила зло његовој породици и другима, при чему је његова пажња највише била усмерена на родитеље, сестре и брата, а потом све то верно репродукује након више од двадесет година. По оцени суда, потпуно је природно да сведоци који се налазе у безизлазној ситуацији упамте често само фрагмент лица, физиономију или грађу, која им остане урезана у сећање за цео живот. При свему овоме, неспорно присуство окривљене Ђекић Драгане у Скочићу и поред чињенице да неки сведок није препознао окривљену, или то није учинио са сигурношћу, иако су верно описивали њен тадашњи изглед, не мора аутоматски указивати на непозданост сведочења тог лица у погледу предузетих радњи, цењених појединачно и у склопу са изведеним доказима.

Тезу одбране да је оштећени Зијо Рибих заменио окривљену Ђекић Драгану са Емелдином Карић, која је носила бели опасач и пиштољ у

футроли, суд није прихватио, јер нема упориште у изведеним доказима. Наиме, да није било никакве замене идентитета између окривљене Ђекић Драгане и Емелдине (Дине) Карић, која је такође била заробљена заједно са својом сестром Муневеком и Сеном Бећиревић у некој од ранијих акција, утврђено је из исказа оштећених „Алфа”, „Бета” и „Гама”, те дела одбране окривљеног Стојановић Зорана са главног претреса од 06.11.2009. године, који су сви сагласно говорили о присуству окривљене Ђекић Драгане у Скочићу. У прилог овом закључку говори и то да је Емелдина Карић имала плаву косу, али кратко ошишану, „више мушку фризуру”, како су је описали окривљени Алић и оштећена „Бета”, из ког разлога не стоји ова теза одбране, будући да оштећени Зијо Рибич сво време описује Драгану као девојку са плавом косом до рамена. Исто тако, Емелдина Карић није била медицинска сестра, те није могла да оштећеном Зији Рибичу пружи медицинску помоћ и да га превиди у амбуланти у Петковцима следећег дана тачније 13.07.1992. године, како наводи оштећени Рибич, с тим да ове наводе суд није посебно проверавао, будући да ти догађаји нису били предмет оптужнице.

Не стоји ни тврдња окривљене Ђекић Драгане да је она облачила униформу са истакнутим знаком црвеног крста на леђима или рукаву само када је ишла у борбу, а да је у принципу сво време била у фармеркама, мајици, дуксу и патикама, јер нема упориште у изведеним доказима. Наиме, како из исказа оштећених тако и из дела одбране окривљених Богдановић Дамира, Стојановић Зорана и Алић Зорана је утврђено да је окривљена Ђекић носила маскирну униформу и чизме. При том је, по оцени суда, нелогично да се у ратом захваћеном подручју припадници јединице шетају у цивилној одећи, а да облаче униформу само када иду у акцију, без обзира што је окривљена била у јединици као медицински радник.

Суд није посебно ценио исказ оштећене „Алфа” са главног претреса од 24.09.2012. године да је Драгана отишла даље камионом и да није била у кући у Малешићу, односно да је том приликом сишао само „Тиша”, као ни тврдњу оштећеног Зије Рибича да је Драгана била присутна на месту на коме су убијани Роми, из разлога што наведене тврдње оштећених нису биле предмет оптужбе, с обзиром на то да је по оптужници окривљена Ђекић, по доласку у Малешић, сишла са камиона заједно са Богданом, Рајком, „Тихим” и остала у Малешићу.

Одбрану окривљеног Алића да окривљени Шевич Ђорђе и Ђекић Драгана нису били у Скочићу, није прихватио оценивши је као нелогичну, неуверљиви и контрадикторну исказима оштећених „Алфа”, „Бета”, „Гама” и Зије Рибича, те одбрани окривљеног Стојановић Зорана, којима је суд у том делу поклатио веру као јасним, доследним и непротивуречним.

Оцена исказа оштећених у погледу појединих радњи извршења кривичног дела дата је појединачно за сваку радњу.

Суд је ради утврђивања способности памћења и репродукције упамћеног обавио вештачење оштећених „Алфа”, „Бета”, „Гама” и Зије Рибиха.

Из налаза и мишљења комисије вештака психијатра др Бранка Мандића и специјалисте клиничке психологије Ане Најман од 02.03.2012. године за оштећеног Зију Рибиха суд је утврдио да се ради о особи просечних интелектуалних способности са једноставном структуром личности, без да су установили постојање душевне болести, душевне заосталости и привремене душевне поремећености. На емоционалном плану код њега актуелно нису регистрована посебна психопатолошка обележја која би реметила његово психичко и социјално функционисање. Имајући у виду наведено сматрају да је његова способност запажања, памћења и репродуковања упамћеног протеком дужег времена периода очувана. Његова општа душевна развијеност је била у складу са његовим календарским узрастом у време предметног догађаја. Нису регистровани постојање конфабулација које би биле последица квалитетног поремећаја функције памћења.

Из налаза и мишљења комисије вештака психијатра др Бранка Мандића и специјалисте клиничке психологије Ане Најман од 18.10.2012. године за оштећену „Алфа” суд је утврдио да је имала уредан ранији развој, стекла је скромно образовање, конкретно једноставно животно искуство, те да се ради о особи са једноставном структуром личности, чије су интелектуалне способности у границама просека. Нису установили постојање душевне болести, душевне заосталости нити привремене душевне поремећености. Нису регистровани клиничке симптоме неког когнитивног оштећења, дакле, њена способност и запажања, памћења и репродуковања упамћеног протоком дужег временског периода је очувано. Код ње нису установили склоности ка конфабулацијама које би биле последица квалитативног поремећаја функције памћења.

У налазу је још наведено да су њене перцептивне способности и репродуковање упамћеног очуване без обзира на трауматичност садржаја. „Слике” које су јој остале у сећању и сада постоје, тако да јој се тај доживљај често невољно намеће. То је било учесталије непосредно после критичног догађаја и како сама објашњава „чешће, али и сада се памти... то не могу никада да заборавим“. Личност је са одликама симпликофане структуре солидних емотивних потенцијала за превазилажење стресних ситуација уз помоћ психолошких механизма одбране, као што су негације, потискивање и дисоцијација. Уз помоћ ових психолошких одбрана успела је да сагради нов живот, ослаби доживљену трауму и успостави нове и адекватне животне релације у породици и са широм

родбином. Поновни пролазак кроз доживљене стресне ситуације продубљује њена негативна и стресна сећања, што је узнемирава.

Из налаза и мишљења комисије вештака психијатра др Бранка Мандића и специјалисте клиничке психологије Ане Најман за оштећену „Бета“ од 07.06.2012. године утврђено је да је имала уредан ранији развој, стекла је скромно образовање, конкретно једноставно животно искуство, те да се ради о особи са симплификованом структуром личности, чије су интелектуалне способности у границама просека. Степен њене опште душевне развијености одговара очекиваном просеку за календарски узраст коме је припадала. Нису установили постојање душевне болести, душевне заосталости нити привремене душевне поремећености. Нису регистровали клиничке симптоме неког когнитивног оштећења, а њена способност запажања, памћења и репродуковања упамћеног протеком дужег временског периода је очувана. Код ње нису установили склоност ка конфабулацијама које би биле последица квалитативног поремећаја функције памћења.

Код ње су доминантни психолошки механизми одбране потискивања, негације и дисоцијација са циљем преовладавања стресних непријатних садржаја. Реактивирање стресних садржаја и суочавање са њима може покренути пролазна анксиозна и депресивна реаговања.

Из налаза и мишљења комисије вештака психијатра др Бранка Мандића и специјалисте за клиничку психологију Ане Најман за оштећену „Гама“ од 07.06.2012. године суд је утврдио да је имала уредан ранији развој, скромно образовање, конкретно једноставно животно искуство, да се ради о особи са симплификованом структуром личности, чије су интелектуалне способности у границама просека. Степен њене опште душевне развијености одговара очекиваном просеку за календарски узраст коме је припадала. Нису установили постојање душевне болести, душевне заосталости нити привремене душевне поремећености и нису регистровали клиничке симптоме неког когнитивног оштећења, дакле, њене способности запажања, памћења и репродуковања упамћеног протеком дужег временског периода је очувано, а нису установили склоности ка конфабулацијама које би биле последица квалитативног поремећаја функције памћења.

Она је емотивно осетљива на стресне ситуације када не задржава у потпуности емотивну контролу у испољавању емоција и то је реактивног нивоа. Доминантни психолошки механизми одбране су потискивање, негације и дисоцијација са циљем превладавања стресних непријатних садржаја. Реактивирање стресних садржаја и суочавање са њима може покренути депресивно реаговање или слабљење емотивне контроле.

На главном претресу од 04.12.2012. године вештаци су остали при својим налазима и мишљењима, усмено допуњујући своје налазе и мишљења.

Негације, потискивање и дисоцијација (изолација) су три у психолошком смислу најнижа механизма одбране којима се особа брани од непријатних, стресних садржаја, од свега онога што њен емотивни статус, њена структура, њени интелектуални потенцијали и уопште интегритет личности не може да прихвати и такве особе се уз помоћ тих механизма одбране бране од тих садржаја које фактички не могу да обраде, јер они немају капацитет да то обраде.

Начелно може доћи до минимизирања, уколико особа доживљава да би то нешто реметило њен садашњи интегритет, углед или нешто друго. Међутим, у ситуацији када особа доживи један трауматични догађај и када га негира, потисне или га склони, па после извесног времена поново дође у ситуацију да треба о њему да прича, она не умеће ту неке нове елементе, него се просто присећа свега онога из почетка што се тада дешавало и зато то поново доживљава.

Трауматични доживљаји су доживљаји који остају у сећању и убележни су у енграмима мозга и они никад ту не нестају. У некој ситуацији особа ће бити у прилици да прича о том трауматичном догађају и наравно да може да се сећа свих детаља, али исто тако ће можда испустити неке детаље који су јој биле у том тренутку или небитне или их је потиснула. Овде психолошки механизам игра јако битну улогу код репродуковања тих трауматичних догађаја код сваке особе. Да ли је та особа тај непријатни догађај, део потиснула или је просто из неког разлога одлучила да више никад о њему не прича то је већ мало сложенији механизам одбране, што није случај овде.

„Алфа” је једноставне симплификоване структуре личности са веома солидним или сиромашним или једноставним емотивним распоном у реаговању, која се односи и на превазилажење одређених стресних ситуација. Те особа имају примитивније психолошке механизме одбране, а то је потискивање, негација, изолација. То су најједноставнији механизми одбране који не подразумевају коришћење неких сложенијих механизма одбране које постоје код других особа. Наведено прати још и сиромашна едукативна надоградња, може да буде и одсуство школовања и едукативне образованости, као и један једноставан стил живљена и социјална комуникација у односу на друге особе.

„Алфа” може да буде борац, али на начин и у распону колико дозвољава њена личност, приоритет и интелектуалне способности. Објаснила је да здраворазумска памет понекад и без одсуства неке едукативне надоградње или неког школовања може да мобилише такву особу да она просто реагује као борац, заштитник, али у одређеном распону који није превише велик због једноставне структуре личности

Теоретски може да постоји мотивисаност да заштити оно што је њен приоритет у животу, али у односу на „Алфу“ не би могла на такав начин да се изјасни. Она може да реагује, али те реакције су увек кратке,

оне немају неку дужину трајања, јер је њена емотивност и емоционалност плитка.

Оно што „Алфа“ не може да прихвати, она једноставно склони, негира, јер она не може даље са тим да живи, да проживљава, зато што нема капацитет како би то превазишла. То су такозвани коупинг механизми или механизми превладавања стресних ситуација. Она је једноставна структура, симплификована, па нема „штофа“ да би такве непријатне догађаје било које врсте могла да превазиђе, да их превлада на један адекватан начин, да их изанализира, да поприча са неким о томе, да каже „аха то се десило, то ћу сада да урадим овако или онако“, она њих само негира.

На особе са скромном едукативном надоградњом и једноставном структуром личности немогуће је да ауторитет утиче на њихово размишљање и репродукцију догађаја у смислу сугестије. Ово из разлога што немају капацитет. „Алфа“ је, у односу на „Бету“ и „Гаму“, после критичног догађаја свој живот на неки начин најсолидније реституисала. Формирала је заједницу, има децу, прошла је и мукотрпни пут рађања те деце, чак је била и животно угрожена код последњег порођаја, направила је једну добру слику свог живота и она не жели да се сећа и присећа нечега што је било толико непријатно и толико трауматично за њу, већ једноставно хоће то да остави иза себе, јер је направила неки нови живот којим је задовољна. Она је мотивисана здравим мотивима да брани тај породични живот, међутим она га ниједног тренутка не повезује ни временски ни догађајима везано за критични догађај. Истакла је да је то нешто што припада здравом и нормално очекиваном аспект сваке особе и то не би подвела ни под какву манипулацију него просто здраву борбу за своју породицу.

На питање да ли може свесно да свог супруга извади из критичног догађаја и да манипулативно не сведочи о његовом учешћу, вештак је објаснила да је, приликом вођења интервјуа с „Алфом“ на наведене околности, она показала једну дозу одлучности, сигурности, доследности и аутентичности у тим разговорима и на сва потпитања имала је један доследан одговор, што је њој као психологу форензичару било довољно да закључи да је она у свим тим одговорима апсолутно доследна од почетка до краја, да ту нема неке манипулације неког нивоа за који би нагласила да постоји тенденција ка манипулацији нити на било који начин изоставља једну причу додајући нешто друго. Ово тим пре ако се има у виду структура њене личности и интелектуалне способности. Она просто на један доследан начин прича о свим тим догађајима који су се дешавали. Постоји могућност да је нешто испустила с обзиром на протек времена. Током разговора с њом вештак је пратила не само детаље онога што је она причала, него и њену доследност, сигурност, емоционално стање, интелектуални капацитет, да ли прати то што она прича, јер она не може да прича и да дискутује као што на пример дискутују вештак и бранилац, јер она нема тај интелектуални ниво, има неки много конкретнији стил.

Она описује супруга практично ван групе и ван догађаја, а у случају да то није истина, онда може буде тенденција ка манипулацији у неком сегменту, ка манипулативном давању одговора, ка минимизирању, ка искључивању и тако даље, али не манипулација као доминантна карактеристика њене личности.

На питање да ли би „Алфа“ у жељи да штити мужа комплетну причу, догађај усмерила тако да терети друге, вештак је одговорила да на основу онога до чега је дошла психолошком анализом и разговором и психодијагностичком проценом закључила да то код сведокиње „Алфа“ није случај, има превише аутентичних детаља, има превише њеног тада личног доживљавања да би се говорило о неком комплетно измишљеном догађају.

Не може да предимензионира своје трауматично искуство. Понављање сигурно не утиче на смањење сигурности, али не мора да значи да ће да повећа, јер постоје неки други фактори који могу да се уметну и да не дође до тога.

„Алфа“ је „вешта је у обављању практичних послова“ то се односи на њену психомоторну способност. Показала је да је способна да организује своје домаћинство на неки начин вешто.

Питали су „Алфу“ за њеног супруга, како и где су се упознали, она је одговорила. Није прећутала. На питање да ли је чињеница да је њен супруг, судбина њене породице везана за њено сведочење од утицаја на начин њеног сведочења, с обзиром и на поменути мотивацију, вештак је одговорила да је у начелном смислу могуће, али да не мисли да је то била круцијална прича.

Наводи да су „њене перцептивне способности и репродуковање упамћеног очуване“ значи да нема оштећену способност репродуковања и перцепирања.

На страна 2 – АД 2 налаза и мишљења за оштећену „Бета“ су подаци који су добијени од „Бете“, да је само почела да иде у школу, дошла до тог трећег разреда и није даље наставила, отац није дозвољавао, а ради се о анамнестичким подацима, при чему нису инсистирали на томе где је започела школовање нити су то проверавали. Школовање је наставила у иностранству, држава јој је обезбедила приватног учитеља, који ју је оспособио да стекне знања која су била потребна касније. Учила је на немачком и савладала је читање и писање. Деца, породица, брак, здравље, нормалан живот представљају суштину њеног живота.

Суд је у потпуности прихватио налазе и мишљења вештака др Бранка Мандића и Ане Најман, које је оценио као аргументоване, детаљане, свеобухватане, објективане, јасане и у свему у складу са правилима струке и вештине.

Чињенично стање у односу на оштећене „Алфа“, „Бета“ и „Гама“ утврђено је из њихових исказа који су јасни, искрени и убедљиви. Њихова прича о томе шта им се догодило у току више месеци боравка међу

припадницима јединице „Симини четници” у којој су били окривљени, емоционално је обојена и са упечатљивим карактеристичним деловима, који се односе на сам догађај, па и на оне који су у томе учествовали, описи карактеристика у изгледу и понашању појединих окривљених су јасни и са много детаља. Оцењујући исказе оштећених, суд је узео у обзир и налазе и мишљења вештака Ане Најман и др Бранка Мандића, према којима су памћење и репродукција упамћеног код оштећених очувани, а репродукција ограничена њиховим интелектуалним и вербалним способностима, те да ни једна од њих није склона конфабулацијама. Искazi оштећених се међусобно поткрепљују и допуњују, с тим да су оне у одређеним ситуацијама биле сведоци онога шта се другој догађало, па је и то био разлог да суд њихове исказе прихвати.

Оштећене се нису суочавале са окривљенима, али су у директној комуникацији са њима на главним претресима, када су одговарале на њихова питања, биле у прилици да их добро виде, а реакције оштећених су биле такве да се суд уверио у истинитост њиховог сведочења и идентификације. Наиме, оштећена „Алфа” била је узнемирена толико да јој је током давања исказа два пута позлило, те да јој указана медицинска помоћ и установљено је да се налази у стању психичког стреса, на шта је реаговала скоком притиска од 205/105, па је сведочење морало да буде прекинуто. Оштећена „Бета” била је узнемирена до те мере да јој је током давања исказа у више наврата позлило, те јој је указивана медицинска помоћ, посебно када је изашла из посебног дела суднице – кабине за заштићене сведоке (главни претрес од 25.04.2012. године) претрес је поново морао бити прекинут, а оштећена је била изведена из суднице ради указивања лекарске помоћи. Испитивање оштећених „Алфа” и „Бета” на претресу је трајало по два дана са вишемесечним размацима између испитивања, јер се њихова испитивања због стања у које су западале није могло обавити одједном и испитивање оштећене „Гама” је обављено уз прекиде, психичке тегобе и видну узнемиреност оштећене.

Суд је оцењујући исказе оштећених „Алфа”, „Бета” и „Гама” имао у виду и да се ради о необразованим лицима, да су приликом догађаја које су описивали били у посебном психичком стању, због страха за свој живот, понижене, силоване и тучене, да су трпеле телесне и душевне болове, као и да је од догађаја прошло 20 година, то се није могло очекивати да се сете најситнијих детаља, свих лица која су им наносила зло или редоследа појединих аката насиља којима су били изложени, али суд не сматра да постојање таквих околности неминовно руши кредибилитет осталог дела сведочења везаног за суштину самог догађаја односно не указује да се догађаји нису догодили нити да поједини окривљени нису учествовали у њима. Уопште искази наведених оштећених у погледу свих догађаја почев од Скочића, па до Дрињаче, се у много чему преплићу, надовезују и допуњују и на тај начин дају једну складну и логичну целину и једну потпуну и објективну слику инкриминисаних догађаја, па их је суд у

највећој мери прихватио као истините, животне, логичне и у битним и одлучним чињеницама у високом степену су међусобно сагласне. Наиме, оне су уверљиво сведочиле о догађајима којима су били присутни, стварима и чињеницама које су доживеле или су им лично познате, као и из међусобних прича и то онолико колико се сећају.

1. Догађања у селу Скочић

Из сагласних исказа оштећених Алфа”, „Бета”, „Гама”, Шерифа Агановића, Зије Рибића и Алије Бајрића, те сведока Милана Мићића, Боже Видовића, Косте Милошевића, Саве Ристановића, Саве Крстића, Радета Јовановића и Миливоја Симића утврђено је да су у селу Скочић, које је било подељено на три дела – муслимански, српски и ромски, а након што су се дана 26.06.1992. године Муслимани иселили из села Скочић придруживши се Муслиманима из Козлука и осталих места, а који су аутобусима пребачени за Србију, остали да живе цивили ромске етничке припадности и то укупно 35 лица, међу којима је највише било жена и деце, надајући се да као неутрална страна у сукобу неће бити угрожени и очекујући да ће у случају потребе бити заштићени од комшија Срба који су живели у Скочићу, те су постигли договор са једним комшијом да се у случају потребе окупе у празној кући Хамдије Рибића, која се налазила непосредно поред његове куће, те да ће им он пружити заштиту.

Веома потресно сведочење већине оштећених о њиховој судбини, те бурне емоционалне реакције у тим тренуцима у пуној мери одражавају високи интензитет страха за свој живот и живот својих блиских сродника, окупљених у кући Хамдије Рибића у Скочићу, који је изазвао овај догађај, као и други догађаји који су уследели о којима ће касније бити речи.

а) Рушење џамије

Суд је утврдио да су окривљени Стојановић Зоран, Шевић Ђорђе, Алић Зоран, Ђурђевић Зоран и Бекић Драгана заједно са другим НН припадницима јединице „Симини четници” наоружани ушли у село Скочић и без икакве војне потребе срушили џамију, на тај начин што је један број припадника ове јединице учествовао у рушењу са сада пок. Богдановић Симом, који је командовао јединицом, а други број припадника јединице чувао стражу међу којима је био и окривљени Алић Зоран; те су на тај начин уништили имовину великих размера, оценом следећих изведених доказа.

Окривљени Алић Зоран је у својој одбрани изнетој на записнику пред истражним судијом и на записнику са главног претреса од 18.04.2012. године детаљно описује како је критичном приликом срушена

цамија у Скочићу, ко је то урадио и када. То је урађено стручно и на исти начин је срушена цамија у Шепку.

И окривљени Стојановић Зоран потврђује да су у Скочић дошли камионом и ципом, а цип је возио Сима, да се он налазио у камиону који је возио пок. Костић, са њих двадесетак међу којима су Раденко Грујић, „Јазо”, „Тиша - Тихи”, Рајко, Славица, Драгана, Лазих, „Жути”, „Бели”, Алић Зоран, „Бане”, Савкић, „Пакрац”, Богдан, неки Зоран.

Оштећена „Алфа” се сећа да је критичном приликом видела кроз прозор куће да су путем прошли цип и камион пун војника упутивши се ка цамији, те да је потом нешто пукло, кућа се тресла и почело је да пада стакло са прозора. Схватили су да се нешто опасно дешава, па су побегли у кућу Хамдије Рибића. Иначе, цамија је била велика и нова, а у њеној близини су се налазиле муслиманске куће и продавница, не верује да је у близини било војних објеката. Након што су Муслимани напустили Скочић цамија је била затворена и напуштена.

Оштећена „Бета” је навела да је критичном приликом видела камион пун четника који су певали четничке песме и кретали се ка горе, у правцу цамије, након чега је чула да се нешто руши. Узели су своје ствари и отишли су у напуштену Хамдијину кућу у којој су се ноћу крили. Да је срушена цамија чула је од војника у Малешиху након два, три дана. Не сећа се каква је била цамија.

Оштећена „Гама” је навела да су њена родица и она виделе да је критичног дана прошао камион са четницима који су отишли у правцу цамије, чула се експлозија, а од војника је чула да је срушена цамија. Отишле су да обавесте фамилију да је прошла војска да би се склонили у кућу Хамдије Рибића.

Оштећени Шериф Агановић је навео да је критичном приликом отишао да напоји краве у штали, која се налазила 50 метара од куће. Пошто му је кућа поред пута, видео је камион пун војске и возило без крова, како одлазе горе ка цамији. Војници су били обучени у шарена одела. Десетак минута касније чула се детонација, видео се дим, дигла се прашина, цамија је била срушена. Иначе, из његове куће се види цамија. Сви су отишли у Хамдијину кућу осим њега, пунца Нурифа Биберовића и пунице Мевле, који су остали у својој кући, јер су били стари, непокретни.

Ценећи исказе оштећених, као и одбрану окривљеног Алић Зорана са записника пред истражним судијом и са записника са главног претреса од 18.04.2012. године у наведеном делу, суд их је прихватио оценивши их као уверљиве, животне и међусобно сагласне, а из којих је неспорно утврђено да је јединица „Симини четници” када је ушла у Скочић прво

отишла у правцу цамије у намери да је сруши, што су потом и учинили и то без икакве војне потребе, будући да је била затворена и напуштена, уништивши на тај начин имовину великих размера, јер се радило о новом и великом верском објекту. У прилог наведеном говоре и сведоци Милан Мићић, Коста Милошевић, Саво Ристановић (мештани села Скочић), који имају посредна сазнања и из чијих исказа произилази да је на Петровдан, 12.07.1992. године „Сима четник” са својом јединицом срушио цамију у Скочићу истог тог дана када је одвезао Роме, да се чула експлозија, а поједини су и видели након тог догађаја да нема цамије, која није била војни објекат, већ је после исељења Муслимана из Скочића била празна. Ови искази у битним и кључним чињеницама сагласни и са другим изведеним доказима чине логичну и складну целину. Мале неподударности и разлике око некарактеристичних детаља приликом давања исказа ових сведока у више наврата током поступка производ су претека времена које доводи до тога да сећање бледи, да се многи детаљи заборављају и мешају, те да моћ сведока да репродукују сазнања на идентичан начин приликом давања сваког исказа није иста, што је потпуно логично и очекивано, али све то не доводи у сумњу закључак суда да су припадници јединице „Симини четници”, на Петровдан дана 12.07.1992. године срушили цамију у Скочићу.

Суд није прихватио одбрану окривљеног Стојановића да цамија није била срушена када су ишли у Скочић и да је није видео, из разлога што је противуречна првенствено одбрани окривљеног Алић Зорана из претходног поступка у наведеном делу који детаљно описује рушење цамије наводећи да је и окривљени Стојановић отишао са Симом ципом до исте, те осталим изведеним доказима и то исказима наведених оштећених и сведока, који су међусобно сагласни у наведеном делу, те чине логичну и складну целину. Неприхватљива је његова тврдња да није видео цамију, јер се цамија која је била на брду видела и из дела Скочића у коме су биле ромске куће, што значи да је напосто немогуће да је уопште није видео, тим пре што се јединица камионом и ципом када је ушла у село прво одвезла до цамије. Због свега тога, суд је његову одбрану у том делу оценио као нелогичну, неуверљиву и срачунату на избегавање кривичне одговорности.

Окривљени Алић је на главном претресу од 15.03.2012. године изменио одбрану наводећи да је чуо експлозију, али није ништа видео пошто је падао мрак, а није ни гледао у том правцу, па такву измену одбране суд није прихватио, оценивши је као неуверљиву, неживотну и срачунату на умањење како своје кривичне одговорности тако и осталих окривљених, будући да је супротна исказима наведених оштећених и сведока, те његовој одбрани у овом делу датој пред истражним судијом када је детаљно описао рушење цамије, што није био једини случај рушења цамије од стране ове јединице, јер су срушили и цамију у Шепку. По оцени суда, цамија је срушена само зато што представља верски

објекат лица друге националности и вероисповести. Ово посебно што се џамија у Скочићу налазила у муслиманском делу Скочића, који је био исељен, а који није био, а ни могао бити коришћен у војне сврхе, нити се ту налазио било какав војни објекат⁶. Због тога није прихваћена његова одбрана да том приликом није чувао стражу, те да није знао да ће џамија бити срушена, јер је неспорно утврђено да су се сви припадници јединице који су тог дана били у Скочићу, са оба возила упутили право ка џамији, зауставили се у њеној близини, да су са командантом Симом отишли неки борци који су знали да рукују експлозивом, да су они остали код камиона са оружјем и муницијом коју су понели на тај начин обезбеђујући то место, чиме су чували стражу и пазили да неко од бораца противничке стране у оружаном сукобу наиђе.

Из наведеног произилази да су у конкретном случају припадници јединице имали тачно одређене улоге приликом рушења џамије, тако што су поједини учествовали у њеном рушењу, док су се други налазили у близини и обезбеђивали наведено место чувајући стражу, што је била и улога окривљеног Алића. С обзиром на наведено јасан је закључак да су у неведеној радњи учествовали сви припадници јединице, а учешће не само окривљеног Алић Зорана, већ и других припадника јединице битно је утицало на извршење дела или директним предузимањем радњи постављањем и активирањем експлозива или кроз подршку другима (чувањем страже, обезбеђивањем лица места) који су предузимали конкретне радње, које све заједно представљају јединствену целину и доприносе заједничкој последици, што значи да су поступали на бази подела улога, свесни заједничког деловања, саглашавајући се са радњама осталих припадника јединице, намеравајући да предузму конкретну радњу и у наведеном учествују као саизвршиоци. Посебно имајући у виду да су и раније рушили верске објекте (џамија у Шепку).

Имајући у виду да је присуство окривљених Алића, Стојановића, Ђурђевића, Шевића и Ђекић у Скочићу неспорно утврђено из исказа оштећених и дела одбране окривљених Алића и Стојановића, о чему је раније било речи то су исти оглашени кривим за ову радњу кривичног дела, наставши да су сви они учествовали у рушењу верског објекта (џамије) које се не може оправдати никаквим војним разлозима, већ се може објаснити само дискриминаторским мотивима, будући да је уништен објекат намењен религији. Очигледно је и да се радило о „стручно обављеном послу”, који закључак је изведен из навода окривљеног Алића из претходног поступка да су са Симом отишли до џамије они припадници јединице који су знали да рукују са експлозивом, након чега је џамија срушена.

Суд је покушао да прибави и писмену документацију – записник о увиђају, фотодокументацију, скицу лица места у вези са рушењем џамије у Скочићу, али је обавештен да надлежни органи Федерације Босне и

⁶ одлука Блашкић (Претресно веће) 03.03.2000. године, пар. 185

Херцеговине не поседују документацију о томе. Међутим, то није од утицаја на другачију одлуку суда из разлога што из наведених исказа неспорно произилази да је 12.07.1992. године срушена џамија у Скочићу постављањем експлозива.

С обзиром на наведено, суд се ослонио на исказе сведока, па тако из исказа сведока Саве Ристановића, мештана села Скочић произилази да је џамија била завршена 2-3 године пре почетка рата, да је била нова, величине 8 са 9 метара са минаретом, а оштећена „Алфа” је потврдила да се радило о новој џамији, то је закључио да је у конкретном случају уништена имовина великих размера.

б) Претрес ромских кућа, одузимање ствари и дешавања у Скочићу и у дворишту и у кући Хамдије Рибића

Да су окривљени Стојановић Зоран, Шевић Ђорђе, Алић Зоран, Бурђевић Зоран и Бекић Драгана заједно са другим НН припадницима јединице „Симини четници”, саглашавајући се са предузетим радњама једни других, вршили претрес ромских кућа, одузимали ствари на начин описан у изреци пресуде, истерали у двориште уз претњу оружјем оштећене, где су вршили њихов претрес уз наредбу да им предају евентуално оружје и личне вредне ствари, којом приликом је окривљена Бекић претресом од оштећене „Гаме” одузела предметне ствари од злата, на који начин су према оштећенима нечовечно поступали одузимањем личних ствари и златног накита, суд је утврдио оценом следећих изведених доказа.

Оштећени Агановић Шериф је навео да је након рушења џамије, позвао жену Шерифу да оду до његових родитеља који су живели усред села. Ишао је путем, а жена за њим, када је чуо да се камион креће одозго за њим. Склонио се иза сена, с тим што његова жена није видела да се склонио иза сена нити га је чула када ју је звао да дође до њега, већ је продужила доле путем. Камион је дошао до куће Хамдије Рибића у којем су били војници. Путем се полако спустио до њих и сакрио у велику жару, где је био стари пољски WC. Са тог места се ништа није видело, али се чуло. Док је био сакривен у жари видео је да је један војник са пушком ушао кроз прозор у кућу, задржао се 2 минута и потом је изашао и придружио се где је била остала војска. У његову кућу није нико ушао, а пунац и пуница, Бећиревић Нуриф и Мевла, су преспавали наведено. Након неког времена по њиховом одласку дошао је до куће из које су одведени Роми. По собама је било све разбацано, а на једном месту је видео локву крви и крв на јастуцима у другој просторији, у дворишту су биле бачене хаљине, документа.

Оштећена „Гама” која је испитивана у више наврата, навела је након уласка војске у Скочић, отишла да о томе обавести своју фамилију, па је тако са мајком и братом кренула у кућу у којој су се сви окупљали, с

тим да су успут свратили до Мехмеда и Рахиме Рибих да би отишли заједно. Били су у тој кући када су дошли војници. Ту су били Богдан, Рајко и Раденко Грујић који је касније погинуо, који су из куће узели кафу, телефон, паре и још неке неке ствари. Извели су их напоље, претили су им да ће их убити и рекли су им да иду испред њих. Када су дошли до Хамдијине куће, у дворишту уз ограду, су били жене и деца, а мушкарце су одвели мало даље. Претресли су их и питали да ли неко има злато. Навела је да јој је Рајко ножем исекао мајцу и рекао јој је „имаш добре груди, такве сам баш требао, такве баш волим”. Када јој је Рајко исекао мајцу пришла јој је окривљена Ђекић Драгана, видела је крст и питала ју је „одакле ти ово, мамицу ти јебем“. Оштећена јој је понудила крушке које је имала у цепу, и рекла да се зове Зорица и да се уплашила. Имала је крст, бурму, минђуше и још неко злато које је било везано у марамици (јајастог облика), а све то везано у мараму која се налазила на стомаку. Носила је сукњу, испод сукње летње панталоне и мајицу. Драгана је само то повукла и тако јој одузела злато. Није чула том приликом да неко виче „пази, бомба”.

Сећа се да су војници видели да једна старија жена - Хаџира има бурму рекли јој да је скине. Она то није хтела, рекли су јој да скине бурму или ће је јој одсећи прст, па ју је скинула.

Да је окривљена Ђекић Драгана покидала златан ланац са крстом у Скопичу оштећеној „Гама” познато је и оштећеној „Алфа”, јер јој је то испричала оштећена „Гама”.

Ови искази су поткрепљени и у битном сагласани у погледу ових догађаја са исказом оштећене „Бета”, која се сећа да су критичног дана када су дошли четници, који су прво срушили џамију, а онда су они побегли у Хамдијину нову кућу да би се сакрили. Четници су се вратили, ушли у двориште са митраљезом и пушкама. Били су у паници, па су отишли на спрат. Она се са „неном” и тетком Зекиром (Мурадијом) Агановић крила у шпајзу. Онда је ушао један војник са митраљезом истерао их у двориште где су сви били. Поређали су их уз бетонску ограду. Навела је да су претресали „Медину” жену која је понела са собом своје ствари. Они су са пушкама „рекли” да то отвори, али она није хтела, па су је ударили, пала је доле и морала је да отвори. И оштећени Зијо Рибих наводи да су 12.07.1992. године војници ушли у кућу Хамдије Рибиха, почели да ударају мушкарце и траже новац, злато и оружје, претресали су људе, а они су им говорили да немају то што траже, а оштећена „Алфа” је, на записнику пред истражним судијом, навела да се њих око 20 вратило камионом и џипом, зауставили су се на путу, изашли су сви из камиона, ушли одмах у кућу у којој су се они налазили и тражили су оружје, које нису имали.

Суд је као животне и веродостојне прихватио исказе оштећених, који су уверљиво и детаљно описивали шта се све том приликом

дешавало, како су припадници јединице вршили претрес њихових кућа, одузимали ствари на начин описан у изреци пресуде, истерали оштећене у двориште уз претњу оружјем, где су вршили њихов претрес тражећи оружје и ствари од вредности - злато, новац, одузели на наведен начин од Нухановић Хацире бурму, а окривљена Ђекић претресом од оштећене „Гаме” одузела предметне ствари од злата, сматрајући да мање разлике у детаљима потпуно небитне за несумњив закључак суда да су наведене радње предузете, посебно када се узме у обзир да се њихови искази уклапају у једну логичну и складну целину.

Суд није прихватио наводе оштећене „Алфа” са записника са главног претреса од 24.09.2012. године да критичном приликом припадници јединице нису тог дана (12.07.1992. године) улазили у куће у Скочићу, пљачкали их, претресали, одузимали ствари, већ сутрадан, јер је њен исказ у том делу противуречан исказима сведока Шерифа Агановића и оштећене „Гама”, које је суд прихватио, из којих недвосмислено произилази да су припадници јединице обилазили куће у Скочићу управо критичном приликом, вршили претрес тражећи новац и ствари од вредности, а што су у крајњем случају урадили и у кући Хамдије Рибиха у којој су се налазили Роми о чему се изјашњавао оштећени Шериф Агановић наводећи да је, по одласку јединице са оштећенима, у кући по собама било све разбацано, а у дворишту су биле бачене хаљине, документа. У том делу исказе оштећених Шерифа Агановића и оштећене „Гама”, потврђује и окривљени Алић Зоран на записнику пред истражним судијом и на записнику са главног претреса од 18.04.2011. године, који објашњава да су се након рушења џамије вратили доле где су били мештани и ушли у двориште у којој су били оштећени, а ушли су Сима, Зоран звани „Трчко”, Ђурић Рајко, „Тиша”, старији човек са брадом који се зове на „Д”, док су остали отишли у село на разне стране, а већина из јединице је пљачкала, као и да су се из куће чули врисци, излазили су људи који су били у цивилу, жене, старији људи.

Међутим, по оцени суда неуверљиви су наводи окривљеног Стојановића да је наредба била да се обиђе село Скочић да се види да ли има муслиманске војске, пошто се дешавало да људи оду да беру шљиве, па их нађу заклане, ово из разлога што из исказа сведока Саве Ристановића датог на записнику од 22.12.2009. године, а који је и тада живео у Скочићу, произилази да у селу није било војске, већ само цивили, те да у лето 1992. године није видео војску у Скочићу нити је била стационарирана нити је било потребе да се војска уопште ту задржава, којим наводима је суд поклатио веру. Тим пре, ако се има у виду да су се Бошњаци, цивили из Скочића иселили 26.06.1992. године заједно са Муслиманима из Козлука и Шепка, тако да су у Скочићу остали да живе Срби и Роми цивили, а линија разграничења између српске стране и муслиманске стране у сукобу није била у близини Скочића, тако да је нелогично да се обилази село и тражи муслиманска војска. Када се то

доведе у везу са одбраном окривљеног Алића из претходног поступка да су постојале две врсте акција – једна је када се иде у борбу, а друга је била „више пљачкање и убијање невиних људи”, онда се изводи само један закључак да одлазак јединице „Симини четници” у Скочић није представљао војну акцију, већ напротив, радило се о другој врсти акције. Због тога, суд није прихватио одбрану окривљеног Стојановић Зорана да су оштећене водили у Петковце да их предају команди, као ни наводе окривљеног Алића са главног претреса да је претпостављао да оштећени иду на размену у команду или да ће их пустити.

Суд није прихватио одбрану окривљеног Стојановића у том делу оценивши је као неискрену, неживотну, нелогичну, срачунату на избегавање кривичне одговорности. Да је окривљени Стојановић ушао у двориште куће где су се сакупљали Роми децидно говори окривљени Алић Зоран на записнику код истражног судије и на главном претресу од 18.04.2011. године наводећи да је „Трцко” међу првима ушао у двориште где су били оштећени, а онда је ушао у кућу заједно са Симом и старијим човеком са брадом који се зове на „Ц” - „Џамашин”. Исто тако, оштећене „Алфа” и „Бета” су децидно навеле да су виделе окривљеног Стојановића у дворишту и у кући у Скочићу уз детаљно описивање његових радњи које је предузимао том приликом, о чему ће још бити реч касније, којим свим исказима је суд поклатио веру као међусобно сагласним и логичним у том делу. Уједно га је оштећена „Алфа” детаљно описала још на записнику пред истражним судијом, а и касније на главним претресима, наводећи да је ћелав, плављи, жуте браде, да има истетовирану тачкицу испод ока, с тим што не зна да ли левог или десног, као и тетоважу на полном органу на коме пише „само за даме”, те да је носио је униформу и војничке чизме, а налази се на фотографији „Б” на којој су припадници јединице „Симини четници”. Скоро идентично га описује и оштећена „Гама” и то као мршаваг, ћелавог, нижег раста, као и да је имао истетовиране сузе испод десног ока. Из исказа оштећене „Бета” датог на записнику пред истражним судијом од 10.03.2010. године произилази да га је први пут видела кад су је заробили, односно кад је ушао у двориште и када су их тукли, запамтила га је по томе што је био најопаснији, веома агресиван и јако је тукао све редом, а препознала га је „на његову ћелавицу” када је дошла у кућу, био је у униформи и носио је на рамену митраљез, висине 1,75 цм, није био крупан и имао је око 80 кг, као и да га је те вечери видела и у камиону, којом приликом није изашао из камиона кад је изашла и она, већ је остао, није их пратио до куће. А на записнику са главног претреса од 25.04.2012. године је додала да га је видела у дворишту када је изашла из куће са тетком и бабом и он је тукао њеног деду.

Суд је, такође, поклатио веру наводима оштећене „Гаме” са главног претреса од 26.04.2012. године да је окривљеног Стојановића видела у Скочићу у дворишту док је стајала уз ограду, а пре него што ју је „Тихи” одвео у собу, будући да су у том делу међусобно сагласни са

исказом оштећених „Алфа” и „Бета”, као и делом одбране окривљеног Алић Зорана дате код истражног судије и на главном претресу од 18.04.2011. године. По оцени суда, оштећена „Гама” је на главном претресу разложно, јасно и искрено објаснила разлоге зашто је у овом делу променила своје наводе дате пред истражним судијом када је рекла да не може да каже да га је видела у Скочићу, можда сутрадан, а које разлоге је суд прихватио, будући да су у сагласности са изведеним доказима.

Ценећи тврдњу окривљеног Стојановића да је са Богданом претраживао куће и шљивике на врху села, суда сматра да је таква тврдња крајње неуверљива, јер је нелогично да се једно лице – Богдан налазио истовремено на два места, будући да окривљени Алић тврди да је он остао са Богданом и Златаном код камиона, а остали су отишли на разне стране по селу.

Тврдњу окривљеног Алић Зорана да су само њих тројица, четворица остали код камиона, да Златан и он нису улазили у двориште, да је седео поред камиона са покојним Богданом, те да њима тројици не би ни било дозвољено да улазе у кућу, суд није прихватио, оценивши је у том делу као неистиниту, неуверљиву, неискрену, срачунату на умањење кривичне одговорности и оповргнуту исказима оштећених „Алфа” и „Бета” којима је суд поклонио веру као међусобно сагласним и логичним у том делу, из којих неспорно произилази да је окривљени Алић улазио у двориште и у кућу Хамдије Рибиха. Наиме, оштећена „Алфа” је децидно навела да га је видела у Хамдијиној кући, као и Савкића, Грујића званог „Груја”, окривљеног Шевић Ђорђа који је био са Драганом и са још некима, као и да је окривљени Алић тукао све редом, а носио је маскирно одело, чизме, беретку и аутоматску пушку, описавши га као црног, младог, малог човека, који је изгледао као детенце, а на кога је, након предочавања фотографија, указала и у судници, када јој је постављао питања и када је била у могућности да га добро види. Сагласно овом исказу и оштећена „Бета” такође наводи да је окривљени Алић тукао, а то је било пре него што су је одвели у кућу.

Суд није прихватио одбрану окривљене Ђекић Драгане у односу на предметне догађаје у селу Скочић, јер је нашао да је њена верзија овог догађаја, који је сместила изван Скочића, а у коју је додала претресање оштећене „Гама” по Женевској конвенцији и наводну опасност од бомбе, негирајући чак постојање оштећених „Алфа”, „Бета” и „Гама”, крајње неуверљива, нелогична и противуречна веродостојном исказу оштећене „Гама”, која је врло упечатљиво, исцрпно и доследно у свакој фази поступка описивала како ју је окривљена Ђекић претресла и одузела предметни златни накит у дворишту куће Хамдије Рибиха, а коју је претходно видела испред Хамдијине куће у Скочићу, негирајући да је ико том приликом поменуо бомбу, а на који начин је окривљена нечовечно поступала одузимањем личних ствари и златног накита.

Да је окривљена Ђекић претресла оштећену „Гама” и одузела јој накит (крст, ланчић, бурму...) посредно потврђује и окривљени Стојановић, коме је она то касније испричала. Међутим, окривљени Стојановић претресање оштећене смешта у Малешић описујући како је видео да окривљена Ђекић води оштећену „Гама” у другу собу, рекавши му потом да ју је претресла, који део његове одбране суд није прихватио из разлога што је то био начин да увери суд да је изашао из камиона и остао у Малешићу, што је по оцени суда учињено на крајње неуверљив начин, посебно што је несумњиво утврђено његово присуство у месту убиства Рома из Скочића.

Суд није прихватио одбрану окривљене у делу у коме је навела да мисли да је том приликом претресла Сену, коју је сутрадан видела у Малешићу. Ово из разлога што је из изведених доказа (дела одбране окривљених Алић Зорана и Стојановић Зорана) произилази да је Сена – Сенија Бећиревић заробљена у акцији у месту Хајвази заједено са Карић Муневером и Емелдином док се јединица налазила у Осмацима, пре критичног догађаја, то значи да су и окривљена и Сена истовремено биле у Малешићу, пре догађаја у Скочићу, јер је окривљена Ђекић дошла у јединицу „Симини четници” у Малешић како наводи у мају или јуну 1992. године, при том окривљена сво време истиче да је била „супер” са Сеном, Дином и Муневером, које је „штитила животом”, па је нелогично да не за ко је и како изгледа Сена.

Суд је овом приликом ценио став Тужилаштва за ратне злочине да су поједини припадници јединице одузимањем личних ствари и златног накита према оштећенима нечовечно поступали, па је исти став прихватио. Наиме, да би се нека радња квалификовала као нечовечно поступање потребно је да се ради о намерном делу, учињеног против заштићене особе, којим се наноси тешка душевна или телесна патња или која представља озбиљан насртај на људско достојанство. Имајући у виду околности целог случаја, да је одузимање имовине од оштећених извршено у тренутку када се у дворишту и у кући Хамдије Рибиха одигравају силовања, пребијања, мучења оштећених, као и једно убиство, те начин на који се од оштећених одузимају њихове личне ствари и накит за који су емотивно везани (бурма, поклон од куме итд.), то јест уз претњу одсецањем прста, псовке и крајње увредљиве коментаре, то је, по мишљењу суда, овим чином нанета тешка душевна патња оштећенима и извршен озбиљан насртај на њихово достојанство, због чега је суд прихватио овакву квалификацију тужилаштва.

в) повреда телесног интегритета оштећених, лишавање живота Арифa Нухановића, мучење оштећене „Алфе”, силовање оштећених „Бета” и „Гама”, одлазак у Малешић

Оштећени „Алфа”, „Бета”, „Гама” и Рибих Зијо сагласно тврде да су припадници јединице „Симини четници” тукли оштећене рукама,

ногама и другим предметима, па су као такви прихваћени од стране суда, на који начин су већем броју оштећених нанели телесне повреде.

Тако оштећена „Алфа”, чија су сећања иначе веома детаљна и упечатљива у погледу описивања овог догађаја, због чега је у том делу суд прихватио као веродостојан њен исказ, наводи да када су припадници јединице ушли у кућу почели су редом да бију, рукама, ногама, пушкама. Они су врискали, кукали, плакали и молили да их не дирају. Када је покушала да оде по помоћ код комшије Бобана чула је мајку како каже „немој сине”, па се вратила, а они су наставили редом да бију негледајући ни на жене ни на децу, њена мајка ударена кундаком пушке по глави, преко њене руке. И њу су тукли. Зија је такође био у кући. Ту у кући су били окривљени Стојановић Зоран звани „Трцко”, Богдановић Сима, окривљени Алић Зоран, Савкић, Грујић звани „Груја”, окривљени Шевић Ђорђе са окривљеном Ђекић Драганом, „Зоран из Шапца”. Окривљени Алић Зоран је тукао све редом. Видела је како „Трцко”, колико је она могла да види, прво тукао њеног братанца Есада аутоматском пушком, онда рукама и ногама, па га је бандашем (точак) од бицикле (који је стајао у дворишту и с њим су се играла деца) тукао по глави, који је већ био го до појаса, али не зна ко и како га је скинуо. Није смела ништа да каже, па је ћутала. „Трцко” га је пустио и Есад је говорио њеном оцу „деда, деда, да ли си жив да ме спасиш”. Њен отац је исто лежао на патосу и кукао. Тада је Симо пришао Есаду и рекао му „хајде дигни се, дигни се”. Пошто је мислила да може да спаси Есада пришла је Сими рекавши му „немој молим те да га дираш, немој молим те да га дираш”. Есаду је одсечен полни орган. Он је лежао, није могао да се брани. Тада ју је Сима ухватио и вукао је за косу, питајући где је злато, паре, пушке, а она је одговорила да нема ништа. Скинуо ју је до пола, једним крајем опасача јој везао руке, а другим крајем је везао за гвоздену ограду и силовао ју је, с тим што није лежала. Видео је да има два златна зуба, која јој је он лично извадио са клештима. Рекла му је да је убије, али да је више не дира, јер су јој уста искривила, окренула јој се вилица. Он јој је рекао „нећемо ми тебе, нећемо ми вас да убијемо”. Док је била везана у једном тренутку је чула пуцањ. Навела је да је Ариф, крупан човек, одмах убијен, мисли са једним метком, с тим да није видела ко га је убио. Видела је да га мртвог убацују у камиону, утоварили су га колицима рекавши „о-рук”. Рекли су им да уђу у камион, руке су им биле иза главе, јер им је то рекао Сима. Сви су били кржави. Са њима у камиону су били војници. Они им нису дали да спусте руке, већ су их држали иза главе. У камиону су војници певали песму „Спремите се, спремите четници”. Када је чула песму знала је да ће их убити. Зауоставили су се у Малешиху. Наређено је да она и њене братанице изађу. Најмлађа братаница, оштећена „Бета” је почела да плаче, бунила се и није хтела да изађе. Она је живела код њене мајке и питала ју је „па шта ћемо баба”, али су морале одмах да изађу.

На записнику пред истражним судијом од 10.03.2010. године и на главном претресу од 24.04.2012. године је изјавила да је са њима је изашао само „Тиша”, висок, мршав, старији човек, уз опис „кад га погледаш тебе је страх”, који је имао само пиштољ и отпратио их је до куће, да се не сећа се да ли је ишао испред, иза или поред њих, да не зна да ли је неко ишао иза њих, да није ништа чула, била је у шоку и није смела да се окреће; док је на главном претресу од 24.09.2012. године изјавила да је са њима сишао само „Тиша” који их је чувао и нико више, а при чему је остала и након предочавања исказа оштећених „Бета” и „Гама” које су навеле да су сишли још неки војници, наводећи да су остали отишли камионом, не зна куда и више их никада није видела, а већ је био мрак, „Тиша” их је одвео у кућу. Суд није прихватио део њеног исказа да је том приликом изашао само „Тиша”, будући да је из изведених доказа, а у њиховој међусобној вези, утврђено да су том приликом изашли „Тихи“ („Тиша”), Богдан, Драгана и Рајко, како је већ образлагано.

У погледу битних околности везаних за догађања у Скочићу, сагласан са овим исказом је и исказ оштећеног Зије Рибића који је суд прихватио, а који је навео да су војници улетели у кућу и почели да ударају мушкарце ногама, пушком, чиме су стигли. Терали су их све напоље. Кундаком и ногама су ударили његовог оца Исмета и још двојицу. Задњим делом пушке су га ударили у стомак. Његов отац је био сав крвав и изударан. Крв му је лила с главе. Видео је да су његовог оца ударили у раме док су били у дворишту у реду, јер је био преко пута њега. Кад су његову сестру Златију извели из куће силовали су је одмах на прагу те куће, на тај начин што су је двојица војника држала, а трећи је силовао, претходно су јој поцепали димије и кошуљу тако да су јој се виделе груди, а трећи војник је скинуо панталоне, па је силовао на земљи – прагу куће, након тога ухватили су је за косу и гурнули код њих у ред. Он је све то гледао као и његова мајка која није могла да помогне ћерки већ је само плакала. Сви су само гледали и ћутали. Војска их је окружила. Војници су били у дворишту и ван дворишта. Силовали су његову рођаку, чијег се имена не сећа. Скинули су јој горњи део, па су је тројица ухватила и одвела у кућу, где су је силовали, што је претпоставио јер је вриштала. Убацили су их у камион. Он је био у камиону са мајком која је била у осмом или деветом месецу трудноће, са братом и шест сестара. У камиону су биле две клупе, па су неки седели, а неки стајали. Са њима су били војници који су стајали. Његова мајка је седела, а он је био поред ње, ту су биле и сестре. Био је уплашен, као и сви остали. Камион је стајао 2-3 пута, отварао су приколицу, али не зна да ли су некога извели или увели. Прошли су цамију у Козлуку и кретали су се старим макадамским путем према Сапни, према шуми.

Суд није прихватио наводе оштећеног Зије Рибића у делу у коме наводи да су била два камиона, да су жене и деца били у једном, а мушкарци у другом камиону, а да је у камиону било 4-5 војника, будући

да је током поступка суд несумњиво, из изведених доказа, утврдио да је јединица „Симини четници“, њих 15-20, дошла у Скочић ципом и камионом, те да су оштећени утоварени у камион у коме су били војници. По оцени суда, наведене разлике у погледу детаља у исказу оштећеног нису од утицаја на другачију оцену доказа и потпуно су небитне, из разлога што су нормалне с обзиром на протек времена уз чињеницу да је том приликом као дете од 8 година био у паничном страху присуствујући суровим догађајима и страдању његове породице, када му је пажња највише била усмерена на најближе, с тим да је остао доследан препричавајући суштину догађаја, посебно ако се узме у обзир да се његов исказ у погледу кључних околности уклапа у логичну целину са исказима других оштећених, па и деловима одбрана појединих окривљених.

Исказ оштећене „Бета“ је у погледу битних околности сагласан претходно оцењеним исказима и као такав прихваћен од суда. Она је навела да су их тукли све редом, и жене и децу, „јакно и много“ ногама, рукама, пушкама. Поређали су их у дворишту код бетонску ограду и једног по једног мушкарца су тукли митраљезом. Њеног деду Мехмеда Агановића, који је имао преко 70 година, много су тукли пушком и ногама. Тукли су га и са делом од бицикла. Било је крви. Тукли су Исмета, Меду и Арифа. Навела је да је видела да „Трцко“ туче њеног деду и Исмета Рибића. Запамтила га је по томе што је био најопаснији, веома агресиван и тукао је све редом. Такође је тукао и „Али“, а то је било пре него што су је одвели у кућу. Њу су питали да ли зна да ли неко од њене фамилије има оружје, она је одговорила да нема нико. Одвели су је у кућу. Пошто се нису могла отворити врата, разбили су стакло и отворили су врата, њих можда 5-6 је ушло унутра и ту су је они силовали. Силовао ју је Богдан. Не зна колико је то трајало. Више ништа није знала. Не зна шта се за то време дешавало у дворишту. Кад је дошла к себи изгурали су је напоље. Тада је видела да су већ сви били у камиону. Њу су такође убацили у камион, бацили су је на Исмета (Рибића) који је био испружен као да је мртав. Арифа (Нухановића) су довели у колицима и убацили га у камион. Они су били у крви. У камиону су били и четници, који су певали песму „Спремите се, спремите четници, силна ће борба да буде“. Док су се возили нису могли да се макну. Кад су дошли у Малеших из камиона су извели оштећену „Гама“. Хтели су и њу да изведу, али је она плакала и запомагала. Села је до брата и тетке. Није хтела да изађе. Не сећа се ко је наредио да изађу. Почели су да је ударају, говорећи јој да изађе из камиона. Зоран, кога су звали „Трцко“, јој је рекао да изађе или ће да пуца у њу. Уперио је у њу митраљез. Оштећена „Алфа“ јој је рекла да изађе, јер ће и она изаћи. Изашла је из камиона, као и оштећена „Алфа“, па су их све три одвели у неку велику кућу. Камион са њеном фамилијом је наставио даље.

Оцењујући исказ оштећене „Гама” у погледу ових догађаја суд је из овог исказа утврдио да их довели до Хамдијине куће, у дворишту уз ограду су били жене и деца, а мушкарце су одвели мало даље. Пошто је била уз ограду није могла ништа да види. Није могла да види шта се дешавало са мушкарцима. Ту су била окривљена Ђекић Драгана и Рајко, а онда је дошао „Тихи”, висок и мршав, црне косе, без браде, а касније је сазнала да је из Руме. Пришао јој је Рајко, исекао јој је ножем мајицу преко груди и рекао јој „имаш добре груди, такве сам баш требао, такве баш волим“. Онда јој је пришао „Тихи” или „Тика” који ју је одвео у кућу у собу. Прислонио јој је пиштољ на главу рекавши јој „признај ко има злато или ћу те убити”. Уплашила се и рекла му је да злато има њена тетка Зекира – Мурадија. Када му је испао један метак који је хтео да намести, узела га је и рекла му је „ево ти метак убиј ме”, на шта је он одговорио да је неће он убити, али има ко ће је убити. Затим је у тој соби силовао. Навела је да никад пре тога није имала односе и била је веома уплашена. Приликом односа ју је псовао и претио да ће их све побити. За то време није знала шта се дешавало напољу, али је чула вриске и пуцњаву. Након што је завршио ухватио ју је за руку и извео напоље. Сви су већ били у камиону. Навела је да је у дворишту била 15 минута, те да је више била у соби него у дворишту. У камиону су војници били са њима. У Малешифу су оставили њу и оштећене „Алфа” и „Бета”, а камион је наставио даље, никад није сазнала где.

У складу са својим сазнањима оштећени Агановић Шериф описује околности под којима се овај догађај одиграо, сматрајући да су мале разлике у детаљима у његовом исказу потпуно небитне, па је исте прихватио у овом делу као веродостојне и у битном сагласне осталим оцењеним исказима. Наиме, из његовог исказа произилази да је, док се крио у жари, чуо јауке и буку, али није могао да види шта се дешавало. Онда је чуо како говоре „пењи се на камион, пењи се на камион”, као и „пењи се на камион, оруж” и некога су убацили у камион, што зна јер су рекли „оруж”. У повратку су прошли поред њега скривеног и отишли су у правцу Козлука. Чим су изашли на асфалт на главни пут ка Зворнику почели су да певају неку песму. Након неког времена по њиховом одласку дошао је до Хамдијине куће из које су одведени Роми, по собама је било све разбацано, а на једном месту је видео локву крви и крв на јастуцима у другој просторији, у дворишту су биле бачене хаљине, документа.

Суд је поклонио веру неведеним исказима оштећених, јер их је оценио као уверљиве и свеобухватне, који се уклапају у једну логичну и складну целину, будући да су међусобно сагласни у погледу битних околности, а у сагласности су и са деловима исказа појединих окривљених. Тако је окривљени Алић потврдио на записнику пред истражним судијом да су оштећени утоварени у камион и то тако што се неко попео на камион, па их је подизао, а већина је доле помагала у томе, да су плакали и били су у страху, да су седели су на поду од камиона или

су стајали, те да је наређење било да крену назад, а што не негира ни окривљени Стојановић Зоран, наводећи да су утоварени у задњи део камиона, седели су на поду, на клупицама је седела војска, с тим да је неко можда седео и између војника, а он је стајао на папучи камиона.

Оцењујући исказ оштећене „Алфа” у погледу догађаја сечења полног органа суд га је оценио као детаљан, убељив и веома упечатљив, с тим што се суд кретао у границама описа радњи садржаних у оптужници, јер се није могао извести несумњив закључак да ли је полни орган Есада Агановића одсекао окривљени Стојановић Зоран или Богдановић Сима, ни након предочавања њених ранијих исказа, будући да је она прво говорила пред истражним судијом да је Есаду Сима Богдановић одсекао полни орган, а потом на главном претресу од 24.04.2012. године и од 24.09.2012. године да је видела да је то урадио окривљени Стојановић Зоран звани „Трцко”. Ова околност не мора у сваком случају да значи да је исказ оштећене у погледу ове радње непоуздан и неприхватљив као доказ да је та радња од стране НН припадника јединице извршена, тим пре ако се има у виду да се оштећена налазила у безизлазној ситуацији, у страху за свој живот и живот својих ближњих, који су пред њеним очима тучени, као и бројност догађаја, чак и истовремених, што указује да није могуће увек прецизно одредити ко је шта радио у одређеном тренутку.

По оцени суда, није од утицаја чињеница да се други оштећени не сећају догађаја сечења полног органа Есада Агановића, силовања оштећене „Алфа” и вађења златног зуба у дворишту Хамдијине куће, с обзиром на то да је оштећена „Алфа” била уверљива у својим наводима, која свакако памти ове језиве слике како њеног братанца Есада тако и онога што се њој дешавало детаљно их описујући, јер овакви трауматични догађаји остају у сећању и никад не нестају. Треба имати у виду и бројност догађаја у дворишту куће, чак и истовремених, те висок интензитет страха за сопствене животе и животе својих најближих, који су брутално тучени и силовани пред њиховим очима у кући и у дворишту, па је тако рецимо и сестра оштећеног Зије Рибиха силована пред њиховом мајком и њим, као што треба имати у виду и где су се оштећени у том тренутку налазили. Па тако и сама оштећена „Гама” каже да је она била уз ограду и није могла ништа да види, а убрзо је и одведена у стару кућу где су је силовали, па није ни могла да зна шта се дешавало у дворишту, али је чула вриске и пуцњаву у дворишту, а када је изведена сви су већ били у камиону. И оштећена „Бета” наводи да су је одвели у кућу, где су је силовали и није знала шта се дешавало у дворишту, а када су извели сви су већ били у камиону. Ни оштећене „Бета” и „Гама”, које су биле у истој кући, али у различитим просторијама, нису знале да се ова друга исто ту налази и да је силована, што свакако не значи и да се наведено није догодило и не чини њихове исказе мање веродостојним и истинитим.

У погледу убиства Арифа Нухановића исказ оштећене „Алфа” поткрепљен је исказом „Бете” која је навела да су Арифа тукли, да су га довели у колицима и убацили га у камион; наводима окривљеног Алић са записника пред истражним судијом када је изјавио да је испалено пар метака, с тим што није видео ко је пуцао јер је почео да пада мрак, нити да ли је пуцано у вис или у некога, те да су у камион као врећу убацили човека који је био крвав; исказом оштећеног Шерифа Агановић, који се крио у жари на 15 метара од места дешавања, наводећи да је видео како двојица у шареном оделу воде Арифа, ухвативши га за руку, чуо је како је Ариф два пута јако викао „јој, јој”, док га је трећи пут једва чуо, као и да је чуо како су рекли „о-рук” и неког су убацили у камион, као и исказом оштећене „Гама” која је само чула пуцњаву док се налазила у кући са „Тихим”. Из наведених исказа, а у њиховој међусобној вези, којима је суд поклатио веру, суд је утврдио да је том приликом оштећени Ариф Нухановић прво тучен, а потом је пуцњем из пушке убијен, да би на крају припадници јединице његово криво тело убацили у камион. Сама чињеница да оштећени нису непосредни очевици тренутка Арифовог убиства није од утицаја на другачији став суда, будући да су оштећене „Алфа” и „Бета” виделе да убацују његово тело у камион, а „Алфа” је чула пуцањ и да је Ариф убијен једним метком. У прилог овом закључку суда говори налаз и мишљење вештака др Ђорђа Алемпијевића у коме је наведено да се, с обзиром на врсту и карактер констатованих прелома костију удова, може закључити да је смрт Арифа Нухановића насилна и да је наступила у вези са устрелиним и експлозивним повредама удова, а свака од констатованих стрелних повреда могла је сама за себе, због повређивања крвних судова, довести до наступања смрти, с тим да се у потврди о смрти говори о стању након склопетарне односно експлозивне повреде горњих и доњих удова - повреде из ватреног оружја, а које повреде могу да доведу до смрти, поготову уколико постоји њихов мултиплицитет, који у конкретном случају постоји, јер се помињу и горњи и доњи удови. Како је констатовано да се ради о више повреда, те да је свака од констатованих стрелних повреда могла сама за себе, због повређивања крвних судова, довести до наступања смрти, наведено не искључује могућност да је оштећени Нухановић Ариф пуцњем из пушке убијен у Скочићу, што јасно произилази из исказа оштећених, а касније бачен у јаму у месту званом Хамзићи, у коју је потом убачена бомба, како наводи окривљени Алић на записнику пред истражним судијом, поготово што се не може поуздано утврдити редослед којим су те повреде настале, а вештак не искључује могућност да су оне могле настати и пројектилима из ватреног оружја и дејством распрскавајућег експлозивног средства.

Оцењен исказ оштећене „Алфа” у погледу детаљног описивања њеног силовања од стране Богдановић Симе показује колики је био степен понижења и суровост којом је било праћено ово силовање у дворишту Хамдијине куће, док је била везана за ограду да би јој на крају клештима извадио два златна зуба. Само силовање које се одвијало на наведен начин

је деградирајуће и понижавајуће и све ове радње су предузете управо да би се тиме нанела додатна патња и понижења, које су за циљ имале и кажњавања и застрашивања, а биле су мотивисане дубоким презиром према жртви. Оштећена „Алфа” је силована не само пред пред групом војника, већ у присуству њених најближих, као и осталих сународника, који су могли само беспомоћно да посматрају. Ове радње нанеле су оштећеној стварну и трајну патњу, која потиче из понижавања и извргавања руглу. Силовање је једна од највећих патњи коју једно људско биће може нанети другом, које неизоставно изазива тешку физичку или душевну бол или патњу, а када се то чини у присуству посматрача, нарочито чланова породице, што је овде случај, по оцени суда, такође се наносе тешке душевне повреде силованој особи – овде оштећеној „Алфа”, а што све представља мучење, због чега је суд прихватио став тужилаштва и ове радње квалификовао као мучење које је облик кршења међународног хуманитарног права. Такав став је заузео и Хашки трибунал у предмету Квочка и др. (Претресно веће) 02.11.2001. године, Кунарац, Ковач и Вуковић (Претресно веће) 12.06.2002. године и Фурунција (Претресно веће) 10.12.1998. године.

Оцењујући исказ оштећене „Бета” у погледу догађаја силовања у старој кући Хамдије Рибића од стране више припадника јединице, међу којима је неспорно био Богдан, суд га је оценио као убедљив и веома упечатљив, с тим да га није прихватио као поуздан у погледу идентификације окривљених Алић Зорана, Гаврић Томислава и Стојановић Зорана као учинилаца ове радње, због непоузданости њеног исказа у том делу, и Тужилаштво за ратне злочине је изменило оптужницу у том делу, а онако како је то наведено у изреци пресуде. Ова околност не мора у сваком случају да значи да је исказ оштећене у погледу ове радње непоуздан и неприхватљив као доказ да је та радња од стране припадника јединице извршена, међу којима је неспорно био Богдан, тим пре ако се има у виду да се оштећена налазила у паничном страху за свој живот и живот својих ближњих, у безизлазној ситуацији, када је силује више војника, да након неког времена како каже више није знала за себе и не зна шта се дешавало. Уједно њено потресно сведочење о својој судбини, те бурне емоционалне рекције у тим тренуцима у пуној мери одражавају трагедију онога што је преживела као дете од 13 година.

Током оцене исказа оштећених у наведеним деловима суд је имао у виду да су оштећени више пута давали исказе, те да су остали доследни препричавајући суштину догађаја, а поједини детаљи који нису истоветни у свим њиховим исказима, или их се више не сећају. Сасвим је нормално да временом сећање бледи у вези са неким некарактеристичним и не толико битним детаљима, нису од таквог значаја да суд њихове исказе не прихвати, посебно када се узме у обзир да се уклапају у једну логичну целину и сагласни су са исказима других оштећених, па и одбранама појединих окривљених, због чега им је суд скоро у потпуности поклатио

веру. При том су и оштећене „Бета” и „Гама” током поступка истакле да се после 20 година не могу сетити свега, да су заборавиле више ствари, што је суд прихватио.

Теза одбране да оштећена „Алфа” уопште није била у дворишту куће Хамдије Рибиха, оспоравајући генерално кредибилитет овог сведока, по оцени суда нема потпору у изведеним доказима. Да је оштећена била у дворишту и присуствовала описаним радњама, да је била силована, мучена и заробљена, суд је утврдио из њеног исказа који је јасан, искрен и убедљив, приче о томе шта се њој и њеним ближњима догодило су емоционално обојене и са упечатљивим карактеристичним деловима, аутентичним детаљима, који се односе на сам догађај, али и на неке од оних који су у томе учествовали, описи карактеристика у изгледу и понашању појединих окривљених јасни су и са много детаља, сво време доследно препричавајући суштину догађаја. Суд сматра да у њеном исказу има превише аутентичних детаља, превише њеног личног доживљавања наведеног да би се говорило о комплетно измишљеним догађајима, што произилази и исказа вештака Ане Најман са главног претреса. Оцењујући исказ оштећене „Алфа” суд је узео у обзир и налаз и мишљење комисије вештака из кога произилази да су памћење и репродукција упамћеног код оштећене „Алфа” очувани, а репродукција ограничена њеним интелектуалним и вербалним способностима, да код ње нема склоности ка конфабулацијама, да „слике” трауматичних догађаја које су јој остале у сећању и сада постоје, односно трауматични доживљаји остају у сећању и никад не нестају, да она на један доследан начин прича о свим тим догађајима који су се дешавали, с тим да може да се сећа свих детаља, али исто тако може да испустити неке детаље који су јој биле у том тренутку или небитни или их је потиснула.

Што се тиче осталих примедби одбране којима се оспорава кредибилитет ове оштећне суд је имао у виду и да код оштећене „Алфа”, како произилази из налаза и мишљења вештака Ане Најман, нема тенденције ка манипулацији као доминантне карактеристике њене личности, с тим да, имајући у виду њен исказ у односу на супруга, може да постоји тенденција ка манипулацији у неком сегменту, ка манипулативном давању одговора, ка минимизирању, ка искључивању, што по оцени суда није од утицаја на другачију оцену њеног исказа нити га чини непоузданим и неприхватљивим као доказ да су одређени окривљени управо извршили одређене радње о којима она сведочи.

Суд није поверовао исказу оштећене „Бета“ у делу у коме је навела да док је боравила у дворишту куће Хамдије Рибиха није видела тетку – оштећену „Алфа“, која још није дошла у Хамдијину кућу, те да не зна да ли се сакрила или је још била у кући у којој су они живели, а видела ју је како долази и сама се предаје да би ишла с њима камионом. Ово из разлога што је током поступка неспорно утврђено да је оштећена „Бета“ прво била сакривена у новој кући Хамдије Рибиха у шпајзу, након чега је

пронађена од стране припадника јединице, изведена са осталима у двориште где је провела краћи временски период, да би била одведена у стару кућу Хамдије Рибића где је силована од стране више војника, када код ње долази до „прекида филма“, а следеће чега се сећа је да је изведена у двориште где је видела да се сви Роми већ налазе у камиону. Суд није прихватио ни исказ оштећене „Гама“ у делу у коме је навела да није видела тетку – оштећену „Алфа“ док је стајала у дворишту, као ни у камиону, тим пре што из њеног исказа, такође, произилази да је у дворишту провела само петнаестак минута, те да је више била у кући где је силована, него у дворишту. Имајући у виду све наведено, чињеницу да су оштећене „Бета“ и „Гама“ кратак временски период провеле у дворишту, будући да су највише времена том приликом била у кући где су силоване, то се јасно може извести закључак да оне нису могле да виде шта се дешавало за то време у дворишту у коме се сво време налазила оштећена „Алфа“, која је једина могла да зна шта се све дешавало са њом и са другим Ромима. По оцени суда, нелогично је и неживотно да се оштећена „Алфа“ сама на крају предала, а да је могла да види и чује шта се дешавало са њеним најближима у дворишту Хамдијине куће, као што је то чуо оштећени Шериф Агановић који се том приликом није предао, већ је остао сакривен. Када се свему овоме дода младост оштећене „Бета“ и „Гама“, те протек времена од 20 година, као и стрес, трауме и патње које су том приликом преживеле не може да зачуди изјава оштећене „Бета“ да се оштећена „Алфа“ наводно на крају предала сама, као ни изјава оштећене „Гаме“ да није видела оштећену „Алфа“ у камиону иако је неспорно утврђено да се оштећена „Алфа“ налазила у камиону одакле је по доласку у Малеших заједно са оштећенима „Бета“ и „Гама“ изведена.

Суд је као неискрене и неуврљиве оценио наводе окривљеног Стојановић Зорана да није ударао бандашем (точком) од бицикла Есада Агановића нити је чуо да му је одсечен полни орган, негирајући да је предузео било коју инкриминирајућу радњу том приликом, јер није био у дворишту, из разлога што су такви његови наводи демантовани делом одбране окривљеног Алић Зорана из претходног поступка из које је утврђено да је окривљени Стојановић међу првима ушао у двориште, а онда и у кућу, те веродостојним исказима оштећених „Алфа“ и „Бета“, који су у високом степену међусобно подударни. Наиме, из исказа оштећене „Алфа“ је утврђено да је окривљени Стојановић Зоран - „Трцко“ био у кући, заједно са поименице наведеним припадницима јединице, те да је видела како је „Трцко“ прво тукао њеног братанца Есада аутоматском пушком, онда рукама и ногама, па га је бандашем од бицикле тукао по глави, а њен отац (прим. Мехмед Агановић) је лежао на патосу и кукао. Њен исказ је поткрепљен и допуњен исказом оштећене „Бета“ из кога је утврђено да је видела да „Трцко“ туче Исмета Рибића и њеног деду Мехмеда Агановића, који је имао преко 70 година, а који је много тучен пушком и ногама, као и с оним од бицикла, при чему је „Трцка“ запамтила по томе што је био најопаснији, веома агресиван и

тукао је све редом. На основу изнетог суд је утврдио да је окривљени Стојановић Зоран критичном приликом Есаду Агановићу, као и већем броју оштећених повредио телесни интегритет употребљавајући између осталог и бандаш од бицикла.

Исто тако, део његове одбране да се ни једној од њих три приликом изласка из камиона није обратио, нити је претио оштећеној „Бета“ да мора да изађе или ће је убити, суд није прихватио оценивши га као неживотан, нелогичан, неуверљив и противуречан изведеним доказима. Ово из разлога што је оштећена „Бета“ децидно и доследно током поступка тврдила да је управо „Трцко“, пошто је плакала и запомагала и није хтела да изађе, уперио митраљез у њу рекавши јој да изађе из камиона или ће је убити, а онда јој је тетка – оштећена „Алфа“ рекла да изађе пошто ће изаћи и она, па су обе изашле из камиона. Овај исказ је поткрепљен и у високом степену сагласан са исказом оштећене „Алфа“ која је навела да њена најмлађа братаница није хтела да изађе када им је то било наређено, плакала је и бунила се, те да је изашла тек онда када јој је рекла да ће и она да изађе.

Измењеној одбрани окривљеног Алић Зорана на главном претресу од 15.03.2012. године суд није поклатио веру, јер је оценио као неуверљиву и оповргнуту сопственим наводима из претходног поступка када је набројао ко је ушао у двориште и кућу уз детаљно описивање начина на који је припадник јединице „Тиша“ ударао једног човека у дворишту куће. Одбрана окривљеног Алић Зорана у делу да није улазио у двориште ни у кућу, јер му то не би било ни дозвољено, већ је седео и пушио са Богданом поред камиона дата је са циљем да маргинализује његову улогу у овом догађају и усмерена на умањење кривичне одговорност, а што је учињено на крајње неуверљив начин. Уједно је у том делу његова одбрана оповргнута исказом оштећене „Алфа“ која је децидно навела да је окривљени Алић Зоран, заједно са поименице наведеним припадницима јединице, био у кући и да је тукао све редом, што потврђује и „Бета“ наводећи да је окривљени Алић тукао, а то је било пре него што су је одвели у кућу, на који начин је окривљени Алић повређивао телесни интегритет оштећених.

Суд је образложење разлога измене одбране на главном претресу од 15.03.2012. године окривљеног Алића односно да су у полицији вршили притисак на њега, оценио да је неуверљиво и неискрено, будући и да је сам навео да то није рађено током истражног поступка ни од стране истражног судије, а његова одбрана дата пред истражним судијом у присуству тужиоца и браниоца, је исцрпна, пуна детаља, животна, у сагласности са одбраном коју је почео да даје на главном претресу од 18.04.2011. године, те у битним и одлучним чињеницама у сагласности и са деловима исказа оштећених, са којима чини логичну и складну целину, због чега суд измењену одбрану са главног претреса од 15.03.2012. године није прихватио оценивши је као срачунату на избегавање кривичне одговорности.

Суд је као неистиниту оценио одбрану окривљеног Ђурђевића да није био у Скочићу, јер је баш у то време био 2-3 дана на одмору код куће, с обзиром на то да окривљени није дао ниједан доказ за наведене тврдње, а његова одбрана је оповргнута исказом оштећене „Алфа”, која је децидно навела да је окривљени Ђурђевић био у Скочићу наводећи тачно где га је видела, као и да је тукао све редом. Чињеница да оштећена није могла да означи лица која је овај окривљени тукао, никако не умањује веродостојност њеног исказа у погледу овог окривљеног и радњи које је предузео, из разлога што су се том приликом многи оштећени ту налазили, као и њена најближа фамилија, те да су оштећени од стране разних, у том тренутку непознатих припадника јединице, тучени ногама, рукама, кундацима пушака и другим предметима, да су оштећени вриштали и јаукали, били престрављени, па је потпуно логично да се упамти често само фрагмент догађаја или по неки лик учиниоца који им остане урезан у сећању за читав живот, посебно што јој је окривљени Ђурђевић у Малешу, сутрадан, дао да пере крва нож и крваву униформу, па је животно и нормално да га је упамтила.

На основу свега изнетог, суд је утврдио да су окривљени заједно са другим припадницима јединице „Симини четници”, саглашавајући се са предузетим радњама једни других, критичном приликом већем броју оштећених повредили телесни интегритет, а једно лице лишили живота, све на начин описан у изреци пресуде. Како из расположивих доказа није могла бити утврђено да ли су оштећени критичном приликом задобили телесне повреде, нити је утврђена квалификација нанетих повреда оштећенима нити је то неопходно да би се утврдило постојање повређивања телесног интегритета као радње кршења норми међународног хуманитарног права, суд је уместо формулације да су већем броју оштећених нанете телесне повреде у изреку пресуде унео формулација да су повредили њихов телесни интегритет, што је неспорно.

Конкретне радње повређивања телесног интегритета оштећених, описане у тачки 1 изреке пресуде, садрже све елементе кршења норми међународног хуманитарног права које дефинишу повреду телесног интегритета као напад на физички интегритет жртве уз наношење тешких телесних патњи и болова, без обзира на врсту и степен наношења телесне повреде, док у смислу одредаба међународног уговорног и обичајног права убиство представља само умишљајно лишење живота оштећеног, што је и утврђено у конкретном случају.

2. Догађања у селу Шетићи – насеље Ханзићи

Суд је утврдио да су истог дана 12.07.1992. године, у ноћним часовима, окривљени Стојановић и Ђурђевић, сада пок. Богдановић Сима, заједно са другим НН припадницима јединице „Симини четници“, по

довозењу оштећених до јаме на месту званом „Хамзићи” у селу Шетић, извођени испред камиона где су ножевима и пуцањем из ватреног оружја убијени, након чега су бачени у јаму, у коју је на крају убачена активирана бомба, а којом приликом је тада осмогодишњи оштећени Зијо Рибих, само телесно повређен, пошто успео да преживи стрељање сплетом околности, па је рањен неприметно преко лешева изашао на другу страну јаме и побегао у шуму, да би се потом сакрио у картонску кутију у једној напуштеној кући и овако рањен преноћио, потом је ујутро наставио даље, стигавши у село Пантиће, где му је помогла породица Пантић који су га нахранили, умиле, превили, а потом су га Пантић Властимир и Милан одвели прво у команду у Петковце где му је пружена медицинска помоћ, а потом га је Пантић Милан са једним возачем одвезао у зворничку болницу у коју је примљен оштећени, оценом следећих изведених доказа.

Износећи своју одбрану пред истражним судијом дана 24.12.2010. године окривљени Алић је изјавио да су се заустављали у Малешиху код једне кафане, након чега је Сима кренуо напред ципом, а они су кренули за њим камионом у којем су били оштећени. Стали су на место где се критични догађај одиграо. То је пут за Клису, преки пут од Малешиха за Шетиће. „Трчко” је, код те рупе, рекао да је Симо или неко други рекао да изађу он, Златан и још један и да буду 10, 15 метара на том путу. Обратио му се презименом рекавши „хајде ти Алићу, излази”. Навео је да се бунио, али је послушао. Они су продужили 10-15 метара. Онда су почела дешавања, пуцњи. Био је мрак. Камион је био окренут задњом страном у односу на њега. Видео је да туку те људе, мушкарце, жене. Било је псовања. Две жене су силоване на камиону. Ниједно конкретно убиство није видео, јер су Роме одводили испред камиона одакле је чуо пуцње. Убијали су их испред камиона. Није могао тачно да каже колико је било пуцњева. После је бачена и бомба ту где су бачени оштећени, чуо је експлозију. Кад се све то издешавало чуо је да је припадник јединице с брадом клао неке људе.

Оцењујући његову одбрану у овом делу суд јој је поклонио веру, будући да је искрена, животна, логична и у битним чињеницама у вези са околностима под којима се овај догађај одиграо сагласна исказу оштећеног Зије Рибиха, који је једини преживео стрељање иако је био рањен, као и налаз и мишљење вештака др Ђорђа Алемпијевића на околност наступања смрти код оштећених.

Оштећени Зијо Рибих је, веома детаљно и исцрпно у свим фазама поступка, описао дешавања код јаме у насељу Шетићи, његово страдање и страдање његове породице, како је успео да изађе из јаме и побегне у шуму, након чега му је следећег дана пружена помоћ и како је одведен у Зворничку болницу. Оцењујући исказ оштећеног суд је као веродостојне прихватио његове тврдње о околностима под којима се овај догађај одиграо и шта је уследило након тога, будући да је у својим исказима

остао доследан у погледу битних околности догађаја, посебно што је његов исказ у кључним чињеницама везаних за тај догађај у сагласности са наведеном одбраном окривљеног Алић Зорана из претходног поступка са којом чини логичну и складну целину, сматрајући да су да су мање разлике у детаљима у исказу оштећеног потпуно небитне за несумњив закључак суда да су у месту Шетићи на начин описан у оптужници убијени оштећени.

Наиме, оштећени Зијо Рибих се сећа да је камион заустављен на једној кривини где је била већ ископана јама. Прво су изашли војници и отворили су „приколицу”. Камион је имао упаљена светла, мотор није радио. Код камиона је стајало можда десетак војника. Изводили су их једно по једно како је ко стајао близи излаза из камиона и пуцали су испред камиона. Жене су почеле да вриште и запомажу. Није видео да је неко убијен. Његова мајка је била можда пета по реду. Изашла је из камиона са његовим двогодишњим братом Сабријом, јер су јој рекли да га поведе. Није видео шта се с њима догодило, али је чуо пуцањ испред камиона. После ње су извели још 4-5 особа, а онда су из камиона извели његову петнаестогодишњу сестру Златију, коју су двојица војника силовала, то је видео, јер је његова сестра била покрај њега, а када су је извели из камиона ту су је одмах силовали, нису је водили иза, нити са стране. Навео је да су пре њега изведене његове три сестре, а када је он дошао на ред један војник га је ухватио за руку и спустио доле с камиона. Викао је и плакао да хоће код мајке, а он му је рекао „сад ћеш ти код мајке, не бој се”. Појаснио је да су двојица војника били испред камиона, један га је одвео испред камиона, предао га је другом и вратио се према војнику који је остао код камиона. Он је понављао да хоће код мајке, војник се одмакао се од њега рекавши му да стане мирно ми да ће сад одмах да иде код мајке. Није видео јаму. Стао је мирно. Гледао је право у војника без браде који је стајао испред њега, док је други војник који га је довео кренуо према војнику који је стајао. Чуо да је нешто пукло, пуцањ. Пао је на земљи. Након 5-10 секунди двојица припадника јединице су га ухватили за руке и ноге и бацили доле у јаму на лешеве, где је био краће време у несвести. Преко њега нису бацани лешеве, због чега је могао да устане, пређе преко лешева и извукао се на другу страну јаме. Иза њега је још остало људи у камиону, као и његове три сестре. Видео је камионе, чуо је галаму, вриске и још једно 3-4 пуцња када је изашао из јаме и кренуо. Највише је чуо женске гласове. Побегло је у шуму. Они су наставили са убијањем када је он изашао из јаме. Видљивост је била врло слаба, ту је била шума, па је било мрачно. Војници га нису видели да је изашао из јаме, с обзиром на то да је тај део био мрачан и није се видео.

Наишао је на кућу на којој су врата била отворена, па сакрио у велику картонску кутију и сачекао јутро. Пробудио се и видео да је рањен у леву руку, коса му је била закорела од крви. Хошао је, видео је напуштене куће. Када је изашао на неки пут, видео је доле дим из кућа. Сишао је и видео је госпођу како испред нешто пере. Обратио јој се са „тето“. Она је одмах ушла у кућу и тада су изашла два војника. Пошто је

поново видео зелено-шарено одело, мало га је било страх, али су они имали другачије униформе од ових претходних, то јест имали су зелене униформе ЈНА. Узели су га, дали му да једе, да се умије, увили су му руку у завој или крпу, очистили су му позади рану. Испричао им је да је претходно вече „дошла нека „гарда“ и покупила их је. Са њима је кренуо у Козлук према Дому здравља. Када су ишли пешке путем, прошли су поред места где се догодио масакр, будући да је видео шарене нарукнице једне Ромкиње из села. Рекао је војнику да се то ту десило. Војник је погледао доле, ухватио га је за руку и брже су кренули. У Дому здравља у Козлуку је видео војску од претходне вечери, а која их је покупила и поубијала. Препознао је исте камионе. Препознао је и Драгану која му је тада очистила рану и превила га је. Навео је да је он тог војника сво време држао за руку и није хтео да се одвоји од њега ни док га је Драгана превијала, јер се бојао да ће га убити. Други војник је отишао код „капетана“, с обзиром на то да је он очигледно командовао, који им је рекао да га оставе код њих и да ће га они пребацити у зворничку болницу. Додао је да тој двојици војника није рекао да се ради о војсци од претходне вечери, јер се бојао да су и они с њима, само је стегнуо руку том војнику, који му је говорио да се не боји, да га нико неће дирати. Дали су им возило да га одбаце у зворничку болницу, у којој је боравио на дечијем одељењу до 1994. године. Не сећа се да су га Пантићева жена и син повели, па није хтео да иде тим путем због чега су се вратили, па су га два мушкарца одвела у амбуланту.

Аутентичност и веродостојност исказа оштећеног Зије Рибиха у погледу онога што се дешавало сутрадан након догађаја у месту Шетићи насеље Хамзићи, поткрепљено је исказом сведока Пантић Милана који је на главном претресу од 29.06.2011. године навео је да је једном, не сећа се датума, предвече дошао у Пантиће, где је преко ноћи увек по двоје дежурало, јер је могао неко да дође и побије их, и он је био на стражи. Баш је био испред куће Властимира Пантић кад су ноћну тишину запарали рафали из аутоматског оружја, а затим се чула детонација бомбе, да би потом опет настао тајац. То је било пре поноћи. Ујутру рано је отишао са женом до њихове куће, па се након сат-два вратио, а када му је неко рекао да је дошло дете ромске националности сво у крви, а које је потом видео. Дете је носило џемперих на коме је била згрушена крв у пределу груди. Сећа се добро да му је на његово питање дете одговорило: „Ја сам Исмета Рибиха из Скочића, све су ми побили, имао сам мајку трудну, оца и брата од двије године“. Дете су прво водили жена и син Властимира Пантића у Малеших, али је дете, када су се приближили на неких 100 метара до тог места где је „урађено зло“⁷, с тим што они тада нису знали то, почело да вришти, плаче и бежи назад, па жена није знала шта да раде и вратили су се у Пантиће. Потом су га Властимир Пантић и он пешице одвели у команду батаљона у Петковце. Дете је ишло, имало је снаге. Властимир је остао са дететом испред канцеларије, а он је ушао у

⁷ страна 7/25 транскрипта са главног претреса од 29.06.2011. године

команду батаљона. Испричао је једном човеку, чијег се имена не сећа, шта се догодило, да им је дете ромске националности дошло у Пантиће, које каже да му је неко побио оца, мајку, да су га довели, да је рањено, те га је замолио да нешто предузме, да га одведу у болницу. Одмах до те канцеларије је била месна амбуланта у којој су радиле две, три девојке – медицинске сестре. Тај човек је девојкама наредио да очисте и оперу детету ране, те је позвао возача санитета да одвезе дете у болницу. И он је ушао са њим у амбуланту, јер се дете није хтелo одвојити од њега. Када су девојке скинуле дете, видео је да је имало прострелну рану на левој или десној руци. Само је мишић био повређен, не и кост. Имао је на горњем делу грла или груди и ожилјак, већу огреботину, можда од гелера. Девојке су детету очистиле рану. Возач санитета је хтео да одвезе дете у болницу у Зворник, али дете је вриштало да неће и није хтелo да се одвоји од њега, па га је возач замолио да и он пође да би дете предали у болницу. Он је пристао, па су дете одвели у Зворничку болницу, а Властимир је остао да га чека у Петковцима.

У погледу битних околности везаних за овај догађај са исказом оштећеног Зије Рибића и Милана Пантића, сагласни су и искази сведока Властимира, Радојке и Жељка Пантића из којих је утврђено да им се у јутарњим часовима непознато дете, које је било крваво и прљаво појавило пред њиховом кућом. Одећа и руке су му били кржави, а крв скорела. Дете је спомињало нешто у смислу, „гребао сам, изашао из неке рупаче“, тешко је причало, неразумљиво. Рекло је да су му настрадали отац, трудна мајка и још неко из фамилије, викао је, „мама, мама“ и помињало је „ћетники убили“. У пределу грла је имао повреду – огреботину која је сведоку Пантић Милану личила на повреду од гелера, а лева мишица му је била пробушена метком или гелером. Опрали су га, пресвукли и нахранили. Радојка и Жељко су покушали да одведу дете у команду у Малеших, али на 20-30 метара од пута за Шетић, ког муслиманског гробља дете је почело да бежи да нису могли да га стигну. Рекли су му да га воде у команду, а дете је говорило и викало да неће. Вратили су се код Властимира у кућу. Властимир је дете са рођаком Миланом Пантићем отпратио пешке у команду у Петковце. Он није улазио унутра. Дежурна медицинска сестра је детету обрадила повреде и оно је превезено санитарским возилом у Зворник.

Искази сведока Милана, Властимира, Жељка и Радојке Пантић су у погледу битних околности међусобно сагласни и као такви су прихваћени од стране суда, посебно што потврђују аутентичност и веродостојност исказа оштећеног Зије Рибића у погледу онога што се дешавало сутрадан након догађаја у Скочићу и у месту Шетићи насеље Хамзићи, тачније 13.07.1992. године, ког дана је оштећени Зијo примељен у болницу у Зворнику.

Мање разлике у сведочењу оштећеног Зије Рибића са исказима претходно цењених сведока у погледу описа дешавања након пружања

помоћи оштећеном од стране породице Пантић па до његовог одвођења у болницу у Зворник, суд није сматрао фактором који дискредитује њихова сведочења која су у погледу битних околности везаних за овај догађај међусобно сагласна и чине логичну и складну целину, при том треба имати у виду и протек времена од 20 година, старосну доб оштећеног у време критичног догађаја, да је преживео трауматичне догађаје међу којима је и стрељање.

Врсту и механизам настанка повреда оштећеног Зије Рибиха суд је утврдио из налаза и мишљења вештака др Гаврила Шћепановића од 21.04.2010. године у коме је наведено да је оштећени Зијо Рибих критичном приликом задобио две повреде по типу рана устрелина у пределу леве надлактице и предела врата, које су нанете дејством пројектила непознатог калибра из ватреног оружја (кратка или дуга цев). Ране из ватреног оружја у пределу леве надлактице и у пределу врата, квалификују се појединачно и у целини, као лаке телесне повреде. Повреде су лаке зато што је лечење кратко трајало и што није оставило трајне последице по телесно оштећење. Дете је доживело психичку трауму.

Суд је у целости прихватио налаз и мишљење вештака медицинске струке др Гаврила Шћепановића, оценивши га као детаљан, објективан, јасан и у свему у складу са правилима струке и вештине, а странке на њега нису имале примедбе.

С обзиром на наведено суд није прихватио наводе оштећеног Зије Рибиха да је, док је стајао код јаме, осетио убод ножем у врат, из разлога што су такви наводи оповргнути писменим доказима и то отпусном листом Медицинског центра Зворник – Опште болнице број 295/92 и налазом и мишљењем вештака медицинске струке др Гаврила Шћепановића из којих је утврђено да је оштећени Зијо критичном приликом задобио две повреде по типу рана устрелина у пределу леве надлактице и предела врата, које су нанете дејством пројектила непознатог калибра из ватреног оружја. У прилог овоме чак говоре и сведоци Пантић Милан и Властимир који су, иако немају стручна знања из области медицине, видели да оштећени Зијо у пределу грла, односно горњег дела груди имао повреду, која им је личила на повреду од гелера.

Чињеница је да се оштећени Зијо Рибих не сећа детонације бомбе, али треба имати у виду и да је он побегао у шуму док су припадници јединице наставили са убијањем оштећених који су остали иза њега у камиону, при чему је он након бекства у шуму чуо још три до четири пуцња, наставио је да хода, наишао на кућу, ушао и сакрио се у кутију где је онако рањен преспавао до јутра, а што јасно произилази из његовог исказа. То што није чуо експлозију бомбе, није од утицаја на другачији став суда, с обзиром на његову младост, да је управо преживео стравичан, трауматичан догађај, да је био рањен и да је тако бежао, а он је сведочио о

ономе чега се сећа, искрено и детаљно. Суд је оценио да наведено не искључује чињеницу да је након покоља бомба активирана и бачена у јаму, а што је утврђено неспорно из одбране окривљеног Алић Зорана коју је дао пред истражним судијом, који се том приликом налазио у близини камиона обезбеђујући место и гледао како одводе оштећене испред камиона где су их убијали. У прилог наведеном говори и налаз и мишљење вештака медицинске струке др Ђорђе Алемпијевић из кога произилази да су поједине повреде одређених оштећених могле настати и услед дејства распрскавајућег експлозивног средства. На наведено се надовезује и сведок Милан Пантић из чијег исказа неспорно произилази да је он ноћ пре него што је дошао оштећени Зијо Рибић, а то је у ноћи 12.07.1992. године, док је дежурао у селу Пантићи, чуо да су ноћну тишину запарали рафали из аутоматског оружја, затим се чула детонација бомбе, да би потом опет настао тајац, што се све дешавало пред поноћ.

Иако оштећени Зијо Рибић не зна који су га припадници јединице одвели до јаме, нити који је војник пуцао у њега (осим да је био голобрад), нити је то могао да види након што је рањен убачен у јаму и преко лешева убијених се извлачио из јаме, на основу свих изведених доказа, суд је извео несумњив закључак да су управо том приликом окривљени Стојановић и Ђурђевић са сада покојним Богдановић Симом, заједно са другим НН припадницима јединице „Симини четници“ учествовали у убиству и убили 27 цивила ромске националности, који су потом бачени у јаму, у коју је на крају убачена активирана бомба, док је за то време окривљени Алић, саглашавајући се са радњама других припадника јединице стајао у близини и чувао стражу заједно са још двојицом НН припадника јединице. Неспорно је утврђено њихово присуство код наведене јаме у то време, као и да је окривљени Стојановић, по доласку на наведену локацију, одређивао који ће припадник јединице тачно шта да ради (наредио је окривљеном Алићу да чува стражу), те да је окривљени Ђурђевић, сутрадан, по повратку из Скочића, у Малешиху дао оштећеној „Алфа“ да пере крвав нож и униформу, када је код њега, на руци, видела сат њеног братанца Есада. Сама чињеница да се са апсолутном сигурношћу није могло утврдити који су припадници јединице ножевима и пуцњима из пушака убијали оштећене код јаме у селу Шетићи – насеље Хамзићи, не доводи у питање постојање њихове кривичне одговорности, с обзиром на то да све напред наведено указује да чак и у ситуацији да један окривљени не пуца односно неупотребљава нож, он прихвата радње другог као своје, свестан заједничког деловања, што их чини саизвршиоцима - лицима која заједнички чине кривично дело.

По оцени суда, у конкретном случају сваки од припадника јединице „Симини четници“ је имао одређену улогу у читавом догађају, па су тако неки попевши се на камион спуштали оштећене, други су прихватили оштећене и водили их до јаме, трећи су стајали код излаза из камиона у коме су се налазили оштећени и чували их, четврти су по једног

оштећеног изводили из камиона и доводили га испред јаме, пети су ножевима и пуцњима из ватреног оружја убијали оштећене, шести су потом тела оштећених бацали у јаму, неки су чак пре убиства силовали, док је улога окривљеног Алић Зорана била да са двојицом припадника јединице од којих је један Златан стоји на путу на удаљености од 10-15 метара од камиона и чува стражу обезбеђујући то место и лица која све то раде. По оцени суда, у извршењу овог злочина су учествовали сви припадници јединице који су се налазили на том месту, а учешће окривљених Стојановића, Ђурђевића, Алића у овој групи битно је утицало на извршење дела директним предузимањем радњи или кроз подршку другима који су предузимали конкретне радње, које све заједно представљају јединствену целину и доприносе заједничкој последици лишењу живота 27 оштећених, а што све значи да су они поступали на бази подела улога, свесни заједничког деловања, саглашавајући се са радњама осталих припадника јединице, намеравајући да дело изврше.

Према наводима оптужбе, окривљени Алић Зоран, иако није непосредно учествовао у радњама које су имале за последицу смрт 27 цивила и телесно повређивање оштећеног Зије Рибиха који је игром случаја преживео стрељање, својим присуством са наоружањем, заједно са још двојицом НН припадника јединице, стајао у близини, чувао стражу обезбеђујући цео догађај и стварајући уверење код оштећених да би било безнадежно пружати било какав отпор, те је саглашавајући се са предузетим радњама других припадника јединице, у битном допринео да окривљени Стојановић Зоран, Ђурђевић Зоран, сада покојни Богдановић Сима заједно са другим припадницима јединице „Симини четници” лише живота наведене оштећене и телесно повреде оштећеног Зију Рибиха. Из тог разлога је оценио као неистиниту и неуверљиву тврдњу окривљеног Алића да није чувао стражу и да ту није имао никакав задатак. Напротив, по мишљењу суда, окривљени Стојановић Зоран му се управо из тог разлога обратио да 10-15 метара пре заустављања камиона код јаме, сиђу он и још два припадника јединице, да би њих тројица обезбеђивали наведено место и чували стражу, јер је одмах након тога почело извођење оштећених из камиона и њихово убијање испред камиона. По сопственом казивању, окривљени Алић је видео и да туку оштећене, да су силоване жене, чуо је пуцње, али је сво време био са Златаном и још једним припадником јединице на месту како му је одређено, не противећи се радњама других припадника јединице, Богдановић Симе ни именованих окривљених, не чинећи ништа да заштити оштећене, што све наводи на једини могући закључак да је био свестан да његово поступање (чување страже, обезбеђивање тог места) улази у састав деловања других лица тако да све те поједине радње укључивши и радње извршења (лишавање живота оштећених), представљају једну целину. По мишљењу суда, нелогично и неживотно је да сваки од двадесетак припадника јединице пуцњем или ударцем ножем лиши живота сваког од 27 Рома из Скочића, већ је те радње могао да предузима само мали број припадника јединице

који су стајали непосредно код јаме, док је задатак преосталих био да поделе задатке ко ће шта да ради у конкретном случају (окривљени Стојановић), да спусте Роме с камиона, да их прихвате, одводе до јаме, обезбеђују лице места (окривљени Алић) и код чињенице да је окривљени Ђурђевић сутрадан, после тог догађаја, имао крвав нож и униформу, носећи сат мртвог човека, указује да је он активно учествовао у наведеном догађају – убиству Рома из Скочића.

Суд није прихватио накнадну измену одбране окривљеног Алића на главном претресу да је изашао сам из камиона пар километара после Малешиха, изјавивши чак и да Сима није могао да му нареди да чува стражу, оценивши је као неуверљиву, неживотну, нелогичну, срачунату на избегавање кривичне одговорности, те у супротности са његовом раније датом одбраном када је детаљно описао дешавања у селу Шетићи насеље Хамзићи и убиства оштећених, а коју је суд прихватио из наведених разлога. По оцени суда, апсурдно је да се припадник јединице, док се јединица у том тренутку налази „на задатку“, без наредбе команданта јединице Богдановић Симе, самоиницијативно удаљи и врати у Малеших. Тим пре, ако се има у виду и да је окривљени Алић током поступка навео да се није могло ући у камион ако Богдановић Сима не нареди и да је њима наређивао Богдановић Сима који је био командант те јединице, што потврђују и остали окривљени, па тако окривљени Богдановић Дамир наводи да је, када су ишли у акције, наредбе издавао његов отац Сима, чак и оштећена „Алфа“ наводи да је током боравка са том јединицом закључила да када Сима нешто нареди да тако мора да буде, због чега наводи окривљеног Алића у том делу делују још неуверљивије. Неуверљиво је и то да је он наводно изашао пар километара након Малешиха насред пута, када је могао да изађе у Малешиху, где су оставили именоване припаднике јединице са три оштећене.

О несумњиво утврђеном присуству окривљеног Стојановића на овом локалитету већ је било речи у делу пресуде под насловом „идентитет окривљених и присуство на локалитетима“.

Исто тако, посредна сазнања о убиству Рома из Скочића у месту Хамзићи, који су о томе касније чули од других људи, имају и сведоци Божо Видовић (чуо да је неки Симо са паравојском одвео у току ноћи Роме из Скочића и побио их на Пашановом брду - Хамзићу, где се копао песак), Пантић Властимир (док је био на линији чуо је да су у Хамзићу у ноћним сатима убијени Роми из Скочића) и Милан Радић (након 2–4 дана причало се у селу да је „Симо четник“ са његовим људима направили у току ноћи око Петровдана масакар Рома из Скочића у селу Хамзићи, које припада Шетићима), којим деловима њихових исказа је суд поклатио веру као логичним, јасним и у сагласности са оцењеним исказима и одбраном окривљеног Алића код истражног судије.

Осим исказа оштећеног Зије Рибића и одбране окривљеног Алић Зорана из претходног поступка у овом делу, те посредних сазнања именованих сведока, чињеница да су наведена лица лишена живота критичном приликом, поткрепљени су и писменим доказима, које је суд прихватио, и то:

Из записника о ексхумацији Кантоналног суда Тузла Кри.бр. 148/03 од 15.09.2003. године и Кта. број 246/03 од 02.10.2003. године суд је утврдио да је у периоду од 28.07.2003. године закључно са 03.10.2003. године обављена ексхумација посмртних остатака људског порекла на локацији „Црни врх“, општина Осмаци из које је укупно ексхумирано 988 скелетних остатака, одеће и предмета.

Из записника о утврђивању идентитета Експертног тима Тузла број протокола 324/08 са потврдом о смрти и извештајем о судско-медицинској експертизи суд је утврдио да је утврђен идентитет посмртних остатака регистрованих под бројем З.Ц. Врх – 01/710 БП и З.Ц. Врх – 01/759 БП, а ради се о Рибић Шефки, рођена [REDACTED] године, од оца [REDACTED] и мајке [REDACTED], девојачко [REDACTED], настањена у месту Скочић, удата за Исмета Рибића, као датум страдања означен је 11.07.1992. године у месту Скочић, при чему из извештаја о судској медицини произилази да скелетни остаци по антрополошко морфолопким карактеристикама припадају gravidној особи женског пола, а узрок смрти је стање после стрелног озлеђивање леве натколенице и десне подлактице.

Из записника о утврђивању идентитета Експертног тима Тузла број протокола 323/08 са потврдом о смрти и извештајем о судско-медицинској експертизи суд је утврдио да је утврђен идентитет посмртних остатака регистрованих под бројем З.Ц. Врх – 01/701 Б, З.Ц. Врх – 01/192 БП ген бон (број У4), З.Ц. Врх – 01/621 БП ген бон (Т1), З.Ц. Врх – 01/719 ГБП (Х2), а ради се о Рибић Сарајки, рођена [REDACTED] године, од оца [REDACTED] а и мајке [REDACTED], настањена у месту Скочић, као датум страдања је наведен април 1992. године у Скочићу, узрок смрти је неутврђен.

Из записника о утврђивању идентитета Експертног тима Тузла са потврдом о смрти и извештају судско-медицинској експертизи суд је утврдио да је утврђен идентитет посмртних остатака регистрованих под бројем З.Ц. Врх – 01/964 Б, а ради се о Рибић Мехмету, рођен [REDACTED] године, од оца [REDACTED] и мајке [REDACTED], ожењен Рибић Рахимом, настањен у месту Скочић, као датум страдања наведен је 26.07.1992. године у Скочићу, узрок смрти је разорење главе.

Из записника о утврђивању идентитета Експертног тима Тузла са потврдом о смрти и извештајем о судско-медицинској експертизи, суд је

утврдио да је утврђен идентитет посмртних остатака регистрованих под бројем З.Ц. Врх – 01/727 Б, а ради се о Нухановић Арифџу, рођен [REDACTED] године, од оца [REDACTED] и мајке [REDACTED], настањен у Скочићу, као датум страдања се наводи 30.06.1992. године у Скочићу, узрок смрти је несигуран, могуће је стање после стрелног/експлозивног озлеђивања удова.

Из записника о утврђивању идентитета Експертног тима Тузла са потврдом о смрти и извештај о судско-медицинској експертизи суд је утврдио да је утврђен идентитет посмртних остатака регистрованих под бројем З.Ц. Врх – 01/737 Б, а ради се о Рибић Биберу, рођен [REDACTED] године, од оца [REDACTED] и мајке [REDACTED], ожењен Рибић Сарајком, настањен у месту Скочић, као датум страдања наводи се април 1992. године у Зворнику, узрок смрти је несигуран, могуће је стрелно повређивање базе лобање, односно лица.

Из записника о утврђивању идентитета Експертног тима Тузла са потврдом о смрти и извештајем о судско-медицинској експертизи суд је утврдио да је утврђен идентитет посмртних остатака регистрованих под бројем З.Ц. Врх – 01/717 Б, а ради се о Рибић Рахими, рођена [REDACTED] године, од оца [REDACTED] и мајке [REDACTED], удата за Рибић Мехмеда, настањена у месту Скочић, као датум страдања наводи се 26.07.1992. године у Скочићу, узрок смрти је стрелно разорење главе, могуће леве карлице и ногу.

Из записника о утврђивању идентитета Експертног тима Тузла са потврдом о смрти и извештајем о судско-медицинској експертизи суд је утврдио да је утврђен идентитет посмртних остатака регистрованих под бројем З.Ц. Врх – 01/721 Б, а ради се о Рибић Исмету, рођен [REDACTED] године, од оца [REDACTED] и мајке [REDACTED], настањен у месту Скочић, као датум страдања наводи се мај 1992. године у Скочићу, узрок смрти је неутврђен.

Из записника о утврђивању идентитета Експертног тима Тузла број протокола 325/08 са потврдом о смрти и извештајем о судско-медицинској експертизи суд је утврдио да је утврђен идентитет посмртних остатака регистрованих под бројем З.Ц. Врх – 01/746 ГБП (Ф), З.Ц. Врх – 01/754 БП (Х, зман), З.Ц. Врх – 01/699 ГБП (Ф) и З.Ц. Врх – 01/787 ГБП (МТ), а ради се о Агановић Мехмету, од оца [REDACTED] и мајке [REDACTED], рођен [REDACTED] године, ожењен са Агановић Бисером, настањен у Скочићу, као датум страдања наводи се 11.07.1992. године у Скочићу, узрок смрти је несигуран, могуће је стрелно озлеђивање левог раменог појаса, предела горњег дела надколенице и карлице лево те десне ноге.

Из записника о утврђивању идентитета Експертног тима Тузла број протокола 326/08 са потврдом о смрти и извештајем о судско-медицинској експертизи суд је утврдио да је утврђен идентитет

посмртних остатака регистрованих под бројем З.Ц. Врх – 01/052 ГБП (Ф2), З.Ц. Врх – 01/744 БП (Х), З.Ц. Врх – 01/745 ГБП (Т3, Т8 и Ф6), а ради се о Агановић Бисери, од оца [REDACTED] и мајке [REDACTED] рођене [REDACTED] године, удатој за Агановић Мехмета, као датум страдања наведен је 11.07.1992. године у Скочићу, узрок смрти је неутврђен.

Из записника о утврђивању идентитета Експертног тима Тузла број протокола 330/08 са потврдом о смрти суд је утврдио да је утврђен идентитет посмртних остатака регистрованих под бројем З.Ц. Врх – 01/756 Б (ЛХ), З.Ц. Врх – 01/750 ГБП (Ф), З.Ц. Врх – 01/719 ГБП (Т2) и З.Ц. Врх – 01/740 ГБП (Т2), а ради се о Бајрић Џемили, рођена [REDACTED] године, од оца [REDACTED] и мајке [REDACTED], настањена у Скочићу, као датум страдања означен је 11.07.1992. године у Скочићу, а узрок смрти је неутврђен.

Извршен је увид у приложену скицу лица места Осмаци – „Црни врх“ и у фотодокументацију скелетних остатака.

Из извештаја Кантоналног тужилаштва Тузланског кантона Федерације Босне и Херцеговине Кта-РЗ-бр. 15/06 од 28.09.2011. године суд је утврдио да се за Агановић Зекиру звану „Мурадију“, Агановић Есада, Агановић Бериза, Агановић Мирзета, Нухановић Зибу, Рибих Златију, Рибих Злату, Рибих Зијаду, Рибих Алмасу и Рибих Суаду, Експертни тим поседује ДНК налазе, али због њихове некомплетности није могуће извршити идентификацију, док за Ферхатовић Мушку звану „Бисера“, Бајрић Зумру, Нухановић Хаџиру, Агановић Ешефа, Агановић Шерифу, Рибих Шемсу (Шемсудина), Рибих Исмету и Рибих Сабрију још увек нису добијени позитивни ДНК налази.

Појашњавајући овај извештај стручно лице - вештак судске медицине Весто Туцо у вези са стањем посмртних остатака Агановић Зекире зване „Мурадија“, Агановић Есада, Агановић Бериза, Агановић Мирзета, Рибих Златије, Нухановић Зибе, Рибих Злате, Рибих Зијаде, Рибих Алмаса, Рибих Суаде, Ферхатовић Мушке зване „Бисера“, Бајрић Зумре, Нухановић Хаџире, Агановић Ешефе, Агановић Шерифу, Рибих Шемсе (Шемсудина), Рибих Исмете и Рибих Сабрије навео да су посмртни скелетни остаци Агановић Зекире зване „Мурадија“, Есада, Бериза и Мирзета, Нухановић Зибе, Рибих Златије, Злате, Зијаде, Алмаса и Суаде ексхумирани из секундарне масовне гробнице на локалитету Црни Врх, општина Зворник, док су делови тела Агановић Зекире зване „Мурадија“ пронађени и у примарној масовној гробници на локалитету Шах Беговићи, општина Зворник, а један мањи део кости њене лобање је пронађен од стране СФОР наводно на локалитету Шетићи, општина Зворник. За наведене особе је примарном судско-медицинском обрадом утврђено да се ради о већим делом некомплетним и измешаним скелетним остацима којима недостају већи делови тела (већи број

костију), а што је једна од карактеристика секундарних масовних гробница. Наиме, секундарне масовне гробнице су гробнице које у себи садрже посмртне остатке већег броја тела, које су накнадно ископана и измештена из једне или више примарних масовних гробница. Главне карактеристике секундарних масовних гробница су те да садрже у себи посмртне остатке већег броја особа чије кости су измешане, затим посмртни остаци особа у таквим ситуацијама су мањим или већим делом некомплетни, односно посмртни остаци већег броја особа су рашчлањени у више делова, који су разбацани у различитим деловима гробнице, затим на таквим посмртним остацима су евидентна знатна постмортална оштећења. Ове карактеристике секундарних масовних гробница су резултат коришћења тешке механизације (багера, ровокопача и слично) приликом ископавања и измештања са примарне на неку секундарну локацију, јер се сам процес ископавања и измештања врши без неког правила, реда, не водећи рачуна да тела буду извађена из гробнице као индивидуалне целине. Некомплетно тело је тело код кога се процесом судско-медицинске обраде утврди да му недостаје мањи или већи број костију или недостају мањи или већи делови тела, на пример глава, рука, нога, грудни кош и слично. У конкретном случају посмртни остаци напред наведених особа су некомплетни из разлога што су њихова тела након страдања примарно била покопана у примарним масовним гробницама на локалитету Шах Беговићи, општина Зворник, а потом је накнадно извршено њихово ископавање и измештање у секундарну масовну гробницу на локалитету „Црни врх“, општина Зворник. У раду је коришћена тешка механизација, те је том приликом дошло до рашчлањивања њихових посмртних остатака на мање и веће делове, а који су као такви ексхумирани под одговарајућим ознакама из гробнице. За особе Агановић Зекиру звану „Мурадија“, Есада, Бериза и Мирзета, Нухановић Зибу, Рибић Златију, Злату, Зијаду, Алмасу и Суаду постоје ДНК налази, међутим, како се ради само о деловима тела, није могуће извршити коначан процес идентификације све док се стање посмртних остатака за наведене случајеве не комплетира у мери која је прихватљива за њихову породицу. Такође, наводи да за већину горе наведених основа постоје два, три, па и више ДНК налаза под различитим ознакама под којима су делови њихових тела ексхумирани из гробнице. Наиме, такву ситуацију не захтева поступак реасоцијације – склапање тих делова тела припадајућој индивидуалној целини. Напомиње да у овом моменту након склапања тих делова тела у припадајућој целини, тела наведених особа су већим делом некомплетна, очекују да ће у наредном периоду добити још ДНК налаза за делове тела који недостају. За особе Ферхатовић Мушку звану „Бисера“, Бајрић Зумру, Нухановић Хаџиру, Агановић Ешефа, Агановић Шерифу, Рибић Шемсу (Шемсудина), Рибић Исмета и Рибић Сабрију не поседују никакву документацију што практично значи да посмртни остаци или делови тела наведених особа још нису пронађени.

Из налаза и мишљења сталног судског вештака специјалисте судске медицине др Ђорђа Алемпијевића суд је утврдио да за Бајрић Џемилу нема података на основу којих би се могли дати одговори на питање у вези са узроком смрти, механизмом повређивања и др.

Посмртни остаци Рибић Шефке, Рибић Сарајке, Рибић Мехмеда, Нухановић Арифа, Рибић Бибера, Рибић Рахима, Рибић Исмета, Агановић Мехмеда и Агановић Бисере ексхумирани су из масовне гробнице на Црном врху у периоду од 28. јула до 03. октобра 2003. године. При прегледу ексхумираних посмртних остатака није констатовано присуство меких ткива, већ само скелетних остатака, што упућује на закључак да је од смрти наведених лица протекло дужи временски период – најмање неколико година. Према томе, могуће је да је смрт лица Рибић Шефке, Рибић Сарајке, Рибић Мехмеда, Нухановић Арифа, Рибић Бибера, Рибић Рахима, Рибић Исмета, Агановић Мехмеда и Агановић Бисере наступила у периоду април – јули 1992. године.

Навео је да је при идентификацији посмртних остатака ових лица коришћене форензичко-генетичке и антрополошке методе. Наиме, уобичајена је пракса да се идентификација жртава оружаних сукоба на просторима бивше СФРЈ, па самим тим и жртвама оружаног сукоба у Босни и Херцеговини врши форензичко-генетичким анализама, то јест ДНК анализом који је у конкретном случају извршила Међународна комисија за нестале особе. Антрополошки елементи за идентификацију (пол, животна доб, висине и др.) утврђивали су у конкретном случају судско-медицински стручњаци који су вршили преглед и експертизу ексхумираних посмртних остатака.

Посмртни остаци Рибић Шефке били су делимично фрагментирани у масовној гробници, те су исти сједињени на основу резултата форензичко-генетичке анализе и антрополошке експертизе и то из два одвојена ексхумирана сета посмртних остатака З.Ц. Врх – 01/710 БП и З.Ц. Врх – 01/759 БП. Налази извршене судско-медицинско антрополошке експертизе посмртних остатака Рибић Шефке упућује на закључак да су констатоване повреде у виду прелома костију удова леве бутњаче уз недостатак дела кости, као и костију десне подлактице, за које повреде је закључено да су настале дејством пројектила ватреног оружја. С обзиром на врсту и карактер констатованих прелома костију леве натколенице и десне подлактице може се дати закључак о узроку смрти, да је њена смрт насилна и наступила је у вези са устрелинама удова леве натколенице и десне подлактице. Свака од констатоване две стрелне повреде – леве бутњаче и десне подлактице, могла је сама за себе, због повређивања крвних судова довести до наступања смрти, а не може се поуздано утврдити редослед којим су констатоване повреде настале. Приликом прегледа њених посмртних остатака констатовано је да се у прегледаном скелетном материјалу налазе кости главе, део лопатице, те бутњаче и голењаче које одговарају скелетним остацима фетуса. Ове кости нису детаљније описане у погледу дужине бутњаче и/или голењаче, а на фотографијама на којима су исте приказане није приложена размерна

трака, те није могуће процењивати њихову дужину. С обзиром на наведено није могуће поуздано проценити степен материчног развоја (старост трудноће у недељама) за фетус чији су скелетни остаци пронађени уз скелетне остатке Рибих Шефке.

Посмртни остаци Рибих Сарајке били су фрагментирани у масовној гробници, те су исти сједињени на основу резултата форензичко-генетичких анализа и антрополошке експертизе и то из четири одвојено ексхумирана сета посмртних остатака З.Ц. Врх – 01/192 БП, З.Ц. Врх – 01/621 БП, З.Ц. Врх – 01/701 БИ, З.Ц. Врх – 01/719 ГБП. Налази извршене судско-медицинско антрополошке експертизе посмртних остатака Рибих Сарајке упућује на закључак да су констатоване повреде у виду прелома тела доњовиличне кости. Поред тога, наведено је да су присутни дефекти костију лица, то јест да њихови поједини делови недостају обострано. Нису описани било какви елементи на основу којих би се могло поуздано закључивати о томе да ли су констатовани преломи костију лица и њихови недостаци последица дејства пројетила ватреног оружја, дејства распрскавајућег експлозивног средства или тупине механичког оруђа. Према томе, констатоване повреде - недостаци скелета лица могли су настати на било који од претходно наведена три начина. У расположивој документацији у вези са извршеном експертизом њених скелетних остатака наведено је да је узрок смрти несигуран, то јест да је узрок њене смрти неутврђен. Међутим, имајући у виду карактер и опсежност констатованих прелома - недостатака костију лица, не може се искључити могућност да је њена смрт насилна и да је наступила у вези са повредама лица, међутим, исто се не може ни поуздано тврдити, као што се не може поуздано утврдити редослед којим су констатоване повреде настале.

Посмртни остаци Рибих Мехмеда били су практично комплетни у масовној гробници, а исти су ексхумирани са ознаком З.Ц. Врх – 01/964 Б. Налази извршене судско-медицинско антрополошке експертизе посмртних остатака Рибих Мехмеда упућује на закључак да су констатоване повреде у виду разорења главе и прелома ребара обострано. Нису описани било какви елементи на основу којих би се могло поуздано закључивати о томе да ли је констатовано разорење главе и обострани преломи ребара последица дејства пројектила ватреног оружја, дејства распрскавајућег експлозивног средства или тупине механичког оруђа. Према томе, констатовано разорење главе и обострани преломи ребара могли су настати на било који од претходно наведена три начина. С обзиром на врсту и карактер констатованих повреда – разорења главе и прелома ребара обострано може се прихватити дати закључак о узроку смрти Рибих Мехмеда - његова смрт је насилна и наступила је због разорења главе. Међутим, опсежно повређивање гудног коша, какво је у конкретном случају констатовано, у виду обостраних прелома ребара могло је, такође, само за себе узроковати наступање смртног исхода. Не може се поуздано утврдити редослед којим су констатоване повреде настале.

Посмртни остаци Нухановић Арифа били су практично комплетни у масовној гробници, а исти су ексхумирани са ознаком З.Ц. Врх – 01/727 Б. Налази извршене судско-медицинско антрополошке експертизе његових посмртних остатака упућује на закључак да су констатоване повреде – преломи костију потколеница, а за које повреде је закључено да су настале пројектилима ватреног оружја или дејством распркавајућег експлозивног средстава. С обзиром на врсту и карактер констатованих прелома костију удова може се прихватити дати закључак о узроку смрти Нухановић Арифа. Према томе, његова смрт је насилна, наступила је у вези са устрелином и/или експлозивних повредама удова. Свака од констатованих стрелних повреда могла је сама за себе, због повређивања крвних судова, довести до наступања смрти. Не може се поуздано утврдити редослед којим су констатоване повреде настале.

Посмртни остаци Рибић Бибера били су практично комплетни у масовној гробници, а исти су ексхумирани са ознаком З.Ц. Врх – 01/737 Б. Налази извршене судско-медицинско антрополошке експертизе његових посмртних остатака упућује на закључак да су констатоване повреде – преломи костију лица и крова лобање и прелом десне бутњаче, а за које преломе костију лица и лобање закључено је да су могуће настале пројектилом/ пројектилима ватреног оружја. За прелом бутне кости механизам настанка није означен у расположивој документацији, па се на основу карактера ове повреде вештак закључује да је исти могао настати на било који од следећих начина: као последица дејства пројектила ватреног оружја, дејства распрскавајућег експлозивног средства или тупине механичког оруђа. С обзиром на врсту и карактер констатованих прелома лица и крова лобање може се прихватити дати закључак о узроку смрти Рибић Бибера - његова смрт је насилна и наступила је у вези са повредама главе нанесеним пројектилом/пројектилима испраћеним из ватреног оружја. Међутим, опсежно повређивање десне натколонице, како је у конкретном случају констатовано, могло је такође, само за себе, узроковати наступање смртог исхода. Не може се поуздано утврдити редослед којим су констатоване повреде настале.

Посмртни остаци Рибић Рахиме били су делимично фрагментирани у масовној гробници, те су исти сједињени на основу резултата форензичко-генетичких анализа и антрополошке експертизе и то из два одвојена ексхумирана сета посмртних остатака З.Ц. Врх – 01/621 БП и за З.Ц. Врх – 01/717 Б. Налази извршене судско-медицинско антрополошке експертизе њених посмртних остатака упућују на закључак да су констатоване повреде – разорење главе, те преломи леве половине карличних костију и леве бутњаче и преломних костију десне потколенице. За наведено разорање главе закључено је да је могуће настало пројектилом/пројектилима ватреног оружја. За остале констатоване повреде – преломе леве половине карличних костију, леве бутњаче и костију десне потколенице механизам настанка није означен у расположивој документацији, па се на основу карактера ових повреда закључује да су исте могле настати на било који од следећих начина:

последица дејства пројектила ватреног оружја, дејство распрскавајућег експлозивног средства и тупине механичког оруђа. С обзиром на врсту и карактер констатованог разорења главе може се прихватити и дати закључак о узроку смрти Рибих Рахима - њена смрт је насилна и наступила је услед разорења главе насталог пројектилом/пројектилима испаленим из ватреног оружја. Међутим, опсежно повређивање леве половине карличног и предела левог кука/натколенице (прелом карличних костију леве бутњаче) и десне потколенице, каква су у конкретном случају констатована, могла су такође саме за себе, узроковати наступање смртног исхода. Не може се поуздано утврдити редослед којим су констатоване повреде настале.

Посмртни остаци Рибих Исмета били су практично комплетни у масовној гробници, а исти су ексхумирани са ознаком З.Ц. Врх – 01/721 Б. Налази извршене судско-медицинско антрополошке експертизе његових посмртних остатака упућује на закључак да су констатоване повреде – преломи костију десне подлактице и прелом доњег краја десне рамењаче. Нису описани било какви елементи на основу којих би се могло поуздано закључивати о томе да ли су констатовани преломи костију десне руке последица дејства пројектила ватреног оружја, дејства распрскавајућег експлозивног средства или тупине механичког оруђа. Према томе, констатовани преломи костију десне руке могли су настати на било који од претходна наведена три начина. У расположивој документацији у вези са извршеном експертизом његових скелетних остатака наведено је да је узрок смрти несигуран, то јест да је узрок његове смрти неутврђен, а ни овим вештачењем на основу расположивих медицинских чињеница узрок смрти Рибих Исмета се не може поуздано установити. Међутим, уколико су констатовани преломи костију десне руке настали као последица дејства распрскавајућег експлозивног средства не може се искључити могућност да је смрт Рибих Исмета насилна и да је наступила у вези са овим повредама, међутим, исто се не може ни поуздано тврдити.

Посмртни остаци Агановић Мехмеда били су фрагментирани у масовној гробници, те су исти сједињени на основу резултата форензичко-генетичких анализа и антрополошке експертизе и то из четири одвојено ексхумирана сета посмртних остатака З.Ц. Врх – 01/699 ГБП, З.Ц. Врх – 01/746 ГБП, З.Ц. Врх – 01/754 БП и З.Ц. Врх – 01/787 ГБП. Налази извршене судско-медицинско антрополошке експертизе његових посмртних остатака упућују на закључак да су констатоване повреде у пределу левог рамена (вишеструки преломи лопатице и прелом кључњаче), вишеструки прелом костију десне ноге (путњаче и костију потколенице), преломи карличних костију и предела левог кука (крстне кости, чашице левог кука, леве препонске кости и леве бутњаче). За наведене повреде закључено је да су могуће настале пројектилом/пројектилима ватреног оружја. У расположивој документацији у вези са извршеном експертизом његових скелетних остатака наведено је да је узрок несигуран, „могуће стрелно озлеђивање

левог раменог појаса и предела горњег дела натколенице и карлице лево те десне ноге”. Према томе, његова смрт је насилна и наступила је услед вишеструких устрелина трупa и удова нанесених пројектилима испaљеним из ватреног оружја. Другим речима, било која стрелна повреда у пределу левог рамена; десне ноге или предела карлице и левог кука могла је, сама за себе, узроковати наступање смртог исхода. Не може се поуздано утврдити редослед којим су констатоване повреде настале.

Посмртни остаци Агановић Бисере били су фрагментирани у масовној гробници, те су исти сједињени на основу резултата форензичко-генетичких анализа и антрополошке експертизе и то из три одвојено ексхумирана сета посмртних остатака З.Ц. Врх – 01/052 ГБП, З.Ц. Врх – 01/744 БП и З.Ц. Врх – 01/745 БП. При судско-медицинској антрополошкој експертизи њених посмртних остатака нису констатоване опсежније повреде чврстих ткива, а у расположивој документацији у вези са извршеном експертизом скелетних остатака Агановић Бисере наведено је да је узрок смрти несигуран, то јест да је узрок њене смрти неутврђен.

На главном претресу од 23.10.2012. године вештак је, остајући при свом налази и мишљењу, допунио налаз за Бајрић Џемилу, наводећи да су посмртни остаци Бајрић Џемиле били фрагментирани у масовној гробници, те су исти сједињени на основу резултата форензичко-генетичких анализа и то из четири одвојено ексхумирана сета посмртних остатака З-Ц. Врх – 01/756-Б, З-Ц. Врх – 01/750 ГБП, З-Ц. Врх – 01/719-ГБП и З-Ц. Врх – 01/740 ГБП. Како у конкретном случају нема података о судско-медицинској експертизи, самим тим нема ни података ни о евентуалним повредама које су постојале код Бајрић Џемиле. А на основу податка из потврде о смрти закључује се да је њена смрт означена као смрт неутврђеног узрока због чега се не може говорити детаљније о било каквим повредама нити о евентуалној узрочној вези између предметног догађаја и њене смрти.

Појаснио је да када се ради о експертизама овог типа, дакле искључиво на основу скелетних остатака, онда се увек са мањом вероватноћом говори о сигурном узроку смрти, него када су у питању посмртни остаци са меким ткивима. Значи да постоје проблеми код вештачења скелетних остатака из разлога што не можете утврдити поуздано које су повреде настале за живота. Повреде се тумаче у контексту општег догађаја, околности случаја и других доказа који често излазе из компетенције судске медицине. Види се прелом на костима, али се не може знати да ли је особа била жива када је ту повреду задобила или је повреда настала након смрти, јер и преломи костију лица су могли једнако да настану и за живота и након смрти, уколико су настали за живота, они су могли као такви да буду удружени са повредама садржаја лобањске дупље, конкретно мозга, па да самим тим представљају и узрок смрти.

Навео је да је код Рибих Шефке констатовано да се ради о прелому костију удова, односно леве бутчаке и костију десне подлактице, које

повреде су настале дејством пројектила из ватреног оружја. У склопу таквих повреда могло је због оштећења крвних судова да дође до смрти услед искрварења.

За Рибих Сарајку нема означеног узрока смрти у самој потврди о смрти. Међутим, код ње су констатоване опсежне повреде, опсежни преломи костију лица, па се у принципу не може искључити да је смрт њена настала у вези са тим повредама.

За Рибих Мехмеда се види да је у потврди о смрти дато мишљење да је његова смрт настала услед разорења главе. У сваком случају, разорење главе на који год начин да је настало - дејством пројектила испаљеног из ручног ватреног оружја, једног или више пројектила, дејством пројектила који су настали експлозијом распрскавајућег средства или тупином неког механичког оруђа, могло је само за себе представљати повод за настанак насилне смрти.

За Нухановић Арифа се у потврди о смрти говори о стању након склопетарне односно експлозивне повреде горњих и доњих удова, дакле повреде из ватреног оружја и у сваком случају такве повреде могу да доведу до смрти, поготову уколико постоји њихов мултиплицитет, али пошто се помињу и горњи и доњи удови, то је на неки начин очигледно да је тако у смислу мултиплицитета.

За Рибих Бибер означено је да се ради о склопетарној повреди, дакле повреди из ватреног оружја, основице лобање и лица, према томе, у склопу овакве повреде могло је доћи до повреде мозга и таква повреда може представљати узрок насилне смрти.

Код Рибих Рахима се ради о разорењу главе насталом дејством ватреног оружја, према томе, као таква је ова повреда могла представљати узрок смрти.

За Рибих Исмета је у потврди о смрти наведено да је смрт неутврђеног узрока, али уколико се сагледају повреде које су констатоване, дакле, преломи костију десне подлактице, доњег окрајка десне рамењаче, не може се искључити да је смрт могла настати у вези са оваквим повредама, поготово у склопу екстензивнијих повреда може доћи до оштећења артеријских крвних судова екстремитета и могу настати искрварењем и смрт у вези са тим. Наведено је да су „констатовани преломи костију десне руке, могли су настати на било који начин од претходно три наведена начина“, па је објаснио да је недвосмислено да је прелом кости могао да настане било као последица дејства тупине механичког оруђа или као дејство, као повреда из ватреног оружја, пројектила испаљеног из ручног ватреног оружја или распрскавајућег експлозивног средства.

За Агановић Мехмед је у потврди о смрти говори о повреди из ватреног оружја и да су констатоване повреде у пределу левог рамена са вишеструким преломом лопатице, прелом кључњаче и даље преломи костију десне ноге, такође вишеструки преломи карличних костију и костију предела левог кука, за које су експерти који су вршили преглед посмртних остатака закључили да су настали дејством пројектила

односно једног или више пројектила испаљеног из ручног ватреног оружја.

За Агановић Бисеру и Бајрић Џемилу нема описаних повреда нити постоји означен узрок њихове смрти. У таквој ситуацији није у могућности да се изјасни о узроку смрти, с тим што не искључује се могућност настанка насилне смрти, али се то не може тврдити.

Даље је објаснио да на основу прегледа скелетних остатака након дужег временског периода нема елемената на основу којих би се могло говорити о томе да ли је опаљење пројектила извршено из близине или из даљине нити се може изјашњавати о рафалној евентуално или појединачној паљби, па ни о томе да ли су неки од ових повреда настале дејством пројектила из ручног ватреног оружја или пројектила који су настали услед експлозије распрскавајућег експлозивног средства.

Објаснио је да када се врши експертиза скелетних остатака, један од задатака експертизе јесте да се утврди пол особе чији су то скелетни остаци, да се утврди односно да се процени висина те особе и да се процени животно доба. Ради се о статистичким методама. На пример процена висине се базира на мерењу дужине дугих костију и упоређивањем са некаквим статистичким подацима до којих је дошло кроз истраживања мерењем дужине дугих костију особа које су умрле, а при томе је била позната њихова старост у време смрти. Слично томе, на скелету постоје одређени параметри сазревања, матурације и они се одражавају на појединим костима, то су кости карлице, ребарне хрскавице, лобања, зуби, што се користи у овим проценама. Пошто се ради о статистичкој методи постоји неки опсег „од - до”. Испоставило се да те полазне табеле и параметри који су коришћени нису рађени за балканску популацију, већ за неке друге популације - Африку. При том су људи све виши и виши у односу на своје претке који су били нижи растом, јер се као врста људи мењају, па у том смислу може да буде одступања. То што је наведено да је Агановић Мехмед рођен [REDACTED] године [REDACTED] година), а да његови скелетни остаци по антрополошким – морфолошким карактеристикама припадају особи мушког пола између 49-72 године није заправо грешка него је могућност статистичког одступања управо зато што су ове методе, антрополошке методе непоуздане и прибегло се ДНК идентификацији, јер када би се покушала идентификација конкретно Агановић Мехмеда са тражењем особе која је [REDACTED] година стара, а да из података о скелетним остацима произилази да је процењена животно доб од 49 до 72 године, тешко би се без неких других параметара - зубног моста, прелома костију и тако даље, уопште икада извршила идентификација таквих посмртних остатака, што је у конкретном случају учињено на основу ДНК анализе која је као таква несумњива.

Слично је и на страни 10 налаза где је наведено за Агановић Мехмеда да се ради о карактеристикама које припадају особи мушког пола између 45 и 60 година животне доби, где су ови посмртни остаци

били фрагментирани, да је извршена сепаратна анализа појединих сетова за које се у то време није знало да припадају истој особи, што је тек касније закључено на основу ДНК анализе. Ти сетови се нису могли састојати од истих костију, већ од различитих костију, а за процену животног доба су битне кости карлице, ребра и лобања. Дакле све те кости према одређеним статистичким табелама дају овај опсег, али он није исти за кости лобање, за ребра и за карличне кости, тако да управо из чињенице да је један сет посмртних остатака технички био везан за карличне кости, тај је опсег процењен на овај начин, други сет је била, рецимо, лобања или ребра, па је опсег био нешто другачији у складу са материјалом који је прегледан.

То што је на страни 10 налаза наведено „одећа и обућа и остали предмети, шарене димије“, а односи се на Агановић Мехмеда који је мушког пола, објаснио је да би требало погледати фотодокументацију, па утврдити да ли су кости затечене у том одевном предмету или је одевни предмет евентуално био умотан око костију, што би могло да представља неку врсту накнадне контаминације, односно контакта тела са таквом одећом.

На питање шта значи „поседују ДНК налазе, али због њихове некомплетности, није могуће извршити идентификацију“, вештак је објаснио да то спада у област рада експерата форензичке генетике, али да то зависи опет од тога који су посмртни остаци ексхумирани. Неке кости, масивне кости попут бутне кости или зуба су кости које су веома погодне за екстракцију, за изоловање молекула дезоксирибонуклеинске киселине и његову даљу анализу. Остале кости које су мање масивне и мање погодне, поготово у ситуацији када је протекло доста времена од смрти и сахрањивања те особе до момента ексхумације. Дакле, из фрагмената ребара, из фрагмената малих костију, шака, стопала и тако даље се молекула ДНК много теже изолује зато што долази лакше до његове деградације. Такође, у неким срединама због утицаја киселости земљишта или неких других спољашњих фактора може доћи до деградације ДНК.

Идентификација се врши преко одређеног броја генетских локуса који се из тог изолованог ДНК упоређују са неспорним узорцима. Овде би то били узорци који су прикупљени од родбине несталих особа или узорци од идентификованих умрлих чланова те породице нестале особе. Уколико нема одговарајућег локуса да се упореди онда статистичка значајност таквог поређења није задовољавајућа и не може се са тачке форензичке генетике говорити о позитивној идентификацији.

На питање шта значи „за који још увек нису добијени позитивни ДНК налази“, вештак је објаснио да то може бити и техничка смицалица, односно проблем који је настао приликом превођења, јер генерално се у ISMP користио енглески језик и терминологија на енглеском језику, па они говоре обично о оно „positive match“ - позитивном уклапању. Има се задовољавајући ДНК профил из кости, из посмртних остатака и кроз базу неспорних узорака (то су узорци који су потекли од родбине несталих

лица или од идентификованих такође умрлих лица за која се зна да су сродници оних који су још увек међу несталима) компјутерски се уклапају ти профили да би се добио тај ниво статистичке значајности и закључак о идентитету посмртних остатака.

Постоје две врсте проблема. Један проблем је да нема довољног броја локуса, па самим тиме је и тај ДНК профил неадекватан за било какво поређење, а други да се има ДНК профил задовољавајућег квалитета, али нема референт са чиме ћете га упоредити да би се закључило о идентитету.

Време смрти односно процена дужине постморталног интервала, је прилично компликован задатак и он постаје тим компликованији и процена неодређенија што је време од стварне смрти дуже. У конкретном случају, очигледно је да је од престанка ратних дејстава прошло седам, осам година до ексхумације. У тачки 3 налаза је наведено да је протекао период од најмање неколико година, што се недвосмислено може судити на основу чињеница да нема меких ткива. Међутим, сама процена у оваквим ситуацијама је арбитражна и она излази из оквира судско-медицинске експертизе. Колико је закључио из документације коју је имао, у конкретном случају је административно одређиван датум смрти на основу података из пријаве о нестанку, Међународни комитет Црвеног крста обично води педантно евиденцију о несталим особама и бележи датуме када су према сведочењима, сазнањима те особе последњи пут виђене живе. Колико му је познато за Босну и Херцеговину постоји таква књига несталих и у њој се налазе датум, могуће, што није проверавао, јер није био предмет његовог вештачења, да се и датуми корелирају са таквим подацима, па се зато појављују различити датуми смрти.

Смрт оштећених је могла да наступи и почетком јула 1992. године.

У овом налазу је наведено да се ради о примарној гробници и не помиње се нигде нешто што би имплицирало да се ради о секундарној гробници.

Експертиза масовних гробница је мултидисциплинарни задатак и он не укључује само рад специјалиста за судску медицину, већ и других експерата, пре свега, антрополога и археолога. Закључак о томе да ли је нешто примарна гробница или секундарна је на страни археолога и антрополога који непосредно учествују у ископавањима. Термин „примарна гробница“ у стручној литератури означава место где је извршена први пут диспозиција посмртних остатака особа које су умрле, страдале или убијене на неки начин, било да су ти посмртни остаци покупљени са површине земље, где су могли да проведу неко одређено време, дакле не означава нужно да је извршено сахрањивање посмртних остатака непосредно након наступања смрти, већ тај временски период може варирати, и дакле ти посмртни остаци су смештени у простор испод површине земље, а затим затрпани.

Суд је у потпуности прихватио налаз и мишљење судског вештака медицинске струке др Ђорђа Алемпијевића, дат како у писменом, тако и у усменом облику, који је оценио као аргументован, детаљан, свеобухватан, објективан, јасан и у свему у складу са правилима струке и вештине, оценивши да је исти у сагласности са писменим доказима које је суд извео.

Осим наведених писмених доказа и исказа оштећених „Алфа”, „Бета”, „Гама”, те Алије Бајрића и Шерифа Агановића чињеница да су критичном приликом лишени живота Агановић Мехмед, Агановић Бисера, Агановић Есед, Агановић Зекира звана „Мурадија“, Агановић Бериз, Агановић Шерифа, Агановић Ешефа, Агановић Мирзет звани „Шабан“, Бајрић Џемила, Бајрић Зумра, Ферхатовић Мушка звана „Бисера“, Нухановић Ариф, Нухановић Зиба, Нухановић Хацире, Рибић Исмет, Рибић Сарајка, Рибић Мехмед, Рибић Рахима, Рибић Шемсудин звани „Шемсо“, Рибић Бибер, Рибић Шевка, Рибић Сабрија, Рибић Златија, Рибић Исмета, Рибић Злата, Рибић Суада, Рибић Зијада и Рибић Алмаса, покрепљена је и списковима особа несталих у рату из села Скочић 11.07.1992. године Удружења Рома „Ромска браћа” Скочић.

Имајући у виду записнике о утврђивању идентитета Експертног тима Тузла, потврде о смрти и извештаје судско-медицинске експертизе, суд је уочио да су као датум страдања наведени различити датуми (за Рибић Шефку, Агановић Мехмета, Бајрић Џемилу и Агановић Бисеру као датум страдања наведен је 11.07.1992. године, за Рибић Сарајку и Рибић Биберу – април 1992. године, за Рибић Мехмета и Рахиму – 26.07.1992. године, а за Рибић Исмета – мај 1992. године), као и различита места страдања – Скочић и Зворник, што свакако не одговара утврђеном чињеничном стању и указује на непоузданост унетих података о датуму и месту страдања оштећених у наведеној писменој документацији о чему је говорио и вештак др Алемпијевић. Наиме, из изведених доказа и то исказа саслушаних оштећених и сведока, одбране окривљеног Алића код истражног судије, те списка особа несталих у рату из села Скочић несумњиво је утврђено да су именовани оштећени одведени из села Скочић дана 12.07.1992. године, ког датума су и убијени у месту Хамзићи село Шетићи.

Из изведених писмених доказа утврђено је да су пронађени скелетни остаци Агановић Зекире зване „Мурадија”, Агановић Есада, Агановић Бериза, Агановић Мирзета, Нухановић Зибе, Рибић Златије, Рибић Злате, Рибић Зијаде, Рибић Алмаса и Рибић Суаде, за које постоје ДНК налази, али како се ради о деловима тела није могуће извршити коначан процес идентификације који је прихватљив за њихову породицу, те да за Ферхатовић Мушку звану „Бисера”, Бајрић Зумру, Нухановић Хациру, Агановић Ешефа, Агановић Шерифу, Рибић Шемсу (Шемсудина), Рибић Исмету и Рибић Сабрију нису добијени позитивни ДНК налази то јест да

не поседују посмртне остатке и делове тела тих оштећених. Међутим, по оцени већа, чињеница да су сва та лица 12.07.1992. године била у Скочићу, да су их припадници јединице „Симини четници” камионима одвезли у место Хамзићи село Шетићи, где су, на начин описан у изреци пресуде, убијени и бачени у јаму, несумњиво је утврђено из исказа оштећених, налаза и мишљења вештака и два списка особа – Рома несталих у рату из села Скочић у којима су поименици наведена сва лица са годином рођења, која су нестала критичном приликом у Скочићу, а где су наведена и њихова имена. Стога је суд мишљења да је, без обзира на чињеницу да су код неких убијених тела некомплетна због чега се не може извршити потпуна идентификација, односно нису пронађени посмртни остаци неких лица, чињеница наступања смрти у овом случају несумњиво је доказана.

Предмет доказивања није била чињеница да ли се ради о примарној или секундарној гробници, јер то није било ни обухваћено оптужним актом. Неспорно је утврђено да су оштећени убијени у месту Хамзићи, село Шетићи и бачени у јаму из које је вађен песак и да је највећи део оштећених – цивила ромске етничке припадности из села Скочић пронађен и ексхумиран у масовној гробници Црни врх. Тачно је да постоји противуречност у погледу означавања да ли се ради о примарној или секундарној гробници с обзиром на то да записнику о ексхумацији Кантоналног суда Тузла Кри.број 148/03 од 15.09.2013. године (спис 2, страна 196/91-59) наведено да се обавља ексхумација посмртних остатака људског порекла на локацији „Црни врх”, а ради се о гробници примарног карактера, док је на страни 196/91-5 списка 2 наведено да се ради о секундарној масовној гробници „Црни врх”, међутим то није било предмет оптужбе, нити је та чињеница имала утицај на другачије пресуђење у овој кривично-правној ствари.

С обзиром на основу свега изнетог суд је несумњиво утврдио да су окривљени Стојановић и Ђурђевић, сада покојни Богдановић Сима, заједно са другим НН припадницима јединице „Симини четници”, на начин описан у изреци пресуде под тачком 2, убили 27 цивила ромске етничке припадности, док је оштећени Рибих Зијо, само телесно повређен, пошто је иако рањен, сплетом околности успео да преживи стрељање, а за које време окривљени Алић стајао у близини и чувао стражу заједно са још двојицом неидентификованих припадника јединице.

У смислу одредаба међународног уговорног и обичајног права убиство представља само умишљајно лишење живота оштећеног, а конкретне радње описане под тачком 2 изреке пресуде су учињене са умишљајем, као обликом виности.

Оценом изведених доказа суд је закључио да учешће окривљеног Шивић Ђорђа у радњи описаној под тачком 2 изреке пресуде није на

несумњив начин доказано, односно није доказано да је том приликом заједно са другим припадницима јединице „Симини четници” учествовао у убијању 27 цивила ромске етничке припадности и у рањавању оштећеног Зије Рибиха, због чега је овај окривљени изостављен из тачке 2 изреке пресуде. Наиме, ни један оштећени ни окривљени не везују окривљеног Шевића за тај догађај, нити чак спомињу да је критичном приликом он уопште био у селу Шетићи – насеље Хамзићи, већ само спомињу да је био у Скочићу, што значи да се не може несумњиво утврдити његово присуство на месту убиства Рома нити његова евентуална улога у том догађају, због чега је изостављен из те радње описане у оптужници.

3. Догађања у селу Малеших

Јединица „Симини четници” боравила је у селу Малеших, Општина Зворник, у кућама мештана у периоду од око јуна 1992. године до почетка септембра 1992. године, што сагласно произлази из дела одбране окривљених Алић Зорана, Стојановић Зорана и Ђекић Драгане те окривљених Богдановић Дамира и Гаврић Томислава, који су се у другој половини августа 1992. године придружили јединици, исказа оштећених „Алфа”, „Бета” и „Гама”, као и исказа сведока Боже Видовића, Петка Томића и Милана Радића – мештана села Малеших.

а) нечовечно поступање према оштећенима „Алфа”, „Бета” и „Гама”

Да су окривљени Стојановић Зоран, Шевић Ђорђе, Алић Зоран, Ђурђевић Зоран и Ђекић Драгана, а од друге половине августа и окривљени Богдановић Дамир и Гаврић када су се придружили јединици, заједно са другим НН припадницима јединице „Симини четници”, неовлашћено у кућама држали оштећене, где су их приморавали да спремају храну, перу њихову одећу и униформу, чисте обућу, да чисте куће у којима су били смештени, наређујући им да морају да раде шта год ко тражи из јединице, а ако то не учине биће убијене, што су оне морале да чине, а с чим су се саглашавали окривљени, приморavajuћи их на наведено, па су прале крваву униформу по њиховом повратку са места званог „Хамзићи“, када је окривљени Ђурђевић Зоран оштећену „Алфа“ приморао да уз униформу опере и његов крвав нож, којом приликом је оштећена „Алфа“ код њега видела сат марке „Сеико“ њеног братаца оштећеног Еседа Агановић, а по свом доласку у јединицу окривљени Богдановић Дамир је приморао оштећену „Алфа“ да пере и његову одећу, у којој је једном приликом оштећена пронашла две фотографије припадника ове јединице; на који начин су према оштећенима нечовечно поступали, суд је утврдио оценом следећих изведених доказа.

Оштећена „Алфа” је навела да су јој сутрадан по доласку у Мећешаић, када је отишла у другу кућу Грујић звани „Груја” који је пуштао порниће и „Зоран из Шапца” донели да чисти крваву одећу, а „Зоран из Шапца” јој је донео кржаве ножеве које је морала да пере. Код Зорана, када јој је дао да пере, видела је сат „Сеико 5” њеног братанца Есада. Пошто је препознала сат питала је да ли су живи. Он ју је ударио и опсовао мајку рекавши „шта питаш”. (страна 15/49 транскрипта)

Окривљени Богдановић Дамир јој је наређивао говорећи јој да „донесе то, да опере ово или оно”, прала је његове кошуље, које би јој дао. Када је једном приликом прала Дамирове кошуље, из ње је украла фотографије. Никад јој није помагао.

Терали су их да чисте обућу, перу одећу, да раде све што је било потребно. Кувала је кад неко нешто затражи, а јединица је добијала храну у казанима. Када Сима хоће да једе крофне, палачинке или нешто друго, морала је да то да спреми за све. Након акције храна је морала да буде спремљена. Морала је обавезно да чисти блатњаве чизме када дођу из акције. Прала је униформе, мајице, панталоне. Како се ко испрља донесе јој, а она је морала одмах да пере. Не зна за кога није прала. Више је волела да пере, чисти, кува, јер је онда не би силовали. „Зоран из Шапца” јој је доносио да пере његову одећу.

Нису могле слободно да се крећу нити је могла да оде у другу кућу. У кући је увек био неко и нису јој дали да изађе. Сима је рекао да су „ту и готово” односно да не сме да напушта кућу, једино ако јој кажу да оде по воду из бунара да би прала, али су војници могли да је виде. Чувала их је једна жена када војници оду у акцију.

Оштећена „Бета” је навела да су сутрадан ујутро по њиховом доласку у Малешаић војници ставили своје кржаве униформе у каду и рекли су да мора да пере. Питала их је да ли су убили њеног брата, а они су јој рекли да нису, па их више није питала. Тукли су је да не пита даље. Опрала је те униформе.

Биле су као слуге, морали су да кувају, чисте, перу веш, да раде све што је било потребно. Она им је прала униформе.

Нису смеле слободно да се крећу нити дружи са тетком и родицом. Било им је забрањено да причају. Тукли су је више пута када би причала њиховим језиком циганским. Ако би причале биле би кажњене. Њу су кажњавали тако што су је силовали или тукли. Увек их је неко чувао, чак и када су одлазили у акцију неко би пазио на њих. Претили су им да ће их наћи и убити ако покушају да побегну. Због тога није смела ни да проба да побегне. Рекли су им да уколико буду заробљене од Муслимана да се убију, јер они неће схватити да су заробљенице, па ће их исто мучити и убити.

Оштећена „Гама” је навела да им је речено, ујутро, по доласку у Малешаић, да морају да слушају шта год да им кажу, а ако не слушају да ће их убити. Она није прала кржаве ножеве ни кржаве униформе. Имале су

задужење да им перу одећу да им кувају, чисте. Војницима, с којима је била у кући, кувала је, прала, чистила. Они су јој говорили шта треба да се опере, ушије, скува итд. Кување није била свакодневна обавеза. А окривљени Зоран Стојановић ју је терао да чисти пушке. Кад год је он то радио, радила је и она. Прала је његов веш.

Када их неко пошаље да донесу или однесу нешто ишле су из једне куће у другу. Нису их закључавали у кућама кад на пример јединица оде у акцију, из разлога што је увек неко од војника остајао да их чува. Истакла је да су биле заробљене и нису биле слободне.

Оцењујући у овом делу исказе оштећених суд је као уверљиве и веродостојне прихватао тврдње оштећених о њиховом третману у јединици, а мање разлике у детаљима, ко је шта од њих конкретно радио потпуно су небитне за несумњив закључак да су држане неовлашћено по кућама у Малешиху, да су под претњом да ће их убити морале да извршавају све што им припадници јединице нареду, па су тако кувале оно што им се наложи, без обзира на чињеницу да је јединица добијала храну од војске, из Зворника, прале одећу и униформе како им ко донесе, спремале и чистиле куће у којима су биле смештене. Аутентичност и веродостојност исказа оштећених у вези са овим потврђују делом и окривљени, па тако окривљени Богдановић Дамир наводи да су, ако се неке нешто једе, оштећене и други спремали храну; окривљени Гаврић Томислав наводи да је у јединици кувала „тетка“, како су звали оштећену „Алфа“, као и Сенка; а окривљени Стојановић Зоран је навео да су оштећене спремале ручак у кућама у којима су биле смештене, кувале кафу, чистиле, кувале, спремале и прале целој јединици, када је оштећена „Гама“ дошла код њега у кућу прала му је рубље, кувала је.

Суд је као убедљивим, искреним, упечатљивим и међусобно сагласним поклонио веру исказима оштећених „Алфа“ и „Бета“, које су описивале како су сутрадан, по њиховом доласку у Малеших, морале да перу крваве униформе припадника јединице, којом приликом је оштећену „Алфа“ окривљени Ђурђевић Зоран приморао да уз краву униформу опере и његов крвав нож, када је она код њега видела сат марке „Сеико“ њеног братанца оштећеног Еседа Агановић. По оцени суда, за оштећене „Алфа“ и „Бета“ је наведено било посебно болно и трауматично искуство, тим пре што су могле да претпоставе да са њихових униформи и ножа перу крв својих најближих, пријатеља и родбине који су одведени у непознатом правцу претходне вечери, будући да и сама оштећена „Алфа“ приликом описивања догађаја од претходне ноћи, страха за свој живот и живот блиских сродника знала је да ће их убити када је чула како војници у камиону у коме су били певају песму „Спремите се, спремите четници“; да би на њихова питања: „да ли су живи“ биле тучене. Оштећена „Алфа“ се сећа да ју је окривљени Ђурђевић, пошто је том приликом код њега препознала сат свог братанца и питала да ли су живи, ударио и опсовао мајку рекавши „шта питаш“.

Из исказа оштећених је утврђено да су држане у кућама у којима су биле распоређене и да нису имале слободу кретања, једино су могле да оду у другу кућу или да оду по воду или нешто друго само кад им се нареди уз надзор, увек су биле чуване, поготово кад припадници јединице оду у акцију. По оцени суда, наведено указује на то да оштећене нису имале никакву контролу над сопственим животом и без икакве реалне могућности да побегну, јер су живеле у атмосфери застрашивања, будући да из исказа оштећене „Бета” произилази да су им претили да ће их наћи и убити ако покушају да побегну, због чега она није смела ни да проба да побегне, ово тим пре ако се има у виду да је она кажњавана тако што је силују или пребију, па је знала шта може у том случају да очекује, при чему су рекли и то да уколико буду заробљене од Муслимана да се убију, јер они неће схватити да су заробљенице, па ће их исто мучити и убити. Наведено указује да нису имале где да оду ни да се сакрију од припадника јединице, па су морале у тим околностима да извршавају све захеве и наредбе окривљених и осталих припадника јединице, перу, спремају, чисте, кувају без могућности да то одбију. Овакав закључак суда потврђује посредно и окривљени Богдановић Дамир који објашњава да није било лако да одведе Муневеру из Малешиха, јер је проблем био како да изађе из куће а да их нико не види, потом да дођу до Зворника, а радило се о људима са којима се „није могло играти”. У том контексту и у склопу свих изведених доказа неуверљиви су и бесмислени наводи окривљених Стојановића и Алића да су оштећене могле да их побију, пошто су имале приступ оружју, посебно имајући у виду младост оштећених, да је животно и логично да не знају да користе оружје, а с друге стране припадници јединице су били искусни војници који су учествовали у многим акцијама, а којих је било бројчано много више. Чак и да су се оштећене одлучиле на такав корак и да су успеле да побегну из јединице, питање је где би могле да оду када су им побијени сви најближи и када се налазе на туђој територији захваћеној ратом, у непријатељском окружењу, без било каквих средстава за живот (новца, хране, одеће). По мишљењу суда, такав бег би унапред био осуђен на пропаст, а оштећене би због тог покушаја засигурно биле кажњене.

Суд није прихватио одбрану окривљеног Богдановић Дамира у којој је навео да је за сво време боравка у Малешиху, па до одласка из Дрињаче за Србију сам прао униформу, да оштећена „Алфа” није прала његове „кошуље” у којима је нашла наводно његове фотографије, будући да је неуверљива, нелогична, неживотна, те демантована исказом оштећене „Алфа” у наведеном делу, којој је суд поклатио веру, она нема разлога неосновано да терети окривљеног Богдановић Дамира, већ да је, по мишљењу суда, искрено испричала само оно чега се сећа, доследно оставши при томе да јој је он наређивао да нешто опере, донесе, наводећи и да он није био груб с њом, да је није ударао, малтретирао, мучио нити силовао. За наведено она даје објашњење када је, на питање окривљеног

Алића зашто је прала одећу окривљеног Богдановића ако се он у то време забављао са Муневером, одговорила да је као заробљена морала да ради шта јој се каже и да се она није питала да ли хоће или неће. Оштећена „Алфа” је током поступка остала доследна да је управо из његове униформе, коју је прала, узела наведене фотографије, а она није имала разлога да га неосновано терети за тако нешто, када га није теретила за много горе радње које су му првобитно стављене на терет.

Тврдња окривљеног Богдановића да предметне фотографије из списима предмета, које је предала оштећена „Алфа”, нису његове уз презентовање као његових истих фотографија на главном претресу од 24.09.2012. године, није прихваћена, с обзиром на чињеницу да је, по његовим наводима, урађено више примерака тих фотографија, које су могли да узму сви припадници јединице, па је фотографије показане на главном претресу окривљени Богдановић могао и да узме од свог оца сада покојног Богдановић Симе, коме су такође биле доступне, и да их представи као своје.

Нису прихваћене ни тврдње окривљеног Гаврића да је он сам прао своје ствари, тврдњу окривљеног Алић Зорана да оштећене нису за све њих спремале храну, оценивши је као неуврљиве, неискрене, срачунате на избегавање кривичне одговорности и противуречне исказима оштећених из већ наведених разлога, посебно што су обојица окривљених боравила заједно са још неким припадницима јединице у истој кући, па ако је оштећена „Алфа” спремала, кувала, чистила, што у крајњој линији не споре ни ови окривљени, то је радила за све припаднике који су боравили у тој кући, значи и за окривљеног Алића и Гаврића.

Суд је као неистините, неуверљиве и нелогичне оценио тврдње окривљеног Стојановић Зорана да није чуо да је неко наредио оштећенима да раде, те да оштећеној „Гама” није наредио да му пере, кува, већ је она то радила добровољно, била му је као жена. Ово из разлога што су такве тврдње оповргнуте исказима оштећених из којих неспорно произилази да су биле приморане да извршавају све налоге, да обављају кућне послове, да кувају, практично да служе свима у јединици, у прилог чега говори и окривљени Алић, на записнику пред истражним судијом, да је оштећена „Алфа” била под „Трцковом” командом, па је морала његовој „клапи” да спрема. С друге стране, по оцени суда, однос између оштећене „Гама” и окривљеног Стојановића није почивао на „супружничким” односима нити је било добровољно, како је он то покушао да представи, већ на суровом опортунизму, сталним злостављањем и доминацијом над оштећеном која је у то време имала само 15 година, која није била у могућности било шта да одбије да уради, а чак и када би покушала да одбије, опет би морала да уради оно што јој је било наложено, јер би била кажњена, добила би шамар. Окривљени Стојановић је, у описаним условима у Малешићу, када је имао пуну контролу над кретањем, приватношћу и радом оштећене „Гама”, над

њеном судбином, поступао према њој као према личној својини на начин како му је договарало, што се односило и на остале две оштећене, које су држане у кућама у Малешиху противно њиховој вољи.

У склопу изведених доказа суд је као крајње неуверљиве, нелогичне и апсурдне оценио наводе одбране окривљеног Стојановић Зорана да су се оштећене кретале по селу слободно, да су ишле једна код друге, могле су да се друже, да су остајале без надзора и да су могле да напусте јединицу кад су хтеле, те да их нико није приморавао да иду с њима приликом промене локације, тврдње окривљеног Алић Зорана да су се оне шетале слободно, те да их је једном опоменуо, када су све три ишле под руку и смејале се, да би могли да имају проблема због њих, јер у селу било људи којима је неко погинуо, као ни тврдње окривљеног Ђурђевића да су се 3-4 девојке (с тим да су 2 или 3 биле у цивилу), које су биле размештене по кућама, слободно шетале и излазиле у двориште без пратње. Такви њихови наводи оповргнути су исказима оштећених „Алфа”, „Бета” и „Гама” које су сагласно и децидно навеле да нису имале слободу кретања односно да им је било ограничено кретање пошто су могле да оду до друге куће, до бунара и слично само када им је то дозвољено, а да би нешто урадиле, донеле, однеле итд., као и да их је увек неко чувао, док из исказа оштећене „Бета” произилази да су им претили да ће их пронаћи и убити ако покушају да побегну⁸. У прилог закључку суда да су оштећене држане затворене у кућама, под сталним надзором у атмосфери застрашивања, без реалне могућности да побегну, говори и окривљени Богдановић Дамир који је истакао да је он могао слободно да оде, али да је покушао да одведе Муневеру или било коју другу да би га „избушили као ђевђир” поједини из јединице, а да су оштећене, по њему, имале статус заробљеника, да су могле да оду од једне куће до друге, али не и да напусте вод. С обзиром на све наведено, апсурдно и бесмислено је да су оштећене у условима у којима су биле (континуирано силоване, тучене, понижаване, у сталном страху) „ишле под руку и смејале се”, како је то желео да представи окривљени Алић.

Не стоје ни тврдње окривљеног Стојановића да су оне носиле униформу, с тога што су демантоване исказом оштећене „Алфа” која је децидно изјавила да није носила униформу, што је потврдио и окривљени Богдановић Дамир, који каже да је она била у цивилу. При том је, по сопственом казивању, водио оштећену „Гама” наводно да узме своје ствари, а и пљачкали су ствари да би да би оне могле да се пресвуку⁹, што значи да су биле у цивилу, а не у униформи.

Радњама предузетим на описан начин, са којима су се именовани окривљени саглашавали, представљају нечовечно поступање према оштећенима као облик кршења норми међународног хуманитарног права, које су се појављивале и као облик психичких патњи, поготово у

⁸ страна 26/45 транскрипта са главног претреса од 17.10.2012. године

⁹ страна 43/57 транскрипта са главног претреса од 16.09.2010. године

ситуацији када су морале да перу униформе и нож на којима је била крв њихових најближих и сународника, када се јединица „Симини четници” вратила са места званом Хамзићи, где су их ноћ пре они пуцњима из ватреног оружја и ножевима лишили живота, уз чињеницу, а у међусобној вези са тим да су приморане да перу, кувају, чисте, спремају, јер су њихови животи били у рукама окривљених и осталих припадника јединице који су их држали, да су оне за сво време боравка у Малешиху застрашиване, подвргнуте понижавајућем третману, укључујући премлаћивања и константна силовања, чиме су им нанете и душевне и телесне патње, о чему ће још бити речи. Тако и оштећена „Алфа” наводи да је више волела да пере и чисти да је не би силовали сваког тренутка, бирајући, по мишљењу суда од „два зла” мање.

О интензитету патњи на себи својствен начин говоре све оштећене, при чему је врло упечатљиво о својим патњама говори оштећена „Бета” која описује само један од догађаја које је преживела од стране окривљеног Стојановић Зорана - „Трцка”, који није обухваћен оптужним актом, када ју је ставио да стоји поред прозора и онда је пуцао око ње, рекавши јој да ако се мрдне да је онда готова, играо се с њом, а она је стајала као кип док је он пуцао, а кад је завршио с тим целу ноћ ју је тукао и силовао, молила га је да је пусти напоље да иде у WC, да има макар 5 минута ваздуха и одмора, а он је чак није пустио да изађе¹⁰. Наведено је свакако код оштећене „Бета” изазвало и озбиљан страх за сопствени живот и телесни интегритет, имајући у виду њену потпуну беспомоћност и немогућност да се на било који начин заштити од оваквог суровог понашања, ценећи и сва њена ранија искуства у вези са окривљеним Стојановићем.

б) повреда телесног интегритета оштећених „Алфа”, „Бета” и „Гама”

Да су окривљени Стојановић Зоран, Алић Зоран, Бурђевић Зоран и Бекић Драгана, за сво време боравка у селу Малеших у више наврата тукли оштећене рукама, ногама и разним предметима повређујући њихов телесни интегритет, и то тако што су оштећену „Алфа” тукли окривљени Стојановић рукама и ногама по разним деловима тела, окривљени Алић ногама и са цеви од ручног бацача по леђима, а окривљени Бурђевић рукама по стомаку; оштећену „Бета” тукао окривљени Стојановић рукама и ногама по глави и другим деловима тела од којих удараца оштећена није знала за себе, а он је потом поливао водом те држао голу по хладном времену ван куће; те оштећену „Гама” окривљени Стојановић тукао по ногама, као и окривљена Бекић са пушком по разним деловима тела и рукама по лицу, суд је утврдио оценом следећих изведених доказа.

¹⁰ страна 11/42 транскрипта са главног претреса од 25.04.2012. године

Оштећена „Алфа” се сећа да када их је Сима раздвојио и распоредио по кућама да ју је окривљени Алић ударио чизмом преко кичме рекавши „хајде брзо”, а тада је „све звезде видела”. Он ју је ударао ногом, а онда питао ко хоће да је силује, па су је силовали. Тукао ју је и са зољом (ракетним бацачем) - „оно као чуњак што има преко леђа, што се шпорет ложи, зелено”. Пребаци је преко столице, па је бије. Тукао ју је и рукама и ногама ¹¹. Највише је добила батина од „Трцка” (окривљеног Стојановић Зорана) који ју је ударао ногама и шамарао ју је. „Зоран из Шапца” (окривљени Ђурђевић Зоран) ју је шамарао, ударао у стомак тако да је губила ваздух, тукао ју је много пута. Када им је сипала јело у тањир и ако не сипа свима подједнако они је убију од батина, поготово „Зоран из Шапца”.

Када су се премештали у друго место видела је да је млађој братаници лице сво надувено, није могла да је препозна. Тада ју је тукао „Трцко”. Драгана (окривљена Ђекић) је тукла старију братаницу (оштећена „Гама”).

Исказ оштећене „Алфа” у овом делу суд је оценио као веродостојан, па му је поклонио веру.

Оштећена „Бета” се током поступка веома уверљиво и са пуно детаља изјашњавала како ју је окривљени Стојановић тукао и којим приликама, па је тако навела да је био најопаснији, веома агресиван и њега се веома плашила. Наиме, након неког времена дошао је неки дечко из Лознице, који је препознао оштећену „Алфа”. Када су сви отишли у акцију, он је са још некима остао да их чува, рекао јој је да неће дуго ту остати, те уколико има некога у Србији, да зна број, адресу да му да, како би им помогли, јер он не може. Написала је на папиру број телефона једне жене, њено име и презиме, а он га је ставио у џеп од „Трцкове” униформе коју је носио. Сутрадан је отишао, али је оставио „Трцкову” униформу вероватно заборавивши тај папир. Када је увече дошао „Трцко” са родицом, почео је да виче. Видела је да је много љут и знала је да неће бити добро. Само је тукао по глави, по целом телу. Када је питала зашто, рекао јој је да хоће да их изда и показао јој је тај папир. Није више ништа смела да каже. Оборио ју је доле. Ударао ју је ногама на којима је имао војничке чизме, у лице и у тело. Била је оборена на под и више ништа није знала. Тукао ју је, руке су га заболеле. Ништа више није знала, ни болове више није осећала. Њена родица је видела да је туче, али није ништа смела. Узео је са шпорета лонац са водом и просуо је на њу да би дошла к себи, па је даље тукао. Молила га је да је пусти да се мало одмори. Рекао јој је да ће се сад одморити, па је узео за руку и одвео у другу малу кућу, на брду. Успут ју је тукао и одвукао на веранду, иако је било хладно морала је да се скине гола. Плакала је и молила га, међутим он је наставио да је удара ногама и рукама. Ту су били многи други мушкарци и нико није смео ништа да каже. Како ју је ударио бацио ју је са веранде, па је

¹¹ страна 43/49 транскрипта записника са главног претреса од 24.04.2012. године

пала на камен. Није имала више ваздуха. Није могла да устане. „Трцко” је сишао доле и опет ју је тукао ногама. Вукао ју је. Одвео ју је у собу позвао је све да је силују. Силовали су је и стари и млади. Како ју је један силовао и отишао, улазио је окривљени Стојановић који ју је даље тукао, па је други дошао и силовао и тако даље. Не зна колико их је било, али их је било много. Један човек је имао можда 65-70 година. „Трцко” ју је мучио читаву ноћ. Ујутро ју је одвео у другу кућу у којој је живела тетка, која кад ју је видела само што није „пала”. Била је сва црна. Наставио је да је мучи. Довели су и другу војску, која ту није припадала, а који су је силовали. Била је спашена када је „Трцко” чуо да му је умрла мајка и тада је отишао за Србију. На главном претресу од 25.04.2012. године, описујући поново овај догађај, додала је да је у посети био један њихов комшија из Козлука и рекао је да зна чија је она кћерка и да је не дирају. Међутим, „Трцко” му је рекао „када је толико жалиш сада ћеш ти са њом да спаваш”. Комшија је прво одбио рекавши да не долази у обзир, али након пола сата ју је одвео у другу кућу и силовао.

Оштећена „Бета” описала још догађаја у којима ју је окривљени Стојановић - „Трцко” тукао.

Навела је и да су тучене, јер нису смеле да причају. Видела је и како туку тетку (оштећена „Алфа”).

Суд је као убедљив, веродостојан и упечатљив прихватио исказ оштећене „Бета” у овом делу, која је уверљиво и детаљно описала шта се све том приликом догађало, како ју је окривљени Стојановић тукао, а то је само једна од многих таквих ситуација.

Оштећена „Гама” се сећа да је у некој акцији у коју су ишли Сима, „Трцко” (окривљени Стојановић), Драгана (окривљена Ђекић), Раденко, Рајко и други чијих имена не може да се сети Драгана била рањена у ногу, као и „Тихи” који је био у тешком стању. Имала је гипс и није могла „толико” да се креће. Тада ју је и тукла. Наиме, морали су да је служе, да јој доносе да врши нужду, тражила је да је воде да иде у WC, а када би одбиле онда би их ударала пушком. Објаснила је да је могла да се подигне и да узме пушку, а до WC није могла да иде. Наиме, она је оштећене више пута малтретирала и пре рањавања зато што су одбијали са неким да иду да „спавашу”. Рекла је да то тако мора да буде и да иду. Када је рањена рекле су јој да јој тако и треба зато што их је малтретирала, па је онда узимала пушку и ударала их. Оне нису смеле да се буне када их неко туче и да узврате. Био би им ударен по шамар када одбију нешто да ураде када им се нареди и опет су морале да ураде оно што је тражено. Кад се мало излечила Драгана је напустила јединицу.

Окривљени Стојановић ју је ударао војничким чизмама по ногама, јер је он дошао по њену родицу да је води у другу кућу, а она се бунила рекавши да не може да иде зато што морају да перу веш. Ретко је носио патике.

Оштећена „Гама” је навела да је „Трцко” више пута тукао њену рођицу, злостављао ју је физички и сексуално. Видела је да је њеној рођици лице било отечено и да је била је црна испод очију, да не зна зашто ју је „Трцко” тукао, али зна да је било за ђабе, јер није била ништа крива.

Оцењујући исказ оштећене „Гама” у погледу ових догађаја суд је утврдио да су окривљени Стојановић и Ђекић ударили оштећену „Гама” на начин описан у изреци, а из ког исказа произилази, а у погледу окривљене Ђекић да, иако је била рањена у ногу није била потпуно непокретна, могла је да се подигне и узме пушку да би је ударила, што је и чинила¹², а који део исказа је суд прихватио као јасан, животан, логичан и искрен. По оцени суда, ова оштећена нема разлога неосновано да терети окривљене, тим пре што је навела да ју је окривљени Стојановић само тај пут у Малешу ударио, а да је окривљена Ђекић није тукла пре рањавања. Приликом оцене њеног исказа суд је имао у виду и налаз и мишљење вештака психијатра др Бранка Мандића и психолога Ане Најман из кога произилази да она није склона конфабулацијама, а да је памћење и репродуковање упамћеног код ње очувано, с тим да је репродукција ограничена њеним интелектуалним и вербалним способностима. Наиме, оштећене „Гама” и „Алфа” потврђују да је окривљена Ђекић Драгана тукла оштећену „Гама”, с тим да суд није прихватио наводе оштећене „Гама” да их је окривљена Ђекић све ударила док је била рањена, будући да наведено нема потпору ни у исказу оштећене „Алфа” из којег неспорно произилази да њу Драгана није тукла, као ни исказа оштећене „Бета” из којег произилази да је Драгани доносила у кревет да једе и пије када је била рањена, да је била љута и свашта им је говорила, али је никада није ударила.

Одбрану окривљеног Стојановића који негира извршење дела и учешће у овој радњи суд није прихватио, из разлога што је његова одбрана у односу на све ове догађаје, нелогична, неуверљива и искључиво срачуната на избегавање кривичне одговорности, те оповргнута исказима оштећених „Алфа”, „Бета” и „Гама”, којима је суд поклатио веру. Наиме, из исказа оштећене „Алфа”, а у погледу догађаја везаних за њу, произилази да је највише батина добила од окривљеног Стојановића - „Трцка” који ју је шамарао и ударао ногама, што је посредно потврдила и оштећена „Гама” која је навела да је за њену тетку - оштећену „Алфа” најгори био „Трцко” који ју је мучио по читаву ноћ, а то зна јер јој се она жалила више пута. Наведено је потврђено и од стране окривљеног Алића на записнику пред истражним судијом, када је навео да је „Трцко” малтретирао тетку – како су звали оштећену „Алфа”. Оштећена „Бета” је, такође, исцрпно и са пуно детаља описала један од догађаја када ју је окривљени Стојановић Зоран - „Трцко” телесно повређивао, а из којег исказа недвосмислено произилази да ју је том приликом толико тукао да

¹² страна 29/68 транскрипта са главног претреса од 26.04.2012. године

су га руке заболеле, да је губила свест („више ништа није знала”), није више осећала ни болове, због чега је на њу просуо воду да би се оствестила, наставивши да је туче, да би је на крају дао да је силује више лица, а он би је у паузама силовања и даље тукао. Наведено је делом поткрепљено исказом оштећене „Алфа” која је следећег јутра видела оштећену „Бета” којој је лице било надувено, тако да није могла да је препозна, јер ју је „Трцко” тукао, као и исказом оштећене „Гама” да је оштећеној „Бета” лице било отечено и да је била је црна испод очију, да не зна зашто ју је „Трцко” тукао, али зна да је било за цабе, јер није била ништа крива. Иначе, он је оштећену „Бета” више пута тукао, те злостављао физички и сексуално. Суд је прихватио исказе оштећених који се међусобно поткрепљују надопуњују, јер се дешавало да буду сведоци онога што се оној другој догађало, па је и то био разлог што је њиховим исказима поклоњена вера. Разлике у исказима оштећене „Бета” и „Гама” у погледу присуства оштећене „Гама” телесном повређивању оштећене „Бета”, која негира да је била присутна изјављујући да ју је тек видела следеће јутро, као и да је од оштећене „Бета” сазнала да ју је тукао „Трцко”, нису од утицаја на другачији закључак суда и не умањују веродостојност исказа оштећене „Бета”, која је аутентично и са пуно детаља описала читав догађај, а те разлике се могу приписати протеклу времена од 20 година, младости оштећене „Гама”, да је живела дуго година са окривљеним Стојановићем, па је логично да је неке ствари потиснула, јер није могла да их прихвати.

Суд је као неистиниту, неуверљиву и срачунату на избегавање кривичне одговорности оценио одбрану окривљеног Ђурђевић Зорана који негира извршење кривичног дела, па и учешће у овој радњи, наводећи и да се не сећа оштећених из Малешиха. Наиме, његова одбрана је демантована исказом сведока „Алфа” која је детаљно и животно описивала радње које је он предузимао током његовог боравка у Мелешиху, као и да ју је он много пута тукао, ударао је у стомак тако да је губила ваздух.

У склопу изведених доказа, суд је одбрану окривљеног Алића који негира учешће у овој радњи оценио као неживотну, нелогичну и срачунату на избегавање кривичне одговорности. Овако дата одбрана је оповргнута исказом оштећене „Алфа” која је детаљно описала када, како и на који начин ју је окривљени Алић тукао, а у складу са својим вербалним и интелектуалним способностима репродукције и интерпретације упамћеног.

С обзиром на наведено, а ценећи исказ оштећене „Алфа” у овом делу, суд је узео у обзир налаз и мишљење вештака психијатра др Бранка Мандића и психолога Ане Најман, према којима код оштећене „Алфа” нису установили склоност ка конфабулацијама, а она је у својим одговорима била доследна од почетка до краја, у којима има превише аутентичних детаља и личних доживљаја да би догађаји били измишљени и да би теретила неког од окривљених у намери да заштити неко лице,

што све значи да је оштећена верно и детаљно описала којим приликама, на који начин и због чега су је окривљени Алић Зоран и Ђурђевић Зоран телесно повређивали.

Чињеница да оштећене „Бета“ и „Гама“ нису помињале „Зорана из Шапца”, којима окривљени Ђурђевић Зоран није познат, никако не умањује веродостојност исказа оштећене „Алфа“ у овом делу нити доводи у сумњу закључак суда да су се ови догађаји десили управо на начин како је то описано у изреци пресуде и то управо од стране окривљеног Ђурђевића, имајући у виду, да су биле распоређене у три различите куће, па је мало вероватно да су могле да присуствују свему што се током тог периода дешавало другим оштећенима, те да је за време њиховог двомесечног боравка у Малешиху у јединицу „Симини четници” долазио, кратко задржавао, некад само по пар дана, а потом одлазио већи број војника, што произилази и из одбране окривљених, тако и исказа оштећених, па је у том контексту логично да оштећене не знају или нису упамтиле сва лица која су била у јединици и чинила им зло, а потом и да све то верно репродукују након 20 година, већ да упамте само поједина лица или поједине догађаје који су им остали урезани у сећање за читав живот.

По мишљењу суда, оштећене „Алфа”, „Бета“ и „Гама“ не желе никог од окривљених неосновано да терете, да им стављају на терет нешто што нису извршили, већ искрено и у складу са својим интелектуалним капацитетима и онога чега се сећају протеклом времена од 20 година, причају оно што се дешавало критичном приликом и указују само на оне окривљене којих се сећају и који су им наносили патње.

С обзиром на све наведено, суд је несумњиво утврдио да је на начин описан у изреци пресуде окривљени Стојановић Зоран у више наврата повредио телесни интегритет оштећене „Алфа, те оштећених „Бета” и „Гама”, окривљени Алић Зоран и Ђурђевић Зоран су повредили телесни интегритет оштећене „Алфа”, а окривљена Ђекић Драгана је повредила телесни интегритет оштећене „Гама”, при чему се суд кретао у границама описаних радњи у оптужници. У конкретном случају није неопходно утврдити квалификацију евентуално нанетих повреда, а да би се утврдило постојање повређивања телесног интегритета као радње кршења норми међународног хуманитарног права, конкретне радње повређивања телесног интегритета оштећених описаних у изреци пресуде под тачком 3, садрже све елементе кршења норми међународног хуманитарног права које дефинишу повреду телесног интегритета као напад на физички интегритет жртве уз наношење тешких телесних патњи и болова, без обзира на врсту и степен наношења телесне повреде.

в) сексуално понижавање нарочито увредљивим поступцима и силовање оштећених „Алфа“, „Бета“ и „Гама“

Да су припадници јединице „Симини четници“ сексуално понижавали нарочито увредљивим поступцима оштећене, тако што су их скидали голе и терали да играју на столу, да гледају силовања једна друге, што је чинило више НН припадника јединице, као и окривљени Ђурђевић Зоран који је заједно оштећене „Бета“ и „Гама“ приморавао да голе шетају по столовима, а оштећеној „Алфа“ претио да ће морати његову сперму попити из чаше; те да је оштећене у више наврата више њих силовало и то оштећену „Алфа“ у више наврата силовали окривљени Стојановић Зоран, Ђурђевић Зоран, Алић Зоран и Гаврић Томислав као и НН припадници јединице познати као: „Лазих“, „Груја“, „Јазо“, „Савкић“, „Бане“; оштећену „Бета“ у више наврата силовали окривљени Стојановић Зоран, Алић Зоран и Гаврић Томислав, као и сада покојни Богдановић Сима, те припадници јединице познати као „Богдан“, „Рајо“ и „Савкић“ и оштећену „Гама“ у више наврата силовали окривљени Стојановић Зоран, као и припадници јединице познати као „Жути“, „Рајко“, „Бели“ и „Груја“, суд је утврдио оценом следећих изведених доказа.

Оштећена „Алфа“ се, након навођења различитих догађаја, сећа да их је „Тиша“, кога описује тако што каже „кад га погледаш тебе је страх“, одмах по доласку у Малешкић довео у кућу и скидао голе, тражио је злато и новац. Имао је пиштољ у рукама. Претио им је, али их није тукао. Шетале су се голе. Прегледао је да ли имају нешто ушивено сукњама. Рекао им је да могу да седну и да ће бити малтретиране и силоване. Уплашиле су се. Дозволио им је да се обуку. Како је ко дошао од припадника јединице то вече силовао их је. Скинули су их све три голе и морале су тако да се шетају. Тукли су их и малтретирали. Питали су их где је злато. Следећег дана Лазих ју је одвео у другу кућу у којој су је силовали он, Савкић и „Трцко“ (окривљени Стојановић). Објаснила је да је „Трцко“ долазио по њу и водио је код „Заје/Јазе“, а када га је молила да је више не дирају, јер је имала чиреве између ногу, обојица су се иживљавали како су хтели. Иначе, „Трцко“ ју је силовао више пута, не зна колико, где год је хтео и одводио ју је у другу кућу. Он је имао истетовирано на полном органу „само за даме“ и тачкице код ока, као сузе. По њу је долазио у ту кућу „Груја“, па ју је одводио у другу кућу, пуштао је порниће и силовао ју је. Терао ју је да гледа порниће и ради оно што је било у порнићима, а она није имала снаге ни за шта.¹³ Силовао ју је и окривљени Алић Зоран. Када су хтели да се иживљавају тада је позову, скидају их голе да шетају, а потом силују њене братанице док она то гледа. То је највише радио „Груја“, „Зоран из Шапца“, „Јазо“, „Трцко“, Бане, осталих не може да се сети. Силовао ју је много пута „Зоран из Шапца“ (окривљени Ђурђевић). Сексуално се иживљавао над њом. Терао

¹³ страна 32/63 транскрипта са главног претреса од 24.09.2012. године

их је да она и њене братанице шетају голе по столу. Увек је говорила ако треба да силују нека силују њу, а не њене братанице, јер су оне малолетне, деца. Тада је Зоран из Шапца на леђима доносио млађу братаницу и питао би је кога сада да силује. Тада би она рекла да силују њу, па би је он одводио у викендицу у којој је само он био смештен. Доводио би друге припаднике, њих 3-4, да силују њену братаницу, шетала је гола, а она је то морала да гледа. „Зоран из Шапца” јој је рекао да ће да стави сперму у чашу, коју мора да пије.

За сво време колико је провела у тој јединици нико је није заштитио, наиме, иако је њен „заштитник” био Лазић, силовали су је до краја.

Њена млађа братаница (оштећена „Бета”) је изгледала као дете, малђе од свог узраста па је чак она рекла да има 10 година, а старија братаница (оштећена „Гама”) је имала 13 година. Међутим, они се нису обазирали на то, све су радили у инат, године су биле небитне. Њена старија братаница је била са „Трцком”.

Оштећена „Бета”, изјашњавајући се о овим догађајима, казује када су их то прво вече довели у кућу у Малешину одвели су их по собама и почели да силују. Нико их није претресао. Силовали су њену тетку, а она је гледала. Рајко јој је ставио пиштољ на главу, рекавши јој да гледа како један старији човек, који је касније погинуо силује тетку. Гледала је. Онда су њу одвели горе у поткровље где је у соби гледала како силују њену родицу оштећену „Гама”. Једна у другу су гледале и плакале. Потом су је горе силовали, један ју је силовао, а после су сишли доле. Сви су били заједно у једном кругу, ухватили су се за руке. Рекли су им да певају четничке песме. Тукли су их ногама и рукама, јер нису певале. Морала је да пева четничку песму, коју су певали у камиону, „спремите се, spremite четници”. И даље су их тукли. Након неког времена, неколико сати, расподелили су их у три куће. Њу су одвели у кућу у којој су били неки мушкарци. Међу њима је био Богдан, који је са њом ишао у ту кућу, те један старији човек и Славица. Почели су да је испитују о оружју, где је сакривено злато и новац, ко га има, шта имају њени родитељи, комшије, где су јој родитељи. Рекла је да не зна за оружје, да немају ништа, ни пара ни злата, а да су јој родитељи у Немачкој, да има новца, те да ће им послати колико год буду рекли. Наставили су да је испитују, након чега су почели да је туку. Целе ноћи су је силовали један по један, радили су ружне ствари. Објаснила је да су је одвели у купатило, где су је силовали. Потом ју је мисли Богдан одвео горе, где ју је силовао целу ноћ. Није била више свесна када је уморна након не зна колико времена. Чула је само да се јако пуца напољу. Сутрадан ујутро, након прања крвавих уноформи довели су њену родицу и ту су заједно биле можда један дан и силовали су их обе. Она је гледала како силују њену родицу и њена родица је гледала како силују њу.

Навела је да су их сваки дан силовали и тукли. Некад се дешавало да долазе у собу и гледају. Додала је да Дину која је била са Симом и

Веру која је била са Дамиром нико други није дирао, мучио и силовао, али су, да не би дирали њих две, зато сви могли са њима трима и Сеном да раде шта хоће. Зоран звани „Трцко“, који је био најопаснији, кад год ју је видео силовао ју је и радио јој је многе ружне ствари. Па је тако описала како ју је једном прилику „Трцко“ тукао, стајала је као кип поред прозора у малој кући, а он је пуцао око ње, рекавши јој ако се мрдне да је онда готова. Играо се с њом. Кад је завршио с тим одвео ју је у собицу и целу ноћ ју је тукао и силовао. Молила га је да је пусти напоље да иде у WC, да има макар 5 минута ваздуха и одмор, али је он није пустио. Једном приликом је „Трцко“ у кревету спавао истовремено и са њом и са њеном родицом, силовао их је обе. Након што јој је предочено да оштећена „Гама“ не зна за тај случај, оштећена „Бета“ је одговорила да њена родица може да каже шта хоће, те да може да се заборави, али може и да се сети ако је подсети. Више пута у Малешиху ју је силовао „Али“ (окривљени Алић), те Савкић. Силовао ју је Богдановић Сима, који је био главни и рекао јој је „ако будеш рекла мојој жени да сам са тобом спавао, ја ћу те убити“. Њу су кажњавали тако што су је силовали или тукли.

У то време је имала 13 година и изгледала је као дете, била је мршава, мала. Припадници јединице су знали колико је имала година и нико је није заштитио, спречио да је силују, иако је била дете. Када је дошао Нешић Дејан он ју је „заштитио“, узео ју је да буде с њим као његова девојка, али кад он није био ту и даље су је силовали.

Тетку су силовали и трпали јој чарапу у уста, а видела је и да је туку.

Не сећа се да су играле голе на столу.

На записнику пред истражним судијом је навела да је и „Гавра“ изашао из камиона, да ју је носио горе и у тој кући први силовао. На записнику са главног претреса од 25.04.2012. године је навела да ју је „Гавра“ силовао у Малешиху описавши га као ниског, белог, плаве косе, са залисцима са стране, али није био ћелав, мало је муцао. Навела је да није сигурна да ли је „Гавра“ био у кући у Скочићу или у кући у Малешиху. Након што јој је предочено да је код истражног судије рекла: „то је тај, он је мене носио тај ноћ када су нас довели горе, он је пуно исто мучио моју тетку“, оштећена „Бета“ је изјавила да је мучио Сену, а њену тетку и њу је силовао, али је није тукао. Након што јој је предочено да је код истражног судије рекла на страни 36: „није он продужио, он је изашао, он је мене силовао први у ту кућу“, изјавила је да се не сећа. Зна да је био ту сво време. Богдан ју је први силовао, а они су били сви ту и редом су је силовали. Након што јој је предочено да је код истражног судије изјавила да ју је „Гавра“ први силовао у кући у Малешиху, а сада каже да се не сећа, „Бета“ је појаснила да је у Скочићу прво на њој био Богдан, али да се она вртела и није дала, онда је „Гавра“ дошао и рекао „пусти да видиш шта ја могу“. На записнику са главног претреса од 17.10.2012. године је изјавила да ју је „Гавра“ силовао у Скочићу и

Малешиху више пута и то је једна те иста особа, није га заменила ни са ким.

Наводећи шта је све преживела у Малешиху оштећена „Гама” се сећа да су, када су ушли у „белу кућу”, стале уза зид и да им је наређено да се скину голе. На записнику од 11.02.2008. године и од 10.03.2010. године изјавила је да их је Драгана претражила мислећи да имају злато, док на главном претресу од 26.04.2012. године каже да не зна име особе која их је претресла. Не зна зашто су их поново претресли. Ту су били Рајко, Богдан и још нека девојка. Рајко ју је ту силовао, док је „Бели” посматрао. Када је Рајко завршио „Бели” ју је одвео у другу малу белу кућу. Када су пошли према тој кући упитала га је где је води, а он јој је рекао „не бој се, знаш ти да кречиш”. Ту ју је читаву ноћ „Бели” мучио – силовао, радио је шта је хтео, па ју је ујутро вратио у „белу кућу”. Није ни спавала. Оштећена „Алфа” јој је испричала да је оштећена „Бета” била са „Трцком”, који ју је мучио читаву ноћ. Распоредили су их по кућама. Навела је да их је силовао ко год је хтео и кад год је хтео, старији, млађи, а било је њих више. Нису питали да ли могу или не.

„Јазо” ју је водио у „чичину кућу” и силовао ју је. Навела је да је „Јазо” у „белој кући” њу и њену родицу терао да се скидају голе и играју на столу без музике. Ту је био и неки доктор. Они су гледали у њих и пили, а онда су их силовали. Сваки дан су их силовали „Јазо” и Грујић Раденко. Силовали су их и други, али њих двојица су били најгрубљи и најбруталнији. Не зна колико њих је силовало њих две, али је то било свакодневно. Није чула да је оштећена „Алфа” играла на столу неком другом приликом.

После 15-20 дана мучења, малтретирања и свакодневних силовања окривљени Стојановић Зоран звани „Трцко” ју је прихватио да је „заштити”, односно имала је задатак да буде с њим и није дао другим мушкарцима да јој прилазе. Били су смештени у такозвану „чичину кућу”. Стојановић Зоран ју је силовао у том периоду. И пре него што ју је „заштитио” он ју је силовао и малтретирао. Долазио је у „белу кућа”, па би је одвео у „жуту кућу” и силовао, а онда би је вратио назад, а то је било већ други или трећи дан по њиховом доласку. Са њим су ти односи били насилни као и са другима.

Једну ноћ „Трцко” је био пијан када је дошао неки „Жути”, који га је замолио да је пусти за једну ноћ и он ју је пустио, али да је не дирају. Ту ноћ ју је силовао „Жути”. Ујутро је „Трцко” дошао по њу и хтео је да га убије.

За оштећену „Алфу” је био најгори „Трцко”, то зна јер јој се она жалила да ју је „Трцко” више пута силовао, мучио по читаву ноћ. „Трцко” је мучио све. Није присуствовала силовању оштећене „Алфа” нити обрнуто. Оштећену „Бету” је „Трцко” злостављао физички и сексуално. Након две, три године, када је „Трцко” био пијан на њено питање јој је потврдио да је силовао „Бету”, рекавши „јесам, па шта”.

Током боравка са јединицом ни једног тренутка их нико није заштитио. Биле су „заштићене” само под условом да буду с неким, па је њу „заштитио” Зоран Стојановић - „Трцко”. У Малешићу и Клиси тетку је штитио, све док није погинуо, Лазић, потом је била „незаштићена” 15-20 дана, а онда ју је у Клиси „заштитио” Јеремић Радослав када је дошао. Њену рођицу је „штитио” Нешић Дејан.

Нису је силовали Богдановић Дамир, Алић Зоран, „Гавро“, Богдановић Сима и Шевић Ђорђе.

Суд је прихватио овако детаљне, уверљиве и упечатљиве исказа оштећених „Алфа“, „Бета“ и „Гама“ у погледу описа силовања која су била брутална и груба, околности под којима су се она дешавала, при чему су указале на лица која су предузимала наведене радње, као и у погледу лица која их нису силовала. Мање разлике у детаљима и појединостима описивања дешавања, поготово описа њихове прве проведене ноћи у Малешићу у исказима све три оштећене резултат су различитог доживљавања појединих ствари и небитне за несумњив закључак суда да су оне те прве ноћи силоване од стране више лица, од којих су нека лица оштећене и именовале. Док су сведочиле о овим догађајима реакција оштећених су биле такве да се суд уверио у истинитост њиховог сведочења. На суд је посебно оставила дубок утисак реакције оштећене „Бета“, када је изразивши жељу да из посебне просторије уђе у судницу и да их, како она каже, погледа у очи, којом приликом се обратила сада покојном Богдановић Сими речима „ти си убио мог брата и мене сте јебали“, а он јој је одговорио „никад, нисам спао на тебе, имао сам лепе и zgodне женске“.

Наводе оштећене „Алфа“ да су гледале силовања једне друге потврђује оштећена „Бета“ која је навела да је гледала како силују њену тетку – оштећену „Алфа“ и њену рођицу – оштећену „Гама“, као што је оштећена „Гама“ гледала како силују њу, па их је суд прихватио као животне, искрене и истините. Искази оштећених „Алфа“ и „Бета“ у овом делу нису доведени у сумњу наводима оштећене „Гама“ која каже да није присуствовала силовању оштећене „Алфа“, које њене наводе суд није прихватио оценивши их у том делу као непоуздане, што не чуди с обзиром на огроман протек времена и велики број догађаја, као и могућност да су неки догађаји потиснути без намере да се нешто прикрије или прикаже другачије од онога што се заиста догодило.

Оштећена „Алфа“ наводи да су се „Јазо“, „Трцко“, „Грујо“, Бане, „Зоран из Шапца” иживљавали тако што су их терали да се голе шетају по столу, док оштећена „Гама“ описује да је њу и њену рођицу „Јазо“ натерао да се скину голе и играју на столу без музике, што су он и доктор гледали и пили, а потом су их силовали. Ценећи ова два исказа у делу у коме се изјашњавају о томе да су голе играле на столу, а у њиховој међусобној вези, суд је закључио да се оштећена „Гама“ изјашњавала о једном конкретном догађају кога се сећала, али наведено не искључује могућност да је било још таквих ситуација, односно да је како оштећена

„Алфа“ каже било још иживљавања од стране других војника, не само „Јазе“ кога она спомиње у том контексту, у смислу терања да голе шетају по столу. Ово из разлога што је исказ оштећене „Алфа“ по оцени суда много детаљније у погледу описа разних догађаја и њихових учесника него исказ оштећене „Гама“, јер је оштећена „Алфа“ у то време била зрелија (скоро 10 година старија), па је могла јасније да сагледа и упамти многе злочине. А то што оштећена „Гама“ није чула да је оштећена „Алфа“ у некој другој прилици играла на столу не умањује веродостојност исказа оштећене „Алфа“ да се наведено догодило, при том оштећена „Гама“ није могла све да чује и зна, иако су оне кад су биле у могућности причале о ономе што им се дешавало, а како је оштећена „Алфа“ била најстарија и трудила се колико је могла да их заштити нудећи себе уместо њих, није нелогично да им она много тога што јој се дешавало прећутала и није им причала.

Суд је имао у виду да се оштећена „Бета“ не сећа да су голе играле на столу, што не може бити разлог да се њен исказ у преосталом цитираном делу не прихвати, будући да је сасвим разумљиво, а имајући у виду велики протек времена од догађаја, тортуру и бројност догађаја које је преживела, да је сећање избледело, као и да су многи догађаји потиснути. И сама оштећена „Бета“ је у једном тренутку током сведочења објаснила да не може свега да се сети, да има пуно ствари о којима не сведоче, јер су их заборавиле пошто је прошло 20 година од тада.

Суд је поклатио веру исказу оштећене „Алфа“ која је била приликом сведочења на главном претресу уверљива, доследна и сигурна у тврдњи да ју је управо окривљени Гаврић Томислав једном силовао у Малешиху објаснивши да је то било на кревету и на патосу собе у кући у којој је она била смештена, и да га није заменила ни са ким, а који део њеног исказа посредно је потврдила и оштећена „Бета“ која је навела да је „Гавра“ пуно мучио и силовао њену тетку, као и Сену. Чињеница је да оштећена „Алфа“ у истрази није спомињала да ју је окривљени Гаврић Томислав силовао, већ је то изјавила на главном претресу од 24.04.2012. године одговарајући на директно питање објаснивши да раније није била питана за њега. Међутим, наведено, по оцени суда, никако не умањује веродостојност њеног исказа у овом делу, имајући у виду да је током боравка са јединицом у Малешиху била изложена константним, бројним, бруталним силовањима на разне начине од стране већег броја лица, тако да је логично и животно да у сваком од својих исказа није могла да спомене сва лица и све догађаје који је доживела, нити је могла да се идентично изјашњава у свакој прилици о преживљеном без директног питања. Овај закључак суда произилази и из исказа оштећене „Алфа“ која још у истражном поступку на питање истражног судије да ли може да каже ко је још силовао, осим оних које је тада навела, она одговара да их је било још и да „не би сад знала“. По мишљењу суда, оштећена „Алфа“ се током сведочења пред судом и то у више наврата док је сведочила полако присећала детаља догађаја и свих лица која су им наносила патње,

јер је немогуће услед протекла времена да се свега сети у првом тренутку и да догађаје хронолошки исприча, напротив може и да пропусти нешто што је у том тренутку потиснула, а животну је да је након 20 година очигледно већину трауматичних непријатних догађаја потиснула и не жели да их се сећа да би могла да настави свој живот и поново га изгради, а који механизми одбране играју јако битну улогу у репродуковању трауматичних догађаја. На овакав закључак суда указује и налаз и мишљење вештака Ане Најаман из кога произилази да оштећена „Алфа” има симплификовану структуру личности, па су њени механизми одбране од непријатних, стресних садржаја негирање, потискивање или дисоцијација (најједноставнији механизми у психолошком смислу), што значи да кад она дође у ситуацију да треба да прича о тим догађајима, не умеће нове елементе, већ се из почетка присећа свега онога што се дешавало и наравно то поново преживљава.

Суд није прихватио исказ оштећене „Алфа” једино у делу да је окривљени Гаврић Томислав силовао њену старију братаницу – оштећену „Гама“, што јој је наводно она рекла, као ни наводе оштећене „Бета“ да мисли да је оштећену „Гама“ силовао „Гавра“, будући да њихова евентуална сазнања у овом делу нису поуздана и демантована су тврдњом оштећене „Гама“ да је окривљени Гаврић Томислав никад није силовао, што је суд прихватио. По оцени суда, могуће је да се помешају чињенице без намере да се нешто прикаже другачије од онога што се заиста догодило, будући да су све три оштећене биле жртве вишеструког и разноврсног напада на њихов интегритет, као и да се наведено може приписати огромном протеклу времена. Суд сматра да ова чињеница из наведених разлога не руши неминовно кредибилитет осталог дела сведочења оштећених „Алфа” и „Бета“ везаног за чињеницу да их је окривљени Гаврић силовао. С обзиром на наведено суд није прихватио одбрану окривљеног Гаврића који негира извршење кривичног дела и учешће у овој радњи, оценивши је као неживотну, неуверљиву и срачунату на избегавање кривичне одговорности.

Примедбе појединих окривљених и браниоца везане за ранији живот оштећене „Алфа” суд уопште није разматрао оценивши да су оне без утицаја на оцену исказа ове оштећене и потпуно и правилно утврђивање чињеничног стања.

Оцењујући исказ оштећене „Бета“ у овом делу, суд је неспорно утврдио да ју је силовао окривљени Гаврић Томислав звани „Гавра“. Суд није прихватио њен исказ у делу у коме је навела да ју је силовао у Скочићу и прво вече у Малешићу. Ово из разлога што је неспорно утврђено, о чему је већ било речи, а што је прихватио и тужилац, да је окривљени Гаврић дошао у јединицу „Симини четници” у Малешић у другој половини августа 1992. године. Она је током поступка сво време тврдила да ју је окривљени Гаврић, кога је врло тачно и доследно описала, силовао у Скочићу, прво вече у Малешићу и после тога више пута у

Малешиху. С обзиром на наведено, по оцени суда, неспорно је утврђено да је окривљени Гаврић силовао оштећену „Бета“ за време његовог боравка у Малешиху, у погледу чега је она остала доследна, јасна и категорична током читавог поступка, због чега су у том делу прихваћени као искрени, истинити и уверљиви наводи оштећене „Бета“, која нема разлога неосновано да терети окривљеног Гаврића нити јој је намера била да отежа његов положај у овом поступку, будући да је током читавог поступка искрено именовала лица која су је силовала, као и она која је нису силовала. Овакав став суда поткрепљен је тиме што је оштећена „Бета“ након што јој је предочена фотографија „В“ на којој су припадници јединице препознала окривљеног Гаврић Томислава, навевши да је управо за њега причала да ју је силовао и да је 100% сигурна да је то он¹⁴. Ово тим пре што је на питање да ли је сигурна да ју је окривљени Гаврић силовао она је одговорила да је сто посто сигурна. Треба имати у виду и да је оштећена „Бета“ у то време имала само 13 година, да у условима константног страха и великог броја сурових догађаја које је преживљавала у дужем временском периоду, поготово што је неспорно да је оштећена „Бета“ у то време силована од стране већег броја припадника јединице, који су се чак смењивали један за другим, не може се очекивати да опише све догађаје редоследом који су се дешавали, односно са тачним временом и местом, јер је то напосто немогуће, а логично је да се често као последица претрпљених траума и свега наведеног помешају неки детаљи, међутим то не може обезвредити њено сведочење и учинити га непоузданом у целини.

При том је оштећена „Бета“, приликом описивања окривљеног Гаврића, навела једну битну и специфичну карактеристику окривљеног – да он муца, што је неспорно утврђено на главном претресу, као и да је био са Сеном, те да га је несумњиво препознала на фотографијама на којима су припадници јединице. С обзиром на наведено, суд није прихватио тезу одбране да се у конкретном случају ради о заблуди у погледу личности, односно да је оштећена „Бета“ заменила окривљеног Гаврића са неким другим припадником јединице, јер то нема основа у изведеним доказима током поступка. А по оцени суда, исказ који је дала оштећена „Бета“ је резултат њених личних способности перцепције и вербалних могућности интерпретације физичких особина, као и веома дугог протекла времена, а с друге стране неспорно је да је она окривљеног Гаврића идентификовала као лице које је силовало.

С обзиром на све наведено, суд је као неистиниту и неискрену оценио одбрану окривљеног Гаврића и у погледу ове радње, као и његове наводе да је видео оштећене „Бета“ и „Гама“ крајем његовог боравка у Клиси, што је демантовано исказима оштећених, а које између осталог сведоче о његовом присуству у Малешиху.

Овом приликом суд је ценио наводе оштећене „Бета“ да је једном приликом „Трцко“ у кревету спавао истовремено и са њом и са њеном

¹⁴ страна 41/45 транскрипта са главног претреса од 17.10.2012. године

родицом, силовао их је обе, али их није посебно образлагао, будући да тај догађај није обухваћен оптужницом. У том делу је постојала разлика у исказима између оштећених „Бета” и „Гама”, која пак каже да не зна за тај случај, које разлике нису отклоњене ни након предочавања њихових исказа приликом испитивања, што је очигледно резултат великог протекла времена и свих већ поменутих околности.

Суд није прихватио одбрану окривљеног Стојановића који негира извршење дела у погледу ових радњи, из разлога што је његова одбрана неживотна, неуверљива, неискрена и срачуната на избегавање кривичне одговорности. Надасве његова одбрана је оповргнута исказом оштећене „Алфа“ из кога произилази да ју је он силовао више пута, не зна број, где год је хтео, а одводио ју је и у другу кућу, да ју је водио код „Јазе“ па кад их је молила да је не дирају због здравствених проблема они су се тек онда иживљавали како су хтели, описујући га по карактеристичним детаљима, а то је да је на полном органу било написано „само за даме” и да је код једног ока имао истетовиране тачкице, као сузе. Из исказа оштећене „Бета“ произилази да ју је он силовао много пута и да јој је многе ружне ствари радио; а из исказа оштећене „Гама“ произилази да је она имала „задатак“ да буде с њим, а да ју је он силовао и пре него што ју је „заштитио“, те да су с њим односи били насилни као и с другима. Да је окривљени Стојановић силовао оштећене „Алфа“ и „Бета“ потврђује и оштећена „Гама“ која наводи да је „Трчко“ сексуално и физички злостављао оштећену „Бета“, а да јој се оштећена „Алфа“ више пута жалила да ју је „Трчко“ више пута силовао, мучио читаву ноћ.

По мишљењу суда, окривљени Стојановић се према оштећенима „Алфа“, „Бета“ и „Гама” понашао као према личној својини, а његов однос према оштећеној „Гама“ није почивао на томе да му је она била као жена и да је била с њим добровољно, како тврди окривљени, већ се заснивао на суровом опортунизму, коришћену ратних прилика за остварење сопствених себичних, неморалних интереса, сталном злостављању и доминацији над девојчицом која је у то време имала само 15 година, беспомоћна и рањива, при чему ју је уступио једне ноћи „Жутом”. То што се он наводно љутио, свађао са њим наредног јутра због „Гаме”, није од утицаја на заузет став суда да ју је он предао њему да би је силовао, а што је неспорно знао да ће он учинити, пошто је то чињено како са оштећеном „Гама“, тако и са остале две оштећене, од стране других припадника јединице.

По оцени суда, апсурдна је тврдња окривљеног Стојановића да су се оштећене „Гама“ и „Бета“ посвађале која ће бити с њим у кући, с обзиром на то да су оштећене држане у кућама у Малешини, да нису имале контролу над сопственим животом, да су биле беспомоћне и рањиве, јер су с њима, што произилази из њихових исказа, војници радили шта су хтели и кад су хтели, без њихове воље и сагласности, а посебно окривљени Стојановић Зоран који их је обе константно силовао,

па и тукао. Посебно ако се има у виду крајње сурово и окрутно поступање окривљеног Стојановић Зорана према оштећеној „Бета“, за кога она каже да је био најагресивнији, а у различитим ситуацијама када ју је тукао и силовао, односно позивао и давао другима да је силују, а њене молбе за милост тим приликама никад нису услишене, при чему је веома упечатљива изјава оштећене „Бета“ да је била спашена када је он отишао за Србију, на који начин је исказала колики је био његов терор према њој, као и њен страх од окривљеног Стојановића за сопствени живот. У прилог томе говоре и њене бурне емоционалне реакције, које у пуној мери одражавају све страхоте онога што је она преживела током боравка са окривљеним Стојановић Зораном и осталим припадницима јединице „Симини четници“, а када је изашла из просторије за заштићене сведоке јер је хтела да окривљене „погледа у очи“, па када је видела окривљеног Стојановић Зорана у судници познавши га посебно по његовој тетоважи испод ока повикала „он је мене убио тамо, он је мене патио, он је мене патио, пусти ме молим те, пусти ме, он је мене тамо убио, дабогда горио“. Том приликом је била видно потресена, веома узнемирена, дрхтала је, плакала, и била под стресом толико да је сведочење морало бити прекинуто, суђење одложено јер је њој указана лекарска помоћ и није могла да настави са сведочењем.

С обзиром на све наведено, суд није прихватио ни тезу одбране да је алкохол довео до атрофије полних органа и импотенције окривљеног Стојановића, будући да нема основа у изведеним доказима. Наиме, полазећи од чињенице да се критични догађај одиграо пре 20 године, а имајући у виду исказе све три оштећене, посебно исказ оштећене „Гама“, која је наставила да живи с њим све до 2007. године, није доведен у сумњу закључак суда да их је окривљени Стојановић за сво то време све три у више наврата силовао, тако да те 1992. године конзумирање алкохола очигледно није тада утицало на његову потенцију, а да ли је до тога дошло после 20 година од извршења дела није од утицаја на овај кривични поступак.

Приликом оцене одбране окривљеног Стојановића суд је имао у виду да његова одбрана није потврђена и сагласна чак ни са исказом сведока одбране - Верољуба Стејковића, а који је изјавио да познаје окривљеног Стојановића последњих 15, 17 година (после рата), да никада није ишао возилом са окривљеним Стојановићем на Дрину у Босну за време рата да превезу неке жене нити је пуцано на њих, ком исказу је суд поклонио веру као искреном и јасном.

Одбрану окривљеног Ђурђевић Зорана који негира извршење кривичног дела и учешће у овим догађајима, уз тврдњу да се не сећа оштећених, суд је оценио као неуверљиву, неживотну и срачунату на избегавање кривичне одговорности, па је није ни прихватио. Ово из разлога што је одбрана окривљеног Ђурђевића у овом делу оповргнута

исказом оштећне „Алфа” из ког исказа је утврђено да ју је он много пута силовао, сексуално се иживљавао над њом, да их је терао да се шетају голе по столу, да је доводио њену млађу братаницу и питао би је кога да силује, а када би она понудила себе, одводио би је у кућу у којој је он био смештен, а доводио би и друге припаднике јединице да силују њену братаницу, која се шетала гола, а она је то морала да гледа, те да јој је рекао и да ће да стави сперму у чашу коју мора да пије. Њен исказ је у погледу ових догађаја веома детаљан, аутентичан и емоционално обојен. Оштећена „Алфа” га је препознала на његовој фотографији из тог периода, само што је тада имао браду, а окривљени Ђурђевић који је у то време неспорно био у јединици „Симини четници”, је сам на главном претресу признао да је управо он „Зоран из Шапца, а о чему је већ било речи у делу пресуде под насловом „идентитет окривљених и присуство на локалитетима“. Због свега наведеног суд је исказу оштећене „Алфа” поклонио веру несумњиво утврдивши да је окривљени Ђурђевић Зоран у више наврата силовао оштећену „Алфа”, понижавао је нарочито увредљивим поступцима, терао је оштећене да се скидају голе и да се шетају по столу, терао је да гледа силовање оштећене „Бета“, а њој је претио да ће морати да пије из чаше сперму.

Суд је већ разматрао и оценио исказе оштећених „Бета“ и „Гама“ поводом ових радњи, као и оспоравање кредибилитета оштећене „Алфа“. Имајући у виду и примедбе браниоца и окривљених на исказ оштећене „Алфа” који се односе на њен „разговор” са полицијским службеницима у периоду између њеног испитивања пред истражним судијом и главног претреса, на које околности се оштећена „Алфа” изјашњавала, наставши да су те примедбе неосноване, поготово што из налаза и мишљења сталног стручног вештака Ане Најман датог на главном претресу произилази да на особе са скромном едукативном надоградњом и једноставном структуром личности каква је оштећена „Алфа”, немогуће да ауторитет утиче на њено размишљање и репродукцију догађаја у смислу сугестије, јер она нема тај капацитет.

Суд је закључио да је окривљени Ђурђевић сигурно знао да то што је терао оштећене да се скидају голе и играју на столу док их он и други посматрају било болно и понижавајуће искуство за оштећене, тим пре ако се има у виду њихова младост, што га није спречило да их тера на наведено. Додатно понижење и деградирање оштећене „Алфа” је била његова претња да ће морати да пије сперму из чаше наносећи јој нове патње.

Ценећу одбрану окривљеног Гаврић Томислава који негира извршење кривичног дела наводећи и да преко дана није био у Малешиху, већ у Зворнику на тренингу, а да се враћао у Малеших само да преспава или да иде у акцију, због чега би га позивали моторолом или телефоном, суд је закључио да је тако дата одбрана нелогична, неживотна, срачуната на избегавање кривичне одговорности и у супротности са изведеним

доказима и то исказима оштећених како је то већ образлагано. Покушај окривљеног Гаврића да увери суд како скоро уопште није био у Малешићу је учињена на крајње наиван и нимало убедљив начин, тим пре што је нелогично да се у време ратног стања припадник једне јединице свакодневно шета из једног места у друго ради тренинга каратеа, а ради се о подручју захваћеном ратом, у чијој су близини биле муслиманске снаге, те да га по потреби – кад иду у акцију зову телефоном.

Суд је као неистиниту и као неверљиву ценио одбрану окривљеног Алић Зорана који негира извршење дела и у погледу учешћа у овој радњи, односно да није силовао оштећене „Алфа“ и „Бета“. Наиме, његова одбрана је у овом делу срачуната на избегавање кривичне одговорности и контрадикторна исказима оштећене „Алфа“ и „Бета“ које су децидно навеле да их је окривљени Алић силовао више пута у Малешићу, оставши доследне и категоричне при том током целог поступка.

На основу свих изведених доказа суд је несумњиво утврдио да су оштећену „Алфа“ у више наврата силовали окривљени Стојановић Зоран, Ђурђевић Зоран, Алић Зоран и Гаврић Томислав, као и НН припадници јединице познати као „Лазих“, „Груја“, „Јазо“, „Савкић“, „Бане“, да су оштећену „Бета“ у више наврата силовали окривљени Стојановић Зоран, Алић Зоран и Гаврић Томислав, као и сада покојни Богдановић Сима, те припадници јединице познати као „Богдан“, „Рајо“ и „Савкић“ и оштећену „Гама“ у више наврата силовали окривљени Стојановић Зоран, као и припадници јединице познати као „Жути“, „Рајко“, „Бели“ и „Груја“; као и да су оштећене сексуално понижавали нарочито увредљивим поступцима, тако што су их скидали голе и терали да играју на столу, да гледају силовања једна друге, што је чинило више НН припадника јединице, као и окривљени Ђурђевић Зоран који је заједно оштећене „Бета“ и „Гама“ приморавао да голе шетају по столовима, а оштећеној „Алфа“ претио да ће морати његову сперму попити из чаше.

Оштећене „Алфа“, „Бета“ и „Гама“ су жртве вишеструког и разноврсног напада на сексуални интегритет, што је долазило без њиховог пристанка, а силовање представља најтежи напад на телесни, полни и лични интегритет. То је само по себи тешко понижење за жртву, што су несумњиво доживеле оштећене. Осим тога оштећене су биле изложене и додатним понижењима, као што је силовање од стране више НН припадника јединице „Симини четници“, биле су принуђене да гледају силовања једна друге, силовање пред другим припадницима јединице који су то гледали (долазили су у собу и гледали), морале су да се скидају голе и играју тако на столу. При том, све ове радње су предузимане управо да би додатно понизили и деградирали жртве - оштећене, они су знали да тиме наносе додатне патње и понижења што им је и био циљ. Силовања су била груба и брутална. Све радње које су предузели биле су

мотивисане дубоким презиром према оштећенима и наносила су им тежак душевни и физички бол и патњу, посебно ако се има у виду да је оштећена „Бета” имала 13 година, а оштећена „Гама” 15 година, коју нико од припадника јединице није заштитио нити се побунио и успротивио ономе што им је чињено. Ове радње нанеле су оштећенима стварну и трајну патњу, која потиче и из понижавања, а силовање је једна од највећих патњи које се може нанети једној особи.

Из дела одбране окривљеног Стојановић Зорана и Богдановић Дамира, као и оштећених неспорно је утврђено да је оштећена „Бета” имала 13 година, с тим да је изгледала као дете, мршава, мала, па су оштећене говориле да има 10 година, а оштећена „Гама” је имала 15 година. Међутим, нико од окривљених их није заиста заштитио, противио се радњама које су према њима предузимали, спречио да их силују, туку, понижавају, нечовечно поступају, будући да се радило о малолетним особама, практично деци, а они су сви били одрасле особе које као такве могу одлично да разликују дозвољено од недозвољеног, да владају собом и контролишу своје пориве и нагоне, што нису учинили, јер им године оштећених нису биле битне, већ су се окривљени Стојановић Зоран, Гаврић Томислав, Алић Зоран и Ђурђевић Зоран препустили најнижим, примарним сексуалним нагонима, подвргавајући их понижењима укључујући и батине, искористивши ратно стање и околност у којима су се оштећене нашле. Закључак је суда да је за окривљеног Стојановић Зорана било битно да су по њему оштећене „Бета” и „Гама” изгледале „више као жене”, чак их је на суђењу назвао „трима женскама” док му је оштећена „Гама” изгледала зрело и крупно, очигледно га не интересујући што су биле малолетне и имале 13, односно 15 година, с тим да је оштећена „Бета” говорила да има 10 година.

Из наведеног произилази да су окривљени били свесни чињенице да су оштећене малолетне у време извршења кривичног дела.

Суд је имао у виду и да су све оне имале наводно „заштитнике” под којим термином се подразумева да ти „заштитници” имају, по мишљењу суда, ексклузивно право да их поседују у сваком погледу. На пример, оштећена „Гама” овај термин објашњава да су биле „заштићене” само под условом да буду с неким, па је тако она имала задатак да буде са окривљеним Стојановић Зораном.

С обзиром на све наведено, као радње извршења кривичног дела из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, ове описане радње окривљених имају све елементе кршења међународног хуманитарног права у виду нарочито деградирајућих и понижавајућих поступака и насртај на људско достојанство.

Оценом изведених доказа и то исказа оштећених „Алфа” са главног претреса и оштећене „Бета” суд је закључио да није доказано да је

окривљени Шевић силовао оштећене „Алфа” и „Бета”, које су на главном претресу биле децидне у тврдњи да их окривљени Шевић Ђорђе није силовао. С тога су ове радње окривљеног Шевића изостављене из изреке пресуде као недоказане.

Оцењујући исказ оштећене „Алфа” у погледу овог догађаја, суд је поклатио веру њеном исказу са главног претреса када је изменила исказ децидно изјавивши да је окривљени Шевић Ђорђе није силовао.

Оштећена „Бета” у погледу овог догађаја нејасно се изјаснила код истражног судије, њој су предочени њени наводи са записника пред истражним судијом у погледу навођења лица која су је силовала, након чега она је разјаснила наведено, објаснивши да је већ рекла ко ју је силовао, а да окривљени Шевић Ђорђе, кога она зна као Драганиног момка није је силовао¹⁵, који део њеног исказа је суд прихватио као уверљив и веродостојан.

Овакав став суда треба гледати у контексту онога што је већ раније наведено да је протекло 20 година од извршења кривичног дела, да су оштећене желећи да потисну многа лоша сећања, многе догађаје и детаље склониле у други план и да су се након првог сведочења код истражног судије њихова сећања, на те већ потиснуте догађаје, обновила, пробудила, када су почеле поново да размишљају о тим догађајима покушавајући да се сете свега, не желећи да било кога од окривљених неосновано терете, већ да истинито и тачно кажу све оно чега се сећају да се догодило. Због тога је суд нашао да није било доказа да је окривљени Шевић извршио силовање оштећених „Алфа” и „Бета” које су на главном претресу, након предочавања њихових исказа навеле да их он није силовао, због чега су те његове радње наведене у оптужници изостављене из изреке пресуде.

4. Догађања у селима Клиса, Петковци и Дрињача

Почетком септембра 1992. године јединица „Симини четници” одлази из Малешиха прво у Клису где бораве у напуштеним кућама једно извесно време и напуштају је када је био напад на Клису, одакле одлазе у Петковце где бораве у основној школи, након чега половином новембра 1992. године одлазе у Дрињачу, где бораве до половине јануара 1993. године када припадници јединице заједно са Богдановић Симом, окривљеним Богдановић Дамиром, оштећенима „Алфа” и „Бета” одлазе за Републику Србију. У Дрињачи јединицу напуштају и то окривљени Гаврић Томислав након десетак дана, као и окривљени Стојановић Зоран који са собом одводи оштећену „Гаму” што произилази делом из одбране окривљених Богдановић Дамира, Гаврић Томислава, Стојановић Зорана, а делом из исказа оштећених „Алфа”, „Бета” и „Гама”, те исказа сведока Боже Видовића, Властимира Пантића, Петка Томића и Милана Радића.

¹⁵ страна 22/45 транскрипта са главног претреса од 17.10.2012. године

а) Нечовечно поступање према оштећенима „Алфа”, „Бета” и „Гама”

Да су окривљени Богдановић Дамир, Стојановић Зоран и Гаврић Томислав заједно са осталим припадницима јединице у наведеном периоду, принудно водили оштећене са собом, приморавали их да им спремају храну, перу њихову одећу и униформе и чисте објекте у којима су били смештени, па су тако нечовечно поступали према оштећенима, суд је утврдио из оценом следећих изведених доказа.

Оштећена „Алфа” је навела да је и након Малешиха свима прала, кувала и спремала све до краја, а за шта је била главна. Када су се војници враћали из акције доносили су овцу или нешто друго, па је она пржила месо, спремала палачинке, правила крофне. У Дрињачи је свима и даље прала и кувала. У Дрињачи је пекла рибу са извесним Драганом, таксистом из Београда. Када дођу из акције све мора да буде сервирано, јер би у противном добијала батине.

Оштећена „Бета” је навела да су морале да раде и да их служе, перу, чисте и кувају у школи у Петковцима, а потом и у хотелу у Дрињачи у којима су били смештени. Биле су им слуге.

Оштећена „Гама” је навела да су након одласка из Малешиха оне чистиле, прале и кувале. У Дрињачи је оштећена „Алфа” пекла рибу за све који су били у кући.

Суд је прихватио исказе оштећених од којих је најдетаљнији исказ оштећене „Алфа” у погледу наведених чињеница да су биле приморане да перу, кувају спремају као „слуге”, као сагласне, уверљиве и искрене, а који су потврђени делом одбране окривљеног Стојановић Зорана који је навео да су у Клиси оштећене и даље радиле по кућама, кувале, спремале им нормално, као и делом одбране Богдановић Дамира који описује да су неки у Дрињачи пецали рибу, коју су већином пекли „Такси” и оштећена „Алфа”. Веродостојност исказа оштећених поткрепљена је и исказом сведока Радета Јовановић који је навео да је у Дрињачи, када је био у акцији, крајем 1992. године видео девојку коју су звали „тетка”, кћерку Мехмеда Агановића, једну од девојака које су одведене из Скопиха, коју је препознао и пришао јој. Са њом је био неки мушкарац, који је рекао да му спреми као комшији нешто да једе, а она му је испржила рибу. Није смео да је пита одакле она ту, јер је ту био и један мушкарац, а паметније је било ћутати. Суд није прихватио исказ сведока у делу да наведено можда догодило у фебруару или марту 1993. године, с обзиром на временски протек од догађаја, те је сасвим разумљиво да сећање бледи у погледу мање битних детаља, тим пре што је неспорно утврђено да је оштећена „Алфа” заједно са оштећеном „Бета”, Богдановић Симом и Богдановић Дамиром и другим припадницима јединице, напустила

територију БиХ и прешла у Републику Србију средином јануара 1993. године.

По оцени суда, из оцењених исказа произилази да су окривљени и припадници јединице и у овим местима имали контролу над животом оштећених, које су без њихове сагласности и воље водили из места у место, без реалне могућности да побегну, при чему нису имале ни куда да побегну, приморане да им и даље спремају храну, перу одећу и униформу, чисте објекте у којима су били смештени, значи извршавају све њихове налоге, а које су биле беспомоћне да се заштите од оваквог њиховог понашања, а с обзиром на сва дотадашња искуства оштећених и њиховог живота у атмосфери константног страха и патње, а како је све детаљније образложено у делу пресуде под називом „догађаји у Малешиху - нечовечно поступање према оштећенима“.

Радњама предузетим на описан начин са којима су се именовани окривљени саглашавали представљају нечовечно поступање према оштећенима као облик кршења норми међународног хуманитарног права, које представља озбиљан насртај на људско достојанство, с обзиром на то да су са њима поступали као да су њихова имовина на начин како им је одговарало, имајући потпуну контролу над њиховом судбином. Окривљени су нечовечно поступали према оштећенима управо у ситуацији када су људске вредности – част, достојанство, самопоштовање, у највећој опасности, када су принудно вођене из једног места у друго и нису биле слободне.

Суд је ценио исказе сведока Александра Николајидиса, Војкана Максимовића, Петре Максимовић, Стевана Гагића, Душана Божића, Мирослава Жагара, Миодрага Плавшића и Исмета Карића, али их није посебно образлагао, јер они немају непосредних сазнања о критичном догађају.

Суд је ценио исказе сведока Милана Мићића, Боже Видовића, Михајла Томића, Милана Радића, Радета Јовановића, Миливоја Симића, Саве Ристановића, Радивоја Радића, Мурадифа Хамзића, Спасоја Спасојевића, Радослава Јеремић, Косте Милошевића, Ратка Томића, Крстић Саве и Петка Томића у односу на инкриминисани догађај, али их није посебно образлагао, јер наведени сведоци нису имали непосредних сазнања о убиству Рома из Скочића нити шта се дешавало са оштећенима „Алфа“, „Бета“ и „Гама“ током њиховог боравка са јединицом „Симини четници“ у Малешиху, Клиси, Петковцима и Дрињачи, већ се ради о њиховим посредним сазнањима базираним на каснијим препричавањима, па их у наведеном делу није посебно ни ценио. Сведоци су имали више сазнања о целокупној ситуацији на том подручју, почетку оружаних сукоба, о оружаним формацијама итд., па је делове њихових исказа у

погледу одређених чињеница у том делу оценио као јасне, уверљиве и у складу са сазнањима која сведоци имају.

Правна анализа утврђеног чињеничног стања

Статус заштићених лица

Током овог кривичног поступка суд је из изведених доказа, а пре свега исказа саслушаних сведока, особито оштећених, несумњиво утврдио да су жртве овог кривичног дела били цивили, који се, у складу са одредбама IV Женевске конвенције из 1949 године, те Допунског протокола о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба (Протокол II), сматрају лицима заштићеним у оружаном сукобу. Наиме, жртве су, били мушкарци (Мехмед Агановић стар [REDACTED] годину, Есад Агановић стар [REDACTED] годину, Мехмед Рибих и Ариф Нухановић стари [REDACTED] година и Бибер Рибих стар [REDACTED] година), а највише је било жена од којих је једна била у поодмаклој трудноћи и деце од 2 до 16 година. У питању су лица која нису била наоружана, нити су узела учешће у непријатељствима на било који начин, већ су као неутрална страна у оружаном сукобу, припадници Ромске етничке заједнице, након што су Бошњаци из Скочића напустили своје домове, остали да живе са комшијама Србима, који нису представљала реалну опасност ни за јединицу „Симини четници” нити за било кога другог, што произилази из исказа сведока и оштећених.

Примена одредаба кривичног законодавства и правила међународног права

Под ратним злочином подразумевају се разни облици нечовечног поступања са одређеним категоријама лица за време рата или у вези са ратом, чиме се крше правила међународног права и он представља тешке повреде норми међународног ратног и хуманитарног права, како уговорног, тако и обичајног, а обавеза инкриминисања оваквих повреда предвиђена је пре свега Женевским конвенцијама од 12.08.1949 године и Допунским протоколима уз наведене конвенције из 1977 године.

На основу напред утврђеног чињеничног стања, суд је на несумњив и поуздан начин закључио да се у радњама окривљених Богдановић Дамира, Стојановић Зорана, Гаврић Томислава, Шевић Ђорђа, Алић Зорана, Ђурђевић Зорана и Ђекић Драгане стичу сва законска обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 у вези са чланом 22 Кривичног закона Савезне Републике Југославије (КЗ СРЈ).

Кривично дело из члана 142 став 1 Кривичног закона Савезне Републике Југославије (КЗ СРЈ) врши онај ко кршећи правила међународног права за време рата, оружаног сукоба или окупације нареди

да се изврши напад на цивилно становништво, насеље, поједина цивилна лица или лица онеспособљена за борбу, који је имао за последицу смрт, тешку телесну повреду или тешко нарушавање здравља људи; напад без избора циља којим се погађа цивилно становништво; да се према цивилном становништву врше убиства, мучења, нечовечна поступања, биолошки, медицински или други научни експерименти, узимање ткива или органа ради трансплантације органа, наношење великих патњи или повреда телесног интегритета или здравља; расељавање или пресељавање или присилно однародњавање или превођење на другу веру; присиљавање на проституцију или силовања; примењивање мера застрашивања и терора, узимање талаца, колективно кажњавање, противзаконито одвођење у концентрационе логоре и друга противзаконита затварања, лишавање права на правилно и непристрасно суђење; присиљавање на службу у оружаним снагама непријатељске силе или у њеној обавештајној служби или администрацији; присиљавање на принудни рад, изгладњивање становништва, конфисковање имовине, пљачкање имовине становништва, противзаконито и самовољно уништавање или присвајање у великим размерама имовине које није оправдано војним потребама, узимање незаконите и несразмерно велике контрибуције и реквизиције, смањење вредности домаћег новца или противзаконито издавање новца, или ко изврши неко од наведених дела.

Да би била остварена обележја дела ратног злочина против цивилног становништва из члана 142 КЗ СРЈ потребно је да је дело извршено за време за време рата или оружаног сукоба, а у смислу одредаба међународног права сматра се да оружани сукоб постоји када се прибегава оружаној сили или постоји оружано насиље у дужем трајању између органа власти и организованих наоружаних група или између таквих група унутар државе.

Да је у време извршења предметног кривичног дела на подручју Босне и Херцеговине био у току оружани сукоб између припадника српске, бошњачке и делом хрватске стране, несумњиво је утврђено из изведених доказа током поступка, а и међу странкама је то учињено неспорним, при чему се као званични податак о почетку тог сукоба узима 06.04.1992. године, а оружано насиље је трајало све до потписивања Дејтонског мировног споразума у новембру 1995. године.

У конкретном случају ради се о унутрашњем оружаном сукобу, који је био таквог обима и интензитета који омогућава примену правила међународног права садржаних у IV Женевској конвенцији о заштити грађанских лица за време рата, чији члан 3 који се иначе односи на сукобе који немају међународни карактер, обавезује сваку од страна у сукобу да, у случају оружаног сукоба који избије на територији једне од страна уговорница, примењује одредбе овог члана, као и правила Допунског протокола уз Женевске конвенције о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (Протокол II), при чему је члан 3 заједнички за све

четири Женевске конвенције и применљив на оружане сукобе уопште. Поред релевантних одредаба међународног права, заједничког члана 3 и II Протокола, суд је имао у виду и судску праксу МКТЈ, а посебно Одлуку по жалби одбране на надлежност суда од 02.10.1995. године у предмету Тадић:

„70 На основу горе наведеног, сматрамо да оружани сукоб постоји свуда где се прибегло оружаној сили између држава или продуженом оружаном насиљу између власти и организованих наоружаних група, или пак између таквих група унутар једне државе. Међународно хуманитарно право примењује се од почетка таквих оружаних сукоба све до после престанка непријатељстава, односно све до закључења мира или, у случају унутрашњих сукоба, све док се не пронађе мирно решење.

Све до тог тренутка, међународно хуманитарно право примењује се на целокупној територији зараћених држава или, у случају унутрашњих сукоба, на целокупној територији под контролом стране у сукобу, без обзира воде ли се тамо борбе или не.”

Током поступка несумњиво је утврђено, а странке су то учиниле неспорним, да су се догађаји који су предмет оптужнице одиграли у време оружаних сукоба који се у то време одвијао на подручју БиХ у општини Зворник између припадника српске, бошњачке и хрватске стране у сукобу, а окривљени као припадници јединице „Симини четници”, били су припадници српске стране у сукобу.

Кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ подразумева да је учинилац предузео барем једну од инкриминисаних радњи које су постављене у закону алтернативно, а уперене су против добара заштићених одредбама међународног уговорног права, као и обичајним правом, односно против живота, телесног интегритета оштећених, слободе, имовине и других основних права грађана. Осим тога, неопходно је и да се предузетим радњама крше правила међународног права. У конкретном случају, суд је утврдио да су окривљени кршили одредбе Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949 године (IV Женевска конвенција), и Допунског протокола уз Женевске конвенције од 12.08.1949 године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба од 08.06.1977 године (Протокол II).

Да би постојало кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ потребно је да је предузета нека од алтернативно постављених радњи извршења које су управљене против живота или телесног интегритета оштећених, слободе, имовине и других основних права грађана и да се њима крше правила међународног права. Наведена добра заштићена су одредбама међународног уговорног права, као и обичајним правом.

Тако је одредбом члана 3 став 1 тачка 1а) и ц) Женевске конвенције о поступању са грађанским лицима за време рата (IV Женевска конвенција) од 12.08.1949. године, предвиђено да ће се у случају оружаног сукоба који нема карактер међународног сукоба према лицима која не учествују непосредно у непријатељствима, подразумевајући ту и припаднике оружаних снага који су положили оружје и лица онеспособљена за борбу услед болести, рана, лишења слободе или из било којег другог узрока, поступати у свакој прилици човечно, без икакве неповољније дискриминације засноване на раси, боји коже, вери или убеђењу, полу, рођењу или имовном стању или било ком другом сличном мерилу и у том циљу забрањени су у свако доба и на сваком месту према горе наведеним лицима, између осталог, повреде које се наносе животу и телесном интегритету, нарочито све врсте убиства, осакаћења, свирепости и мучења (тачка а), те повреде личног достојанства, нарочито увредљиви и понижавајући поступци (тачка ц).

Одредбом члана 4 став 1 Допунског протокола уз Женевске конвенције од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба (Протокол II од 08.06.1977. године) предвиђено је да сва лица која не узимају директно учешће или која су престала да учествују у непријатељствима, без обзира на то да ли је њихова слобода била ограничена или не, имају право да њихова личност, част и убеђење и верско убеђење буду поштовани, те да ће у свим приликама бити хумано третирани, без икакве дискриминације, те је забрањено наређивати да не сме бити преживелих. Ставом 2 истог члана, прописано је да, против лица поменутих у ставу 1, остају забрањена у свако доба и на сваком месту, између осталог и следећа дела:

а) насиље над животом, здрављем и физичким или менталним благостањем људи, нарочито убиство и окрутно поступање као што су мучење, сакаћење или било који облик телесне казне,

е) вређање људског достојанства, нарочито понижавајући и деградирајући поступак

Основни принципи хуманог поступања према заштићеним лицима прожимају све инструменте међународног хуманитарног права, како Женевске конвенције и Допунске протоколе уз њих, тако и Међународни пакт о грађанским и политичким правима, чији члан 7 предвиђа да нико не сме бити подвргнут мучењу нити суровом, нечовечном или деградирајућем поступању или кажњавању.

У конкретном случају, несумњиво је утврђено да су у својству припадника српске стране у сукобу и то јединице „Симини четници” за време оружаног сукоба, окривљени Богдановић Дамир, Стојановић Зоран, Шевић Ђорђе, Гаврић Томислав, Алић Зоран, Ђурђевић Зоран и Ђекић Драгана заједно са другим припадницима ове јединице, саглашавајући се са радњама других припадника јединице, према заштићеним лицима ромске етничке припадности предузимали радње које представљају

кршење правила међународног хуманитарног, како уговорног, тако и обичајног права, па су тако:

дана 12.07.1992. године, у поподневним часовима, камионом и ципом, окривљени Стојановић, Шевић, Алић, Ђурђевић и Ђекић, заједно са сада покојним Богдановић Симом и другим НН припадницима јединице „Симини четници“, наоружани ушли у село Скочић, где су прво без било какве војне потребе срушили цамију постављањем експлозива, на тај начин што је један број припадника ове јединице учествовао у рушењу са сада покојним Богдановић Симом, који је командовао јединицом, а други број припадника јединице чувао стражу међу којима је био и окривљени Алић Зоран, те су на тај начин уништили имовину великих размера; након чега су отишли у део села Скочић где су живели цивили ромске етничке припадности, ближе наведени у изреци пресуде, у ком делу села су, по свом распоређивању, извршили претрес ромских кућа тражећи новац и ствари од вредности, при чему су НН припадници јединице, познати само по именима „Богдан“, „Рајко“ и „Раденко“, из куће оштећеног Рибић Мехмеда одузели телефон, новац и друге ствари, да би потом из куће Рибић Хамдије, где су се углавном оштећени били сакупили, истерали исте у двориште, којом приликом је НН припадник јединице на спрату Хамдијине куће пронашао сакривене оштећене „Бета“, Агановић Зекиру и бабу оштећене „Бета“, и уз претњу оружјем истерао их у двориште, где су припадници јединице вршили претрес оштећених уз наредбу да им предају евентуално оружје и личне вредне ствари, па је том приликом НН припадник јединице претресом оштећене Нухановић Хацире од ње одузео бурму са руке претећи да ће јој одсећи прст ако га сама не скине, док је оптужена Ђекић Драгана претресом, од оштећене „Гама“, одузела златне минђуше и златне привеске у облику крста и потковице као и један златан прстен са руке, говорећи јој „Шта ће теби крст!“, те су на тај начин према оштећенима нечовечно поступали одузимањем личних ствари и златног накита; за време претреса кућа и оштећених, припадници јединице „Симини четници“ су оштећене тукли рукама, ногама, кундацима пушака и другим предметима, па су тада прво истукли оштећеног Нухановић Арифа, старог [REDACTED] година, који је од удараца пао, а потом га пуцњем из пушке убили, док је после молбе оштећене Агановић Бисере да то не чине речима: „Немој сине!“, НН припадник јединице оштећену Бисеру ударио кундаком пушке по глави, а том приликом је и окривљени Стојановић Зоран прво пушком, а потом и бандашом од бицикле тукао оштећеног Агановић Еседа по разним деловима тела, док је НН припадник јединице оштећеном Агановић Есаду који је био без одеће ножем одсекао пенис; на који начин су повредили телесни интегритет већег броја оштећених, а једно лице лишили живота; затим је сада покојни Богдановић Сима, из Хамдијине куће у двориште извео оштећену „Алфа“, тако што ју је руком ухватио за косу, па је потом у дворишту, једним крајем опасача везао руке оштећеној, а други крај опасача свезао за ограду, па по свлачењу одеће ту је тако свезану силовао, да би јој затим клештима из уста извадио два златна зуба; те је тако и

мучио; за које време су други НН припадници јединице у стару кућу Рибић Хамдије одвели малолетне оштећене: „Бета“, стару 13 година и „Гама“, стару 15 година и ту их силовали и то припадник јединице познат по имену „Богдан“ - силовао оштећену „Бета“, а после њега ову оштећену је силовало још неколико НН припадника јединице, а НН припадник јединице познат по надимку „Тихи“, уз претњу пиштољем силовао је оштећену „Гама“; по завршеним догађањима у Скочићу, Богдановић Сима, оштећенима наређује да уђу у теретно возило, што су сви и учинили, осим Биберовић Нурифа, Биберовић Мевле и Агановић Шерифа, који су остали скривени у Скочићу, а у теретно возило припадници јединице убацују и мртво тело Нухановић Ариффа, па потом оштећене одвозе до села Малеших, где из групе оштећених издвајају оштећене „Алфа“, „Бета“ и „Гама“, тако што им наређују да изађу из теретног возила, а када то није хтела учинити оштећена „Бета“, окривљени Стојановић Зоран јој је запретио речима: „Изађи или ћу пуцати у тебе!“, након чега су све три оштећене изашле из возила а са њима да их чувају и спроведу до кућа где су били смештени припадници јединице „Симини четници“, изашли окривљена Ђекић Драгана и НН припадници јединице познати по именима и надимку „Богдан“, „Рајко“ и „Тихи“; док су окривљени Стојановић, Ђурђевић, Алић и Богдановић Сима, заједно са другим припадницима јединице све преостале оштећене одвезли до једне јаме на месту званом „Хамзићи“ у селу Шетић.

По доласку на наведено место, нешто касније, окривљени Стојановић и Ђурђевић, Богдановић Сима, заједно са другим НН припадницима јединице „Симини четници“, ножевима и пуцањем из ватреног оружја убијају 27 цивила ромске националности, који су потом бачени у јаму, у коју је на крају убачена активирана бомба, док је за то време окривљени Алић, саглашавајући се са радњама других припадника јединице стајао у близини и чувао стражу заједно са још двојицом неидентификованих припадника јединице, па је тако лишено живота 27 цивилних лица, док је оштећени Рибић Зијо, стар 8 година, само телесно повређен, пошто је он мада рањен, сплетом околности успео да преживи стрељање.

Исто тако је на основу изведених доказа несумњиво утврђено да су у периоду почев од 12.07. па до почетка септембра 1992. године, окривљени Стојановић, Шевић, Ђурђевић, Алић и Ђекић, а од друге половине августа и окривљени Богдановић Дамир и Гаврић, који су се накнадно придружили јединици „Симини четници“, заједно са другим НН припадницима јединице „Симини четници“, неовлашћено у кућама у Малешиху држали оштећене „Алфа“, „Бета“ и „Гама“, где су их приморавали да им спремају храну, да перу њихову одећу и униформу, чисте обућу и да чисте куће где су били смештени, наређујући оштећенима да морају радити шта год ко тражи из јединице а ако то не учине биће убијене, са чим су се саглашавали окривљени, па су и они приморавали оштећене: „Алфа“, „Бета“ и „Гама“, да им спремају храну, да перу њихову одећу и униформу, чисте обућу и да чисте куће где су

били смештени, што су оне морале чинити, па им и прати крваву униформу по повратку са места званог „Хамзићи“, када је окривљени Ђурђевић Зоран, оштећену „Алфа“ приморао да уз униформу опере и његов крвав нож, којом приликом је оштећена „Алфа“ код њега видела сат марке „Сеико“ њеног братанца оштећеног Агановић Еседа, а по свом доласку у јединицу окривљени Богдановић Дамир је приморао оштећену „Алфа“ да пере и његову одећу, у којој је једном приликом оштећена пронашла две фотографије припадника ове јединице; на који начин су према оштећенима нечовечно поступали; затим, за сво време боравка у селу Малешиху, окривљени Стојановић, Алић, Ђурђевић и Ђекић су оштећене „Алфа“, „Бета“ и „Гама“ тукли у више наврата, рукама, ногама и разним предметима повређујући њихов телесни интегритет, и то тако што су оштећену „Алфа“ тукли окривљени Стојановић Зоран, рукама и ногама по разним деловима тела, окривљени Алић Зоран, ногама и са цеви од ручног бадача по леђима, а окривљени Ђурђевић Зоран, рукама по стомаку; оштећену „Бета“ тукао окривљени Стојановић Зоран рукама и ногама по глави и другим деловима тела од којих удараца оштећена није знала за себе, а он је потом поливао водом те држао голу по хладном времену ван куће; те оштећену „Гама“ по ногама тукао окривљени Стојановић Зоран као и оптужена Ђекић Драгана са пушком по разним деловима тела и рукама по лицу; такође, за сво време боравка у Малешиху, оштећене „Алфа“, „Бета“ и „Гама“, припадници јединице „Симини четници“ су сексуално понижавали нарочито увредљивим поступцима, тако што су их скидали голе и терали да играју на столу, да гледају силовања једна друге, што је чинило више НН припадника јединице, као и окривљени Ђурђевић Зоран који је заједно оштећене „Бета“ и „Гама“ приморавао да голе шетају по столовима, а оштећеној „Алфа“ претио да ће морати његову сперму попити из чаше; те оштећене, у више наврата, више њих силовали и то: оштећену „Алфа“ окривљени Стојановић Зоран, Ђурђевић Зоран, Алић Зоран и Гаврић Томислав, као и НН припадници јединице познати под именима и надимцима: „Лазих“, „Груја“, „Јазо“, „Савкић“, „Бане“, оштећену „Бета“ окривљени Стојановић Зоран, Алић Зоран и Гаврић Томислав, као и Богдановић Сима, те припадници јединице познати под именима „Богдан“, „Рајо“ и „Савкић“, и оштећену „Гама“ окривљени Стојановић Зоран, као и припадници јединице познати под именима и надимцима: „Жути“, „Рајко“, „Бели“ и „Груја“; а након боравка у Малешиху јединицу „Симини четници“ напуштају окривљени Шевић Ђорђе, Ђурђевић Зоран, Алић Зоран и Ђекић Драгана, док преостали припадници јединице, у којој су остали и окривљени: Стојановић Зоран, Богдановић Дамир и Гаврић Томислав, одлази, прво у село Клиса, где бораве једно извесно време у напуштеним кућама, заједно са оштећенима „Алфа“, „Бета“, и „Гама“, које су принудно повели са собом; после Клисе, окривљени Стојановић, Богдановић и Гаврић, заједно са другим НН припадницима јединице и оштећенима краће време бораве у Основној школи у селу Петковци, када јединицу напушта окривљени Гаврић Томислав, а око половине новембра

1992. године, припадници јединице одлазе у Дрињачу, када јединицу напушта окривљени Стојановић Зоран који са собом у Републику Србију одводи оштећену „Гама“, да би, из Дрињаче, припадници јединице „Симини четници“, заједно са окривљеним Богдановић Дамиром, сада пок. Богдановић Симом и оштећенима „Алфа“ и „Бета“, отишли за Републику Србију половином јануара 1993. године; а у ком периоду су окривљени Стојановић Зоран, Богдановић Дамир и Гаврић Томислав нечовечно поступали према оштећенима, тиме што су „Алфа“, „Бета“ и „Гама“, приморавали да им спремају храну, да перу њихову одећу и униформу и чисте објекте где су били смештени.

Веза између кривичног дела и оружаног сукоба

Имајући у виду да је у конкретном случају убијено 28 цивилних лица који су били друге етничке припадности - ромске међу којима је највише било жена и деце, чак и жене у поодмаклој трудноћи, старијих људи, потом околности под којима су се одиграли догађаји описани у изреци пресуде (повређивање телесног интегритета оштећених, силовање, мучење, сексуално понижавање нарочито увредљивим поступцима, убиства) од села Скочић, преко Малешиха, Клисе, Петковаца, па све до Дрињаче, а оштећени су били беспомоћна лица која нису представљали никакву реалну претњу ни за кога, а међу којима је највише било жена и деце, за све предузете радње окривљених постојали су искључиво разлози етничке природе, који су управо у вези са оружаним сукобом који је у том периоду постојао на територији БиХ, и у коме су окривљени били припадници српске стране у сукобу, а оштећени са својим муслиманским именима су за ту јединицу били лака мета. Евидентно је да је постојала корелација између предметног кривичног дела и оружаног сукоба.

Облици учешћа у извршењу кривичног дела

Одредбом члана 22 КЗ СРЈ одређено је да саизвршилаштво постоји ако више лица, учествовањем у радњи извршења или на други начин заједнички учине кривично дело. У конкретном случају испуњени су како објективни, тако и субјективни услови за постојање саизвршилаштва, а то су учешће у делу и свест о заједничком деловању.

Правном анализом утврђеног чињеничног стања, суд је утврдио да су радње за које су оглашени кривим окривљени заједно са другим припадницима јединице „Симини четници“ поступали као саизвршиоци, да су се саглашавали са предузетим радњама једни других из јединице и тако кршили правила међународног права, на начин описан у изреци пресуде, из чега произилази да су сви заједно учествовали у остварењу истог дела и да су с другима у свакој описаној ситуацији заједно имали власт над делом, да је један прихватио радње другог као своје и заједничке, изражавајући вољу да заједно изврше дело, при чему је сваки

од извршилаца свестан деловања других извршилаца, тако да је међу њима постојала субјективна веза – свест о заједничком деловању. Наиме, окривљени дело врше заједнички, свако од њих својим радњама, на описан начин, доприносе на различите начине заједничкој последици дела што је резултат њиховог заједничког деловања, јер су окривљени били део исте оружане групе – јединице „Симини четници”. Наиме, многи окривљени су радили шта су хтели са оштећенима, при чему се преостали окривљени нису противили радњама других окривљених. У извршењу кривичног дела су сви учествовали, тако што је учешће окривљених битно утицало на извршење дела директним предузимањем радњи или кроз подршку другима који су предузимали конкретне радње односно простим саглашавањем са радњама других. Те све радње заједно, од који су неке понаособ и прецизно одређене, представљају јединствену целину и доприносе заједничкој последици овог кривичног дела, а код свих окривљених је постојао јединствен умишљај. На овакав закључак указују и наводи саслушаних оштећених чија интерпретација њихових доживљаја управо потврђује несумњив закључак суда о саизршилаштву окривљених.

Психички однос према кривичном делу

Током поступка, обављено је психијатријско и психолошко вештачење окривљених Богдановић Дамира и Шевић Ђорђа, од стране судског вештака др Бранка Мандића и Ане Најман у погледу душевног здравља, душевне развијености и урачунљивости окривљених који су у време извршења кривичног дела били млађа пунолетна лица.

Из налаза и мишљења судских вештака од 06.07.2012. године утврђено је да је окривљени Богдановић Дамир особа са релативно уравнотеженом структуром личности, чије су интелектуалне способности изнад просека. Степен његове опште душевне развијености одговарао је очекиваном просеку за календарски узраст коме је припадао. Код њега није регистрована душевна болест, душевна заосталост, привремена душевна поремећеност, алкохолна зависност нити токсикоманска зависност од опојних дрога. У време извршења кривичног дела које му је стављено на терет код њега није регистровано постојање неког психопатолошког поремећаја. Његове способности схватања значаја дела, као и могућност управљања поступцима, биле су очуване.

Из закључка налаза судских вештака произилази да код окривљеног Богдановића у време извршења кривичног дела није постојао поремећај душевног стања који би могао да има утицај на схватање и поступке окривљеног, а степен душевне развијености у то време одговара његовој старосној доби. Према томе, његова урачунљивост у време извршења кривичног дела није доведена у сумњу.

Из налаза и мишљења судских вештака од 06.07.2012. године утврђено је да је окривљени Шевић Ђорђа особа са једноставном структуром личности, чије су интелектуалне способности у границама доњег просека. Код њега није регистрована душевна болест, душевна заосталост ни привремена душевна поремећеност. Степен његове опште душевне развијености одговарао је очекиваном просеку за календарски узраст коме је припадао. Имајући у виду све напред наведено, као и чињеницу да се у време извршења кривичног дела налазио у фази развоја, то јест да се радило о млађем пунолетном лицу, закључују да су његове способности схватања значаја дела, као и могућност управљања поступцима биле смањене, али не и битно. Према томе, његова урачунљивост у време извршења кривичног дела није доведена у сумњу.

Током поступка, обављено је судско-психијатријско вештачење окривљених Алић Зорана и Ђекић Драгане од стране судских вештака неуропсихијатра и специјалиста клиничке психологије, у погледу урачунљивости окривљених, као и њихове емоционалне зрелости који су у време извршења кривичног дела имали мање од [REDACTED] година односно припадали су категорији [REDACTED] лица.

Из налаза и мишљења психолога, судског вештака Мерице Милавић Вујковић утврђено је да је окривљена Ђекић Драгана [REDACTED] то јест [REDACTED] без психотичних испољавања, интелектуално неоштећеној, потпуно урачунљивој и сада као и у доби од [REDACTED] година, када је, календарском узрасту примерено зрело, иако под теретом неуспеха на пријемном испиту, без породичне потпоре, у складу са личним вредносним системима и идеалима друштвене заједнице, донела одлуку о одласку на ратиште.

Из налаза и мишљења судског вештака др Миодрага Благојевића, неуропсихијатра од 28.11.2011. године утврђено је да она не болује од душевне болести, душевне поремећености нити заосталог душевног развоја. Услед рата има [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]. [REDACTED] Њен емоционални развој из тог периода одговара календарском узрасту. Она је способна да правилно расуђује и њене способности схватања значаја дела, као и могућност управљања поступцима су у потпуности очуване.

Из закључка налаза судских вештака произилази да код окривљене Ђекић Драгане у време извршења кривичног дела није постојао поремећај душевног стања који би могао да има утицај на схватање и поступке окривљене, а степен душевне развијености у то време одговара њеном календарском узрасту. Према томе, њена урачунљивост у време извршења кривичног дела није доведена у сумњу.

Из налаза и мишљења судског вештака проф. др Неде Суботе, специјалисте клиничке психологије, утврђено је да окривљени Алић Зоран не спада у душевно оболела нити ментално заостала лица, да је интелектуално просечно нормално развијени адолесцент, без елемената за сумњу на евентуално органско оштећење менталних функција, те да је емоционално и социјално нормално развијена особа. У односу на предметно дело у време извршења дела није могао да има пуни увид у ток догађаја. А на околност његове психичке и менталне зрелости и урачунљивости у време извршења кривичног дела могао је свесно да управља својим поступцима, да је имао схватање и разумевање дела, као и урачунљивост.

Из налаза и мишљења судског вештака др Миодрага Благојевића, неуропсихијатра, од 21.01.2011. године утврђено је да је окривљени Алић не болује ни од какве трајне нити привремене душевне болести, душевне поремећености нити заосталог душевног развоја. Он је особа просечних интелектуалних способности. У време извршења кривичног дела које му је стављено на терет имао је мање од [REDACTED] година, па с обзиром на животну доб када су се ти догађаји дешавали, он је био емоционално недовољно зрела личност, али се то сазревање одвијало у складу са календарским узрастом. Његове способности схватања значаја дела, као и могућност управљања поступцима биле су у потпуности очуване. Са психијатријске стране он је у потпуности одговоран и за последице које из таквих дела могу да проистакну.

Из допунског налаза и мишљења судског вештака др Миодрага Благојевића од 17.05.2012. године, између осталог, утврђено је да је окривљени Алић способан да присуствује главном претресу и да се његово изношење одбране може узети као валидно без обзира на његово гладовање у периоду од 15.04. до 18.04.2012. године. Вештак је цитирао део психолошког налаза, а након његовог увида у психичко стање окривљеног, мишљења је да може да дође до блокаде давања информација, поготово онда када се поставе разна питања и дају разне информације са различитих места у току судског поступка. С друге стране, имајући у виду ратну ситуацију и ситуацију на ратишту као и у војсци свака команда се издаје повишеним тоном, он као особа са [REDACTED] Исто тако, он је особа где је психолошки показано, да га [REDACTED], [REDACTED] у време извршења дела [REDACTED] му је стављено на терет, то они [REDACTED]”. Ово из простог разлога, јер он ниј [REDACTED] био вођа групе, нити има у себи особине лидерства.

На главном претресу вештак је остао при свом допунском налазу и мишљењу објаснивши да иако је окривљени Алић Зоран био [REDACTED] у то време, његове способности да схвати значај дела и могућност да управља својим поступцима биле су у потпуности очуване. Његов узраст у то време је одговара календарском узрасту, а имао је неки дан мање од

█ година, што не значи да он није могао да схвати значај дела и поступака. Што се тиче његове способности да присуствује главном претресу и износи своју одбрану, као и способности да дана 18.04.2011. године почне са изношењем и давањем одбране, а имајући у виду његово здравствено стање и чињеницу да је наводно штрајковао глађу, у допунском налазу је навео да се његово изношење одбране може се узети као валидно и да је он способан да присуствује главном претресу и даје своју одбрану. То значи да је он психички и психолошки у потпуности способан да износи своју одбрану и да се оно што изнесе може да прихвати као валидно. У последња три пасуса допунског вештачења је хтео да појасни налаз психолога и комплетира њихове налазе као налазе вештака психолога и психијатра, с обзиром на то да је психолог Неда Субота убрзо преминула. Наводи из налаза да „може да дође до блокаде давања информација” значи да окривљени Алић, с обзиром на његову едукованост и образовање, није био некада у стању довољно да схвати када је интонација висока, а интонација у војсци је командно висока и доста брза. Када је интонација нижа или средњег интензитета онда у потпуности може да то елаборира. Објаснио је да наводи из налаза „поготово онда када се поставе разна питања, разне информације са различитих места у току судског процеса“ значе да окривљени Алић у моменту када се брзо говори и када се објашњавају одређене чињенице које се износе █.

█ Објаснио је да наводи из налаза „у ситуацији на ратишту као и у војсци, свака команда се издаје са повишеним тоном. Он као особа █, у

█ “ да су то речи окривљеног, које је увео у свој закључак, а то подразумева да он у ситуацијама када се издаје команда, јасна и гласна у војсци и са повишеним тоном, █

█. То се не односи на оно што је окривљеном стављено на терет, с те стране је он потпуно одговоран и схвата значај дела и поступака који су му стављени на терет.

Урачунљивост окривљеног Алић Зорана у време извршења дела током поступка није доведена у сумњу ни наводима његове одбране, нити било којим изведеним доказима, а његова старосна доб у време извршења кривичног дела, сама за себе, посебно ценећи његову одбрану, такође без неких других показатеља, не доводи у сумњу степен његове душевне развијености, нити урачунљивост у време извршења дела.

Суд је одредио психијатријско и психолошко вештачење окривљеног Стојановић Зорана на околност стања његовог душевног здравља и степена душевне развијености у време извршења дела, имајући у виду да је по сопственој изјави █

[REDACTED], као и на околност евентуалног утицаја [REDACTED] у том периоду на његову способност да схвати значај дела и управља својим поступцима, те каква је његова способност запажања, памћења и репродуковања догађаја, да ли је у питању особа склона [REDACTED], а имајући у виду протек времена од извршења кривичног дела. Вештачење је поверено др Бранку Мандићу, психијатру и Ани Најман, специјалисти клиничке психологије.

Из налаза и мишљења судских вештака од 02.03.2012. године утврђено је да је окривљени Стојановић Зоран особа просечних интелектуалних способности са емоционалном [REDACTED] личности. На емоционалном плану региструју се обележја [REDACTED].

[REDACTED] Тест материјал садржи тестове еквивалентне који указују на постојање [REDACTED] који се јавља у ситуацијама под стресом и приликом конзумирања алкохола. У време извршења кривичног дела које му је стављено на терет налазио се у фази [REDACTED] и у стањима [REDACTED]. Његове способности схватања значаја дела, као и могућност управљања поступцима, [REDACTED]. С обзиром да се већ дужи временски период налази у фази [REDACTED]

[REDACTED] закључак је да мера безбедности медицинског карактера није индикована, па је и не предлаже. Његова способност запажања, памћења и репродуковања доживљаја је очувана. Није регистровано постојање конфабулација које би биле последица квалитативног поремећаја функције памћења.

На главном претресу од 04.12.2012. године вештак др Бранко Мандић је остао при свом писменом налазу и мишљењу, наводећи да код окривљеног Стојановића постоји [REDACTED] чије су карактеристике пролонгиране [REDACTED] односно стања [REDACTED]. На основу података које добијених од окривљеног (да је током ране младости започео са [REDACTED])

[REDACTED] закључено је да се ради о [REDACTED], а ради се о особи која има [REDACTED], те да не успева да успостави [REDACTED]. Оваква [REDACTED]

какву је сам окривљени Стојановић навео може довести до последица и на психоорганском плану, међутим њихова испитивања нису указала на постојање психоорганске разградње личности односно његове конгнитивне функције су у потпуности усклађене, што значи да није дошло до пропадања интелектуалних функција. Имали су и у виду да се он [REDACTED], али таква врста [REDACTED]

[REDACTED] а код њега то није реч.

_____ може да izazove и оштећење унутрашњих органа, па између осталог и жлезда са унутрашњим лучењем, јетре и панкреаса и тако даље, али и не мора.

Објаснио је да абнормална реакција (што је наведено на страни 4 налаза) _____ подразумева или _____ стање или компликовано _____, што код окривљеног није постојало. То није у вези са тим колико окривљени _____, већ он није испољавао наведене симптоме који су карактеристични за особе које _____ и _____ у _____.

Није се изјашњавао о _____ пошто није располагао налазом алкохемије, тако да није могао да се изјасни да ли је окривљени могао бити сексуално способан или не.

Могу се појавити поремећаји централних координација, слабљење моралних кочница, појачана агресивност, смањене инхибиције, патолошка љубомора, смањење сексуалних жеља и полне моћи, импотенција, недостатак тестостерона и вишак естрогена, чак и одређене патолошке промене на тестисима, али то није обавезно.

Није са окривљеним разговарао о одсуству полне моћи, импотенцији.

Суд је у потпуности прихватио предметне налазе и мишљења судских вештака дате како у писменом, тако и у усменом облику, које је оценио као аргументоване, детаљане, свеобухватане, објективане, јасане и у свему у складу са правилима струке и вештине, а на основу прегледа и разговора са окривљеним и увида у списе предмета.

Урачунљивост окривљеног Стојановић Зорана у време извршења дела током поступка није доведена у сумњу ни наводима одбране, нити било којим изведеним доказима, а његова _____, као ни стање _____, саме за себе, посебно ценећи његову одбрану, такође без неких других показатеља, не доводи у сумњу његову урачунљивост у време извршења дела, посебно што је његова способност запажања, памћења и репродуковања доживљаја очувана, односно није регистровано постојање конфабулација које би биле последица квалитативног поремећаја функције памћења и да није дошло до пропадања његових интелектуалних функција тако да нема основа за тезу одбране о постојању _____.

С обзиром на све наведено није било околности које би искључиле кривичну одговорност окривљених.

Оцењујући психички однос окривљених према извршеном кривичном делу, суд је закључио да су окривљени поступали са директним умишљајем као обликом виности, а наиме да су они сваку од радњи предузели свесно и вољно, свесни како својих поступака у односу на оштећене, тако и њихових последица, свесно прихватајући и

саглашавајући се са радњама једни других, те да су хтели извршење кривичног дела, као и наступеле последице, при чему окривљени не морају бити свесни да својим поступцима крше правила међународног права, с обзиром на то да повреда међународног права у опису предметног кривичног дела представља објективни услов за постојање инкриминације. Међутим, нема сумње да учинилац оваквих недела мора поседовати свест о њиховој кажњивости и кршењу универзалних моралних и цивилизацијских вредности, као и принципа хуманости.

Па су тако окривљени Богдановић Дамир у описаним радњама у тачки 3 изреке пресуде нечовечно поступао према цивилима, окривљени Гаврић Томислав у описаним радњама у тачки 3 изреке пресуде нечовечно поступао и силовао; окривљени Стојановић у описаним радњама у тачки 1 и 3 изреке пресуде нечовечно поступао, повређивао телесни интегритет оштећених, силовао; окривљени Шевић Ђорђе у описаним радњама у тачки 1 и 3 изреке пресуде учествовао у повређивању телесног интегритета оштећених, нечовечно поступао; окривљени Алић Зоран у описаним радњама у тачки 1 и 3 изреке пресуде повређивао телесни интегритет оштећених, нечовечно поступао, силовао; окривљени Ђурђевић у описаним радњама у тачки 1 и 3 изреке пресуде повређивао телесни интегритет оштећених, нечовечно поступао, силовао, сексуално понижавао оштећене нарочито увредљивим поступцима; окривљена Ђекић Драгана у описаним радњама у тачки 1 и 3 изреке пресуде повређивала телесни интегритет оштећених и нечовечно поступала, иако су они били свесни да ће извршењем тих радњи оштећени бити изложени великим душевним и телесним патњама, што су и хтели. Према томе, у односу на све предузете радње и последице окривљени су поступали са директним умишљајем.

Сви окривљени су се саглашавали са радњама других припадника јединице, јер нико од њих ни у једној прилици није заштитио никог од оштећених, помогао им или супротставио другима да би спречио њихову тортуру, већ су напротив и они, сваки на свој начин, отежавали њихов свакодневни положај давањем нових задатака, наставили да бораве у овој јединици користећи „благодети“ присуства оштећених и њиховог свакодневног рада.

Поред тога, окривљени Стојановић и Ђурђевић, прихватајући и радње других као своје, били су свесни да на описан начин, заједно са Богдановић Симом и другим припадницима јединице, лишавају живота цивиле, који нису учествовали у непријатељствима, те су поступали у тој намери, што је за последицу имало смрт 28 цивила, док је окривљени Алић био свестан да тиме што је стајао у близини наоружан и чувао стражу са још двојицом припадника јединице он доприноси лишавању живота цивила, прихватајући и радње других као своје, те је био свестан и последице која ће наступити и он такву последицу и хтео, односно да су

окривљени Стојановић, Шевић, Алић, Ђурђевић и Ђекић, прихватајући радње других као своје, били свесни да на описан начин, заједно са Богдановић Симом и другим НН припадницима јединице „Симини четници“, учествују у рушењу цамије то јест да су свесни да чувањем страже, што се посебно односи на окривљеног Алић Зорана, доприносе рушењу цамије, прихватајући и радње других као своје, те су били свесни последице која ће наступити, што су и хтели, из чега произилази да су ови окривљени поступали са дирекним умишљајем.

Чак и да су окривљени Стојановић, Алић и Ђурђевић само присуствовали чину рушења цамије у Скочићу и убиствима цивила ромске националности на месту Хамзићи (што је неспорно доказано), те да нису били непосредни извршиоци тих недела, суд је мишљења да је овакво присуство окривљених, које је било свесно и вољно, директно утицало на извршење обе ове радње кривичног дела, јер су окривљени деловали као група, у саставу оружане формације „Симини четници“, са наоружањем ушли у село насељено цивилним становништвом, па се распоредили по селу извршавајући свако своје задатке па су неки учествовали у постављању експлозива у цамији, други претресали куће, трећи чували стражу налазећи се у непосредној близини, четврти обилазили и претраживали дворишта..., па су након свега тога дошавши код рупе у Хамзићима – насеље Шетић, где су сви заједно спровели цивиле, исте прво истоварили тако што су се неки припадници јединице попели на товарни део камиона и тако спуштали цивиле, други су их прихватили, трећи одводили код рупе, тамо их предавали четвртима који су их убијали пуцањем из ватреног оружја или са ножевима, затим их бацали у јаму док су за то време неки од њих силовали жене, а преостали војници су стајали у близини и чували стражу. Имајући у виду напред наведено више је него јасно да нису сви припадници јединице могли да поставе експлозив у цамију и тако је сруше или да стоје код рупе и на описани начин убијају цивиле, већ је то радио само један мањи број војника, док су остали свесно и вољно учествовали у свему томе својим радњама, дајући охрабрење непосредним извршиоцима или уништавајући сваку евентуалну идеју оштећених да покушају да се подупру свему томе, супротставе окривљенима или евентуално побегну. Када се овоме дода да се нико од окривљених није активно повукао из групе ни том приликом а ни у ближем периоду, нити се активно изјашњавао против понашања припадника ове јединице јасно је да је и само присуство окривљених Стојановића, Ђурђевића и Алића било свесно и директно и битно утицало на извршење кривичног дела због чега су и кривично одговорни. Због свега тога, суд сматра да су окривљени поступали као саизвршиоци јер не само да свесно учествују у кривичном делу и да постоји свест о њиховом заједничком деловању, већ сви окривљени омогућују другим припадницима јединице и у битноме доприносе извршењу кривичног дела показујући вољу да кривично дело изврше заједнички.

Подводећи утврђено чињенично стање, као и психички однос окривљених према извршеном кривичном делу под правну норму, односно вршећи правну квалификацију, суд је закључио да се у радњама свих окривљених стичу сва субјективна и објективна обележја извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 Кривичног закона Савезне Републике Југославије (КЗ СРЈ), јер се ради о најблажем закону који се у конкретном случају мора применити, па како нису постојале околности које би искључиле њихову кривичну одговорност, суд их је огласио кривим.

Одлука о кривичној санкцији

Утврђујући све околности из члана 41 КЗ СРЈ који утичу да казна буде већа или мања, суд је од олакшавајућих околности на страни окривљеног Богдановић Дамира ценио личне и породичне прилике, да је [REDACTED] да је у време извршења кривичног дела припадао категорији [REDACTED] година живота, те околност да у време извршења овог дела није био осуђиван, као и његову пресудну улогу томе да оштећене „Алфа” и „Бета” преживе рат, напусте територију БиХ и тако се спасу, а од отежавајућих околности је ценио тежину извршеног кривичног дела и настале последице. Суд је све олакшавајуће околности као међусобно повезане, а нарочито породичне прилике, те да је у време извршења кривичног дела навршио тек [REDACTED] година живота, оценио као нарочито олакшавајуће, па је окривљеном ублажио казну испод законом прописаног минимума на основу одредби члана 42 и 43 КЗ СРЈ.

На страни окривљеног Стојановић Зорана суд је ценио као олакшавајуће околности да је [REDACTED], да је у време извршења кривичног дела био у [REDACTED]; на страни окривљеног Алић Зорана је ценио да је да је у време извршења кривичног дела припадао категорији [REDACTED] година живота, без довољно животног искуства, тако да су ратни услови негативно утицали на његову младост и формирање и развој његове личности у животној доби те да је у рату [REDACTED], а на страни окривљеног Ђурђевић Зорана је ценио његове породичне прилике, да је [REDACTED].

Од отежавајућих околности на страни окривљених Стојановић Зорана, Алић Зорана и Ђурђевић Зорана суд је ценио тежину извршеног кривичног дела и настале последице, околности под којима је дело извршено и побуде, а посебно бројност кривично-правних радњи извршеног кривичног дела. Последице овог дела су тешке, јер је, између осталог, од стране групе коју су чинили ови окривљени и други припадници, убијено 28 лица, а међу којима је било старих људи, деце узраста од [REDACTED] до [REDACTED] година, [REDACTED], који нису представљали никакву опасност за окривљене, а њихов једини грех је био

што су били друге етничке припадности. При том, испољили су висок степен суровости, бруталности, агресивности, безобзирности, упорности и одлучности приликом извршења дела над потпуно беспомоћним, недужним и незаштићеним лицима, при чему оштећени ни у једном тренутку нису допринели да се према њима поступа на инкриминисани начин, а окривљени су настојали да их понизе и нанесу им душевне и телесне патње, а нису испољили било какав вид саосећања са патњама жртава, поготово не према патњама оштећених „Алфа”, „Бета” и „Гама” од којих је једна имала 13, а друга 15 година у време извршења кривичног дела, а које су биле препуштене на милост и немилост окривљенима и другим припадницима јединице. Такође, суд је ценио и друге тешке последице кривичног дела, да преживеле оштећене услед психичког и физичког злостављања које су претрпели, и данас осећају трауме и последице, те да ће им до краја живота у свести остати урезане слике силовања, батињања, одвођења најближих, рођака, комшија, који се никада више нису вратили, те осећати ненадокнадив губитак због убиства најближих. То је нарочито било видљиво на главним претресима приликом давања њихових исказа, када су њихова испитивања прекидана и одлагана на по неколико месеци. Даље, од отежавајућих околности суд је, такође, имао у виду да је ово кривично дело извршено према немоћним лицима, према људима који имају природно право да живе, од стране људи који им повређују телесни интегритет, силују, нечовечно поступају, сексуално понижавају, који их убијају без разлога, исказујући тако своју силу и моћ.

Поред тога, суд је од отежавајућих околности на страни окривљеног Стојановић Зорана ценио и његову [REDACTED], а наиме да је, између осталог, [REDACTED] при чему је имао у виду и његово понашање након извршења предметног кривичног дела да је [REDACTED]; на страни окривљеног Алић Зорана ценио је његов ранији живот, односно да је [REDACTED] док је на страни окривљеног Ђурђевић Зорана ценио да је [REDACTED] док чињеницу да је осуђен због

истоврсног кривиичног дела суд уопште није ценио, јер је у време пресуђења та пресуда јошувек била неправноснажна.

Као олакшавајуће околности на страни окривљеног Гаврић Томислава суд је ценио његове породичне и личне прилике, да је [REDACTED], док је од отежавајућих околности ценио његов ранији живот односно чињеницу да је [REDACTED], при чему је имао у виду и његово понашање након извршења предметног кривичног дела – [REDACTED]

Суд је од олакшавајућих околности на страни окривљене Ђекић Драгане ценио да је у време извршења кривичног дела припадала категорији [REDACTED] година живота, без довољно животног искуства, тако да су ратни услови негативно утицали на њену младост и формирање и развој њене личности, породичне прилике то јест да живи у [REDACTED], њен ранији живот односно чињеницу да је неосуђивана, а од отежавајућих околности је ценио тежину извршеног кривичног дела и настале последице, околности под којима је дело извршено и побуде, да није показала ни мало саосећања са патњама беспомоћних жртава, а последице овог дела су тешке, јер се, између осталог, према оштећенима нечовечно поступало, повређиван је њихов телесни интегритет, а међу којима је било старих људи, жена, деце узраста од [REDACTED] до [REDACTED] година, те жене у поодмаклој трудноћи, при чему је у Скочићу једно лице и убијено, а њихов једини грех је био то што су Роми.

Суд је од олакшавајућих околности на страни окривљеног Шевић Ђорђа ценио да је у време извршења кривичног дела припадао категорији [REDACTED] година живота, без довољно животног искуства, његове тешке породичне прилике, да му је у међувремену [REDACTED], да је у време извршења кривичног дела био у [REDACTED], те околност да пре извршења овог дела није био осуђиван, а од отежавајућих околности ценио тежину извршеног кривичног дела и настале последице, побуде и околности под којима је дело извршено. Иако је окривљени Шевић осуђен због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва суд ту чињеницу није узео у обзир као отежавајућу околност имајући у виду да је наведено кривично дело извршио након кривичног дела које је предмет овог поступка, као и због тога што му је суд узео као утврђену казну затвора на коју је осуђен правноснажном пресудом Окружног суда у Београду К.бр. 1419/04 од 15.07.2005. године, а затим га осудио на

јединствену казну затвора, па би се у том случају једна иста чињеница два пута узимала у обзир, чиме би суд повредио закон на штету окривљеног.

Одлучујући о врсти и висини кривичне санкције, суд је закључио да се сврха изрицања кривичне санкције из члана 5 КЗ СРЈ и сврха кажњавања из члана 33 КЗ СРЈ у конкретном случају може постићи и то: у односу на окривљеног Богдановић Дамира, изрицањем казне затвора у трајању од 2 године, у коју казну му је на основу одредбе члана 50 КЗ СРЈ урачунато време проведено у притвору почев од 06.11.2009. године до 16.09.2010. године; у односу на окривљеног Стојановић Зорана изрицањем казне затвора у трајању од 20 година, у коју казну му је на основу одредбе члана 50 КЗ СРЈ урачунато време проведено у притвору почев од 06.11.2009. године до 30.01.2013. године; у односу на окривљеног Гаврић Томислава изрицањем казне затвора у трајању од 10 година, у коју казну му је на основу одредбе члана 50 КЗ СРЈ урачунато време проведено у притвору почев од 06.11.2009. године до 09.02.2010. године; у односу на окривљеног Алић Зорана изрицањем казне затвора у трајању од 10 година, у коју казну му је на основу одредбе члана 50 КЗ СРЈ урачунато време проведено у притвору почев од 22.12.2010. године до 22.12.2013. године; у односу на окривљеног Ђурђевић Зорана изрицањем казне затвора у трајању од 20 година и у односу на окривљену Ђекић Драгану изрицањем казне затвора у трајању од 5 година, док је окривљеном Шевић Ђорђу утврдио казну затвора у трајању од 5 година, с обзиром на то да је закључио да ће само овакве казне затвора бити адекватна санкција којом ће се остварити како генерална тако и специјална превенција, а имајући у виду тежину кривичног дела, настале последице, као и степен кривичне одговорности окривљених.

Окривљеном Шевић Ђорђу суд је за ово кривично дело претходно утврдио казну затвора у трајању од 5 година, па је на основу одредбе члана 49 КЗ СРЈ узео као утврђену казну на коју је осуђен пресудом Окружног суда у Београду К.бр. 1419/04 од 15.07.2005. године, која је постала правноснажна 13.04.2006. године, па га је потом осудио на јединствену казну затвора у трајању од 15 година на основу члана 48 КЗ СРЈ. На основу одредбе члана 50 КЗ СРЈ суд је у утврђену казну урачунао време проведено у притвору и на издржавању казне по наведеној правноснажној пресуди.

Како је окривљени Шевић Ђорђе пресудом Окружног суда у Београду К.бр. 1419/04 од 15.07.2005. године оглашен кривим и осуђен на казну затвора у трајању од 15 година због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва у саизвршилаштву из члана 142 у вези чланом 22 КЗ СРЈ, суд је посебно ценио питање да ли би се у конкретном случају радило о продуженом кривичном делу и да ли може једна особа да изврши више кривичних дела ратни злочин за време једног рата. Међутим, увидом у предметну пресуду утврђено је да се ради о

кривичном делу које је извршено 22.10.1992. године, на потпуно другој територији – место Миоче, општина Рудо, да је дело извршено над цивилима потпуно друге етничке припадности (Муслиманима – Бошњацима) и да је окривљени Шевић био припадник друге јединице, паравојне формације „Осветници”. Имајући у виду напред наведено, како је окривљени Шевић кривична дела извршио у различитом временском периоду, на потпуно другим локацијама, над оштећенима различите етничке припадности и да је био припадник потпуно друге оружане формације па се, по мишљењу суда, не може радити о две радње продуженог кривичног дела, већ о потпуно другом делу, због чега је за наведено кривично дело окривљени Шевић оглашен кривим.

Разлике у изреци пресуде у односу на диспозитив оптужнице и изостављање појединих радњи извршења кривичног дела

Суд је у оквиру својих законских овлашћења делимично изменио чињеничне наводе оптужнице водећи рачуна да се креће у границама оптужног акта и да не прекорачи оптужбу, па је тако:

- Прецизирао трајање оружаног сукоба на територији Босне и Херцеговине и то од 06.04.1992. године до новембра 1995. године, а имајући у виду да се ради о опште познатим чињеницама.

- Из изреке у тачки 1 у првом ставу и тачки 2 у првом ставу је изостављен датум 11.07.1992. године, ово из разлога што из исказа сведока Радета Јовановића, Милана Мићића, Косте Милошевића, Саве Ристановића и Боже Видовића неспорно произилази да се критични догађај одиграо 12.07.1992. године на Петровдан. Ово произилази и из исказа оштећеног Зије Рибиха који децидно наводи да се догађај одиграо управо 12.07.1992. године, што зна пошто је следећег дана примљен у болницу и то 13.07.1992. године, а како је наведено у отпусној листи, који наводи су потврђени медицинском документацијом за оштећеног која се налази у списима и то отпусном листом Медицинског центра Зворник – ООУР Општа болница – Педијатријско одељење број 295/92 из које је утврђено да је Зијо Рибих примљен у болницу дана 13.07.1992. године и отпуштен дана 10.10.1994. године, а што је поткрепљено и исказима сведока Милана Пантића и Властимира Пантића који су га заједно одвели истог дана, по његовом доласку у кућу Властимира Пантића у село Пантићи када је био сав крвав, прво у команду у Петковце, а потом га је Милан Пантић заједно са возачем санитета одвео у болницу у Зворник, где је примљен.

- Уместо отишли у село Скочић у изреку пресуде у тачки 1 став 1 унета је формулација ушли у село Скочић, из разлога што је током поступка несумњиво утврђено да су окривљени са другим припадницима јединице „Симини четници” не само отишли у Скочић, већ и ушли у село, где су неки од њих извршили радње описане под тачком 1 изреке.

- Изостављена је формулација у тачки 1 став 1 изреке пресуде да је цамија срушена постављањем експлозива под њене темеље, с обзиром да

током поступка није утврђено да је експлозив постављен по њене темеље. Ово из разлога што окривљени Алић Зоран на записнику пред истражним судијом од 24.12.2010. године, када је описивао рушење џамије, у својој одбрани наводи да су Сима и још двојица или тројица или четворица, који су знали да рукују са експлозивом отишли џипом до џамије, а да би је минирали, а како он није прилазио џамији није видео шта су они радили, али је видео да је џамија срушена када је експлодирала.

- Изостављена је реч „сви” у тачки 1 став 2 изреке пресуде (да су сви припадници јединице отишли у село Скочић), из разлога што током поступка није утврђено наведено. Наиме, из одбране окривљеног Алић Зорана дате на записнику пред истражним судијом од 24.12.2010. године произилази да критичном приликом, када им је речено да иду на задатак, нису сви ишли. Наведено произилази и из исказа сведока Драгана Јовића, који се критичном приликом налазио у Малешиху у јединици „Симе четника”, а није ишао у Скочић, наводећи да је Сима звао своје људе којима је веровао да иду у Скочић, а што произилази и из одбране Ђекић Драгане да је Сима одређивао ко иде у акцију, а ко не.

- У тачки 1 став 3 изреке пресуде прецизирано је име и надимак оштећеног Рибих Шемсудина званог „Шемсо”.

- Уместо „припадник по имену „Богдан”” у изреку пресуде у тачки 1 став 4 унета је формулација НН припадник јединице, с обзиром на то да из исказа оштећене „Бете” неспорно произилази да је њу, њену бабу и тетку из шпајза, у коме су се крили, извео један војник са митраљезом без навођења имена.

- Изостављена је формулација у тачки 1 став 5 изреке пресуде да се оштећена Бисера Агановић од ударца кундаком у главу онесвестила, ово из разлога што током поступка тако нешто није утврђено, јер када оштећена „Алфа” описује наведени догађај не спомиње да се њена мајка од удаца онесвестила.

- Уместо речи: „већем броју оштећених нанели телесне повреде” у изреку пресуде у тачки 1 став 5 и у тачки 3 став 2 унета је формулација да су повредили телесни интегритет већег броја оштећених, с обзиром на то да током поступка није на несумњив начин утврђено да су оштећени задобили том приликом телесне повреде нити је то неопходно да би се утврдило постојање повређивања телесног интегритета као радње кршења норми међународног хуманитарног права, а из исказа оштећених неспорно произилази да су тучени на начин описан у изреци пресуде, те да им је повређен телесни интегритет, што је једна од алтернативно предвиђених радњи извршења кривичног дела из члана 142 став 1 КЗ СРЈ.

- Изостављена је радња нечовечног поступања и вређања људског достојанства окривљеног Стојановић Зорана описана у тачки 1 став 6 диспозитива оптужнице, да је истом приликом у Хамдијиној кући он наредио оштећенима Мехмеду и Есаду Агановићу (деди и унуку) да свуку одећу са себе и да врше орални секс међу собом, с обзиром на то да оштећена „Алфа” на главном претресу од 24.09.2012. године објаснила да

није било оралног секса и да није то наредио, већ да је „Трцко” само питао Есада да ли хоће да силује деду.

- Изостављена је формулација „у кући” у тачки 1 став 7 изреке пресуде, јер је утврђено да оштећени Шериф Агановић није био у кући, већ иза стога сена, па иза „жаре”.

- Прецизирано је у тачки 1 став 7 изреке пресуде који су окривљени заједно са другим припадницима јединице преостале оштећене одвезли до јаме на месту званом Хамзићи насеље Шетићи, а ради се о окривљенима Стојановићу, Ђурђевићу и Алићу уместо речи „остали”, што је у складу са изведеним доказима и исказима оштећених.

- У тачки 2 изреке пресуде изостављена је формулација да су оштећени лишени живота, а унета формулација да су убијени, затим је изостављено име једног од неидентификованих припадника, при чему је изостављен окривљени Шевић Ђорђе из наведене радње, с обзиром на то да из списка предмета не произилази ни један доказ који говори у прилог томе да је он био у месту званом „Хамзићи” у селу Шетићи, о чему је раније било речи.

- У тачки 2 изреке пресуде прецизирана је старост оштећеног Агановић Мирзета званог „Шабан” и оштећене Бајрић Зумре, имајућу у виду писмене доказе у списима предмета и то потврду о смрти за Бајрић Зумру, записник о утврђивању њеног идентитета, списак несталих у рату из села Скочић 11.07.1992. године Удружења Рома „Ромска браћа”, те исказ оштећеног Шерифа Агановића.

- Уместо да је оштећена „Бета” губила свест од удараца окривљеног Стојановића, у изреку пресуде у тачки 3 став 2, унета је формулација да није знала за себе, при чему је изостављена формулација целу ноћ, а имајући у виду исказ оштећене „Бете”.

- Окривљени Шевић Ђорђе је изостављен из радње силовања оштећене „Алфа” и „Бета”, с обзиром на то да из списка предмета не произилази ни један доказ који говори у прилог томе, већ напротив, оштећена „Алфа” на записнику са главног претреса и оштећена „Бета” децидно наводе да их он није силовао, о чему је већ било речи.

- Изостављена је формулација у тачки 3 став 5 изреке пресуде да су припадници јединице у Клиси боравили у напуштеним кућама Бошњака, будући да током поступка није на несумњив начин утврђено чије су куће у којима су боравили припадници јединице.

Овом приликом суд је пазио на идентитет оптужбе и пресуде, те да на било који начин не прекорачи оптужбу.

Процесне одлуке и одбијени доказни предлози

О решењима овог суда којим је сведоцима – оштећенима „Алфа“, „Бета” и „Гама” дат статус заштићених сведока, мерама заштите и начина испитивања истих, као и решењима којима је одређено да приликом саслушања оштећених на главним претресима буде искључена јавност

било је речи у делу пресуде под називом „заштићени сведоци” и „искључење јавности”.

На главном претресу 24.09.2012. године, пре него што је настављено саслушање оштећене „Алфа”, окривљени Ђурђевић Зоран је тражио изузеће председника и чланова већа, сматрајући да је исто пристрасно, с обзиром на то да је целокупно веће учествовало у доношењу осуђујуће пресуде против њега у предмету К-По₂-бр. 7/2011 од 04.06.2012. године¹⁶, сумњајући да ће веће бити пристрасно и у овом поступку. Веће је одбацило захтев као неблаговремен, с обзиром на то да је поднет противно одредби члана 39 став 2 ЗКП. Наиме, ставом 2 члана 39 ЗКП је прописано да се захтев за изузеће судије или судије поротника странке или бранилац могу поднети до почетка главног претреса, а ако су за разлог за изузеће сазнали касније захтев подносе **одмах** по сазнању. Уколико је окривљени сматрао да има места поднесењу захтев за изузеће председника и чланова овог већа, могао то учинити одмах по доношењу одлуке дана 04.06.2012. године у предмету К-По₂-бр. 7/2011, а што није учинио, већ је то учинио након више од три месеца, при чему је у међувремену био одражан још један главни претрес и то дана 13.06.2012. године, због чега је тај захтев неблаговремен. По оцени суда наведени захтев за изузеће је очигледно био управљен искључиво да спречи испитивање заштићеног сведока „Алфа”, која га је теретила током читавог поступка.

Суд је одбио као сувишан предлог адвоката Гордане Живановић да се у допуни доказног поступка одредио ново неуропсихијатријско вештачење окривљеног Стојановић Зорана од стране комисије вештака које ће бити поверено Институту за судску медицину, с обзиром на то да су вештачи др Бранко Мандић, психијатар и Ана Најман, психолог, дали детаљан, свеобухватан и стручан налаз и мишљење на околности које су релевантне за овај кривично-правни предмет, о којим околностима се вештак др Мандић децидно изјашњавао и на главном претресу одговарајући на питања именованог браниоца, због чега би извођење овог доказа довело до непотребног одуговлачења кривичног поступка и не би довело до бољег разјашњења ове кривично-правне ствари или до промене неспорно утврђеног чињеничног стања;

- предлог адвоката Нинић Горана да се одреди вештачења од стране вештака саобраћајне струке на околност удаљености од Скочића до локације на Црном Врху да би се утврдило да ли су оштећени могли да буду у контакту са окривљенима у том временском интервалу и да ли је било довољно времена да се возилом оде, врати и почини злочин описан у отпужном акту, суд је одбио као ирелевантан за овај кривични поступак и за разрешење ове кривично правне ствари, посебно што су они убијени у насељу Хамзићи, место Шетићи;

¹⁶ Пресуда Вишег суда у Београду – Одељења за ратне злочине К-По₂-бр. 7/2011 дана 04.06.2012. године и пресуда Апелационог суда у Београду Кж1-По₂-бр. 6/12 од 25.02.2013. године

- предлог окривљеног Ђурђевић Зорана да се испитају као сведоци Срђан Читаковић и Радаковић Дамир, радници СУП, на околност зашто су одлазили код оштећене „Алфа“, зашто су јој показивали слике и које су слике показивали и да ли је та посета била службена или приватна, суд је одбио као сувишан из разлога што се ради о околностима и о сведоцима која би била од релевантног утицаја на чињенично и правно стање у овом кривично-правном предмету и очигледно је усмерено на одуговлачење овог поступка.

- предлог браниоца адвоката Бирмана да се изврши суочење између оштећене „Алфа“ и оштећене „Гама“ на околност да ли је окривљени Гаврић силовао оштећену „Гама“ или не, имајући у виду разлике у њиховим исказима, суд је одбио као сувишан, ово из разлога што је оштећена „Алфа“ децидно на главном претесу од 24.09.2012. године изјавила да није видела наведено, већ јој је то причала оштећена „Гама“, а та радња окривљеном Гаврићу није оптужницом стављена на терет;

- предлог браниоца окривљеног Алића да се у допуни доказног поступка изврши ново неуропсихијатријско вештачење од стране комисије вештака, суд је одбио као сувишан, с обзиром на то да су вештачи др Миодраг Благојевић, неуропсихијатар и Неда Субота специјалиста клиничке психологије, дали детаљане, свеобухватане и стручане налазе и мишљења на околности које су релевантне у овој кривично-правној ствари, о којим околностима се вештак др Благојевић децидно изјашњавао и на главном претресу.

- Предлог одбране да се испита сведок Сенија Бећировић суд је одбио, из разлога што је она на главном претресу од 30.11.2011. године, након упозорења суда, искористила своје законско право као привилеговани сведок и изјавила да неће да сведочи, због чега је правноснажним решењем овога суда К-По₂-бр. 42/2010 од 22.11.2012. године издвојен из списка предмета записник о њеном ранијем испитивању код истражног судије. Након тога, у свом поднеску од 03.12.2012. године бранилац адвокат Бирман, предлаже да се она поново позове на главни претрес и испита само на околност доласка, боравка и поступања окривљеног Гаврића Томислава, њеног ванбрачног супруга, у Малешиху у критичном периоду, што је потврдио окривљени Гаврић на главном претресу од 04.12.2012. године, међутим, исказ Сеније Бећировић не може се по природи ствари ограничити само на окривљеног Гаврић Томислава, већ се мора односити и на остале окривљене, који су поступали као саизвршиоци, то јест заједно су учествовали у остварењу истог дела и с другима су имали власт над делом, ово тим пре што је сведок по закону дужан да говори истину, мора рећи све што јој је познато и ништа не сме прећутати. Штавише, управо обрнуто, сведок једино не мора да даје одговоре на она питања чијим би одговорима себе или себи блиске сроднике изложила тешкој срамоти, знатној материјалној штети или кривичном гоњењу. Због тога, јер би оваквим исказима Сеније Бећировић били потпуно обесмишљена сврха сведочења суд је наведени предлог браниоца одбио.

Међутим, након што је на основу члана 414 ЗКП, доказни поступак поново отворен да би се извршио увид у накнадно пристигле доказе, бранилац окривљеног, пред поновно давање завршне речи, понавља исти доказни предлог изјавивши сада да Сеније Бећиревић жели да одговори на сва питања и на све околности. С обзиром да се ради о предлогу о коме је већ раније одлучено, а имајући у виду у којој фази је исти поново предложен суд је нашао да се ради о доказном предлогу усмереном на одуговлачење кривичног поступка, па је одбио наведени предлог.

- Суд је одбио предлог окривљеног Ђурђевић Зорана са главног претреса од 25.09.2012. године да се прочитају полицијски извештаји криминалистичке полиције од 06.06.2011. године и 08.02.2012. године, с обзиром на то да се не налазе у списима предмета.

На основу одредбе члана 395 став 4 тачка 1 ЗКП суд је одбио предлог браниоца окривљеног Стојановића адв. Гордане Живановић да се обави увиђај лица на околност да ли и шта пише на полном органу окривљеног Стојановић Зорана. Ово из разлога што се ради о доказу за који су странке знале још у поступку истраге будући да је оштећена „Алфа“ на записнику пред истражним судијом, у присуству браниоца окривљеног адвоката Гордане Живановић, изјавила да окривљени Стојановић Зоран има на полном органу има истетовирано „само за даме“, међутим извођење овог доказа није предложено ни у току припремног рочишта ни након одређивања главног претреса, већ много касније, а за шта није дат ниједан оправдан разлог.

На основу члана 414 ЗКП суд је после завршних речи одлучио да се доказни поступак настави ради извођења доказа – читања писменог извештаја који је накнадно примљен у суд, па је након извођења тог доказа поступљено на основу члана 414 став 2 и 3 ЗКП, а у вези са чланом 412 ЗКП.

Одлука о трошковима кривичног поступка и имовинско-правном захтеву

На основу члана 258 став 3 ЗКП суд је оштећене Зију Рибића, Алију Бајрића и Шерифа Агановића ради остваривања имовинскоправног захтева упутио на парницу, с обзиром на то да подаци кривичног поступка нису пружили поузданог основа за пресуђење у том делу, а такво утврђивање имовинскоправног захтева довело би до одуговлачења кривичног поступка.

На основу члана 264 став 4 ЗКП суд је ослободио окривљене плаћања трошкова кривичног поступка, те су исти падали на терет буџетских средстава суда, будући да је суд оценио да би плаћањем трошкова кривичног поступка била доведена у питање егзистенција окривљених и лица која су по закону дужни да издржавају, а имајући у виду њихово имовно стање, те да немају сталних извора прихода.

Приликом доношења овакве одлуке, суд је имао у виду и друге изведене доказе, као и наводе странака, али је с обзиром на несумњиво утврђено чињенично стање, наведене законске прописе, као и заузето правно становиште суда, закључио да исти нису од битног утицаја на евентуално другачије пресуђење у овој кривично правној ствари.

ЗАПИСНИЧАР

Славица Јевтић

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА

Растко Поповић

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против ове пресуде дозвољена је жалба
Апелационом суду у Београду, а преко овог суда,
у року од 15 дана (осим браниоцима окривљених
и окривљеном Ђурђевићу којима је
рок 30 дана) од дана пријема преписа пресуде.